bokselskap.no, Oslo 2017
Amalie Skram: *S.G. Myre*
Teksten i bokselskap.no følger *Samlede verker*, 1924 (3. utg.), bind 3 (Kristiania, Gyldendal). Digitaliseringen er basert på fil mottatt fra Nasjonalbiblioteket (nb.no)
ISBN: 978-82-8319-330-5 (digital, bokselskap.no), 978-82-8319-331-2 (epub), 978-82-8319-332-9 (mobi)
Teksten er lastet ned fra bokselskap.no

Amalie Skram

S.G. Myre

bokselskap.no

Oslo 2017

I

Sivert havde travelt om Dagene. Han var nemlig ansat som Løbergut om Formiddagen og som Husdreng om Eftermiddagen, begge Dele hos Kjøbmand Munthe, der ejed Stue[n1] paa Tyskebryggen og boede paa Øvregaden i et hvidt, toetages Træhus. Oprindelig var Sivert blit antat udelukkende som Ærendsvend og Haandtlanger for Stuepersonalet, men da han altid fik saa megen Tid tilovers, var Munthe begyndt at sende ham op paa Øvregaden om Eftermiddagen, for at han skulde høre, om de havde Brug for ham i Kjøkkenet. Snart var det saa blet fast Regel, at han kom der hver Dag, og han klared saa godt for sig, baade her og der, at han paa begge Steder stod særdeles vel anskreven.

Især paa Øvregaden, hvor han efterhaanden blev sat til at udrette de mest forskjelligartede Ting. Paa Spørsmaal, om han kunde paata sig dette eller hint, svarte han nemlig aldrig nej, men gik ufortrøden i Gang, og bestandig slap han

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

tilfredsstillende fra det. Foruden at kløve Veden og holde Gaardspladsen og Vedboden i Orden, banke Fisken om Torsdagen og hente Bispevandet[n2] til Ærterne om Onsdagen, pudset han alt Messing og Kobbertøjet og fik det blankere, end det nogensinde før havde vært, ja han vasked endog Vinduer, og gjorde det bedre og hurtigere end Pigerne. Og saa børsted han Klær og Skotøj, banked Møbler og Gulvtepper, pilled Bønner og Ærter, gik alle Husets Ærender, og besørged Lugningen i Kjøkkenhaven. Pigerne kaldte ham Tusendkunstneren og var rent opraad, naar han en Dag blev opholdt paa Stuen længere end ellers. Og selv Madamen lod til at finde ham saa uundværlig, at Munthe ofte maatte spørge om, hvordan de havde baaret sig ad før i Tiden, da der ingen Sivert Jensen var at ta til.

Sivert tænkte tit paa, at nu kom det vel med, at han havde faret tilsjøs; for uden det vilde han aldrig være bleven saa praktisk og selvhjulpen. Saa havde han da altsaa noget igjen for det. Men Gudskelov, at han var sluppen fra det. Ligge ude og slide paa Sjøen, hvor en ikke var sikker paa Livet sit nogen eneste, hverken Dag eller Time, var det værste som var til. Aldrig var han nu falden paa det heller, hvis det ikke havde vært for at komme bort fra de fordrukne Bedsteforældrene sine, især Farmoren. Rigtignok bode de ude i Hellemyren, men han havde jo aldrig vært tryg for dem, slig som de laa og rekte til Byen baade Landevejen og Sjøvejen, især hun. Men det fik være det samme; han vilde ikke tilsjøs igjen, ikke for aldrig det, skjønt det med Bedsteforældrene var op i det samme. Hun gik og dingled fuld i Gaderne, nu som før med Spetakler og Opløb, og Ungerne raabte «Smaafylla» efter hende, akkurat som det havde vært, fra han var liden Gut. Og hun kom vist til at holde paa længe endnu. Farfaren saa svært affældig ud, men paa hende var der ikke Gran af Forskjel at opdage. Det blev vel han, som døde først, skulde en se; han var jo den, som drak mindst og gjorde mindst Fortræd, og det gik jo altid slig.

Uf ja, Skam og Lejelse var det, men der fandtes jo ingen Raad for det. Og selv om han ikke havde faat den Skrækken i Blodet efter Forliset med «To Venner», vilde han ikke ha byttet med Sjøen igjen. Dengang havde han lovt sig, at rak han først hjem til gamle Bergen og fik kjende fast Grund under Fødderne sine, skulde ingen verdelig Magt kunde drive ham ud igjen. Han havde lovt sig det dyrt og

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

helligt, skjøndt han vidste, at Faren vilde gjøre Vanskeligheder og slænge ham i Næsen, at siden han havde trumfet sig frem, dengang han fik det paa sig at ville tilsjøs, skulde han værsgo' bli ved. Men saa var det saa heldigt, at Hyrene sank saa voldsomt netop i de Dager, saa han fik det at skylde paa.

For at han havde faat Vandskræk, kunde han naturligvis ikke være bekjendt af at tilstaa.

Og saa havde Moren hjulpet til med sit Snak om Guds Fingerpeg og Tegn og saant noget, og paastaat, at naar Vorherre havde frelst ham fra Undergang, da Barken gik til bottens i Franske-Bugten, saa var det, fordi han skulde bli paa Landjorden. Og nu angred vist ikke Faren paa, at han havde git sig; nu saa han jo, hvor godt han var kommen sig ivej. Paa den Maaden kunde han bli baade Gesel og mere, Kontorist paa Bryggen kanske, eller faa Stue selv – ingen kunde vide, han var jo bare 18 Aar endda, nej 19 matte det vel være. Han var født i 1837, og nu skrev de jo 1856. Jo, det blev 19.

Ja, Sivert var glad og likte sig godt. Det var saa'n Afveksling i dette, at han liksom havde to Bestillinger. Han kunde formelig gaa og glæ' sig til Eftermiddagen, da han skulde op til[n3] det pene, velforsynte Huset, hvor de havde alleslags Remedier til det, som skulde gjøres, hvert til sit rette Brug, og hvor alt var overflødigt og af bedste Sort. Naa han kom ind i Vedboden, hvor Langveden laa opstablet tilhøjre og den sagede til venstre, med det store Rum i Midten, hvor han havde Huggeblokken staaende, følte han sig næsten som Medejer i al denne dejlige Birkeveden, ialtfald var det hans Fortjeneste, at der altid var fejet og blæst som i en Dukkestue. Og saa dette, at Huset laa paa Øvregaden, den kjækkeste Gaden i hele Byen, hvor der kun var Huser paa den ene Side og store, høje Træer paa den anden. Bagenfor Træerne den lange Række Plankeværk med de spidsgavlede Pandetagsporte ind til Haverne, som skraaned nedover mod Tyskebryggen og hørte til Stuerne dernede. Om Sommeraftnerne sad Folk ude paa de rummelige Trætrapper med Bænker og Jernrækværk midt paa Husenes Forside, og naar de en sjælden Gang skulde ned i sine Haver, gik de tværs over Gaden med bart Hode, net saa det kunde vært i Vestindien, skjønt det egentlig ikke ligned, tænkte Sivert. Ja, der var husligt og hyggeligt paa Øvregaden, Familjeliv liksom, og Sivert var stolt af paa en Maade at høre til der.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Og saa var Munthe sine Børn saa glad i ham, ja ialtfald Herman og Julius! for de kunde da ikke ta sig til nogen verdens Ting, uden at han maatte være med.

I Timevis gik de og vented paa, at han skulde bli færdig med sit Arbejde, for at de kunde faa ham til sin Raadighed. Lydia var jo mere kaut paa det; hun var jo ogsaa saa stor, at hun gik for Præsten alt. Men hun vilde dog saa gjerne være med, naar han spilte Krig med Gutterne paa Gaardspladsen eller Gjemmespil nede i Haven, især naar hun var vis paa, ikke Moren eller Pigerne saa det. Og saa vilter og ivrig hun var, endda hun gik i lange Kjoler og var saa svært udvokset. Hun havde liksaa stor Morro af det hun, som Brødrene, saa det kunde ikke være saa farlig ment med den vigtige Minen, hun undertiden tog sig paa, naar hun slog med Nakken og sa, at den Sivert Jensen var næsvis og ufordragelig, og at hun ikke kunde udstaa ham. Hvorfor kunde hun saa aldrig la ham være?

En Eftermiddag kort før Pintse banked Sivert Sengklær, som var spredt ud over Brædder, baarne af smaa Bukker, nede paa den hellelagte, indhegnede Gaardsplads. Han havde kastet Huen, og hans tætte, krøllede Haar stritted[n4] rundt til alle Kanter, mens han svang Klæ'bankeren og med sin stærke, glade Røst sang Negersangen, han havde lært i Kingston om «The captain and his loving girl»:

> «So early in the morning,
> Before the break of day!»

Herman og Julius hjalp til, alt hvad de orked. Ved Siden av Siverts kraftig snerrende Piskeslag var Lyden af deres smaa Spanskrør, naar de faldt paa de vældige Fjerdyner, som spæde Fuglepip. Deres glødende Ansigter perled af Sved, og paa de magre Guttehalser stod de graablaa Aarer store og runde.

> «Saa aarle i den Morning,
> Bed før du brækker Dig!»

stemte Gutterne i med. Sivert lo indvendig og sang rask videre uden at la sig mærke med noget. Men da han kom til Omkvædet:

> «And the captain with the whiskers
> Took a slight glance at me»,

og dette i Gutternes Mund blev til:

> «Og den Kaptejn, tit di hvisked,

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Tog og lænsed etter mig,»

kasted Sivert Kjæppen, hev sig ned paa Kjøkkendørstrappen og brast ud i Skoggerlatter.

Herman og Julius saa forbløffet paa ham; saa for de med et Spring ind paa ham, hang sig fast om hans Hals og Arme, dunked ham med de smaa, knyttede Næver, lugged ham i Haaret og rev ham i Ørene. Da Sivert blev ved at le uden at gjøre den ringeste Modstand, bed de ham tilsidst i Ansigtet. Da først tog Sivert lempelig fat i dem, rysted dem af sig og sa, idet han rejste sig: «Dokker maa 'kje bite, Gutter, der er Straf for det. Eg har engang bitte Næsen av en Kok, og det var eg om og sku' ble halshugget for.»

«Fortæl, fortæl!» raabte Gutterne i Munden paa hinanden og sprang atter ind paa ham.

«Ja, bi nu til i siden.»

«Nej, nu med det samme, nu med det samme!» de trak ham i Armene og bøjde hans Fingre frem og tilbage, saa det knak i de brede Led.

«La' Sivert Jensen være i Fred, Herman og Julius, saa han blir færdig med Arbejdet sit!»

Alle tre vendte Hodet efter Lyden, og saa Madam Munthe række sig ud af Sovekammervinduet ovenpaa, idet hun trued med Pegefingeren og rysted Hodet, saa den hvide Kniplingspynt paa de høje, lyse Haarbukler oppe paa Issen vipped frem og tilbage. Hendes Overkrop var saa stærkt bøjet fremover, at Brystets hvide Rundinger kom tilsyne mellem den dybt firskaarne Kjolekant og Spidserne af den sorte Chenillefrese om Halsen.

«Der kan Dokker høre Gutter! Ka sa eg?» Sivert greb rask Kjæppen.

«Jammen siden faar han Lov te spille med os! Ikke sandt, Mor?»

Madam Munthe nikked, men satte den Betingelse, at Gutterne skulde være inde præcis Klokken 8.

En halv Time senere havde Sivert, stadig hjulpen af Herman og Julius, baaret Sengklæerne ovenpaa, hvor Pigerne gjorde rent, og bragt Gaardspladsen i Orden igjen.

«Nu da!» sa Herman utaalmodigt.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Bare sope først,» Sivert greb Soplimen, der var fastgjort til et langt Skaft.

«Vi maa faa Lydia med, saa blir det fornøjeligere,» mente Julius.

Herman sprang mod Huset for at se, om hun var i Dagligstuen, men Sivert raabte efter ham, at hun vist sad nede i Haven. «Hun gik med nokken Bøger under Armen, daa vi begyndte paa Sengklærne,» føjed han liksom undskyldende til.

«Det var bra! Sivert skal være Fienden og Lydia Anfører. Det er hun saa kjæk til.»

«Vi skal ikke spille Krig idag,» sa Herman og trak afsted med Sivert, der nu havde fejet Gaardspladsen og sat Soplimen ind i Vedboden. «For Du husker den Katten –», han sænked Stemmen til en Hvisken og saa sig samtidig om.

«Ja, Katten, det er jo sandt,» sa Julius ligeledes hviskende. Han holdt i Siverts anden Haand.

«D'er vel ikkje Dokker, saa har dræbt 'an?» spurgte Sivert og saa prøvende paa dem, mens de gik tværs over Øvregaden hen til Haveporten, der kom tilsyne mellem de høje Lindetræer.

«Nej da!» protsterte de begge energisk. «Vi fandt 'an paa Bosdongen bagenfor Stuen, men hvis Mor hørte det, saa kanske vi ikke fik Lov te begrave 'an.»

«For det betyr, at der skal dø nogen,» indskjød Herman i en hemmelighedsfuld Tone.

«Men det er bare Sludder, siger Far. Vi har gjemt 'an nede i Haven. Skynd os bare,» Julius stødte op Haveporten.

Haven var daarlig holdt, paa alle Sider omgit af et højt fugtig-grønsket Plankeværk, og strakte sig i forfaldne Afsatser nedover Skraaningen mod Bagsiderne af Stuerne paa Tyskebryggen. Her og der fandtes nogle vanskjøttede Blomsterbede med Paaske- og Pintseliljer, kantet af Aurikler, og en og anden Tulipan. Sirenerne og Guldregnen stod i fuldt Flor Side om Side med Hæg og Kastanjetræer, og de hvide og blegrøde Æbleblomster laa drysset ud over de muldede Veje, der var fuld af Vandpytter og fjorgammelt Bladaffald. Rosenbusker af den villige, smaabladede Slags sammen med alenhøje,

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

blomstrende Ukrudsplanter vokste langs Kanten af Vejene, og et Vildnis af Ribs- og Stikkelsbærbuske stod her og der tæt op ad Plankeværket. Stokfiskelugten fra Tyskebryggen var idag ikke saa stærk som den plejed at være, for Vinden bar fra.

«K'est skal vi begrave 'an, Du Sivert?» spurgte Herman, da de var kommen ind i Haven, og han og Julius i Fællesskab havde draget frem under en Solbærbusk en graa Katteskrot, der laa paa Side med halvaabne Øjne og stivt udstrakte Ben.

«Her i Gulerodsengen, tænker eg,» Sivert pegte paa en aaben skraanende Plads omtrent midt i Haven, hvor der var et aflangt Bed med nogle Kjøkkenurter, der saa ud til længe at ha skjøttet sig selv.

«Hvad er det nu Dere holder paa med?» raabtes der op til dem, og et Pigeansigt med lyst, brusende, stærkt kruset Haar, flettet sammen i to lange Pisker, som hang fremme paa Skuldrene, keg frem ved Kanten af den aabne Lysthusdør i Havens nederste Hjørne. «Jeg skal sige det til Mor.»

«Fy for en Skam! fy for en Skam!» Julius stod og pegte Fingre ad hende. «Tænk hun vil være Sladdrehank, Sivert!»

«Kom heller op og vær Ligfølge,» foreslog Herman.

«Ja, det sku I mykkje heller, Jomfru Lydia,» sagde Sivert, der var begyndt at kaste Jord op med Gutternes smaa Havespade.

«Tror Dere, jeg ikke har and't at bestille?» svarte Lydia haanlig. «Jeg skal ha «Forklaring» til imorgen, jeg,» hun trak Hodet tilbage.

«Nu ska' eg hente Ligkisten,» sa Sivert, da Hullet var stort nok. Han gik hen til Plankeværket og kom straks tilbage med et Stykke af et gammelt Kasselaag. Henrykte over denne Foranstaltning la Gutterne Katten paa Laaget og dækked baade den og Baaren til med Siren- og Guldregnsgrener, som de brød af Træerne.

«Vi bærer 'an op te Porten og kommer gaaenes andægtig liksom paa Kjerregaar'en,» Sivert greb Laaget med Katten og sprang opover, fulgt af Herman og Julius.

Straks efter kom de vandrende nedover, Sivert foran med afmaalte Skridt, holdende Huen for Øjnene. Julius og Herman bar Baaren imellem sig og søgte at

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

gaa i Takt med Sivert.

«Sit 'an fra Dokker her, mens vi sønger en Salme,» hvisket Sivert, da de var kommen ned til Begravelsesstedet.

«Med Sorgen og Klagen hold Maade,»

begyndte Sivert. «Søng med Gutter!»

«Jammen vi kan 'an ikke.»

«Det gjør 'kje nokke. Bare søng!»

Herman og Julius stod med bare Hoder og Huen mellem Hænderne, liksom Sivert; de skelte forlegent til hinanden og sang mumlende, mens Sivert satte frejdigt i:

«Med Sorgen og Klagen hold Maade,
Lad Guds Ord i Dig trøste og raade.
Lad Hjærtet i Sorgen ej synde,
Ved Døden vi i Livet begynde.»

«Aa fy, hvor det er stygt,» sa Lydia, som var kommen ud af Lysthuset og nærmed sig med en opslaat Bog i Haanden. «Det er gudsbespotteligt.»

«Det har eg ikkje set nokke om hverken i Bibelhistorien eller Forklaringen,» sa Sivert, som var blet rød.

«Men det er Synd alligevel.» Lydia nikked med sit store, vakre, blonde Ansigt, der minned om et Faar, og saa udfordrende paa Sivert med de skraa, lidt døsige Øjne.

«Hør ikke paa hinner, Sivert,» sa Herman. «Hun gjør sig vigtig, fordi hun gaar til Præsten.»

«Der staar skrevet, at hele Skabningen sukker tilsammen i Sorger indtil nu,» sa Sivert modigt.

«*Er* tilsammen i Smerte,» retted Lydia.

«Og en Kat er ossaa en Gu's Skabning. Altsaa kan der ikkje være nokken Synd i te gje 'an en kristelig Begravelse.»

«Gaa nu væk med Dig, Lydia, Du bare forstyrrer os,» Julius drejed hende om og skubbed til hende med begge Hænder, saa hun kom nedover Bakken i en Fart.

De la Katten og alle Siren- og Guldregnsgrenene ned i Hullet. Sivert forretted

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Jordpaakastelsen med en itubrudt Tinske, og alle tre i Forening fyldte Hullet og danned Gravhøjen til. En liden Rosenbusk blev rykket op med Rod og plantet i Midten, og Sivert lovte at ha Kors med Navn og Dødsdag færdig til den følgende Dag. Det blev bestemt, at Katten skulde ha hedt «Stue-Mons».

Haveporten blev slaaet op med et Smæld, og Sine Kokkepiges gneldrende Stemme raabte: «Ind paa Øgeblikke' og spise tekvælls!»

«Svar hinner ikke,» hvisked Herman til Julius; «vi lader som vi ikke hører.» De gjorde Miner til Sivert, at han skulde være stille.

«Dokker behøver ikkje te gjømme Dokker! Eg ser Julius i Hovve og Herman i Føtterne!» skreg Sine.

«Sine, pine, fine, grine,» gjesped Herman.

«Sivert Jensen ska' ossaa komme op og gaa efter Bispevand,» vedblev Sine. «Og Dokkes Far er hemkommen, saa møkke Dokker ved det.» Haveporten smald til, og Sine var væk.

«End Du da Lydia!» raabte Julius ned over mod Lysthuset. «Du skal værsgo' op, Du ossaa!»

«Jeg, som spiser med de voksne!» Lydias Tone var uhyre overlegen.

«Smagte det godt at faa Ris paa Sengen Fastelavnsmandag, Lydiamor?» raabte Herman, og Julius gjentog leende Spørgsmaalet.

«Gaa nu op med Dokker,» sa Sivert befalende. «Dokker ved jo, kaa streng Dokkes Far er.»

«Er det vist, at Du vil spille Krig med os imorgen da?»

«Jadaa!»

«Saa kom da!» De tog fat i Siverts Klær og vilde trække ham med sig, men Sivert skyndte paa dem og sa, at han først maatte rydde op efter Begravelsen.

Da Gutterne var gaat, og Sivert havde ordnet i Haven, stod han lidt med Hænderne paa Ryggen og saa nedover til Lysthuset. Et Par Ganger flytted han sig et Skridt eller to som for at gaa derned, men blev atter staaende. Saa rysted han svagt paa Hodet, drejed sig langsomt rundt og gik nølende opover. Men da raabte Lydia efter ham: «Kom her lidt Sivert Jensen og hør mig i Forklaringen!»

Det glimted i hans spillende Øjne. og hans brune Ansigt fik en varm Farve, da

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

han med lange Skridt, dirrende af Ivrighed gik nedover den bugtede Bakkevej til Lysthuset.

«Sæt Dig ned,» sa Lydia og gjorde Plads ved Siden af sig paa den brede, grønne Tremmebænk bag Bordet. «Se her.» hun rakte ham Bogen, «derfra og dertil. Disse to Spørsmaalene er de vanskeligste; alt det andet kan jeg paa Fingrene.» Hun satte sig tilrette i en skraa Stilling med Ansigtet helt vendt mod Sivert; Albuen var støttet paa Bordkanten, og Hagen hvilte i Haanden. Sivert skotted stjaalent hen til hendes nøgne Arm, der var bedækket af lange, lysgyldne Haar helt op til Kanten af det korte Pufærme.

«*Hvad er Selvfornægtelse?*» læste han op af Bogen.

«At vi afsiger vor egen Vilje og det vi have kjært.»

«Alt det os kjært er i Verden.» retted Sivert.

«Alt det os kjært er i Verden,» gjentog Lydia, «paa det Guds Ord maa faa Fremgang i os.»

«*Have* Fremgang.» sa Sivert.

«Ja have,» indrømmed Lydia og fortsatte: «Dersom nogen kommer til mig og hader ikke sin Fader og Moder og Børn og Hustru og Brødre og Søstre – er der endda mer?»

«Og tilmed sit eget Liv,» sa Sivert med vægtig Betoning.

«Og tilmed sit eget Liv,» ramsed Lyda videre, «han kan ikke være min Discipel, og hvo som – og hvo som –»

«Ikke bærer sit Kors,» hjalp Sivert til.

«Og hvo som ikke bærer sit Kors og kommer efter mig, kan ikke være min Discipel. – Kunde jeg det?»

«Ja,» sa Sivert,

«Godt?»

«Naar I læser paa det engang til, saa.»

«Uf, jeg er saa træt af det. Det kan være det samme med det andet Spørsmaal, men der er et til længere ude,» hun tog «Forklaringen» fra ham og bladed i den. «Se her, spør mig paa det der.»

«*Sig mig den egentlige Forskjel paa menneskelig Lærdom og guddommelig*

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Oplysning,» læste Sivert op, da han havde faat Bogen tilbage.

«Den menneskelige Lærdom erholdes ved Flid.»

«Menneskelig Flid.» avbrød Sivert.

«Menneskelig Flid,» sa Lyria høiere og stamped lidt med Foden, «og er en blot historisk Kundskab, ved hvilken Mennesket bliver i sin Ondskab. Den guddommelige Oplysning virkes af den Helligaand ved Ordet – – ved Ordet – –»

«Hvis Kraft erfares,» hvisked Sivert.

«Hvis Kraft erfares i Hjærtet,» satte Lydia hurtigt i, «og begynder at borttage Viljens Gjenstridighed. – Hvad Karakter har jeg fortjent, synes Du?»

«Ikke 1,» sa Sivert.

«Men 1 minus da?»

«Ikke be're end 1 og ½.»

«Aa Du, din Tosk! Jeg skal love for, Du kunde det saapas bedre Du, da Du stod!» Hun greb med sin hvide, lidt store Haand i hans Haar og trak ham haardt men ikke ondt i Luggen.

«Au,» sa Sivert, idet hans Hode fulgte efter og kom Lydia nærmere. «Koffor er I altid saa ute etter Haare' mit, Jomfru Lydia?»

«Jo, for det er saa pent, din Styggert,» sa Lydia i en arrig Tone og dasked med Fladen af den anden Haand løst henover hans fyldige, smaakrøllede Haarmasse. Hun saa ud som hun sad og kjærtegned en Hund, der egentlig skulde havt Bank.

«Jammen jeres er enddaa penere,» sa Sivert sagte, og mens han varsomt strøg hendes gule, brusende Forhaar, mange Ganger, stod igjen lyslevende for ham den Historien, Sejlmageren ombord i «To Venner» havde fortalt om den silkeklædte Kjøbmandsfrøken, som han havde hentet hjem fra Selskab og fulgt op paa hendes Værelse. Der havde hun i Maaneskinnet kastet sig om Halsen paa ham, og saa havde han tat hende med Magt.

Lydia slap ikke Siverts Lug, men hun trak ikke mere i den, den anden Haand var gledet ned paa hans Skulder. Hun kjendte, at han kom hende nærmere, tænkte at fare op og løbe sin Vej, men gjorde det ikke, blev istedetfor siddende stille med halvlukte Øjne og Hodet lidt foroverbøiet. Saa greb Siverts Arme tæt omkring hende. Hun syntes, hun skreg højt, og rev sig løs, men hun bare gjøs lidt

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

og sank ind til ham.

Sivert kunde knapt puste. Nu gik det jo med ham som med Sejlmageren. Her sad han med en fin Dame i Armene sine, og hun havde villigt lagt sig ind til ham. Frygt[n5] og Undseelse var vække, en svimlende Følelse af Glæde og Stolthed suste igjennem ham, og inden han vidste Ord af det, havde han oplevet det samme med Lydia som Sejlmageren med den fine Kjøbmandsfrøken.

«Du skal bli' vækjaget,» Lydia havde rejst sig op fra Bænken, hvor Sivert sad med ludende Hode, og stod nu foran ham «Vækjaget,» gjentog hun og gav ham et saa kraftigt Slag paa Kinden, at der kom lange, hvide Mærker efter hendes Fingre. «Nu gaar jeg op og klager Dig for Far.»

«Sig ikkje nokke, Lydia.» mumled Sivert uden at se op.

«Saa Du trodde – aa Gud, aa Gud! Kan Du kanske gifte Dig med mig?» Det kom afbrudt og i Stød paa Grund af den stærke Graad, og hun krølled sit Smækkeforklæde sammen med den ene Haand, mens hun rev i det med den anden.

«Der hænder saa mykkje, saa ser umuligt ud. – – – Hvis I vilde vente paa mig, Lydia.» han saa et Øjeblik op paa hende med Øjne, som tindred af Frygt og Haab.

« Vente paa Dig? Paa Dig!» Hun holdt op at græde, Ansigtet fortrak sig i Foragt, og Stemmen skjalv af Haan og Vrede. «Saa'n en Gadegut, en Bryggesjouersøn! Jo, det vilde være dejligt, ha, ha! Lydia Munthe. – Min Morfar, Stiftamtmanden i familje med Smaafylla!»

Sivert blev mørkerød. Han kneb Munden sammen og drejed Hodet væk.

Lydia begyndte at græde igjen.

«Koffor sku' I altid ha fat i Haare' mit da?» sa Sivert efter nogen Taushed. «Det var deraf det kom seg.»

«Uf, hvor sjofelt! Skylde paa mig – Du er, Du er,» hun tramped op og ned, «Du er en Skurk, og saa er Du en saa'n, ja en saa'n, som Lise Stuepige har fortalt, at gamle Hansen er. Jeg skulde gjerne spytte paa Dig!»

«Nej ved I ka, Jomfru Lydia, nu faar I holde op,» Sivert rejste sig, greb hende i Armene oppe ved Skuldrene og rysted hende.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Hun skreg af Raseri og sparked ham paa Fødderne.

«Hys, der er jeres Far.» Han slap hende.

«Lydia! Er Du her Lydia?» Det var Munthes Stemme, som raabte fra det øverste af Haven.

Lydia blev øjeblikkelig stille og strakte sit forgrædte Ansigt frem ved Kanten af Lysthusdøren.

«Du maa komme op nu Lydia! Grøden blir kold!»

Hun fo'r hastig med Lommetørklædet over Øjnene og kremted lidt. «Ja, nu kommer jeg Far!» Saa greb hun Bøgerne, rakte med gjæpende Mund et Stykke Tunge til Sivert og gik.

Sivert keg forsigtig ud af Lysthuset. Han saa Munthe staa midt oppe i Haven ved Siden af Bedet med Kattegraven og hørte ham sige, da Lydia nærmed sig: «Men i Jesu Kristi Navn, ka er, saa fejler Dig?»

«Grædt, fordi Leksen var saa vanskelig,» vedblev Munthe, da Lydia havde svart noget, som Sivert ikke kunde høre. «Du har nu vel ikke faat Religionsskrupler, Barn?» Og lidt efter: «Var Du alene dernede?»

«Sivert, som hørte Dig. Har jeg ikke saa mange Ganger sagt, at jeg ikke liker det Maskepie' med Sivert Jensen. Er det passende Selskab for en Smaatøs som Dig, der læst skal bli voksen Dame retnu? Ka er det, Dokker har havt for, Dokker?»

Lydia stod med sænket Hode og pilled paa sit Forklæde. Med ett saa Sivert hende sætte paa Sprang forbi Faren opover Haven og bli borte bag nogle Træer. Munthe klødde sig i Hodet og saa raadvild efter hende. Saa vendte han sig resolut og kom ned over mod Lysthuset med lange Skridt.

I samme nu smøg Sivert hurtig som en Kat om Lysthusets nederste Hjørne og trykked sig frem gjennem det smale Rum mellem Lysthusvæggen og Plankeværket. Han satte Foden op paa den fremstaaende smale Tverforbinding paa Midten af Lysthuset, tog for sig i Kanten af Plankeværket, hejste sig op efter Armene og svang sig over.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

II

Lydia var imidlertid sprungen tværs over Øvregaden ind gjennem Porten og Bagvejen ovenpaa. Da hun løb over Gaardspladsen forbi det aabne Kjøkkenvindu, hørte hun Sine sige: «Dekers med den Sivert Jensen ikvæld, enddaa er han ikkje gaat paa Bispegaar'en.»

Oppe paa sit Værelse la hun Bøgerne fra sig, satte sig ved Vinduet og saa hen paa en Firkant i Vedbodtaget hvor der mangled nogle Pandesten.

Hvad var det dog for noget skrækkeligt, som var hændt hende? Det værste, det syndigste, det styggeste af alt i Verden. Det maatte være værre end Mord, efter hvad der stod i «Forklaringren». Hun var nylig bleven hørt i det sjette Bud, og saa var Spørsmaalet kommet: «Hvad gjør denne Synd afskyelig fremfor andre Synder?» «At den besmitter baade Sjæl og Legem, som skulde være Guds Tempel, men bliver den urene Aands Bolig». Saa var Turen kommen til den ved Siden af hende, men da hun ikke kunde svare for sig, havde Provsten vendt sig til hende og spurt: «Hvad er det da, som især optænder de onde Lyster?» «Fraadseri og Drukkenskab.»

Men hun havde jo hverken fraadset eller drukket. Hvordan kunde det saa være gaaet til? Hvorfor var hun ikke straks sprunget op, som hun havde villet, eller idetmindste da hans varme Hænder begyndte at kramse hende paa Halsen. Og endda hun havde kjendt, hvor grove de var, og havde tænkt at de vist var skidne ogsaa. Det var liksom hun *maatte* bli siddende, som om hun ikke havde kunnet røre sig. Men kanske det var Straffen, fordi hun, mens hun gik for Præsten, havde tænkt saa meget paa det, der stod om i det sjette Bud. Det var vist Synd at tænke paa det, undtagen i Sakristiet om Onsdagen mellem 11 og 12, naar Provsten hørte dem i det. Men hun havde maattet tænke paa det uafladelig, hun. Og værre var det biet, da hun havde mødt dette store, fæle Fruentimmpret nede paa Engen med lange Øredubber, vajende Hatteblomster og knasende Stiveskjørter, som hang ned under Kjolekanten. Hun havde liksom kjendt det paa sig, at der var noget rædselsfuldt ved hende, og hun var uvilkaarlig stanset og havde snud sig efter hende, og idetsamme havde nogle Gadegutter raabt: «Fy for

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

en Skam, Stavangers-Gina! Skyndt Deg nu, Gina, der gik saa mange Sjøfolk ind paa Huse' Dokkers!» og saa var der kommet nogle grove Ord, som Lydia ikke var istand til at tænke engang. Den Nat havde hun ligget saa længe vaagen og bare grubiet paa alt saant stygt, og hun havde slet ikke følt Afsky for det, snarere havde hun likt at tænke paa det, men inderst inde havde hun hav som en Ank over det.

Det var dog mærkeligt, at hun ikke følte sig som et andet Menneske efter dette, og at hun ikke var endda mer fortvilet, end hun var. Hvorfor syntes hun ikke, at hun maatte gaa bort og dræbe sig, tænkte paa det ialtfald? Men nej, hun gjorde det ikke. Frygtelig lej og skamfuld var hun naturligvis, og det blev vel kanske værre siden, naar hun var blet endda mere voksen, men hun havde ikke følt det ringeste ved det. Saa fort det var gaat. Ikke Tid til at tænke eller sanse. Var det saadan det havde sig med dette, som de gjorde saa megen hemmeligt Væsen af. Hun stirred grundende hen for sig. – – Imorgen vilde hun i Bad, for iaften var der stængt paa Bontelbo.

Døren gik op, og hun hørte paa de knirkende Sko, at det var Moren, som kom ind. Straks efter greb Madam Munthes smale, hvide Fingre om Lydias Arm, en Haand blev lagt om hendes Nakke, og Morens Ansigt bøjed sig tæt ind til hende.

«Hvorfor løb Du fra din Far nede i Haven uden at svare ham, Lydiamor?» Madam Munthes Tone var alvorlig, og hun saa med de lyse, hoffærdige Øjne forskende paa Datteren.

«Ikke for noget,» svarte Lydia uden at forandre Stilling og uden at flytte Øjnene.

«Det nytter ikke, at Du forsøger paa at narre mig, Lydia. Hvad er det, Du har grædt for?»

«Jeg skal jo konfirmeres snart, og jeg kan aldeles ikke bli saa'n, som der staar i Forklaringen og Bibelhistorien.»

«Ja det er meget pent og rigtig af Dig, Lydiamor, men Vorherre mener det ikke saa bogstaveligt med alt det. Viljen, ved Du, Viljen i Gjerningens Sted.»

«Er der da slet ikke noget, han mener bogstaveligt da?» Lydia saa hurtigt op paa Moren.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Jo de grove og aabenbare Synder naturligvis. Alt det, som er forbudt i Budene.»

«Grove Synder? jammen der staar jo, at hvo, som ser paa, – ja, at hvo, som siger Raka til sin Broder, skal være skyldig til Helvedes Ild, eller kanske det er for Raadet.»

«Ja, hvis han ikke omvender sig. Men fortæl mig nu, hvad det var med Dig og Sivert Jensen. Hvorfor saa Du saa forfjamsket ud, og hvorfor sprang han over Plankeværket, da din Far vilde snakke med ham!»

«Jeg ved ikke om, at han sprang over noget Plankeværk, jeg.»

«Svar mig nu Lvdia!» Madam Munthes Stemme blev utaalmodig. «Jeg slipper Dig ikke, før Du er kommen frem med Sandheden.»

«Det er ikke noget, Mor.»

«Var han nærgaaende mod Dig?»

«Ja.»

«Det er da vel ikke muligt.» Madam Munthe rødmed af Vrede. «Han vilde nu vel ikke kysse Dig?»

«Jo,» sa Lydia muggent.

«Men det fik han vel ikke?»

«Jo,» sa Lydia i samme Tone og gjorde et utaalmodigt Vrid med Overkroppen.

«Nej men Du store Gud, Lydia!» Madam Munthe retted sig op fra den bøjede Stilling, og slog Haanden mod sit Kjolefang, mens Øjnene skjød et koldt Lyn. «Hvorfor raabte Du ikke paa Hjælp?»

«Det husked jeg ikke paa.»

«Det er oprørende. Jeg, som tænkte, at Vorherre altid bevared *Børnene* idetmindste. Men det er naturligvis din egen Skyld. Jeg forstaar ikke, hvem det er Du slægter paa, saa indladende som Du er af Væsen. Rørte han ellers ved Dig? Svar, svar!» Stemmen var ophidset, og Haanden hævet som til Slag.

Lydia, som hele Tiden ikke havde vidst, om hun skulde nægte eller kaste sig om Morens Hals og tilstaa alt, blev med ét saa underlig kold om Hjærtet. Raskt svarte hun: «Nej da.»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Kan jeg stole paa det, Lydia?»

«Ja, for da for jeg op og gav ham en Lusing, og saa graat jeg, og saa raabte Far paa mig, og saa løb jeg op her.»

«Den uforskammede Lømmel! Vi, som har været saa snille, jeg kan gjerne sige saa udmærket imod ham.»

«Skal han vækjages?» Lydia sa det hurtig uden at se paa Moren.

«Slipper han med det, kan han endda være glad. Vi skulde kanske ha ham gaaende her og udsætte Dig for at træffe ham efter dette. – Han skulde paa Raa'stuen og ha Barnestraf, skulde han, ja, for dette er meget værre end Tyveri.»

«Jammen saa fik jo Folk vide det,» sa Lydia og vrikked ivrig med Foden paa Spidsen af sine Sko.

«Ja, det er en højst u-be-ha-gelig Historie,» Madam Munthe la vægt paa hver enkelt Stavelse i Ordet ubehagelig, «men nu skal jeg snakke med din iFar. Du behøver ikke at komme ned; jeg skal sende Maden op til Dig.»

«Uf, hvor Mor er dum,» tænkte Lydia, da Madam Munthe var borte. «Naar de jager ham væk, gaar han naturligvis og sladrer for at hævne sig. – – Oprørende? – – Kysset mig? hun skulde, *skulde* bare vide!» hun løb et par Ganger op og ned ad Gulvet med knyttede Hænder og trippende Skridt. «Bare han døde – – Aa tænk, om han døde, faldt bardus i Gaden med en eneste Gang, af et Slagtilfælde – – for en Lettelse!» Hun satte sig paa Sengekanten med hængende Arme, og stirred paa sine Sko.

«Jeg som skal konfirmeres. Med den forfærdelige Synden paa Samvittigheden. Staa der for Alteret og være et skabbet Faar mellem de andre, *fremfor* alle de andre. – Bære paa det hele mit Liv!»

Nej, det var ikke til at udholde. – Atter gik hun op og ned paa Gulvet. Forgaa af det – bli gal, bli gal – – – Den, som kunde komme bort, ja, komme sig bort – – det var det eneste. De havde jo snakt om at sende hende til Pensionen i Hamborg, – nu skulde hun ikke længer sige nej til det, nu vilde hun det gjerne. Bare hun var over dette skrækkelige, denne Konfirmationen. Med ét stod Siverts Ansigt for hende, sligt som det havde set ud, da hun havde sagt det om «Smaafylla». «Aa,» sa hun stønnende og slog Hænderne haardt for Ansigtet. En

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

stikkende Følelse af Anger og Smerte skjød op i hende. Det var saa ondt, aa, saa ondt, og fælt at mindes det Ansigt.

«Hvor Du er ond. Ond,» hvisked hun. «Ja, *ond* er Du ogsaa!» næsten skreg hun, og saa kasted hun sig næsegrus hen over Sengen, begraved Ansigtet i Puden og hulked.

Om Aftenen inden Munthes gik i Seng var det blet bestemt, at Sivert skulde vises bort næste Dag. Det havde kostet Madamen en hel del Snak at faa sin Mand overtalt. Mod Sædvane havde han gjort Modstand denne Gang og ment, at Siverts Forbrydelse ikke var større, end at det kunde være Straf nok, naar han blev skejet ud fra Eftermiddagstjenesten paa Øvregaden og dertil fik en ordentlig Overhaling af Skjænd. Paa Stuen vilde han helst beholde ham, da det var vanskelig at faa en, de kunde være saa vel tjent med. Men Madamen havde ikke git Fred, før han havde indvilget i at gjøre, som hun vilde.

III

Sivert var falden ned mellem nogle Brændenelder paa en Bunke Fejerusk. Han lytted med Øret tæt til Plankeværket og forvissed sig om, at Munthe havde forladt Haven, satte sig saa med Armene om de optrukne Knæ og grubled lidt. Om en Stund rejste han sig og gik afsted langs den lange Række Plankeværk i det smale Rum mellem Haverne og Bagsiden af Stuerne fra Bosdynge til Bosdynge, hvor Affaldet og Skrammelet i Tidens Løb havde æltet sig saaledes sammen med Jord og Rusk og Væde, at det var haardt som Sten at gaa paa. Tilsidst krøb han over et Gjærde, som spærred ham Vejen, og befandt sig saa paa en ryddelig Gaardsplads, hvor to gamle Damer i opsatte Kapper stod foran et udslaat Klaffebord og bandt sammen Blomster, som de tog fra en uhyre Stentøjskolle. Hurtig gik Sivert forbi Damerne, som vendte Ryggen til, tværs over Gaardspladsen, aabned en Port, der holdtes lukket af en Sten i et Snøre, og stod paa Vitrlidsalmenningen.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Ud slap Du daa,» mumled han. «Jaja, det er vel bedst te tutle seg hem; kaa det gaar eller ikkje, enddaa kan di ikkje ha faat vidst nokke.»

Da han var kommen ud i Dræggen til det ludende, Aar for Aar mere og mere sammensunkne Hus, som hans Forældre havde boet i, siden de gifted sig, hørte han en høj, prækende Mandstemme og en Lyd af Suk og Snøften derindefra.

«Opbyggelse nu igjen! Ja, det er sandt, det er jo ossaa Fredag ikvæld,» han blev raadvild staaende.

At Forældrene hans nu ogsaa skulde være bleven saa overhændig gudelige. Ja, det var Moren især. Hun havde pratet saalænge om de Opbyggelser, Faren hendes holdt, mens hun var Barn, sammen med rige Mons Thorsen, og kjavet om, at hvis de vilde vente sig Guds Velsignelse, saa skulde de ikke alene selv holde sig til Herren, men ogsaa søge at frelse andre. Det var nu forresten vist ikke blet til noget, hvis ikke Vorherre havde gjort dette her Miraklet med Sivert. Men da han en vakker Dag frisk og sund traadte ind i Stuen til dem, efter at de havde troet, han var druknet i Franskebugten, da havde Faren ikke længer kunnet modstaa hendes Overtalelser, men samtykket i at indbyde Naboer og Kjendinger til at komme og høre et Guds Ord i deres fattige Stue, udlagt af hvem, som dertil følte Kald. I Begyndelsen var der ikke kommet mange, og deres Andagter havde indskrænket sig til, at Faren læste op et Kapitel af Bibelen med Salmesang før og efter, men efterhaanden som disse Sammenkomster blev mere og mere bekjendt, var Menigheden vokset, og Stuen blet fuld. Samtidig var ogsaa forskjellige Lægmandsprædikanter begyndt at optræde hos dem og at udlægge Skriften for de forsamlede.

Siverts første Indskydelse var at luske sig bort og vente, til det var forbi; men saa betænkte han sig. Idag havde han jo vært saa rent aparte syndefuld. Det han havde bedrevet idag maatte vel kaldes for Ondskabssynd, og der var jo stor Forskjel paa den Synden og paa Skrøbelighedssynd. Det var kanske rettest at være med til Opbyggelsen i Kvæld; saa kunde han faa Forladelse med det samme. Forældrene var jo ogsaa altid sint, naar han ikke kom. Ak ja, den som bare kunde omvende sig og vandre rigtig kristelig, saa kom han vist aldrig til at forgaa sig som idag. «Søger Herren medens I er unge.»

Sagte løfted han Klinken af Kjøkkendøren og traadte ind. En Os af Varme og

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Stank af Snus og gamle Klær slog ham imøde. Der var pakkende fuldt ikke alene i Stuen men ogsaa i Kjøkkenet, især udenfor den aabne Stuedør, hvor de stod sammenklumpet med fremrakte Halse for at kunne se Taleren derinde. Størstedelen var middelaldrende Fruentimmer, nogle med Smaabørn paa Armene, men der var ogsaa Mandfolk og ganske unge Piger. Nogle, som var blet træt af at staa, sad og dingled paa Kanten af Kjøkkenbordet. Gamle blinde Ole Høien og hans fortiaarige ugifte Datter, som altid leded ham ved Haanden, naar han gik ud, havde faat de to hvidskurte Kjøkkenkrakker at sidde paa. Selv borte i Gruen havde en 3–4 Stykker tat Plads.

Sivert lukked Døren saa sagte som mulig efter sig, men alligevel vendte flere Hoder sig og saa uvilligt paa Fredsforstyrreren. Han stilled sig op med Ryggen mod Kjøkkendøren og betragted nærmere de tilstedeværende, blandt hvilke han opdaged flere nye Ansigter. Alle var svært andægtige; Hoderne rokked sagte frem og tilbage, Taarer viskedes bort af Næserne med Kanten af de slidte Salmebøger, og der hørtes uafladelig en dæmpet Surren af Suk og Næsepudsning og ruelsesfulde Støn.

Aftenskumringen var begyndt at falde paa, men Sivert kunde dog tydelig se Prædikanten derinde. Det var Skomager Tofte iaften, en høj, mager Mand, med et svært skaldet Hode, fremstaaende Øren, hvorfra der strutted ud en Dusk graa Haar, og en Halvkrans af Skjæg bag Kinderne og under Hagen. Paa den brede, bløde Næse sad et Par hornindfattede Briller, og det flade Ansigt var fuldt av glinsende Striber efter de trillende Svedperler. Han havde graa Frakke af hjemmevævet Tøj, knappet tæt op i Halsen, der var uden Snip, med et sort Tørklæde, hvis Ender var stukket ind. Han stod oprejst midt i Stuen foran et lidet aflangt Bord, dækket af et hvidt Klæde. Der laa et opslaaet Ny Testamente og en Salmebog mellem to utændte Toskillingslys i blanke Blikblakkerter med skinnende nye Lysesakser. Forældrene sad en paa hver Side af ham. Faren luded forover med den ene Albu paa Knæet og Haanden for Øjnene. Moren bevæged sagte Overkroppen frem og tilbage, mens de store, stramme, altid sænkede Øjenlaag lyste dødningagtig hvide i det fregnede Ansigt. Af og til løfted hun de foldede Hænder og mumled med Læberne.

Tofte talte med langtrukken, grædefærdig Stemme; Armene var udbredte og

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Fingerknoerne støttet mod Bordkanten.

«Tænk paa de fordømtes Pine i Helvedes evige Luer, hvor dereses Orm ikke dør og dereses Ild ikke udslukkes! Tænk paa den yderste Dag, da Du skal staa enten paa den højre eller paa den venstre Side af Lammets uskyldige Blod, som har forløst os, saamange som vil omvende sig fra sine Synder. Tænk, at om Du da befindes paa den venstre Siden at staa, da skal Du nedstyrtes i Flammebaalet, og din fortabte Sjæl skal saltes med Ild, ja, med Helvedes Ild.»

«Aa Gud hjælpe os arme Syndere!» lød det med stønnende Hvisken rundt omkring. «Det er altsammen baade vist og sandt i alle Maader,» sa et Fruentimmer, som stod tæt foran Sivert, og hele Tiden gav sit Besyv med i en lav, vaandefuld Tone. «Aaja, aaja, aaja,» mumled blinde Ole Høien, «Herrens Vrede er over os Syndere.» Paa Kjøkkenbordets yderste Ende lige ved Sivert, sad en ung Pige med Hodet skjult af et Tørklæde. Hun havde rullet sig saaledes sammen, at Ansigtet laa nede paa Knæerne, og hun hulked saa der gik Rykninger gjennem Ryggen og Skuldrene.

«Det er gruelige Ord dette,» vedblev Taleren, efterat ha faret sig over Ansigtet med et storblomstret Lommetørklæde og drukket en Slurk Vand, «og alligevel er det som Dagens fulde Sommerlys mod Nattens sorte Mørke sammenlignet med, hvorlissen det verkligen skal for sig gaa. Tænk Dig, at hele dit Legeme blir opskaaret i hvert et Lem og Ledemod, og at saa alle Indvoldene dine og alle de blødenes Lemmerne dine blir tilstrød med gloenes Ildsluer, liksom naar Du strør Salt og Pipper i en Rullepølse, før Du syr 'an sammen. Og saa streng og nidkjær er Herren over Synden, at om Du bare havde bedrevet én eneste Synd, saasom Utugt, Tyveri, eller endog onde og syndige Tanker, og Du ikke havde faat Tid til at omvende Dig, saa blev Du liggenes til Fortæring og Opraadnelse i al Evighed med alle de fordømtes hylenes Jammerskrig omkring Dig, og dereses Tal er som Jordens Sandskorn og som Havets Vanddropper, og af dette skal Du aldrig, aldrig, aldrig slippe ud, nej sandelig! Ingen af de fordømte skal nogensinde slippe derifra – –.»

Et Hyl skar gjennem den tykke Luft. Folk letted sig i Sædet og drejed sig til Siden med fremrakte Hoder, og Tofte holdt inde. Det var Pigen paa Kjøkkenbordet som trilled ned paa Gulvet, hvor hun skreg og vred sig i Krampe.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Fruentimmeret foran Sivert skvætted hende Vand i Ansigtet, og da det ikke hjalp, blev hun baaret ud af Kjøkkenet og ind i Vedboden, hvor hun blev overladt til sig selv og de forskrækkede Høns, der vaagned af sin Slummer paa Pindene oppe under Taget.

«Hvis dit Øje forarger Dig, saa riv det ud og kast det fra Dig,» for Tofte videre med høj og hurtig Stemme, «og hvis din Haand forarger Dig, da hug den af og kast den fra Dig, og hvis din Fod forarger Dig, da slid den af og kast den fra Dig, byder Herren i sit Ord, men se, om nogen af os har gjort det. Sandelig ve, ve over os! siger jeg.» Han slog saa uventet i Bordet, at Tilhørerne rysted og bæved og stirred med stive Øjne paa ham, mens han flytted sit Blik fra Ansigt til Ansigt og lod det dvæle længst paa dem, som stønnet højest. «I Helvedes Pøl skal dit indre sønderrives af gloenes Tænger, og Du skal martres af Angerens Fortærelse og sige til Dig selv, at om Du havde adlydt Guds Bud, saa havde Du da idetmindste havt ét Lem mindre til at kjende denne ryggesløse Pine i –.»

Atter lød der et Skrig. Det kom fra blinde Ole Højens Datter. Hun bed og sled i sit Forklæde med blaasprængt fordrejet Ansigt og styrted saa næsegrus i Kjøkkengulvet. Da hun blev bragt ud af de nærmeststaaende, strakte den blinde Far famlende Hænderne efter hende, og bad jamrende om at faa følge med Datteren. Sivert gik bort til ham, hjalp ham op fra Krakken, leded ham ud og satte ham paa Dørstokken til Vedboden tæt ved Datteren, der laa udstrakt paa Ryg i Sagerusk og Høvlespaan og udstødte Skrig paa Skrig. Sivert selv var stærkt rystet; der gik Kuldegysninger gjennem hans Rygrad, han svedte paa Hænderne og følte en kildrende Trang til at gi sig til at skrige omkap med de andre.

Da han kom ind igjen, var Tofte atter igang. Med fælere og fælere Ord blev han ved at skildre Helvede og de deri grasserende Pinsler. Hans Ansigt blussed af Ophidselse, Øjnene syntes at skyde Gnister bag Brillerne, og Nakkehaaret stod stift ud til Siderne. Flere og flere fik ondt og maatte slæbes ud, men det var som al denne hulkende Skrigen opildned Taleren mere og mere. Han lod sig ikke længer afbryde, bare satte stærkere i for at overdøve Hylene.

Tilsidst ligned Vedboden derude et Lasaret, hvor de faldne laa Side om Side i to Rækker. Blinde Ole Høien sad fremdeles paa Dørstokken og holdt Datteren, der var bleven roligere, i Haanden.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Er det ikke grueligt og forfærdeligt at betænke,» vedblev Tofte og gjorde saa et Øjebliks Ophold, hvori han med et flakkende Blik saa ud over Forsamlingen, og hurtig flytted det til en Klump sammentullede Lommetørklæde fra den ene Haand over i den anden og tilbage igjen, «er det ikke grueligt at betænke, at den lede Satan med de djævelske Hornene sine og de ildudspyende Øjnene skal ha saa mange, mange tusen Ganger flere Kjenere blandt Menneskenes Børn end den almægtige Gud, han, som er Himmelens og Jordens Herre, og som skabte os alle i sit Billede, men det kommer mest af de fordærvelige Lærere, som ogsaa voreses store Mester, Jesu Kristi sande Discipel, vores dyrebare, os alle elskelige Hans Nilsen Hauge siger. De har lullet Menneskene tæt og godt ind i Syndesøvnen med sine falske og smigrende Ord, Hyklerier og Skriftens Fordrejelse, siger han. Det er vederstyggeligt at tænke paa, hvor aldeles Kristi Aand er udryddet i vore Tider formedelst Kirken og Lærerne. Præsten skal læst være højlærd, siger Hauge. Dog er han saa vanvittig og formørket i Synden, at det maa hede: Hvo er blind uden min Kjener? Præsterne bedrager Sjælene med Saligheds Haab, indtil de vaagner i Helvede. De tragter ikkun efter at samle sig Penger, saa de sammen med deres Venner have Tidsfordriv i Gjæstebud, Spil, Komedier og andre vellystige Fornøielser, medens der vil Foræringer og magelige Tider til, naar en ringe skal faa opnaa at tale med sin Præst. Derfor siger jeg, Jens Jensen Tofte, Herrens fattige og ringe Kjener, dertil af Gud udvalgt og beskikket: Skyr disse Øgleunger, disse kalkede Grave, som ikkun vil bringe evig Fordærvelse over eders elendige Sjæle. Gaar til Herren selv med al eders Sorg, thi han har Omsorg for eder. Og trænger nogen iblandt eder til menneskelig Trøst og Formaning, da kommer trøstigen til mig, saa skal han blive retledet efter Herrens eget uforfalskede Ord. – O Du evige, barmhjærtige Gud,» han løfted de foldede Knokkelhænder op i Højde med Næsen, og la Hodet helt bagover, «Du som haver frikjøbt os med dit dyre Blod, paa det ingen skal fortabes, men alle have et evigt Liv, saa mange, som sig omvende i Tide, se Du i Naade ned til os, lad os være ikke aleneste blandt de mange kaldede, men end ydermere blandt de faa udvalgte. Velsign os og forbarm Dig over os, og lad altid det gruelige Syn af dit retfærdige Helvede staa opbyggeligt for vore Sjæles formørkede Øjne, saa vi med Frygt og Bæven arbejde paa vor Saliggjørelse. Amen i den Herres Jesu Navn. Amen, Amen.»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Han læste Fadervor, sa atter et par Ganger Amen, nævnte Salmenummeret og hvilke Vers de skulde synge, og satte sig saa ned med Hænderne for Ansigtet, som det syntes hensunken i Bøn. En Mand i Arbejdsklær af Sækkelærred rejste sig borte i Krogen, hvor han havde siddet paa Sengebænken, rømmed sig og begyndte at synge med drævende, højt skingrende Røst. Lidt efter lidt stemte flere i, og tilsidst sang de alle med:

Du vilt jo ikke en Synders Død,
Eller at han skal omkomme,
Men at han heller omvender sig,
Og kommer saa blandt de Fromme,
Saa hjælp os nu, o Herre Gud
At den Skyld, vi have mod dine Bud,
Skal os ikke overkomme.

De fra Vedboden, som efterhaanden havde overstaat sine hysteriske Anfald, kom nu, lokket af Salmesangen, stille luskende ind igjen og deltog i Sangen:

Om Du med os jo vilde regne,
Og gaa med os i Rette,
Ak, hvor skulde vi da blegne!
Hvo kunde os da undsætte?
O Herre vær os da barmhjærtig,
Hjælp os at gaa den rette Sti,
Med alle fromme Slægte.

Skumringen var nu bleven saa stærk, at det var vanskelig at se for de rødgrædte Øjne. De lod sig dog ikke anfægte, men satte sine egne Ord istedetfor, mens de sang de følgende Vers.

Omsider var det slut. Tofte rejste sig og bebuded, at han, om Gud vilde, agted at holde Opbyggelse næste Fredag paa samme Sted. Saa begyndte Forsamlingen at røre paa sig. Siverts Forældre trykked Toftes Haand med mange Taksigelser, fordi han agted deres ringe Hus værdigt til at holde sine Opvækkelser i. Alle trængte sig hen for at sige Farvel til Tofte og takke for hans styrkende Ord. Tofte bøjed alvorligt Hode og sa til hver enkelt: «Herrens Aand være hos og over Dig.» Idet de gik, lod de fleste en hel eller halv Kobberskilling falde ned i en Bøsse, som hang paa Væggen. Paa Bøssen stod skrevet: Til Herrens Vækst i Menigheden.

Da Tofte havde tat Afsked med Siverts Forældre og var kommen ud i Kjøkkenet, stansed han foran Sivert, som laa med den ene Arm ud over

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Kjøkkenbordet i en skraa Stilling og de sammenlagte Hænder hængende ned over Bordkanten. Han la sin Haand paa Siverts Skulder, saa mildt paa ham og sa: «Hvorledes staar det til med Dig, Gutten min? Vil Du gjerne slippe for at komme i Helvede?»

«Ja,» sa Sivert flout og langtrukkent.

«Saa maa Du dagligen døde og dræbe Dig selv, og have alle dine Tanker henvendt paa det ene fornødne, ikke at begaa Ondskabssynd.»

Sivert slog Øjnene ned uden at svare.

«Farvel Gutten min,» vedblev Tofte. «Herrens Aand være hos og over Dig. Amen!»

– «Ok for en dejlig Gu's Mand,» sa Moren, Marthe, da Tofte havde lukket Kjøkkendøren efter sig. «Hørte Du Jens? Han sa Amen ogsaa til Sivert. Til de andre sa han bare: hos og over Dig, og ikkje nokke Amen.»

«Hjælp te med at faa rødde afvejen her, Sivert,» Jens kom ud med en af Opbyggelsesbænkene. «Pas Deg der, Marthe!» Han havde nær rendt Marthe overende med Enden af den lange Bænk, som han holdt paa Midten.

Sivert hented i Vedboden en Stige og stilled den op til en Lem i Taget, hvorpaa han steg op paa det lave Loft, hvor Kisterne stod med Familjens Søndagsklær.

«Stu 'an godt ind under Panele',» sa Jens idet han rakte Bænken op mod Sivert, der halte den til sig, «saa mykkje Mor kan faa Plads te snu seg, naar hun ska' bitte op Klæsnorene sine.»

«Eg trur, eg sitter Vindøge op litevette,» sa Marthe. «Her er net saa lidt emmen Lukt.»

«Bare ikkje Barnene blev kald af det,» svarte Jens, som kom ind efter en Bænk til, og han skotted bort til de to yngste Gutter, der sad og sov paa en omvendt Kasse mellem Sengebænken og Ovnen.

«Nej, eg vækker di med det sam'e. Nils! Simen! op med Dokker, saa eg kan faa trække ud Sengebænken og gjøre istand te Dokker. Saa ska' Dokker faa Kvællsmaden paa Sengen.»

Gutterne rejste sig ravende. Simon gned sig i Øjnene, mens han sutred og gisped. Nils stod og hinked paa et Ben. «Foten min sover like op te Magen,» sa

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

han, da Marthe spurte hvad som fejled ham.

«Det er Straffen for Syndedorskheden din. Koffer kan Du aldrig holde Dig vaaken under Andakten?»

«Aa Herregud, saant et Baren,» mumled Jens.

Senere da de sad ved Aftensmaden, som bestod af varme Poteter med sur Melk og Fladbrød, ytred Marthe sin Glæde over, at Sivert havde indfundet sig til Opbyggelsen. «Du ska' bare se, kaa godt det vil gaa Deg i Verden,» sa hun, «naar Du holder Deg te Herren fra Ungdommen af.»

Hun skulde bare vide, tænkte Sivert, men sa ingenting.

«Eg synes forresten rigtig Munthe gjerne kunde ta og forfremme Deg snart,» sa hun lidt efter. «Nu har Du jo vorre der i halvan'e Aar retnu. Ka seier Du Jens?»

«En faar ikkje være for hastig,» mente Jens. «Beflitter han seg paa Fremfart og en orntlig Opførsel, saa sku' det ikkje undre meg, om han ender saa Gesell. Munthe er bekjendt for te holde paa Folkene sine, naar di duer nokke. Jessu Kristi Namn, tak for Maten,» han la Skeen fra sig og rejste sig.

«Er 'an møkke tung?» Marthe saa hen til Jens, som havde tat Bøssen ned af Væggen og rysted den op og ned.

«Aaja, der er vel altid en Orts Penger i 'an.»

«Med Gu's Hjælp bler der snart te Bænker i Kjøkkene' ossaa, saa di slepper te staa. Te Jul ska' Dokker se, vi har di.»

Marthe bar af Bordet, og Jens røg sin Snadde. Sivert, som ikke turde ryge i Farens Nærværelse, sad ved Vinduet og gumled paa en Skraa, mens han stirred paa det brændende Skillingslys i Jernblakkerten, som var brudt over og surret sammen med Seglgarn. Han tænkte paa den Kvælden om Bord i «To Venner», hvor han var bleven reddet fra at springe paa Sjøen. Det var besynderligt, at det netop i Kvæld skulde staa saa tydeligt for ham, at det liksom blev til et Syn, han ikke kunde faa Fred for. Kanske det kom af, at han næsten var ligesaa lej og ude af det nu, som den Kvælden. Tænk for en Tilstand, hvis han nu blev vækjaget: Først kom Faren til at prygle ham, og saa vilde han kanske tvinge ham til at gaa tilsjøs igjen, og det var det værste af alt i Verden. – Herregud, at han ogsaa altid

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

skulde tutle sig op i saa meget galt. Holde sig til Herren, sa Moren. Ja, men det havde han jo gjort, ialtfald strævet med det, og gjort Bønner om, at Gud skulde omvende ham. Men Ulykken var, at han glemte alt saant, saasnart han bare kom ud paa Gaden. Det maatte jo ogsaa være en frygtelig vanskelig Ting, for Vorherre havde jo selv erkjendt, at der var mange kaldede, men faa udvalgte, og det var jo bare de udvalgte, som blev frelst, mens de Stakkerne, som ikke var udvalgt – –.

Pokker ogsaa, at han skulde komme op i dette med Lydia. Ikke, om de vilde partere ham levende, kunde han forstaa eller begribe eller sanse, hvordan det var gaat til. Nogen skulde sagt ham det i Forveien! Og det kunde saamæn gjerne vært det samme ogsaa. Det var sandt det, som stod i Forklaringen, at «Ukydskheds Synd den snart forgaar, men Pinen længe varer.» Og naar det skulde føre saa megen Ulykke og Elendighed med sig. Nu var Lydia ogsaa blet saa rasende paa ham, at hun ikke taalte se ham mere, og før – ja, han skulde gjerne bande paa, at hun havde likt ham, og hvem kunde vide, hvordan det vilde gaat.

Marthe kom ind, efter at ha gjort fra sig i Kjøkkenet, og foreslog Jens, at de skulde læse et lidet Guds Ord, inden de gik i Seng. Jens mente, at der kunde være Maade paa alt, men slog dog op i det Ny Testamente og læste et Kapitel af Matthæus, hvorpaa de sang dæmpet for ikke at vække Gutterne et Vers af Salmen:

«Alting tjener dem tilgode,
Som i Sandhed elske Gud.»

«Alting tjener dem tilgode, som i Sandhed elske Gud,» gjentog Sivert for sig selv, da han laa i Udslagssengen under Kjøkkenbordet, hvor Søsteren Thrine havde havt sin Plads, før hun kom i fast Tjeneste. «Jaja, ka vil Du mere daa, Far?» Den, som ikke elsker Gud, hader ham, havde Tofte engang sagt, og hade ham, det var han da vel fri for at gjøre. Ræd ham var han, forfærdelig ræd, især sommetider, men hade ham? Aa langtifra! Altsaa elsked han ham. Og saa var han jo en af dem, som alting tjente tilgode. Da kunde det vel ikke være saa farligt med det, han havde gjort. Der var vel heller som en Guds Styrelse i det. – «Men hvis om eg nu bler vækjaget Imorgen, ka ska' eg daa ta meg te? Seie det Heme, tør eg ikkje, men op maa det jo komme engang, for platte meg i Længden kan eg ikkje. – Jaja Sivertmand, den Tid den Sorg, som skrevet staar.» Han trak Teppet

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

helt op til Ørene og la sig tilrette med Hodet ind mod Væggen.

IV

Næste Morgen mødte Sivert saa tidlig frem paa «Bryggen», at Gesellen endnu ikke var kommen. Alting tjener dem tilgode, som elsker Gud, tænkte han, idet han satte sig udenfor Stueporten paa en omvendt Sildekagge. Han skrutted sig og slog et par Slag Floke, for han frøs lidt i den klare Majmorgens tørre Kjølighed.

Ja, bare det var sikkert dette, at alting tjente dem tilgode, som elsked Gud. Han saa tversover Vaagen hen paa Strandgadsiden, og saa regned han ud, hvorlænge det vilde vare, før Solskinnet derborte rak over til Tyskebryggen.

«Om der nu ikkje var nokken Sol,» tænkte han videre, mens han holdt sine Lemmer saa tæt som muligt sammen paa Kaggen, «daa fik vi nok ta og fløtte allesam'en, for jysses, kaa kaldt her ble' – Dødens Skyggers Dal – aa ja, Gud hjælpe os allesam 'en.»

Hans Blik gled hen langs de brune, spidsgavlede Sjøboder, som laa og varmed sig i Solskinnet derborte paa Strandgadssiden, og som strakte sig fra Torvet helt forbi Nykirken og Bethanebryggens hvide Bygninger lige til Nordnæspynten. Fra de aabne Lemmer i Sjøbodernes Gavler hang tykke Vindetoug rakt og stille ned, og baade de og Boderne spejled sig i den blankgrønne Sjøflade omkap med Riggen og Siderne af de mange Nordlandsjægter og de andre smaa og store Fartøjer, som laa fortøjet i Havnen. En efter en kom Fløtmændene sigende med Kridtsnadder i Munden og Trøjerne knappet helt op i Halsen, og tog paa at spule sine grønmalte Baade, der havde Fangelinerne fastgjort om Bolværket paa Triangelens, Murens og Dreggens Fløtmandsbrygger. Paa Nordlandsjægterne blev her og der Kahytslugerne skubbet tilside af usynlige Hænder, og et bustet Hode stukket op ved Kanten af Aabningen. Hodet drejedes rundt til alle Sider med Gisp saa vældige, at Sivert baade kunde høre og se dem.

Nu begyndte ogsaa Arbejdskjærrerne at komme skumplende. Med et grættent

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Gjep om Munden efterligned Sivert. Lyden af Hjulene: «Vas – ass, ass,» naar de gik over de af Sildelage fugtige Bræddespor, der fra Stuernes Porte førte tværsover Tyskebryggen ned til Sjøbryggerne, hvor de lastetagende Skuder laa kloss op til. Og: «Børr – ørr – ørr,» naar det bar over de bredere Stykker med knudet Bolægning mellem Bræddesporene. Saa kom Bryggesjouerne slentrende. Siverts skarpe Øje opdaged Faren blandt dem. Han hørte til paa en af de borterste Stuer, et langt Stykke fra Munthes, der laa nærmere Torvet. Nu begyndte ogsaa Gesellerne at vise sig og lukke Stuerne op. Ja, nu var jo Klokken ½6 paa Børsuhret derborte. Det var paa tide, at Tollaksen havde sig frem, og ganske rigtig, der kom han ansættende om Hjørnet af Sme'smuget. Jysses for Skridt han tog. Det var godt at se, at han havde forsovet sig.

«Du har nok vorre ti'lig paa 'an idag?» sa Gesel Tollaksen, idet han trak den svære Nøgle frem og aabned Porten.

«Eg kom for en halv Time siden,» svarte Sivert, og rejste sig. «I har jo sjøl sagt, vi ska' begynne Klokken 5 om Sommeren.»

«Er 'an Sommer nu daa, synes Du? Gud hjælpe os, hvis vi ikkje fik 'an metere. Se her, gaa igang med disse Silletynnene,» Gesellen var gaat indenfor.

Sivert tog Trøjen af og hang den op paa et Søm indenfor Porten. Saa greb han en af Tønderne, fik den væltet overende og stødt ud med Hænder og Knæer. Henover de glatte Bræddespor gik det saa fort, at Sivert maatte løbe, for at ikke Tønden skulde trille fra ham. I en Ruf var han nede paa Sjøbryggen med den, og saa raabte han ombord i den svenske Jagten, som var begyndt at laste den foregaaende Dag, at nu kunde de bare rappe sig, for nu var Sivert sjøl kommen til. Saa satte han afsted igjen og vår straks tilbage med en Tønde til, op og ned i et Kjør. Aldrig havde han som idag følt for en herlig Ting det var at ha fast Emploi hos en god Stuekjøbmand. Der var Hir med at høre til paa Tyskebryggen. Det var ikke som at ha anden Sjou. Og aldrig havde Arbejdet gaat raskere fra Haanden. I knappe halvanden Time havde han rullet 30 Sildetønder ned paa Sjøbryggen, hvor Vippebommen var i uafladelig Bevægelse. «Pokker til Handelag paa den Gutten. Ikkje nok med seg sjøl, men han sitter en Krudtkjerring i Rumpen paa andre ossaa,» tænkte Gesellen og vendte sig efter ham, mens han gik ud og ind for at efterse Arbejdet og gi sine Ordrer.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Solen var imidlertid kommen højere paa Himlen og sendte sine hede Straaler ned over de mange Arbejderes støjende Travlhed. Hele Tyskebryggen stod i en stinkende Os af Tørfisk, Solsteg, halvraadent Sjøvand, Tran og lagebrændt Sild. Lugten var saa stærk, at den rev i selve Siverts vante Næse. Han havde nu ogsaa tat Vesten af; Huen var skubbet helt bag i Nakken, Sveden siled af ham, og hans blaa Bomuldsskjorte klæbed tæt ind til Ryggen.

Da han var færdig med Sildetønnerne, tog han fat paa et Parti Stokfisk, som skulde til samme Fartøj. Med opløftet Bryst og aabne Arme opfanged han de store Fiskeknipper, som blev kastet ned fra en aaben Vindedør i Pakboden, og stuved dem paa en Trillebør.

«I have got no wife
To bother my life
I paddle my own canoe!»

sang han, naar han saa fo'r afsted med den fyldte Trillebør og vælted Indholdet af nede paa Sjøbryggen. Men skjønt han skraalte i, alt hvad han kunde, tabte dog Lyden af hans Røst sig næsten ganske i den øredøvende Larm af Kjørsel og Trillebører, Hejsning og Haling, Hujing og Kommandering, skingrende Stemmers grætne eller muntre Svar og Tilraab, blandet med Skjældsord, Latter og Eder. Men Sivert sang alligevel, sang, som han var betalt for det. Undertiden bytted han mekanisk Ordene om med: Alting tjener dem tilgode, som i Sandhed elsker Gud, men det faldt lidt vanskeligt at bringe Salmeteksten i Overensstemmelse med Negersangens ligesæle Melodi, og hvergang han kom tilbage med den tomme Trillebør, saa han sig stjaalent om efter Munthe, som plejed at indfinde sig mellem 8 og 9, og plirte saa med et urolig Blink i Øjnene hen paa Børsuhret, hvis hvide Skive og store, sorte Tal syntes saa underlig matte og døsige i det smældende Sollys.

Saa var det Frokosttid. De, som hørte til «Bryggens» faste Arbejdsstok fik i den travle Tid, naar «Stævnen»[n6] var inde, sine Maaltider bragt ud til sig, men Sivert var blandt dem, som hadde Lov at gaa Hjem.

Da han efter endt Maaltid kom tilbage, sa Gesellen, straks han fik Øje paa ham: «Du ska' op te Munthe paa Øgeblikke'; han sitter oppe paa Kantore.»

Sivert kjendte som et Dunk under Hjærtekulen, og der seg en hastig Varme

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

ned i hans Ben og Fødder, helt ud i Tærne.

«Allright,» svarte han uden at blinke. Tonefaldet var muntert, men Stemmen lidt tyk.

Sivert steg op ad den mørke Trappe, som førte til Stuens anden Etage. Uden at banke paa, aabned han Døren og traadte ind i et aflangt, skummelt Værelse, hvor der lugted af Tørfisk, Blæk og Tobak. Borte ved det lave Vindu, hvor de gule Bomuldsgardiner var trukket til for Solstegen, sad og dingled paa en høj Krak en luvslidt Kontorist, med et surt, magert Ansigt. Han støtted den ene Albu paa Kontorpultens skraa Flade, mens han i Ro og Mag med Munden skudt frem i en Trut, skar en Fjerpen til. Da Sivert gik over Gulvet til det indre Værelse, hvor Munthe havde sit Privatkontor, trak Kontoristen det ene Øjenbryn lidt ivejret og skjæved bort til ham.

«Nu, er Du der,» brummed Munthe, da Sivert var traadt over Tærskelen, og med Huen i Haanden havde stillet sig op ved Døren, som stod halvaaben. Munthe var iført Stuedragten, en knæsid, brungraa Frakke, med mange glinsende Pletter, og sad i en gulpoleret, skindbetrukket Sofa, der var stiv som en Bondebænk. Foran ham paa det gule firkantede Bord med de svære firkantede Ben laa en Regnskabsbog, som han bladed i, mens han sutted paa en lang Pibe.

«Alting tjener dem tilgode – Bremerhafen – elske Gud – – Lübecks Havn – Alting tjener dem tilgode – Byen Bergens Indsejling» – Sivert drejed Huen mellem Hænderne og flytted Øjnene omkring paa Inskriptionerne under Billederne med de flade, brune Rammer, som hang over Sofaen. «– – Sluppen Nymphen, – – – Christiern Rex – – som i Sandhed elske Gud. – – Den som bare turde lukke,» han drejed lidt paa Hodet og skelte til den halvaabne Dør ved Siden af sig.

«Gaa ned og spør Gesellen, ka ti' Lykkens Yndling bler fuldlastet, Torgersen!» raabte Munthe efter først at ha flyttet Piben hen i den ene Mundvig.

«Dette betyr galt,» tænkte Sivert.

Den sure Kontorist i Værelset ved Siden af rejste sig trevent, tog en Vogsdugshue ned af Væggen og gik.

«Du er en flink Gut til dit Arbejde, Sivert Jensen, far,» begyndte saa Munthe, mens han bladed videre i Regnskabsbogen, – «hm ja, i den Henseende er der

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

ingenting at sige paa Dig,» han stødte med Langfingeren i Pibehodet og trak hurtigt til, «men der er visse andre Ting, hm ja – nok udaf det, en Gut saa Du maa vide at holde sig i Skinde' – – – holde sig i Skinde' ja, ellers gaar det galt,» han stansed og tændte Piben, som var gaat ud.

«Alting tjener dem tilgode,» sa Sivert for tyvende Gangen indvendig i krampagtig Fart, mens han i Angst vented paa Resten.

«Du har ikkje opført Dig, saa Du skulde. Igaar aftes sprang Du over Plankeværke', men det nytter ikkje at springe over Plankeværker, det er ikkje dermed gjort. Hm, ja, kort og godt, vi har ikkje Brug for Dig mere. Du har stelt Dig forkjert, far, rigtig skikkelig forkjert,» han rysted liksom deltagende paa Hodet og endte saa med et haardere Tonefald: «Nu maa Du pakke sammen, far, paa Munthe sin Stue har Du ingenting mere at bestille.»

«Hun kan ikkje ha sagt alt,» tænkte Sivert med en Følelse av inderlig Taknemmelighed mod Lydia, «ellers vilde han vært møkke sintere.» Dette i Forening med Munthes spagfærdige, næsten forlegne Maade at snakke paa, gav ham Mod til at sige: «Men hvis om eg forbe'ret mig, hr. Munthe; eg sku' nok ta mig ivare herefterdags, for nu –»

«Det er ikkje mere at gjøre ved den Tingen,» afbrød Munthe kort. «Her paa Stuen har vi ikkje fuldt Dagsarbejde for Dig, og paa Øvregaden vil di ikkje se Dig mere. Se her,» han tog et Toortstykke op af sin Pengepung, «Du har ingenting tilgode rigtignok, men for at Du ikkje skal falde dine Forældre til Byrde, mens Du hører Dig om efter noget andet.» Han rakte Pengestykket ud mod Sivert, som mekanisk nærmed sig og tog det med et utydeligt: «Mange Tak.» Munthe fordybed sig atter i Regnskabsbogen og damped stærkt paa Piben.

Sivert tog et Skridt mod Døren; der sad ham som en Prop i Halsen, og for Ørene hørte han rappe Sus af fjærne Piskesmæld. Saa saa han, at den skraa Skygge, han kasted over Gulvet, stod stille og drejed paa sig, og straks derpaa hørte han sig selv sige med valen Stemme: «For Forældrene mine sin Skyld – di er aktenes Folk, og det bler saa'n Skam for di.»

Munthe saa ikke det saare Blik Sivert fæsted paa ham, idet han sa' dette. Hans Hode var bøjet over Bogen, og uden at se op vinked han Sivert bort med Haanden.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Sivert blev staaende og stirred ned i Gulvet. Hans ellers saa blanke Øjne syntes overtrukken af en Hinde, der gjorde dem glansløse og døde. Han følte sig fortabt som en domfældt. Haanden med Huen hang stille ned, og Fingrene klemte fast om Pengestykket.

«Ka for nokke, staar Du der endnu?» Munthes Stemme lød overrasket. «Nu faar Du gaa, far.»

«Forbannet Fruentimmertøv,» mumled han mellem Tænderne, da Sivert var borte, og saa rejste han sig og stopte en ny Pibe.

V

Om Eftermiddagen gik Sivert og drev ude paa Sandvigsvejen med en nytændt Skillingscigar i Munden.

«Monstro hvad Klokken var nu? Snart syv vel, for efter Solen at dømme saa – – Om en Timestid kunde han gaa hjem og lade, som han kom fra Øvregaden. Naar saa Moren spurte, om han havde spist, vilde han svare: ja. Sommetider, naar der var meget at bestille, havde han faat baade Mellemmad og Aftensmad, før han gik. Der kom en, som han kunde spørge, hvad Klokken var. Aanej, det kunde være til i siden.

Uf, hvor lang denne Dagen var. Han havde vært alle mulige Steder om Formiddagen, før det blev Middagstid, saa han kunde gaa hjem og spise. Først bortpaa Strandgaden, ned i hvereneste gudskaptige Gaard, ligefra Torvet til Bethanebryggen. Saa var han ruslet ned over til Nøstet, hvor han var kommen i Slagsmaal med nogle Gutter, som havde sigtet med Smaasten efter Cigaren hans. Derfra var han strøget tvers gjennem Byen ind paa Markekirkegaarden, og der havde han læst saa mange rørende Gravskrifter.

Der kom en til, som vist havde Uhr paa sig. Aanej, det var ikke værdt at spørge endnu; jo længer han vented, jo senere blev det, og jo snarere fik han Ende

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

paa Dagen. «Der gaar «Laura» tilsjøs,» han saa ud over Kvarven, hvor en Brig laa og kryssed mellem Askelandet og Nordnæspynten. «Velbekomme! – Alting tjener dem tilgode –. Aanej, mæn gjør det ej, nej! Ti nu stille med dette Tøve dit. Nu har Du gnaalet paa «alting tilgode» og «i Sandhed elsker Gud», ligefra igaaraftes, og ka Nøtte har du havt af det? Har Vorherre rørt saa møkke saa Litnefingeren sin for te hjælpe Deg kanske? Hys, ikkje bespotte, ikkje pukke, det er din egen Skyld altsammen.»

Nu skulde han ha vært paa Øvregaden og kløvet Ved og ryddet op i Vedboden; imorgen var det jo Søndag. Monstro hvem de nu satte til det? – Kanske sad Lydia nu i Lysthuset og læste paa Forklaringen igjen. – Aanej, det gjorde hun vist ikke. Slike fose Cigarer, en fik ikkje Tid te snu sig rundt, før de var oprøgt.

«Aa, kan I seie meg ka Klokken er?» Sivert skraade over Vejen hen til en ældre Herre i lys opknappet Vaarfrakke, hvis lange Skjøder blaffed frem og tilbage ved hans raske, hoppende Skridt. Han gik med svingende Arme, tilbagekastet Hode og Hatten skudt helt bag i Nakken, og Sivert kunde høre, da han nærmed sig, at Manden talte højt med sig selv.

«Kan I seie meg ka klokken er?» gjentog Sivert, da han var lige foran ham.

«Dagdrivere og Mordere skulle sidde tilbords med Konger og Salmister i Himmeriges Rige,» sa Herren og stansed. Det lød som en fortsættelse af hans Enetale. Han holdt Armene stivt tilbage, og saa med sine tomme, fremstaaende Øjne langt hen for sig. Sivert betragted ham nysgjerrig.

«Hvo som ihjelslaar sin Broder er skyldig for Raadet,» vedblev Herren, «men hvo som ihjelslaar Guds kostbare Tid er skyldig for det høje Tri-bu-nal.» Det sidste Ord udtalte han i 3 Afdelinger med hævet Stemme og løfted sig paa Fødderne, idet han bevæged Munden, som om han snapped efter Fluer.

«Eg vilde gjerne vite ka Klokken er?»

«Forfængelighed, Forfængelighed,» mumled Herren og satte Maven frem i smaa ivrige Stød, saa den svære Dingeldangelkjæde hopped op og ned. Det saa ud, som om nogen stod og puffed ham bag, saa det næsten tog Pusten fra ham. Armene holdt han fremdeles tilbagestrakt, og Blikket havde ikke et Sekund strejfet Siverts Ansigt eller forandret Retning. «Klokken er for Skrædder og Skomager og for Lediggjængere og Landstrygere, men værsego', værsego'!» han

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

blev uafladelig ved at puffe Maven frem paa samme stødvise Maade og gjentog Ordet «værsego'» saalænge, til der næsten ikke var mere Aande i ham.

«Se etter sjøl, mener I?» Sivert, som omsider var kommen i Tanker om, at dette kanske var Meningen, strakte Haanden ud og saa spørgende paa Herren, der holdt paa som før.

«Ja Omforladelse daa,» vedblev Sivert, og trak frygtsomt det store, næpeformede Sølvuhr op af Herrens Vestelomme.

«Du slette Tid! Gaar 'an rigtig?» Han prikked med Pegefingeren paa Uhrskiven, hvis Visere stod paa et Kvarter over fem og saa paa Herren, men fik intet andet Svar end det idelig gjentagne: «Værsego'». Saa stak han Uhret tilbage, letted paa Huen og trak sig lidt til Siden. I samme Øjeblik satte Herren afsted med de forrige raske, hoppende Skridt, de stærkt svajende Arme og den knejsende, tilbagebøjede Nakke. Frakkeskjøderne blaffed som før, og Sivert hørte Dønet af hans monotone Snakkeri.

«Gale begge to, baade han og Klokken hans,» sa Sivert med en Hoderysten og slentred videre. «Det er umuligt, at Klokken ikkje er mere.»

Men den næste, han spurgte, gav til Svar, at Klokken mangled 10. Minutter i ½6, og da denne hverken saa ud til at være fuld eller gal, maatte Sivert, saa utroligt det end forekom ham, slaa sig tiltaals med, at det var saa.

Han tændte sig en ny Cigar, satte sig paa et Stengjærde ved Vejkanten, damped paa Cigaren, saa efter de enkelte Fodgjængere, drev videre, helt ned over La'gaardsbakken, satte sig igjen, tog atter paa at gaa, vendte saa om og gik langsomt indover mod Byen.

Da han nærmed sig Stølen, hørte han et gneldrende Spektakel af Latter og skraalende Barnestemmer. Han saa sig om, men opdaged intet, før han var kommen ved Siden af den lille bakkede Tvergade tilvenstre, hvor Arbejderboligen laa. Der stod en Flok Gadeunger, midt oppe i den bredt flydende Rendesten, store og smaa, mest store, i Ring om noget, Sivert ikke kunde se, men som de puffed til og ærted. «Farmor,» fo'r det med Skræk igjennem ham og saa anstrengte han sig for at høre, om nogen raabte «Smaafylla», mens han skyndte sig alt hvad han turde for ikke at se ud som en Flygtning.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«La' nu det arme Guttebarne' være i Fre' der!» lød saa en skjændende Fruentimmerstemme. «Dokker sku' skjemmest, Dokker, saa Vorherre har gjort baade friske og færdige, te fare saalissen avste' med en Trave saa han, saa hverken kan snakke eller slaa ifra seg!»

Sivert standsed og keg opover Gaden.

Der blev et Øjebliks Stilhed, og Ungeflokken vendte sig og saa paa Konen med flirende, maabende og tildels trodsige Ansigter.

«Jou Dokker har pyntet 'an pent te,» vedblev Konen og pegte paa en liden vissen Gutteskikkelse med et umaadeligt stort Hode, som kom tilsyne gjennem en Aabning i Ringen. Klærene hang i Filler om ham og saa ud, som de havde vært æltet i Søle, Ansigtet var forgrædt og fuldt af Gadesnaus; i Haanden holdt han et nyt Blikspand; Haaret stritted ud som paa et Vildsvin, og Fødderne stak til over Anklerne i Rendestenens graaskidne Vand. Sivert tænkte paa at gaa videre, men han kjendte sig saa tung i Benene og saa slap over hele Kroppen, at han blev staaende som i en Døs.

«Hem med Dokker nu!» fortsatte Konen og bevæged truende den venstre Arm, mens hun med den højre holdt paa et indtullet Barn, der som en Byldt laa tæt ind til hendes Bryst og Hals. «Hem med Dokker og det paa Øgeblikke!»

«Ka skiller det jer, Mor?» Det var en opløben Gutunge med Træsko paa Fødderne og begge Knæerne ude af Buksen, som tog Ordet.

«Ja, ka skiller det jer Fylle-Lars-Ane!» raabte de andre i Kor, og saa fortsatte han med Knæerne: «Gaa bare ind og lag Blyvandsduker te, for nu kommer Man'en jeres snart hem fra Paatholle' og mørbanker jer!»

«Ja bi Dokker bare! Bi Dokker bare!» Fruentimmeret rakte sin knyttede Haand ud imod dem. «Hvis om ikkje Dokker ska' faa Pollitie paa Dokker, ska' eg aldrig være den eg er. Er det ikkje skammeligt?» hun vendte sig til en gammel Kjærring, der sad paa Huk borte i en lav Gadedør med Armene indtullet i sit Forklæde og saa likegyldig til. «Først har eg sotte i Vindøge og set paa Ulikenskapen deres, eg trur i over et Kvarter, og nu. – De gjer seg ikkje, før di faar Livet av 'an.»

«Enhver ska' passe sit, seier eg nu altid,» svarte Kjærringen med en tør,

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

skadefro Stemme, og skubbed sig paa Armene. «Den saa har faat en tussete Unge,[n7] faar værsgo' holde 'an heme.»

«Vi tar og gjer 'an en Dukkert te, Dokker!» raabte Ordføreren for Ungerne, og med Hujen og Glædesskrig bukkedes Ryggene og udstraktes Armene mod den spinkle, storhodede Gut. I næste Øjeblik laa han paa Ryg i Rendestenen, mens hans skraalende Forfølgere med Hænder og Fødder skvabsed Vand over ham.

«Saa ska' daa Hinma'nen ossaa!» Fruentimmeret med Barnet kom springende; han med de hullede Bukseknæ ramtes af et Slag i Nakken, saa han fløj tversover Rendestenen, en anden, som sad paa Huk og skvætted Vand med begge Hænder, fik et Spark i Ryggen, saa han trilled overende.

«Jysses pik i jor! han dør,» raabte saa Fruentimmeret og bøjed sig over Rendestenen. «Har Dokker nu faat det, saa Dokker vilde? Men det er godt, her er Vidner,» hun saa sig om i Gaden. Ungerne tog Flugten i forskjellige Retninger, og Sivert kom løbende til.

Gutten i Rendestenen laa paa Ryg og holdt Spandet i begge Hænder højt over sit Hode. Ansigtet var blaat og fordrejet, og Knæerne opkrympet til midt paa Brystet. Fraaden sived' ud af Mundvigerne sammen med det Rendestensvand, han havde slugt, og han udstødte et rallende, kraftesløst Hyl, mens han bed i sin tykke Underlæbe med de bittesmaa, brune Tænder.

«Nej kaslag? Det er jo Hansemann,» mumled Sivert, idet han bukked sig over Gutten og drog ham hen paa det tørre. Han rejste ham op og vilde ha ham til at staa paa Benene, men Gutten sank ned som en Byldt for Siverts Fødder og vælted sig i Krampetrækninger.

«Nu har eg daa aldrig set Make te Medfaring!» udbrød Sivert.

«Nej I maa saa seie, Far,» sa Konen. «Det er Gesel Tønnesen sin Saan, Piter Tønnesen sin nere paa Stølen.

«Ja, det er saa,» svarte Sivert. «Hans Mor er min Faster.»

«Det var daa heldigt. I maa se te aa faa 'an hem paa et Vis».

«Hadde han bare ikkje vorre fuldt saa skitten,» mumled Sivert.

«Tung ska' han just ikkje være,» trøsted Konen. «Han vejer ikkje mange Markene, Stakkaren, skjønt di sejer, han ska' være over 16 Aar.»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Sivert løfted Gutten op i sine Arme og la ham over sin ene Skulder, saa at Hodet og Hænderne, der ikke et Øjeblik havde sluppet Spandet, hang ham ned ad Ryggen. Konen trak i de opskrumpede Knæ for at rette dem, men det hjalp ikke.

«Det er bra, Vejen ikke er lang,» sa Sivert og nikked til Konen, idet han gik med sin skidne, drypvaade Byrde uden at ændse de nysgjerrige Blikke fra Døre og Vinduer og de spottende eller deltagende Bemærkninger fra dem, han mødte. Han drejed om ved Hjørnet af Stølegaden og naade saa det lange, enetages Hus med de to smaa Vindusfag et paa hver Side af den brune Gadedør og de fremstaaende Kvistgavler i Pandetaget, hvor Tønnesens bode.

Sivert kravled op ad den stejle Trætrappe, der løb paa langs ved Siden af den høje Stenmur, som Huset hvilte paa, og førte op til Svalgangen med det alenhøje Rækværk. Han sparked paa Gadedøren og raabte: «Skynd Dokker og luk op derinde!»

Straks efter blev Døren revet op af et stort, førladent Fruentimmer i solid og renslig Paaklædning med Øredubber og opsat Haar.

«Dokker sku' riktig rive Huse' ner,» sa hun med ilsket Stemme og et sint, rødblankt Ansigt, der skifted Udtryk, før Sivert fik sagt noget.

«Nej Gu' bevare meg vel,» kom det saa i en spagfærdig, grætten Tone. «Skyndt Deg om kom ind med 'an. Kaa fandt Du 'an henne, Sivertmann? Lig 'an fra Deg her.» De var gaat gjennem det lille, nyvaskede Kjøkken, hvor alt, baade af Kobber og Jern var skinnende blankt, og stod nu paa den smale, renfejede Gaardsplads, der laa klods op ad den fugtige Fjeldvæg bag Huset og havde en stor Stenhelle i Midten.

«Her paa Pladsen?» spurgte Sivert og saa paa Fasteren, som om han trode, han havde hørt Fejl.

«Kaa vilde Du elles, eg sku' ha saant et Udyr liggenes?» Fasteren satte barsk i, med et ondt Blink i de smaa, sorte Øjne. «I altfald mens eg faar maaket den værste Gadelorten av 'an. Eh jisses, jisses,» hun havde brættet Ærmerne op og stukket den overflødige Skjørtevidde ind mellem Benene, og stod nu foroverbøjet og trak med det yderste af de tykke Fingre de tilsølte Ankelsko og drivvaade Strømper af Gutten, som Sivert varsomt havde lagt fra sig paa Stenhellen.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Han var saa gla', daa han gik hemenifra idag, Tussingen,» vedblev hun, «han sku' bringe hem Mejsterstøkke' sit,» hun vristed Blikspandet ud af hans forvredne, fast sammenklemte Fingre. «Dette her har han nu læst sku' arbej'et paa, saalænge han har vorre paa Værkste 'e', og enddaa er det Svennen, saa har gjort det meste. Ja, Gud Fader og Guds Søn! Vorherre gjorde vel, om han tok saan't et Træksel.»

«Han lever vel ikkje længe, saa laak saa han er,» mente Sivert.

«End ikkje lever!» skreg hun op. «Han eter og drikker saa en blind Mær, og sover, saa Du kan høre det over hele Huse'. Og desuten, kem er det, saa dør, maa eg spøre? Det er di vakre, friske, velskabte Barnene, se nu paa Fredrikke og Oleus, om di fik leve? Men sligt et Styggety! Nej, Vorherre, han vet nok, ka han gjør, han. – Og saa mange Klær, saa han rudinerer, Grisen,» hun vendte Gutten om imod sig for at aabne den rynkede, hjemmesyede Bukse, som var knappet i Siden. «Det er 'kje første Gangen, han er gaat hel og rein ut ifra meg, og er hemkommen flenset og beskitten fra øverst til nederst.»

«Det er jo ikkje hannes Skyld, Stakkaren,» sa Sivert; «det er jo disse Pøblene, saa ikkje kan late 'an være.»

«Ka ska' han gje seg i Lag med alslag for daa?»

«Han vil jo bare spelle sig,»[n8] sa Sivert mæglende.

«Aa Du ved ikkje, Du, kaa fortærenes han er. Og trur Du, han nokkensinde kan gaa sin beine Vej saa en an'en daa? Nej, han ska' staa og gape og fline og brække seg paa denne Tussestammingen sin – det undrer mig slettes ikkje, at di tar fat paa 'an. Og al den Julingen han har faat fore det, men Ingenting biter paa 'an. Vær i Ro med Deg, dit Utyske!» Hun gav Gutten et Slag i Hodet og stamped med Foden. Efter at ha ligget rolig og klynket svagt var han begyndt at ralle og vride sig, hvorved han var kommen til at støde Moren i Ansigtet med sit Knæ.

«Gud naa' jer, Faster Ingeborg, at I slaar 'an,» sa Sivert uvilligt. «Han har jo faat Begavinger igjen.»

«Ja, kaa ska' en bære seg ad med saa'nt nokke? Vil Du! Vil Du!» hun slog og slog, mens Sveden trilled ned over hendes røde Kinder, og hun forsøgte samtidig med den anden Haand at holde Styr paa hans sprællende Ben. «Det var likere,

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Du kom her og hjalp meg!» hvæste hun hen imod Sivert, da Anfaldet stedse blev heftigere. «Flæk av 'an paa inkvarslags Vis, saa ska' eg holde 'an. Buksen er kaput saa allikevel.»

Sivert tog op sin Tollekniv, knælte ned ved Siden af Gutten, skar med et raskt Snit Bukselinningen over og fik i et nu de vaade Filler revet af ham.

«Det var ret! Kil paa, Vesten og Halsduken og hele Slabbedasen!»

«Ikkje Skjorten vel?» spurgte Sivert.

«Kver Smittel og Smul!» Hun snapped en Bøtte, fo'r op paa en Sagekrak, der stod ved Siden af det store Regnevandstræ, fyldte Bøtten, var tilbage i et nu og tømte Indholdet i fire, kraftige Skvæt ud over den nøgne, blaaladne Guttekrop, saa Vandet fra øverst til nederst skylled hen over de nubrede Lemmer. Gutten gav et Hvin ifra sig, det lød hæst og halvkvalt, som om noget hindred ham fra at skrige ud, og saa aabned han de smaa, graa Museøjne, saa paa Moren, der havde vært inde efter et Ulddække, og strakte med klaprende Tænder og en bønlig Klagelyd den kyllingspinkle Hals og de rørtynde Arme op imod hende. Moren bukked sig over ham, svøbte Ulddækket om ham, løfted ham op og bar ham ind i et Kot ved Siden af Kjøkkenet, hvor han havde sit Sovested.

«Se saa, nu sovner han, saa er han like god igjen, Traven. – Ja, en snakker om Kors, men her er Kors, her.» Hun stak pludselig i at græde, lænet op til Gruestolpen med Munden spærret ud til Siderne, saa Huden strammed hvid omkring den. Engang imellem gned hun med Forklædesnippen Øjnene, der under Graaden blev ganske borte. Sivert skotted stjaalent til hende.

«Men det er altid saa,» vedblev Faster Ingeborg snøftende og utydeligt, «den, saa har møkke te trækkes med i Forvejen, ska' ha mere. Nu er det ikkje nok med Far og Mor, Du ved sjøl kaalissen di er, aa nej var det likt,» hun snød sig i Forklædet, «nu ska' eg ossaa ha dette Barne' te se paa, saa aldrig blir Menneske, men altid bare en Skam og Lejelse. Og saa svinagtig saa han er! Slike Sengklær, baade paa den ene Maaten og paa den andre Maaten, med Uterlighed ossaa, og kem er det, saa ska' ta det etter 'an, andre end saa meg? Og hvis enddaa Pitter var skikkelig,» her gik hendes Snøften over til Hulken, og hun maatte vente lidt.

«Er ikkje han orntlig, han daa?» sa Sivert spagfærdig.

«Forde om han ikkje drikker netop! Tror Du, det er dermed gjort? Men der

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

kommer vel en Regnskabens Dag, daa han ska' svare for alle Strekene sine. Daa nøtter det ikkje te spike Dørene etter seg og løbe sin Vej, heller daa,» hun pudsed atter Næsen, fo'r sig med Forklædet over Ansigtet og gik bort og retted paa Halvgardinet foran det lille Vindu, hvor hun syntes at falde i Tanker.

«Det saa arger meg allermest,» vedblev hun lidt efter, «det er, at det netop er meg, det ska' gaa ut over. Se nu paa Jens, Faren din,» hun vendte sig til Sivert med en bister Mine, «koffor ikkje han? Koffor ska' hans Baren være skikket og skapt akkurat saa andre Folks Baren?»

«Eg vet ikkje nokke te seie te det,» sa Sivert, da han mærked, at Fasteren vented Svar.

«Det er Gu'sfrøkti'heten, saa gjør det, vilde Mor din seie,» hun efterabed Marthes lidt tunge Stemme, lukked Øjnene og trak Brynene opover for at minde om hendes store, stramme Øjenlaag, «men vi'kje Du tru an?» Hun lo haanlig. «Slikt Skidtprat! Eg gik paa Opbyggelser kveran'en Kvæld hele forrige Vinter, ja, ikke nere i Dræggen hos Dokker, Far, der er mykkje for godt for meg, men ka' Hjælp var der i det? Siden daa har Pitter vore skikkelig galen, og Gutungen net med det same. Aanej, det saa ska' være, det bler værenes, kan Du helse fra meg og seie den gudelige Moren din. Men hun er slu hun, hun vet nok, koffor hun gjør det. Det gjer Grunker te være hellig, forstaar sig.» Faster Ingeborg trak snufsende Vejret gjenneni Næsen. Sivert saa paa hende med store Øjne.

«Ja, det er mykkje muligt, at Du ikkje vet om det, far, men saa møkke har eg lote meg fortælle, at di har Bøsser hængenes langs Væggene, og at alle slepper i.»

«Det er jo til Opbyggelsesbænker og sligt,» sa Sivert indigneret.

«Jaja, far, det kan gjerne være; det skiller ikkje meg, og kaalissen det har seg eller ikkje har seg, saa ser eg ikkje nogen Trivsel av det. Di bur i de same Fillehuse', saa di altid har bud i. Din Mor gaar i same Kaanehabitten, saa hun altid har gaat i, og din Far er aldrig blet and't end saa en Bryggesjouer, mens her hos os,» hun saa sig knejsende om i det velfyldte Kjøkken og trak i sin ene, lange Ørendub. «To Stovver paa Stas, med Damask paa Stolene og Messing-Spøttebakker. – Se saa, nu er han vaaknet alt» – hun var bleven afbrudt ved en pibende Lyd fra Kottet, og gik hen og aabned Døren.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Spe, spe, spe!» klynked Gutten, mens han blev rød af Anstrængelse og skar fæle Grimacer.

«K' e' det, Hansemann, far?» hun bøjed sig over ham.

«Spe, spe, spe!» gjentog Hansemann ivrigere. «Mi ha, mi ha,» han stak de sprukne smaa Hænder op av Ulddækket, som han var indtullet i lige til Halsen, sprikte med Fingrene og bevæged dem i forskjellige Retninger for at gjøre sig forstaaelig.

«Er det Spanne' Du mener?» sa Moren, efter at ha grundet lidt.

Der kom et grinende Smil paa Hansemanns Ansigt; han blinked med Øjnene og nikked.

«Kaa kan I forstaa, ka han seier, Faster Ingeborg?» spurgte Sivert, som havde nærmet sig.

«Aa, naar en er vant, saa. – Spe, spe, betyr Spanne', mi ha eg vil ha det. Se kaa gla' han er, stakkes Traven.» Fasteren pegte paa Hans, der blev ved at storsmile og nikke. Saa gik hun ud paa Gaardspladsen, kom straks ind igjen med Blikspandet og holdt det op foran Hans.

Ved Synet af Spandet smilte Hansemann endnu mere. Øjnene kneb sig sammen, og ud af Munden hang en vaad, tyk Tunge. Han rejste sig overende, saa Uldteppet gled ned over de spidse Skuldre, bevæged den knyttede højre Haand op og ned med Klask i den venstre Flade, som om han slog med en Hammer, pegte imellem afvekslende paa Spandet og sig selv og gjentog uafladelig: «Mi ot de, mi ot de.»

«Ja vel ja, Hansemann sjøl gjort det,» sa Moren. «Med Løgn paa,» føjed hun lavere til henvendt til Sivert.

Hans greb Spandet med begge Hænder, strøg kjærtegnende ned ad det, og rakte det saa til Moren, idet han paany fremstammed nogle Enstavelsesord og med ivrige Nik førte Haanden frem og tilbage mellem sig selv og Moren.

«Det er meg, saa ska' ha det, ja vel ja, forstaar. Hansemann har laget det til Moren sin,» hun strøg ham over det stive, stubbede Haar, tvang ham lempelig tilbage paa Puden og dækked ham til med Teppet. Hans blev liggende uden at røre sig med Ansigtet vendt mod Kjøkkenet, hvortil Moren lod Døren staa aaben.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Hans Mine var saa glædestraalende, at Sivert syntes, han formelig blev vakker.

Sivert, laved sig til at gaa. Nu var da Klokken blet mange nok. Men saa sa Fasteren, at han skulde ha en Skaal Kaffe og nogle Skiver til Tak for Umagen med Hansemann, og hun gav sig til at tænde Ild paa Gruen. «Du er like sæl, Sivert, du gaar ut i Buen og kløver lidt Ved te meg,» sa hun straks efter, da hun saa, der ikke var nok til at faa Kjedlen kogt op med.

Da Sivert traadte ind igjen med den kløvede Ved stablet op paa Armen, var Pitter Tønnesen kommen hjem. Han stod borte i en Krog i Skjorteærmer og paa Strømpelæsten og vasked sig i en Trækolle, som var stillet op paa en Krak. Paa Siverts Godkvæld, svarte han kort og muntert, mens han skylled Grønsæben af sit solrøde Ansigt med en Halvkrans af Skjæg under Hagen fra Øre til Øre. Da han havde tørret sig, slog han Vandet ud paa Gaardspladsen, tog en ny blaa Vadmelsbukse ned fra en Knage, satte sig igjen paa Krakken og trak Arbejdsbuksen af.

«Ska' Du ut igjen?» spurgte Ingeborg, som havde fulgt hans Bevægelser med et agtpaagivende Blik.

«Har du nokke imot det, kanske?» Tonen var lystig og udfordrende paa en Gang.

«Ska' Du ikkje spise tekvælls, før Du gaar?»

«Eg vi'kje forstørre Matroen din.»

«Aanej, nere i Skuteviken has Slagtertausene dine, faar Du vel baade Syltelabber og Blo'pølser og Hovvemater der. Det er and't end ka saa her vanker.»

«Ja, og Dram og Øl og varm Grog, alt ka dit Hjærte Begjærer.» Pitter Tønnesen lo raat.

«Og Kroppen din med! Men pas Deg bare, at ikkje Polletie' fakker idetmindste den ene af Tøjtene dine og faar hinner indskreven.» Ingeborg havde, mens hun talte, sat Hænderne i Siden og rystet sit Ansigt, der var hvidt af Raseri, hen imod Manden.

«Du kunde jo gaa bort og melde hinner, ka?» Pitter Tønnesen lo atter, mens han knytted sit Silkehalstørklæde og trak den langskjødede Søndagsfrakke paa.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Daa var det vel bedst, eg meldte Deg først for alle Bøschen sine Silletynner, Du har stokke teside og sælt ut i Smaat for egen Regning,» hu stod i samme Stilling og var saa ophidset, at hun havde ondt ved at faa Ordene frem.

Pitter Tønnesen, som havde snud Ryggen til for at ta sin Hat ned af Væggen, vendte sig hastig om, og med opspilte Øjne og dirrende Næsebor gav han Ingeborg et Slag paa Øret, saa hun tumled tilside og blev siddende paa Gruekanten, og før hun fik Tid til at sumle sig, var Pitter Tønnesen gaat med Smæld af Dørene, saa Huset rysted.

Ingeborg blev siddende en god Stund med Hænderne paa sine Knæ og sænket Blik. Hun rokked lidt med Hodet, ellers rørte hun sig ikke. Sivert stod og hang ved Kjøkkenbordet, ret op og ned og pilled paa en Knap i sin Trøje. Hansemann sov i Kottet med Lyde som af en knirkende Blæsebælg, og ind igjennem det lave Vindu flød en enkel skraa Solstraale og tegned en aflang op og ned glidende Lysplet paa Ingeborgs brune Kjoleærme.

«Aa ja ja,» mumled hun omsider og rejste sig langsomt. «Vorherre, han vet nok te straffe sine Folk, om han ikkje netop arresterer di.» Den ene Kind var rødere end den anden, og de brede Hænder skjalv, da hun som i Ørske satte Mad og Kaffe frem for Sivert.

«Se indom en an'en Kvæll, hvis Du gaar saa,» sa hun til Sivert, da han havde spist og bød Farvel. «Eg baler jo her med alting aleine, saa Du ser. Men Du har vel ikkje Ti'er.»

«Aajo,» sa Sivert. «Der er saa lite for meg paa Stovven netop nu.»

VI

Sivert stod og slang nede i Starvhusgaden med skrævende Ben og Hænderne i Bukselommerne. Paa den skraa Kant af frodigt Ugræs langs Husvæggen, han læned sig imod, var der akkurat saavidt Plads til hans Fødder, at kun Spidsen af hans Sko blev vaade af Rendestensvandet tæt ved. Lige foran ham, midt i den

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

trange Gade, hvor de smaa Huse var skjæve og spidsgavlede med Halvdøre og revnede Ruder, holdt nogle Træskounger paa at spille Paradis. En skarp Nordenvind strøg omkring Hushjørnerne. Luften var byget med store Stykker blaa Himmel, og naar Solen kom frem bag de drivende Skyer, var dens Skin saa steghedt, at hele Gaden lugted.

Det led mod Middagstid, og Sivert tænkte paa, at nu skulde han vel gaa hjem og spise. Men han kvied sig for det. Nu var det tredje Dagen, han holdt paa at spille denne Komedie med at lade, som om han kom fra Stuen og Øvregraden til Maaltiderne, og saa regned han endda ikke Søndagen med. Den havde næsten vært den værste. At sidde der i Kirken ved Siden af Forældrene, og høre og svare paa Snakket deres hjemme, de som Ingenting ante, og ta Del i Andagten om Kvælden, hele Tiden med denne forfærdelige Byrden paa sig, nej, Magen til den Dagen kunde Sivert ikke ha Hjærte til at ønske sin værste Fiende engang.

Bare han kunde komme sig til at sige det hjemme, for dette Livet var ikke til at udholde. Men han turde ikke, nej, nej, nej, han turde ikke! For hvad han saa fandt paa at fortælle, vilde Faren gaa til Munthe, og alting komme op.

Ja, saa maatte han vel ha sig afsted nu da. Han gik et Par Skridt, men stansed igjen. Nej, han orked ikke; det var plat umuligt for ham at gaa hjem idag. Han fik i Guds Navn gi sig over. Sidde der og svare paa Morens Spørsmaal om, hvor mange Nordlandsjægter de nu havde faat ekspederet, og høre hende skynde paa ham, for at han ikke skulde komme for sent. «Heller en Time for tilig, end 5 Minutter forseint, Sivertmann. Naar Du engang blir Gesel, ska' Du se, ka Du fordrer af en Gut saa Deg.» Gesel han! Aanej, han maatte nok ha stelt sig anderledes da.

Men hvad skulde han ta sig til, og hvor skulde han faa Mad i fra? Han var drevet bortover paa disse Kanter idag med en slags Forestilling om, at han kanske kunde slænge indom Døren til Farbror Magne sine, som bode her i Gaden. Men da det kom til Stykket, var det liksom han ikke kunde bekvemme sig til det; det vilde se saa underligt ud, og Lyst havde han heller ikke. Og Faster Ingeborg var der ingen Hygge med i Længden; hun slang altid saa mange Spitord efter sig, selv om hun læst sku' være snil ogsaa. Og saa var hun saant Ilsketrold. Som nu igaar da han havde vært i Skudevigen efter Blod og Tarmer til hende. Var

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

hun ikke færdig at slaa til ham, fordi han havde faat 5 rette og en kroket, istedetfor 6 rette, og endda han straks bød sig til at gaa tilbage og faa den krokete byttet. Nej, hende vilde han ikke trænge til; saa hellere sulte ihjæl paa Gaden, eller gaa bent bort og drukne sig.

Ja, den som bare var istand til det, saa kunde de ha det saa godt baade Lydia og Munthe og Tofte og Forældrene og hele Sulamitten. En hørte jo aldrig and't end, at Verden var en Jammerdal, og hvad skulde en saa bli der for? Men der vilde Mod til at drukne sig; det var ikke som Fod i Hose at gaa bort og dø, men nejmen om det var let at leve heller.

Seks Skilling havde han tilbage af de 2 Ortene, Munthe havde givet ham; Resten havde han brugt til Snop og Cigarer. Smurte Løsebrød kosted 2 Skilling Stykket; med Gammelost paa, 3. Kjøbte han Snop, strak Skillingerne bedre til; men han var saa lej af alt det søde Jukse', at han ækledes, bare han tænkte paa det.

Et Stykke borte i Gaden kom en ludende, middelhøj Mand, klædt som en Stenarbejder. Han svinged med Armene og gik i Bouter mellem begge Husrækkerne, snart med smaa Hop, snart med meget lange Skridt. Paa Hodet sad en Seildugstingest af Form som Bøndernes røde Topluer; den skjulte Haaret og det øverste af Ansigtet, og dens graalige Hvidhed stak stærkt af mod de store, røde Kinder. Sivert saa ham komme uden at gi Agt paa ham; han var altfor optat af sine Grublerier.

«Ve Du være i Fre' med Deg, din skarve Fylle-Magne!» gneldred en spinkel Barnerøst, og idet samme ramled en Smaapige, der havde staaet bøjet og sigtet med en Sten efter en af de øverste Paradisruder, overende og klasked Hænderne midt i Korset. Stenarbejderen, som ufrivilligt havde puffet til hende, slingred rolig videre uden at bry sig om de Haansord og Trudsler, Ungerne sendte efter ham. Sivert saa bort paa Manden og syntes, han skulde kjende den dukkede Nakke og den store Overkrop til de altfor korte Ben. Javist ja, det var jo Magne-Farbror. Pen Familje, han havde. Hvor han gik og stod maatte han være belavet paa, at Folk skulde se Skam paa Slægten hans. Saalænge det ikke var Farmoren fik det endda gaa; hun gjorde jo altid Gadeallarm ogsaa hun. Især naar hun kom i Selskab med Tippe Tue, Fyllefanten over alle Fyllefanter i Byen. Aa dette Hyl

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

paa Smaafylla, som kunde fare som rispenes Kniver igjennem ham, ret som han gik sin bene Vej og tænkte paa Fred og ingen Fare.

Paa den anden Side af Gaden, et Stykke nedenfor der, hvor Sivert stod, halvt skjult ved den Bugtning, Gaden gjorde paa det Sted, laa et bittelidet Hus, som havde sværtede Mærker efter Ildebrand paa den tjærede Væg, og hvis spidse Gavl var halvt borte, saa de forkullede indvendige Bjælker kom tilsyne. Her blev Vinduet aabnet, og et fladnæset, gustent Fruentimmeransigt, omgit af en smudsig Skakkeklækappe, viste sig et Øjeblik over Halvgardinet, hvorpaa Vinduet atter lukkedes. Straks derpaa gik Gadedøren op, og Fruentimmeret, højmavet saa Verkensskjørtet stumped op foran, i trangtsiddende Skjødetrøje af brunprikket Sirts med sprigende Hægter under Brystet og oventil vide Poseærmer, skyndte sig, saa hurtig som de store Teser vilde tillade det, over Gaden hen til Stenarbejderen, der sjangled ivej uden at se hverken tilhøjre eller venstre.

«Kom nu ind med Deg, Magne,» sa hun, da hun havde indhentet ham, og tog ham i Skulderen; «Du ser nok ikkje, kaa Du sjøl bur.»

Magne rev sig løs, men tabte i det samme Ligevægten og stupte forover mod en Trappesten, hvor han fik ta for sig med begge Hænder og blev staaende med Legemet i en Halvrunding og Hodet helt nede mellem Armene.

«La meg nu se, Du er snil og orntlig,» hun greb ham lemfældig i Skulderen, og søgte at trække ham op. «Retnu sanker di Soll paa os, og daa har vi hele Gaten fuld af Folk. Du vet kaa lej Du bler baketter. Magne far.» Magne bare vugged lidt til Siderne, og var ellers ikke til at rokke.

«Bare der var inkven, saa kunde gje meg en Haandsrækning,» mumled Konen og saa sig speidende om, hvorved hun fik Øje paa Sivert, som stod paa samme Sted. Hun vinked til ham med Pegefingeren.

«Trur eg ikkje, Du skjyter op af Jor'en, naar en mindst venter det,» udbrød hun glad, da Sivert var kommen hen til hende. «Nu tænker eg, vi raa'r med 'an.»

«Oi aahoi! Op med 'an!» Sivert trak i Magnes Arm og fik ham, hjulpet af Konen, til at staa paa Benene. Saa tog de ham mellem sig og gik med ham. Han gjorde ingen Modstand mere.

«Eg ska' gjøre Deg en Kjeneste igjen, naar Du staar Bru'gom.» sa Konen

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

oprømt og blinked polisk til Sivert med de runde glinsende Øjne, som syntes indstukket i to tomme Huller under Panden, uden Spor af synlige, hverken Laag eller Vipper. «Du maa følle ind med og hjælpe meg te faa 'an i Seng, elles rømmer 'an igjen,» hun stødte med Siden af sit Legeme Husdøren op, uden at slippe Mandens Arm.

Da de var kommet ind i den lave Stue, hvor Gulvet var sort af gammelt indbarket Smuds og Bordet mellem Vinduerne fuldt af alskens Rod, skjøv Konen en Bunke Skidneklær tilside paa en Kiste ved Fodenden af Dobbeltsengen, hvorfra Halmen stritted op om Kanterne, og satte Magne paa Kisten ved Siden af Klærene.

«Sit nu her litevette, saa ska Du faa Deg en Kaffitaar, det plejer te bænke paa Blyhatten, har eg merket,» hun tog et Stentøjskrus fra Bordet og rakte ham. «Det gjør ikkje nokke, at han er kall; han kan hverken lukte eller smake saa alikevel. Find Deg nokke te sitte paa, Sivertmann. – ja Du ser Deg om – sop ner af Stolen paa Golve der. D' e' 'kje værdt te være raa'løs, har eg merket.»

«Og det var en Prins uti Engelland!
Hi ho Engelland!»

begyndte Magne pludselig at synge med en tør, sprukken Stemme, mens han stamped med den ene Fod og bevæged Armen med Kruset i Takt op og ned, saa Kaffen skvulped op over Kanten.

«Han hadde en Kiærest i Engelland,
Hi ho Engelland!»

Det sidste Engelland trak han ud saalænge der var Aande i ham, drog saa hastig Vejret og fortsatte:

«Men han hadde en Kjærest i alle Land,
Hi ho i alle Land.»

Konen havde sat sig paa Sengekanten, slaat Hænderne for Ansigtet og rokked frem og tilbage, mens en knisende Lyd trængte ud mellem Fingrene. Sivert saa fra den ene til den anden med et dumt Smil. Magne blev ved at synge op igjen og op igjen det samme med et uhyre alvorligt Ansigt.

«Haa, haa, haa,» sa Konen omsider og tørred Øjnene med Bagsiden af Fingrene. «Eg er ikkje go' te hjælpe for det, men en kunde dræpe seg av Latter,

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

naar han er fuld. Se nu bare, kaa truværdig han sitter der og slæper med te sønge, net saa han var betalt for det,» hun brast paany i Latter og holdt sig tilsidst med sprigende Fingre paa Siden af Maven, mens hun stønnende drog Vejret.

«Jammen det er nu svært sørgelig ossaa,» mente Sivert, som et Øjeblik havde let med. «Det er mykkje, at I kan ta det saa let, Farbror-Berthe.»

«Aaja Gu' hjælpe os, kaa ska' en hen?» svarte Berthe og tørred atter Øjnene. «Det nøtter saapasse te skape seg galen og gjøre Husallarm, har eg merket. Eg har forsøgt det og, far; men daa ble' han bare møkke værre. Han er værst mot seg sjøl, Stakkeren. – snil og godslig, naar han bare faar gaa i sit eget Sull. – Ha nu Resten i Deg, far: Kaffien er altfor go' te skvætte Golve' med,» hun vristed Kruset ud af Magnes stive Fingre. «Ti nu stille et Øgeblik, bare mens du svæller Kaffien din,» vedblev hun og tog ham i den tynde, mørke Haarlug, der var klistret tæt ind til Panden. Hun bøied Hodet bagover og holdt Kruset hen til hans Mund: men Magne tiede ikke. Ved Halsens tilbagebøjede Stilling lød Sangen som en Rallen.

«Nu *ska*' Du drikke det, saa møkke Du vet det,» paastod Berthe og hældte rask Indholdet af Kruset ind i Munden paa Magne, som fik det i Vrangen og spruded altsammen ud igien i Fanget paa Berthe, hvorpaa han overfaldtes af en saa voldsom Hoste, at Ansigtet blev sortblaat. Han vred sig som i Krampe. Berthe kruked sig sammen, og saa ud som hun skulde segne af Latter.

«Eg trur mest han kreperer,» sa Sivert og rejste sig.

«Lat 'an bare sitte, det gjør 'an ingenting. Haa, haa, haa, haa! En ska' aldrig ha set slikt.»

Da Hosten gav sig, sad Magne og pusted lidt, med foroverbøjet Hode. Saa retted han sig, saa sig om med et fortumlet Blik, roded med Fingrene i Vestelommen og tog sin Hue op fra Gulvet.

«Laas Døren, Sivert. Uformærkt,» hvisked Berthe. «Stik Nøklen i Lommen.»

Sivert lusked hen til Døren. Berthe satte i at kremte, for at det ikke skulde høres, at Nøglen drejedes rundt.

«Smør mig en Stombrø'skive, Berthemor,» sa pludselig Magne i en indsmigrende Tone.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Ja Falemann, han ska' faa Stombrø'skive han,» svarte Berthe dæggende og vendte sig om mod Bordet, hvor hun tog et Stykke Rugbrød og en Kniv, som hun dypped i en Sirupsskaal.

Magne skelte lurende til Siderne, mens han blev ved at rode med Fingerstumperne i Vestelommen.

«Det var daa svært, kaa Magnefarbror ligner Farmor,» tænkte Sivert. Det havde han aldrig lagt Merke til før.

I det samme letted Magne sig forsigtig op, stemte Haandfladerne mod Kistekanten bag sig, og var saa i to lange, stilfærdige Skridt, mens han blev ved at holde Kroppen i en siddende Stilling, hurtig borte ved Døren. Han greb i Klinken og vilde aabne, men ved den uventede Modstand rendte han Panden mod Dørfyldingen og faldt sammen paa Gulvet, Berthe gjorde Grimacer til Sivert og lo lydløst, men saa hjærteligt, at hun rysted.

«Saa Falemann sku' ut og movere sig lidt igjen,» Berthe bøjed sig over Magne med Hænderne i Siden og talte kjælent, mens hun mildt rysted Hodet. «Men det blev der ikkje nokkenting av, nej daa, Falemann. Nu ska' Falemann pent være heme og ligge seg i Sengen sin og sove og ble ædru igjen.»

«Æsh ti stil med Deg, dit Spøttelse,» Magne krøb sig op paa Knæ og slog bagud med sin stive Arbejdsnæve, der var fuld af Skaarer og smaa knoppede Saarmærker. «Eg vil ut, saa møkke Du vet det,» vedblev han klynkende, idet han rejste sig helt op og atter tog i Dørklinken. «Luk op, hører Du! Luk op for meg, Berthe.»

«Jammen først sove litevette. Kom nu, la' meg faa klæ' av Deg,» hun trak ham hen imod Sengen, men han rev sig løs, slang sig ned paa en Krak ved Vinduet, la Armene ud over Bordet midt oppe i alt Rodet, skjulte Ansigtet paa dem og gav sig til at snøfte.

«Sit nu ikkje der og flep, Magnefar,» hun tog ham i Skulderen og vilde ha ham op fra Bordet, men han stred imod. «Vil Du, Sivert skal se Skam paa Deg daa? Ly' nu, eller vil Du eg ska' ta Deg med Magt. Kom nu med Deg!»

Men Magne vilde ikke. Hans snøftende Graad blev stedse højere.

«Jou, Du er lik Deg sjøl, har eg merket,» Berthe saa ud som hun gav sig over.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«D' e' bare Brænnevin han greter etter, eg vet ikkje, ka Du synes, Sivert? Ja, saa kom med Skillingerne dine daa, din Fyllert,» sa hun skjændende og dunked Magne i Nakken. «Der blir saa ingen an'en Raa!»

Magne letted Hodet op fra Bordet. «Du maa ikkje lyge for meg, Berthe.» Han sa det bønligt og Ansigtet var fortrukket af Graad.

«Kom med Skillingerne, seier eg,» hun grov op af hans Vestelomme nogle Kobbermønter. «Hm, 7½ Skilling, er de alt, ka Du har igjen? Se her, Sivertmann, spring bort paa Hjørne' te Høkkerten etter en halv Peil; der staar en Flaske i Vindøge der. Du kan ta en hel,» hvisked hun efter ham, da Sivert alt var borte ved Døren. «La' meg se, Du er snar.»

Da Sivert kom tilbage, laa Magne i Sengen. Med et begjærligt Blik letted han sig op paa den ene Albu og strakte Haanden ud imod Sivert, men Berthe snapped hurtig Flasken, hældte noget af Indholdet i Kaffekruset og gik bort med det til Magne, som drak det i en Slurk og smækked med Tungen bagefter.

«Se saa, nu med Guds hjælp tar han vel Ro,» hun bukked sig over Magnes Klær, som laa i en Tull paa Gulvet foran Sengen, og skjøv dem bort i en Krog. «Se her, Sivertmann, vil Du ha Deg en Bitte te bite i? Ja, d' e' ikkje for det, Du faar mykkje be're Mat heme, det ved eg nok. *Din* Far drikker ikkje, han; daa kan Forkjenesten altid slaa te.»

Hun tog ud af Krogskabet en Træskaal, hvori der var kogt Smaasild med blaaligt skrumpet Skind og opkrøllet Spor.

«Og saa gaar det jo med Bøn og Sang hos Dokker, saa der er naturligvis Velsignelse i et saa'nt Hus. Smør Deg en Brøskive, far,» hun rakte Sivert en Kniv efter først at ha tørret den af paa sit Skjørt. «Eg trur der ska' være en Kaffiskvæt bortpaa Aamen. De e'kje stort,» vedblev hun, da hun havde skjænket op i to hankeløse Kopper, «men det kan altid være te svælle ner med. Og vet Du ka, Sivert?» hun skelte bort til Sengen, hvor Magne laa og snakked med sig selv og smaalo indimellem, og fortsatte saa hviskende: «Vi tar os en Trøstedroppe, vi ossaa,» hun slog Brændevin i Kaffekopperne, «det baade liver op og mætter, naar Maten er skral og knap, har eg merket. Gu' naa' meg, eg sku' 'kje seie saa stygt, men ka Raa er der med det?»

«Han var go' denne Sillen,» sa Sivert og saa bort paa Træskaalen, om han

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

kunde ta en til.

«Kil bare paa,» sa Berthe og skjøv Skaalen nærmere til ham. «Eg spiser ikkje flere end saa disse,» hun greb nogle Sild mellem Tommel- og Pegefingeren, og la dem ned paa det bare Bord ved Siden af Kaffeskaalen. Saa satte hun sig med begge Albuerne paa Bordkanten, tog en Sild mellem Fingrene, kneb Hodet og Sporen af, flækked den fra Benet og stak det hele i Munden paa en Gang. Sivert rensed Silden paa samme Vis, la den udover paa Brødskiven og bed saa nedfor store Stykker om Gangen.

«Skaal, Sivert,» sa Berthe og stødte sin Kop mod hans.

«Skaal, Farbror-Berthe,» sa Sivert, og saa drak de.

«Koffor spiser Du ikkje? Aa kanskje der e' 'kje fler?» Berthe letted sig i Sædet og saa, at Træskaalen var tom. «Ja ja, saa har eg ikkje mer te by Deg, far.»

«Eg er ossaa mæt nu. Tak for Maten; se for en Donge eg har sotte telivs,» han pegte paa Sildehoderne og Benene, som han havde lagt i en Bunke paa Bordet foran sig.

«Kaa har Du gjort av Klærene mine?» lød det grættent borte fra Sengen, og da Sivert og Berthe snude Hoderne, saa de Magne sidde paa Sengekanten med bare, nedhængende Ben og skrubbe sig i Siderne.

«Se saa, nu begynder han igjen,» Berthe lo over til Sivert. «Se nu paa 'an, kaa fornøjelig han er.» Hun rejste sig, greb Magne om Anklerne og hipsed ham op i Sengen igjen. «Nu ligger Du stille, ellers faar Du Bank. Var det takken for Brændevine', Du fik? Se her har Du Deg en Taar te,» hun havde vært henne ved Bordet efter mere Brændevin, som hun gav ham. «Nu kan Du bare prøve paa te røre Deg igjen,» vedblev hun, idet hun dækked ham til med Dynen og trued til ham.

«Der ser Du, kaalissen eg maa gaa og gjete paa 'an,» sa hun til Sivert, da hun atter havde tat Plads ved Bordet. «Det er rigtig bra, at ingen av Barnene er ilive. Aanej, Vorherre har vel set, at det ikkje var kjenligt hverken for di eller os. Skjønt Gu' vet, om di ikkje hadde levd, hvis om Magne ikkje hadde git di Brænnevin.»

«Ga' han di Brænnevin? Di, saa va' saa smaa!»

«I Fylle naturligvis, for te faa di te tie, naar eg va' paa Sillesjou. Krek va' di nu

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

ossaa, fra di kom te Verden av, saa det va' møkke nøttigere at di dødde.»

«Vi deler Resten,» hun tog Flasken og vilde skjænke i Siverts Kop; men han la Haanden over den, og sa', at han ikke skulde ha mere.

«Jaja, saa har eg det i meg sjøl, der e' 'kje stor Skvætten tebakes, Magne smaker ikkje Droppen mer,» hun satte Flasken for Munden og tømte den.

«Drikker han bestandig, hele Aare' rundt, Magne-Farbror?» spurte Sivert.

«Er Du galen Du!» hun lo valent, mens de gustne Kinder blussed. «Ka sku' vi daa te leve av? Han har sine Togter han saa en an 'en. Uf eg trur eg svimler,» sa hun saa og tog sig om Hodet med begge Hænder.

«D' e' Brænnevine',» sa Sivert. «Eg kjenner det i Hovve, eg ossaa!»

«D' e' bare hannes Skyld altsam'e',» Berthe slog over i en grædefærdig Tone. «Sku' eg ble forfullen eg ossaa, saa va' det ikkje mer end saa rimeligt. Her gaar eg Dags ventenes og har hverken te brænne eller bite i. Den, saa bare var baate dø' og begrovven, for ka ska' det ble te med saant et Slafat av en Mann,» hun tog op en Fille fra Gulvet og tørred bort Taarerne, som pludselig kom trillende.

«Men d' e' 'kje for det, han har ikkje likere te slægte paa, Stakkaren; d'e'bare mærkeli, at di ikkje drikker hele Familien, baate store og smaa. Og saan Mann saa Magne kunde være,» hun græd mere og mere, og Stemmen var tyk og utydelig, «flink Arbei'er, truværdig og paalitelig i al sin Vandel, likt og afholdt, saalænge han er ædru. Her for en Ti' siden smakte han ikkje Brænnevin i 3 Vikker, bar hem Forkjenesten kver Kvæll, 1 Ort og 20 Skilling Dagen, men saa begyndte han igjen, net saa det va' kastet paa 'an, Stakkeren. Forman 'en for Komynen paa Lunggaar'en va' her og formante 'an og sa, det va' Synn og Skam, for han va' den bedste Arbej'eren, di hadde derinne, men paa den Maaten va' di nødsaket te skeie 'an ut for godt.»

«Pst, pst, kom hen lidt te meg, Berthe,» Magne sad oprejst i Sengen og vinked til hende; han plirte med Øjnene og smilte lamt. Berthe svarte ikke, men blev ved at snakke til Sivert om al Elendigheden, mens hun med Fillen gned Taarerne udover, saa hele Ansigtet blev fuldt af mørke Sjoller og Flekker.

«Pst, pst, Berthe, hører Du ikkje? Kom nu, elles staar eg op etter Deg.»

«K' e' det, han vil jer?» spurte Sivert.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Spør saa,» sa Berthe haanlig og slog med Nakken, «naar han faar den Ri'en paa seg, saa.»

«Pst, pst, Berthe.»

«Ja, ti nu stil med Deg. Nu kommer eg.» Hun rejste sig.

«Ja, farvel daa,» sa Sivert og greb sin Hue.

«Farvel, Sivertmann. Hils hem, hvis Du sier, Du har vorre her.»

VII

Ude i Hytten paa Hellemyren sad samme Eftermiddag i Mørkningstiden Siverts Farmor, gamle Oline, sammenkruket foran den lille ophedede Kakkelovn, hvis sprukne Rør var saa glødende, at der kom et rødligt Skin paa den sodede Kalkmur bag, hvorigjennem det gik. Hun havde foldet de smaa stive Hænder omkring Knæerne, og stirred dvask ind paa de brændende Tørvstykker, der sendte en sur, røgblandet Os ud over den lave Stue. Der var kun tre hele Ruder i det bittesmaa Vindu, Resten var tilstoppet med Filler. Oppe under Taget, tæt ved Døren havde Væggen slaat en Revne, hvorigjennem Lysskjæret udenfra trængte ind. Der fandtes intet andet Bohave i Stuen end den gamle, i Væggen fasttømrede Ægteseng med det dobbeltdørede Skab i Fodstykket, en Krak, en Spigerkasse, der stod paa Højkant borte ved Vinduet, og i Krogen ved Ovnen, støttet op mod Væggen, et Bord, som var lavet af en Huggeblok og en Kjælderlem, hvorfra de rustne Hængsler hang ned. I de 16 Aar, siden de mod Vilkaar paa Livstid og mod at bo for sig selv i den gamle Hytte, havde afstaat Gaarden til Anders Søndrehellen, Søn af Magne paa Nabogaarden, var alt hvad de paa nogen Maade kunde undvære, blevet afsat for Brændevin.

Borte i Sengen med en gammel Strisæk bredt ud over det Lag af Halm, som danned Hovedgjærdet, laa Manden, Sjur Gabriel, med næsten lukkede Øjne og de skrumpne mørke Knokkelhænder foldet over Brystet udenpaa Uldkvittelen. For 4 Dage siden var han kommen syg hjem fra Salhus, uden at ha kunnet drikke op

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

den Pægl Brændevin, han havde tilbyttet sig for en Hank Smaafisk. Næste Morgen havde han kjendt Smerter i Ryggen og i Underlivet, og havt stor Møje med at komme sig op.

«Eg meiner, da verte Dauen[n9] mæ meg,» havde han mumlet hen i Vejret, da han lidt efter var krøben i Seng igjen. Og siden havde han ligget der, uden store Smerter, men med en Fornemmelse af Blytunghed i hvert et Lem og Ledemod og en stadig tilstedeværende Forestilling om, at han laa eller sad paa Huk med en Kipe paa Ryggen, som han skulde og maatte bære bort etsteds, han vidste ikke hvor, men som han ikke kunde orke. Han kjendte tydelig Kipens Tougløkker stramme over Skuldrene og skjære i Armhulerne, og han stræved og sled for at løfte sig op med sin Byrde, men det vilde ikke lykkes. Naar han saa gav sig over i Visheden om sin Afmagt, følte han sig knuget af en Angst, der pressed Vandet ud af hans matte Øjne, og saa tog han atter paa at anstrænge sig, til Sveden sprang frem paa hans Pande.

Det var ikke nogen almindelig Kipe, syntes han, og det gjorde Rædslen større. Den var nemlig formet som et Kors, og indeni den stod et fælt Utyske med Troldhode og Ildøjner og keg ned paa ham over Kipekanten. Benene og Overkroppen havde Plads i Korsets Langstykke og de udstrakte Arme i Tverstykket. Men hvis han bare var istand til at faa bragt Kipen derhen, hvor den skulde være, saa vilde den bli til en almindelig Kipe, og saa vilde Utysket ikke mere være Utyske, men noget ganske andet.

Af og til sang han hen i en Halvdøs, og da kaved han med en Masse forskjellige Ting, altsammen rodet om hinanden. Hans Hode delte sig og blev til 3, men Forestillingen om Kipen laa bestandig under alt andet.

> «Hvad hjælper, at vi aarle opstaa,
> Belade os med stor Møje.»

sa det atter og atter inde i ham, mens hans tandløse Mund med de hvide, stubbede Skjægbuster mimred svagt, uden Lyd af Ord. Alt i ett stak han langsomt Tungen ud og strøg den famlende frem og tilbage over de tynde, sprukne Læber, men det lykkedes ikke at fugte dem, for Tungen var tør og Halsen tør, alt baade udvendig og indvendig saa tørt, saa tørt.

Det trykked ham ogsaa, at der var noget, han endelig skulde huske, men ikke

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

kunde. Det var som et Grav inde i ham, og det blev stærkere og ulideligere efterhvert. Det var ligesaa vigtigt, at han kom til at huske dette, som at faa baaret Kipen bort og sat den fra sig.

«Ja, hvorledes det nu havde sig altsammen.» – Han drog et Suk, der løfted det magre Bryst og de foldede Hænder langsomt op og ned; Pupillerne flytted sig i de vandagtige Hvider, som om Blikket søgte noget; han vilde aabne Øjnene mere, men Laagene var saa tunge, saa tunge.

Aa, hvis han bare kunde komme paa, hvad det var, han skulde huske.

Undertiden stod det for ham, at han skulde dø, men det voldte ham ingen Uro, og det varte kun et Øjeblik ad Gangen. Han kunde ikke klare for sig, hvad det var at dø. – Lægges i en Kiste, Laaget slaaes fast med totoms Spiger – men saa var det ham selv, som skulde staa og hamre paa Kistelaaget, og saa blev det borte for ham.

> «Hvad hjælper, at vi aarle opstaa,
> Belade os med stor Møje.»

Aa denne Kipen, denne Kipen, – og saa dette, han ikke kunde huske. –

Oline drejed Hodet derborte, hvor hun sad paa Huk, og saa efter Dagslyset hun stak et Par Tørvstykker ind i Ovnen, letted sig op, slog lidt Mælk i en Træskaal, drog sig ludende hen til Sengen, og bød Sjur Gabriel drikke. Han sled lidt paa Øjnene, lukked dem igjen og rørte sig ikke.

«Onkort lyt Du ha i Deg,» sa Oline, «dabmæ Du inkje svelt ihel,» hun tog under hans Nakke og letted Hodet op, mens hun holdt Skaalen tæt hen til hans Mund. Sjur Gabriel drak et Par Slurk, og klemte saa Læberne sammen.

Oline svøbte en fillet Rest af et Vadmelsskjørt om Skuldrene og stak det fast foran i Brystet. Saa mumled hun noget mellem Tænderne, faldt i Tanker med Haanden paa Dørklinken, rysted sagte Hodet, og listed sig saa ud.

Udenfor Hyttedøren stod hun atter stille og saa hen til Anders Søndrehellens lyse Husebygninger med et skulende Blik, som hun derpaa flytted om til alle Kanter. Saa gik hun hen til en Jordkjælder midtvejs mellem Hytten og Husene. Jo, Nøglen sad i. Efter at ha set sig om endnu engang, aabned hun den lave Dør og smøg sig foroverbøjet, saa hendes Legeme beskrev en ret Vinkel ind i det

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

mørke Rum, der var halvt fyldt af Poteter og Kaalrabi. Straks efter kom hun ud igjen med noget i Forklædet, hvis nederste Kant hun holdt sammenfoldet helt op til Brystet. Hun skelte til Siderne, og der laa et skjælvende Gjep om Munden, mens hun gik afsted nedover til Sjøen med smaa, stive Skridt og ludende Ryg, som hun plejed. En sagte Knurren trængte ud over hendes Underlæbe efter hendes Vane paa det sidste, naar hun ikke var fuld. Da hun nærmed sig Nøstet, strakte hun Hals og skygged med Haanden for Øjnene, idet Blikket blev spændt og uroligt. Jo gudskelov, der laa den smaa tjærede Færingsbaaden til han Anders, fastgjort i Lunnerne. Aarene stod paa Land lænet op mod Nøstedøren. Oline løste Forklædet af sig, laved det sammen til et Knytte og slang det ind i Forstavnen. Hun vilde til Salhus efter Brændevin for de stjaalne Poteter.

En Timestid efter at Oline var gaat, blev Døren til Hytten lukket op, og Sivert traadte ind. Han stod lidt og lytted i den nu ganske mørke Stue, undred sig over, at de gamle ikke snorked, da han var vis paa de maatte være i Seng, og famled saa med Haanden langs Væggen for at finde noget, han kunde lave Sengested af. Han fik fat i Farfarens Skindbukse, den kunde han rulle sammen til Hovedpude, og Vadmelskuften, som hang paa samme Spiger vilde han bre' over sig.

Straks efter havde han lagt sig til Ro i Krogen tæt ved Kakkelovnen, hvor han vidste, at hans Far med sine Søskende, om Vinteren mens det var for koldt paa Loftet, havde havt sit Natteleje, da de var smaa.

Aa, saa træt, saa træt som han var. Ja, det var jo ogsaa rimeligt, slig som han havde trasket og straaket om, siden han gik fra Farbror-Berthe idag. Han var saa udtrættet, at han ikke orked at græmme sig engang. Og det kunde ogsaa være det samme; slig en Lusefant som han var ikke Græmmelse værdt. Han, som havde været bestemt paa at ta Livet af sig, og derfor var drevet udover Sandvigsvejen længere og længere, bestandig for at finde et bedre Sted naturligvis, indtil han pludselig i Maaneskinnet havde set Bedsteforældrenes Hytte, og vært glad til at kunne krybe ind der. Aaja, dette var just høveligt Sted for ham; nu skulde han da slippe for at skamme sig over Slægten sin, eller synes, han var bedre end den.

Hvad de nu sa om det, at han ikke havde vært hjemme hverken til Frokost eller Middag eller Kvælds idag. De havde vel tænkt, at det var Travlhed, som var Skyld i det, og lagt Nøglen ud under Stentrinnet foran Gadedøren, som de plejed,

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

naar det hændte, at nogen af dem ikke var hjemme til Sengetid. Men naar de nu opdaged, at han ikke havde vært i Hus om Natten heller – ja, saa var der ingen Bøn længer; saa gik Faren til Munthe.

– «Det va' 'kje meg, det va' Kokken!» med dette Raab rejste Sivert sig overende efter en lang og fast Søvn og saa sig i den svage Lysning fortumlet omkring, indtil hans Blik skrækslagent fæsted sig paa noget sort, sammentullet, som laa og krøb over hans Fødder. Han blev siddende stiv af Angst, hvorpaa han forsøgte at frigjøre sine Fødder og opdaged saa, at det sorte dernede var Farmoren. Men hvor var det blet af Kokken? – Kokken! – For noget Sludder – han var jo i Hellemyrshytten og ikke ombord i «To Venner». Ikke heller havde han bidt nogen ihjel; det var bare en Drøm; han havde vært i Slagsmaal med Kokken paa Dækket ombord i «To Venner», og havde bidt ham rundt omkring i Ansigtet. Han havde vidst, at Tænderne hans var giftige, og at Kokken vilde dø af det, men alligevel havde han gjort det. Saa, med ett, var det Farmoren og ikke Kokken han slog løs paa, og hun havde kloret ham og sagt, at hun vilde ha Brændevin med sig i Kisten, og saa havde Lydia staat ved Siden af og pegt Fingre ad ham og let og raabt, at nu blev han halshugget for Mord, og da var det, han vaagned og skreg, at det var Kokken, som havde dræbt hende.

Der kom en dump jamrende Lyd borte fra Sengen. Sivert fo'r sammen med et Gys, som om han pludselig gjennemisnedes af Kulde. Det var, som om nogen i yderste Nød vilde raabe om Hjælp, men ikke orked. Hastig rejste han sig og gik hen til Sengen.

Sjur Gabriel laa i samme Stilling. Han pusted kort og tit, og Pupillerne bevæged sig langsomt flakkende under de halvlukte Øjenlaag. I den graablege Morgendæmring, der gjennem de tre smaa Ruder sived ind under det lave Bjælketag, lyste det stive Ansigt gustent hvidt. Hvert Træk var ubevægeligt, som hugget ud i Sten, og dog var det for Sivert, som om hele Ansigtet skreg i Pine.

«Er I syk, Farfar?» Sivert bukked sig over ham med opspilte Øjne.

Sjur Gabriel gjorde et svagt Forsøg paa at løsne de foldede Hænder, men opgav det igjen. Saa drejed han Hodet næsten umærkeligt ud mod Stuen, som om hans Blik søgte noget.

«I faar komme hen te Farfar og høre, ka han vil,» sa Sivert til Oline med

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Graad i Stemmen. «Ser I ikkje kaa laak han er? Han er mest klar.»

Oline, som havde kravlet sig op fra Gulvet, stod nu borte ved Bordet i Stuen og slubred kold Grød i sig. «Jou, da verte vel Dauen da,» mumled hun likegyldig og slikked med Fingeren omkring Kanten af Træskaalen. «Da verte vel Dauen da,» gjentog hun et Par Ganger og rysted Hodet, saa Skoutet dingled.

«Har I ikkje nokke te læske 'an med?» vedblev Sivert harm. «Vil I ha Drikke Farfar?» han la Øret ned til Sjur Gabriels Mund.

«Jou da have eg,» nikked Oline, idet hun lod sit sløve Blik fare søgende rundt, hvorpaa hun luded sig ned og tog op fra Gulvet en Topægleflaske, som hun rysted og holdt op for Lyset for at se, hvor meget der var tilbage. Saa bed hun Proppen af, drak lidt og nærmed sig Sengen.

«I vil daa vel ikkje gje den syke Stakkeren Brænnevin, Farmor?» udbrød Sivert. «Har I ikkje en Taar søt Melk te 'an?»

Oline plirte et Øjeblik forundret paa Sivert. Det var tydeligt, at hun først da opdaged hans Nærværelse. «Gak sta legj Deg Gut,» sa hun med et Gjep, og holdt med begge sine skjælvende Hænder Flasken tæt hen til Sjur Gabriels lukkede Mund.

«Drik eit Gran.» sa hun og hældte til, saa Brændevinet flød ned over hans Mundviger.

Sjur Gabriel sled Øjenlaagene helt op og saa med et hastigt Glimt af Rædsel og Afsky paa Oline. Saa rev han de foldede Hænder fra hinanden og stødte til Flasken, saa den rulled ned indenfor Sengekanten. Det varte kun nogle faa Sekunder; saa sluktes Glimtet, Øjenlaagene faldt til, og Haanden sank mat tilbage paa Tæppet.

«Han Sjur Gabriel ve være Asen idag, meiner eg.» Oline greb hurtig Flasken og lo fjottet. «Eg ska' seie da mæ han Vesle-Jens,» føjed hun truende til. «Der ser Du, kor han Far din fær aat mæ ho Mor di',» hun nikked til Sivert, som forstod, at hun forveksled ham med hans Far.

Sivert stod raadvild og saa paa Farfaren, som han skjønte var dødssyg. Hvad skulde han gribe til? Bare han kunde faa fat paa en Doktor – eller kanske springe til Byen og varsko Forældrene. Men Vejen var saa lang, og la ham ligge her alene

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

med Farmoren i den Tilstand hun var –

Nu rørte Sjur Gabriel paa sig. Han løfted Hænderne og slog dem sagte sammen som i Overraskelse; Hodet bevæged sig til Siderne, og et Smil gled hen over de stivnede Træk. Sivert syntes, at Farfarens Ansigt i det Øjeblik formelig skinned.

«Vesle-Gabriel,» sa Sjur Gabriel stammende, mens hans Mine blev mere og mere henrykt. «Vesle-Gabriel», gjentog han to Ganger til med svagere Stemme. Nu vidste han, hvad det var, han ikke havde kunnet huske.

Det var det, at han havde havt en liden Gut, som hed Vesle-Gabriel, og som var død for længe siden, at han havde havt det saa ondt og fælt i al den Tiden, siden han var tat fra ham, men at han nu skulde finde ham igjen og samles med ham for bestandig. Naar han nu bare kunde orke at løfte Kipen op og bære den bort, der, hvor den skulde staa, saa vilde alt bli godt. «Tager mit Kors paa Eder,» svæved det dunkelt for ham. Ja, nu fik han prøve for sidste Gang. Nu var jo ogsaa Vesle-Gabriel kommen for at hjælpe ham; han stod jo der foran Sengen og bukked sig over ham.

Sjur Gabriel strakte Armene ud, fik fat i Siverts Hænder og søgte at lette paa sig. Sivert gjorde fri sin ene Haand, stak den ind under Ryggen paa ham, og idet der drypped en Taare fra hans Øje ned paa Farfarens Kind, fik han ham rejst op i en siddende Stilling. I det samme var det for Sjur Gabriel, som om Tougløkkerne, der hele Tiden havde strammet saa ulidelig i Armhulerne, løsnedes, og Kipen løftedes af ham. Han pusted ud i et lettende Suk og følte sig saa glad og befriet. Ingen Byrde mere; al Synd og Skyld og Angst var borte. Langsomt drejed han Øjnene for at se efter Kipen; den stod paa Gulvet foran Sengen. Da Sjur Gabriels Blik faldt paa den, begyndte den at synke og var straks efter forsvunden. Det var saavidt han fik Tid til at se, at Utysket, som havde vært indeni, var blet til en vrimlende Masse af Padder og Kryb.

«Død og begraven,» sa det inde i Sjur Gabriel. Dø var det, han ogsaa skulde; nu vidste han det klart.

Nej, at det kunde være saa godt og velsignet at dø. Han stræved med at vende Øjnene opad; Læberne bevæged sig, og Sivert hørte utydeligt: «Nu lover alle Gud.» Et Udtryk af Fred og Taknemmelighed bredte sig over Farfarens Ansigt.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Han vilde folde Hænderne, men formaaed det ikke. Hodet faldt forover, pludselig, som om Halsen var blet knækket. Et Øjeblik efter sank det dybere ned paa Brystet. Sivert la ham varsomt tilbage paa den grove Sæk og opdaged saa, at han var død. Der risled en Rædsel igjennem ham. Uvilkaarlig sank han paa Knæ foran Sengen og sa højtidelig: «Herre, i dine Hænder befaler jeg min Aand.» Saa læste han Fadervor, folded Sjur Gabriels Hænder over Brystet og gik paa taa ud af Stuen, uden at se til Oline, der laa og snorked paa Gulvet foran Ovnen ved Siden af den tømte Brændevinsflaske.

Han skyndte sig afsted for at være den første, der meldte Budskabet hjemme. Og alt som han vekselvis gik og løb i den friske Majmorgen, tænkte han paa, hvor vakkert det vilde vært, om det nu havde hængt ganske anderledes sammen, end det gjorde med det, at han havde vært tilstede ved Farfarens Død. Om han nu havde drømt om Natten, at Farfaren laa paa det sidste, og at Gud havde befalet ham at gaa ud og se til ham, for at denne ikke skulde være alene i sin Dødsstund, men ha en, som kunde sukke til Gud om Naade for ham.

Ja, tænk om han havde drømt det altsammen, og tat Varsel af Drømmen, og var staat op midt om Natten, og havde skyndt sig afsted. Siverts Hjærte svulmed af Rørelse og Andagt. Han visked et Par Taarer bort fra Øjnene og fantaserte sig dybere og dybere ind i, hvordan det *kunde* ha vært.

Da Solen stod op, og han følte sig kvæget og varmet af dens milde Straaler, der laa som brede Fuger af gylden Glans mellem Skyggerne af Sandvigsfjeldets mørke Stenknauser, hvor Sivert gik i den knudrede Sti, blev det, han digted paa, lidt efter lidt til Virkelighed for ham, mens Begivenheden med Lydia, Optrinnet paa Stuekontoret, da Munthe gav ham Afsked, og de sidste Dages pinefulde Lediggang, altsammen blev til en ond, mere og mere taaget Drøm. Aa, for en Lettelse! Han liksom styrted sig paa Hodet ind i denne Forestilling, der kom til ham som en Frelse fra alt Ondt. – Ikke stanse og se sig tilbage, ikke røre ved det, bare videre, videre ind i det.

Mod og Fortrøstningsfuldhed grode op i ham. Det kjendtes, som om hans Legeme vokste ved det. Og jo nærmere han kom Byen, jo gladere blev han. Det sang inde i ham. Han var fuld af Taknemmelighed mod Gud og Mennesker, skyldfri og ubekymret som de Smaafugle, der hopped om mellem Grenene i de

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

lysegrønne Birke paa Markerne ved Sandvigsvejen.

VIII

Fire Dage senere tidlig om Morgenen var en Seksæringsbaad paa Vejen fra Byen udover til Hellemyren. I Forstavnen raged Halvdelen af en lang, smal Ligkiste, der stod paa Højkant, op over Rælingen. De tre Par Aarer roedes af Jens, Magne og Sivert. Agterud havde Ingeborg og Marthe deres Plads, en paa hver af Langtofterne; Baadbunden imellem dem var optat af Madkurver og Flaskefor. Ved Roret sad Pitter Tønnesen i Klædesfrakke med Tinknapper, Fadermordere, der var blaasjollet efter den kogte Stivelse, og sort Halsbind. Hodet var bedækket af et kulørt Lommetørklæde, paa hvis 4 Hjørner der var slaat Knuder, saa det danned en Hue og halvt skjulte Pandens Furer, der var saa bene som Streger. Ovenfor Ørene bued det glatkjæmmede Haar ud i to Bukler. Munden gumled paa en Skraa, og det nybarberte Ansigt med det kortstudsede Skjæg under Hagen skinned som et blankgnedet Rosenstribsæble. Det regned tæt og fint, og Marthes Ansigt blev næsten borte i den sorte Damedug, som hun havde tullet om Hodet og Skuldrene. Ingeborg sad med opslaat Paraply. Den nye Sørgehattekappe taalte ikke Væde, og saa havde hun desuden Pitter Tønnesens høje Silkehat prydet med et Kvarter bredt Sørgeflor paa Fanget.

«Ja,» sa Marthe, «det va' rigtig Gud sjøl, saa skikked Sivert derud. Tænk, han hørte om Natten Vorherre rope paa seg 3 Ganger, net saa det hændte med Samuel. – Va' det ikkje 3 Ganger, Sivert?»

«Jou,» sa Sivert, der rode de agterste Aarer. «– Akkurat.»

«Men først drømte han, at han saa Farfar ligge og stræve med Dø'en, og at Farmor plent vilde slaa Brænnevin i 'an.»

«Kaalissen ropte det?» spurgte Ingeborg spændt.

«Si-i-verrt, Si-i-verrt, Si-i-verrt!» raabte Sivert med dyb, højtidelig Stemme.

«Ble Du ikkje bange?» Ingeborg gjøs.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Han kjendte straks paa seg, at dette kom fra Gud,» tog Marthe igjen Ordet, «og derfor stal han seg ud saa sagte, at ingen av os hørte det, og størted avste', og tænk, saa er Tilstan'en paa en Prik, net saa han har drømt det.»

«Saag Du, at det va' Dø'en med det sam'e?» spurgte Ingeborg

«Farfar sa det til 'an straks. Gud velsigne Deg, at Du kom, Sivert. Med meg er det forbi, sa han. Fortæl om det, Sivert.»[n10]

«Nu lover alle Gud,» begyndte Sivert, «at han haver skikket mig mit Barnebaren til at be for meg, Synder. Eg har logge her og ottet og ottet paa, at Du sku' komme, Sivert, for eg kunde ikkje faa dø før.»

«Stakkels gamle Far,» mumled Ingeborg med skjælvende Næsebor.

«Og saa bekjendte han sin Synd, ikkje sandt, Sivert? Høgt og tydeligt og sa, at nu lade Du din Kjener fare hen i Fred.»

«Nej det va' meg, saa sa det,» afbrød Sivert.

«Sivert faldt paa Knæ og gjorde en lang Bøn,» vedblev Marthe. «Koffor fortæller Du ikkje? Det va' jo derfor eg sa' te Far, at han sku' la Deg ro di agterste Aarene.»

«Eg har jo fortælt det saa tit nu,» sa Sivert lidt uvillig og fortsatte saa tungerapt: «Ja, og daa eg hadde bedt, saa smilte han saa en Sol over hele Ansigte' og saa op i Take', og saa takket han saa pent og sa', at nu vilde han gjerne vandre herifra.»

Ingeborg snøfted med Lommetørklædet for Øjnene.

«Herre jeg befaler min Aand i dine Hænder, va' di sidste Or'ene, han talte. Va' det ikkje saa, Sivert?»

«Jou, daa hadde eg lettet 'an op, for det ba' han meg om, for han kunde ikkje faa trække Pusten, mens han laag, og saa knak Hode ner, net saa det va' brækket, og eg slo' Kors over 'an og sa': «I Jesu Kristi Namn,» og laag 'an ner igjen paa Puten.»

«Vilde Mor verkeli' gje 'an Brænnevin?» spurgte Ingeborg lidt efter og tørred sig paa Kinderne.

«Net saa han hadde drømt det,» bemærked Marthe ivrig.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Og enddaa han slo' ifra seg og sa: «Vig fra mig Satan.» Eg maatte ta Flasken fra hinner med Magt.»

«Ka sku' det te?» sa Pitter Tønnesen med sin smældende Stemme. «Gamlingen kunde jaggu gjerne faat seg en Taar. Det hadde gjort 'an godt.»

«Saa Du vilde, han sku' komt beskjænket ind i Evigheden,» buste Ingeborg ud.

«Det hadde vel hverken gjort fra eller te, tænker eg.»

«Aa nej daa, Pitter Tønnesen,» formante Marthe. «Det va' jo netop det, Vorherre vilde hindre, for at han skulde faa omvende seg i den yderste Timen. Og at han brugte Sivert te Redskap, kan eg aldrig fuldtakke 'an for. Rigtignok er det kommet 'an dyrt te staa, men det faar saa være. En ska' adlyde Gud mere end Mennesker.»

«Kaa daa?» spurgte Ingeborg.

«Jou, for eg kom naturligvis forseint paa Stovven om Morningen,» indskjød Sivert hurtig. «Klokken ble mesten 9, før eg rak ind te Byen.»

«Aa, er det derfor Sivert ikkje er paa Stovven mere. Tollaksen viste ikkje ka det va' for,» sa Tønnesen.

«Ja, for det ble' Munthe saa fornærmet for, at han viste Gutten væk.» fortsatte Marthe. «Eg vet ikkje, ka Dokker synes?»

«Rimeligvis,» slang Tønnesen ind. «En Læredreng ska' møte frem paa Slage', hvis ikkje, saa marsj aus med 'an.»

Marthe slog paa Nakken og tilkasted Tønnesen et Blik, der sa: «Eg vet nok, at I bare vil tærge meg.»

«Gik ikkje Jens ind og ba for 'an daa?» vilde Ingeborg vide.

«Ba 'for 'an? Nej, men snakte 'an terette rimeli'vis. Men det hjalp ikkje noke.»

«Rimeli'vis,» sa Pitter Tønnesen atter, og vendte Hodet til Siden for at spytte ud paa Sjøen.

«Den Sak er avgjort, va' alt ka han svarte,» vedblev Marthe uden at ændse Tønnesen. «Jens fik ikkje komme te Or'e engang. Munthe sa straks, at han vidste, ka han kom for, og saa slo' han ut med Han'en, net saa han vilde vise 'an Døren.»

«Og kvergang Far sku' te og begynne, sa han det sam'e op igjen, at den Sak er

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

avgjort,» fortsatte Sivert.

«Det vilde enkver ha gjort,» hugged Tønnesen ind.

«Jaja,» sa Marthe stramt. «Det faar 'an nu svare te, saa bedst han kan for han, saa sitter opover os alle. Sivert blir der altid en Raa' for.»

«Det har vel ikkje bare vorre derfor,» bemærked Ingeborg skadefro. «Hadde han vorre fornødd med 'an saa.»

Marthe gav et skarpt Svar, trak Sjallet ned over Ansigtet og drejed sig paa Toften, saa hun næsten vendte dem Ryggen.

«Intrikat saa 'an væter,» sa Pitter Tønnesen efter en Pause og trak op af Inderlommen en Lærke. Han[n11] tog Proppen af og drak. «Se her, Magnefar. Du ser meg saa længselsfuld ud. Lang 'an Trøsteren, Ingeborg.»

Ingeborg gav Flasken til Sivert, som igjen rakte den til Magne paa Toften bag sig.

«Gu' naa' Dokker,» sa Marthe indigneret.

«Heme smaker eg det aldrig,» sa Tønnesen, «men d' e' forskjel paa en saa'n Dag.»

«Kem snakker om jer, men slik en skrøpelig Stakkar saa Magne! Der maatte daa ialtfald være Maate med det, men eg trur d' e' fjer'e gangen I byr 'an. Og han, saa va' snøt iforvejen.»

«Nu tænker eg, det kan være vel blaast.» Tønnesen nikked hen til Magne, der havde trukket Aarerne ind og sad med Lærken for Munden og udstødende en hæs Gurglelyd for hver Gang han sank Brændevinet. Modstræbende gav han Lærken fra sig og begyndte straks derpaa at synge om Prinsen udi Engelland.

«Det kan eg like Deg for!» raabte Tønnesen.

«Uf,» sa Marthe. «Og vi, saa har en Ligkiste paa Baaten.»

«Just derfor!» Tønnesen lo, saa de smaa, blanke Øjne næsten blev borte. «Sorrig og Glæde ska' vandre tilhobe.»

«Det va' likere vi sang en Salme.» Marthes Stemme skjalv af Vrede.

«Du maa rigtig se te aa holle styr paa kaanen din!» raabte Tønnesen over til Jens. «Hun er saa malesjøsk her henne.»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Jens, som sat[n12] længst borte, lod Aarerne hvile.

«Kom her forut, Marthe.» sa han uden at værdige Tønnesen saa meget som et Blik til Svar. «Du kan sitte her paa Tinen.»

«Aa nej,» sa Marthe, «nu er vi jo snart fremme.»

En halv Times Tid senere la de til ved Hellemyrsnøstet.

«Anefaster og Lars Tveiten er alt kommen,» sa Sivert, da de steg iland. «Der ligger Baaten deres.»

De begav sig opover Bakkerne med Kurvene og Flaskeføret. Jens og Sivert var de sidste. Den ene gik bagenfor den anden, med hver sin Ende af Ligkisten paa Skuldrene, saa at de maatte holde Hodet paaskjæve for at gi den Plads. Det regned fremdeles, og da de var naaet op paa Pladsen foran Hytten, gynged Myrmarken under deres Fødder med en vassen Lyd for hvert Skridt. Udenfor Hytten indhented de de andre, som stod og talte med Lars-Ane, den yngste Søster, et spinkelt, bondeklædt Fruentimmer, og Manden, Lars Tveiten, der ejed en Gaard paa Salhuskanten. Da Lars-Ane fik Øje paa Kisten, slog hun Kors for sig og veg tilside.

«Jysses for en Liklokt,»[n13] hvisked Sivert, da de var kommen indenfor og havde sat Kisten fra sig paa Gulvet, der blev vaadt efter deres Fødder.

Jens tog Blankhatten af og gik bort til Sengen, hvor Sjur Gabriel laa under Kittelen. Skjorten var hullet paa Albuerne og Hænderne foldet over Brystet. Ud af de halvlukte Øjenlaag keg de brustne Pupiller, der var sænket saa lavt, at Hviderne ikke syntes, Munden var aaben, og nedover det flokede Skjæg laa et blaaligt, stivnet Skum. I Kinderne var der sortgule Striber, og Næsen var mørkeblaa.

«Gud være dig naadig og glæde din Sjæl i Himmerik,» mumled Jens, mens han ufravendt betragted Sjur Gabriel.

Sivert gik hen for at se paa Farfaren, men maatte straks vende sig bort, fordi Stanken var saa ulidelig.

Idetsamme forekom det ham, at Ligets Øjne rørte sig og skelte efter ham. Det isned igjennem ham lige op i Haarroden, og saa stod det pludselig for ham, at han havde løjet paa den døde. Modstræbende og stjaalent saa han igjen bort paa

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

ham, men nej, nu var Øjnene stive og stille. Saa havde det vel bare vært Indbildning, skjønt han havde set det saa tydelig før. Tænk, om Farfaren blev levende igjen, om han aabned Øjnene og begyndte at tale med Dødningestemme og sa: «Sivert er en Løgner, og det er ikke for min Skyld, han er blet vækvist fra Stuen.» Uvilkaarlig flytted han sig saa langt bort fra Sengen som muligt. Bare ikke Moren vilde, han skulde fortælle om Farfarens Død til Anefaster og Lars. Nej, heller end at staa der og lyve det om igjen her i Ligets Paahør, vilde han tilstaa alt. Han turde ikke røre sig, knapt nok puste. Være stille, stille som en Mus, for at ingen skulde huske paa ham, ikke Liget heller. Men hvis Farfaren saa op for at angi ham, vilde de døde Øjne falde paa ham, hugge sig fast i ham, hvor han saa end havde gjemt sig. Bare Farfaren var lagt i Kisten, og Laaget slaat paa, saa kunde han da ialtfald ikke sige noget nu. Men saa gik han kanske igjen. – Ja, det maatte han hellere, naar galt skulde være; vise sig for ham om Nætterne ude i Dræggen, – bare han blev fri nu, bare ikke Straffen kom her, saa de alle fik vide det.

Han saa hvad der foregik og hørte, hvad der blev sagt omkring ham, men det var liksom han drømte det altsammen: Faster Ingeborg syntes, det var for galt, at Farmoren skulde ligge og snorke ved Siden af Liget. Den sorte Byldten langs med Væggen oppe i Sengen, var altsaa hende. Han havde set, at der laa noget, Moren mente, det var rettest at la hende sove Rusen ut. Saa holdt Faster Ingeborg en lang Ligskjorte op foran sig, og saa sa Jens, at det ikke var raadeligt at røre ved Liget, da det alt var begyndt at løse sig op. – Men alligevel kunde det godt ta paa at snakke, naar det skulde saa være, hvisked det inde i Sivert. Der stod jo i Bibelen, at de forlænge siden hensovede kom op af Gravene og gik omkring i Jerusalem og viste sig for Folk. – Uf, hvor han svedte og frøs, og saa disse sorte Tingestene, der danste for Øjnene hans. –

«Vi breier Ligskjorten over 'an, naar han er kommen i Kisten,» det var vist Moren, som sa det. – – Aa ja, faa ham i Kisten, bare faa ham i Kisten. – «Nej se, kaa det pyntet 'an!» – Uf, at Moren kunde snakke med saan glad Stemme og saa staa og pege paa et Lig. – Det var den hvide Nathuen og den hvide Halsdugen, hun havde havt med hjemmefra, og nu havde klædt paa ham. – Sige det pyntet, naar det var om et Lig. – «Sønge en Salme, før vi ligger Far i Kisten; di, saa ikkje

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

har løst te ta Del, vil eg be om te gaa utenfor saalænge.» – Sivert fulgte Retningen af Farens Blik. Det var Pitter Tønnesen og Magnefarbror, han sigted til. Gudskelov, saa viste det vel ikke paa ham, at han stod og ønsked sig langt væk. Der nikked Tønnesen. Hvad *det* nu skulde til? Og saa trækker han i Magnefarbror, og vil, de skal flytte sig fra Væggen, fordi det siler ned fra Taget. – Uf ja, vaadt og klisset og Stank og Dønninger, Osen er saa tyk, at en kunde skjære den med Kniver. – Bare det var forbi. –

Der blir delt Salmebøger om. Moren gjør Miner til Sivert, at han skal komme bort og se sammen med dem. Straks efter staar han derhenne, og mens Bogstavene i Salmebogen hager sig fast i hans Øjne som med usynlige Tænger, hører han Forældrene istemme:

Nu lader os da grave ned hans Legem,
Som i Gud afled
Og intet Tvivlsmaal have paa
Det skal paa Dommedag opstaa.

«Søng Sivert,» sa Moren og puffed ham paa Armen. Han begyndte med svag Røst:

Af Jord han skabt og kommen er,
Til Jord igjen han vorder her.
Af Jorden atter op han staar
Den Dag, da Guds Basune gaar.

Nu var de andre ogsaa med. Lars og Anefaster kommer bagefter i Takten og slaar en lang Krøl paa Endestroferne. Magnefarbror synger forkjerte Ord og holder op indimellem; saa sætte han højere i igjen, han rigtig hyler. Moren har en forfærdelig hvinende Stemme; den gjør ondt i Ørene.

Endelig er de færdig. Otte Vers har Sivert talt. Nu læser Faren Fadervor og, huf, hvad var det? Magnefarbror, som pludselig siger Amen, midt inde i det. For et Maal han har, som en Taarnevægter, og slig som han staar og vagger paa Benene.

«I Jessu Kristi Namn skal al vor Gjerning ske,» siger saa Faren, og derpaa lavere, idet han nærmer sig Sengen: «Vi sveiper Kvittelen om an, for ikkje te blotte 'an.»

Nu endelig. Der bøjer Faren og Lars sig over den døde.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Lig er tungt,» siger Faster Ingeborg. «Ta i med, Pitter, Du holder Deg vel ikkje for go'?»

«Eg brækker meg av Stanken,» svarer Pitter Tønnesen og skynder sig ud.

Saa Gu'skelov, der tar de ham op fra Sengen. Lars og Faren har ham paa de stivt fremstrakte Armene sine. Jysses hvor lang han er. Magnefarbror holder om Benene og tufser med dem, Kvittelen soper i Gulvet. Magnefarbror gaar ustøt. – «Ta i vare der!» Han træder i Kvittelen og stuper forover, mens han tviholder om Ligets Ben. Det gir et Ryk i Faren og Lars, de tumler og tramper med Fødderne, Farfaren glider paa Armene deres og i næste Sekund skjærer et haardt Klask, som efter Faldet af en tung Stok dumpt gjennem Stuens tykke Luft. Liget ligger i Gulvet. – Et Skrig af Rædsel, de raaber med underlig fremmede Stemmer i Munden paa hverandre: «Gud forlate Dokkes syndige Sjæler! Aa for en Uløkke! Kors i Jesu Namn! Der har vi for Drukkenskapen hans! Aa Gud Fader og Guds Søn!» – «Dokker slaar 'an fordærve,» hulker Sivert og styrter frem. Haaret stritter paa hans Hode; han maa se, om Farfaren er blet levende igjen efter Faldet. Anefaster synker bagover og siger ned langs Væggen mørkegul i Ansigtet, idet hun rauter som en syg Ko. «Ta hinner ut, hun er frugtsommelig,» siger en. Faren staar med hængende Arme og bøjet Hode og stirrer paa Liget; han er hvid i Ansigtet, og Munden skjælver sterkt. Saa bukker han sig over Magnefarbror, der ligger og kryber over Farfarens Ben og kan ikke komme sig løs fra Kvittelen, tar ham i Nakkekraven og i Bukselinningen, letter ham rask op, og bærer ham ud i Kjøkkenet.

Bom, bom, bomberom, bom, bom, bomberom – endelig staar Faren og slaar Laaget paa Kisten. Sivert folder Hænderne krampagtig fast og kjender sig med ét saa dirrende svag i Knæerne. Han gaar ud for at drikke Vand. –

Da Jens var færdig med at hamre, og Marthe havde lagt to Moskranse paa Kisten, holdt de Maaltid ude i Kjøkkenet, hvor Regnet drev ind gjennem Døren, som stod aaben for at skaffe en Smule Lysning. Nogle stod og nogle sad. Tønnesen gik rundt og skjænked Brændevin og Muskatél i Kopper og Glas. Tilsidst syntes Ingeborg, det blev for meget, og rev bisk Flasken fra ham. Tønnesen satte Fingrene sprigende op foran sin Næse og sa, der var flere, hvor den kom fra. Magne, som nu havde drukket sig aldeles fuld, sad og[n14] smaasang

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

borte i Gruen. Marthe talte med Lars-Ane om, at broren Niels, som var paa Sommerfiske, skulde havt Efterretning om Farens Død, mens hun med en Foldekniv skar den spegede Røgesild i Smaastykker og puttet i Munden. Inde i Stuen, hvor Ligkisten stod, snorked Farmoren fremdeles fort oppe i Sengen.

Da de havde spist, spurgte Ingeborg Lars-Ane og Manden, om de havde snakt med Anders Søndrehellen om, at de vilde ta Oline i Huset til sig, hvad der havde vært paa Tale. Lars svarte sejgt og trevent og med mange Omsvøb, at Anders ikke vilde betale mere end 3 Specidaler éngang for alle for at bli løst fra Vilkaarsforpligtelsen til Oline, og at de ikke kunde gjøre det for den Pris, men hvis Familjen vilde bidrage to Ort Maanen, skulde de tænke paa det. Jens og Marthe var villig,[n15] men Ingeborg syntes, det var formeget, og kjækled en Stund, før hun indvilged. Saa kom de i Skjændsmaal om Forældrenes Husgeraad. Ingeborg vilde, det skulde deles, men Lars og Ane paastod, at naar de skulde ta Moren til sig paa Livstid, slik som hun var at leve i Hus med, saa maatte Tølene hendes følge med. Jens og Marthe forsøgte at mægle, men uden Nytte. Ingeborg blev sintere og sintere og sa tilsidst, at Lars og Ane var værre end Tyve og Røvere. De skreg og skraalte i Munden paa hverandre, og Lars bandte paa, at saa kunde heller hele Handelen gaa tilbage, Oline kunde bli der, hun var, Anders beholde de 3 Specidaler, og Jens og Ingeborg sine lumpne to Ort Maanen. Og dermed blev det.

Da Anders kom med Møgslæden, som de skulde laane til Ligvogn, var de alle i saant Oprør, at det var saavidt, Marthe husked paa at byde ham indenfor paa et Glas og «en Bitte te bite i.»

Lidt efter var de paa Vejen til Sjøen med Liget. Jens gik ved siden af Slæden med Tømmen i Haanden. Sivert holdt paa Kisten, for at den ikke skulde slingre udfor i de humpede Bakker. De andre kom bagefter. Marthe havde trukket Skjørterne op over Anklerne og tullet sig ind i den sorte Damedug, Hun gik med bøjet Hode for at hytte sig mod Regnet, som blev ved at sile ned. Pitter Tønnesen bar Silkehatten i Haanden, og havde det knudede Lommetørklæde paa Hodet. Han gik med Magne under Armen for at støtte ham. Lars og Ane var de sidste. De kom en efter en og saa mugne ud. Ingeborg var blet tilbage; hun havde tabt Lysten til at være med til Strudshavn, hvor Sjur Gabriel skulde begraves, og vilde

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

ta Ekstraskyds til Byen. –

IX

«Qu'est-ce-que vous-avez donc aujourd 'hui mademoiselle Lydia?» raabte den franske Lærerinde i «Institut für junge Damen, Altona, Landesstrasse 109.» Hun trommed med sine myge Fingre iltert i det aflange, sorte Skolebord, ved Enden af hvilket hun sad mellem otte unge Damer, fire paa hver Side. Lydia havde konjugeret naitre rent bort i Natten.

«Naitre, naiquant, eh bien mademoiselle Lydia? Silence mes dames!» det sidste var henvendt til to fyldige mørkhaarede Piger i Sekstenaarsalderen, der sad og hvisked og lo og saa over paa Lydia.

Lydia sa, at hun havde Hodepine og bad om Lov til at forlade Skolestuen.

«Det er Hjærtesorg,» sa den ene af de mørkhaarede paa Fingersprog over til Rosa Wegner, Lydias Sidekammerat, en Blondine med fremstaaende Øjne, bløde smaa Ansigtstræk og en liden kirsebærrød Klat til Mund. «Hun er forelsket i den unge Nordmand, som Du og hun kom kjørende med igaaraftes.»

«Attention mes dames!» buldred Lærerinden og slog et Klask i Bordet.

Da Lydia kom op paa sit og Rosa Wegners fælles Værelse, der likesom Pensionatets øvrige Sovekamre laa i Kvistetagen ud til Gaarden, stod der en Pige i kortærmet Kjole og med en Topkappe paa Hodet, og spredte de unge Damers nystrøgne Vask ud over Straasofaen og Stolene.

«Aldrig er her da Fred at faa nogetsteds heller,» tænkte Lydia, og skyndte sig ud igjen. Hun tog sin Hat og gik ned i Haven, hvor hun gav sig til at spadsere frem og tilbage i Akaciealleen, ved hvis ene Ende der var et udtørret Springvandbasin, omgit af nogle hvide, kvindelige Træfigurer i lange Klædebon og Hænderne sammenlagt over Brystet.

Lydia mindedes de første Ganger hun havde gaat her. Dengang havde hun syntes, at det var saa'n en dejlig romantisk Have, saa fuld af Overraskelser, men

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

nu var hun saa lej af den. Hun kjendte den ud og ind, vidste endog, hvordan der lugted i hver enkel Krog af den. Overraskelserne var ikke Overraskelser mere, men bare Kjedsommeligheder, saa utaalelige, at hun gjerne kunde skrige ved Synet. Som nu de væmmelige Træpopper[n16] dernede ved Basinet, som man ikke saa, før man ved en liden Drejning af Vejen pludselig stod foran dem.

«Überraschend, nicht wahr?» Lydia hærmed efter Bestyrerinden.

«Scheusslich, hässlich, unausstehlich!» vilde hun sige næste Gang, og saa vilde hun stampe med Foden, og række Tungen ud, saa langt som saa.

Ikke engang stor var Haven. Det havde bare vært Indbildning, fordi der var saa mange Vinkler og Krinkelkroge, rigtig saa'nt fordægtig Snuskeri, som ordentlige Folk hverken vilde eje eller ha. En ækkel liden Fillehave var det, med støvet, simpelt Buksbomhegn, klistret ind mellem Nabohaver, klods op til Altona Landesstrasse foran, hvor den uudholdelige Omnibus i ét væk kom forbi. Se, der er den igjen. «Hamburg, zehn Minuten. Zehn Minuten Hamburg, meine Herrschaften!» raaber Konduktøren og svinger med sin Klokke, idet den tunge, gule, firkantede Kasse langsomt kjører forbi. Hvad skulde hun ogsaa gaa her for? Inde i Lysthuset borte i Hjørnet var hun dog fri for at maatte se paa den Landevejen udenfor, hvergang hun kom nedover.

Hun forlod Alleen, gik rundt den store Græsplæne med Metalkuglen, i Midten af Haven, forbi de lange, smale Blomsterrabatter ind i det runde Lysthus, hvis Sprinkelvægge var dækket af nylig udsprungen Vedbænd og Vinløv.

Institut für junge Damen,
im Jahre 1836 von den Schwestern
Augusta und Theresia Baumann
errichtet,

læste hun paa den solbelyste Forside af den graa gamle toetages Pensionatsbygning med de to Rækker lave, tætte Vinduer.

Uf nej, at sidde og læse paa disse store, sorte Bogstaver, hvis hvereneste Sving og Snørkel hun kjendte saa vel, at hun saa dem allertydeligst med lukkede Øjne, var endnu værre end Landevejen. Hun flytted sig paa Bænken helt hen til

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Indgangen, saa hun vendte Ryggen til Pensionatet, og læned Hodet tilbage mod Væggen. Hun vilde gjennemgaa de sidste Dages Oplevelser. Rigtignok havde hun tænkt paa det hele Tiden siden igaaraftes, det vilde sige, det havde liksom ligget under alt det andet, hun tænkte paa, men nu vilde hun ta det for sig rigtig ordentlig i Ro og Mag.

Det havde vært en dejlig Tid, disse Pintseferiedage. Tænk, om hun engang kunde gjøre Gjengjæld og invitere Rosa op til Bergen, Rosa havde flere Ganger sagt, at hun saa gjerne vilde se Norge. Men de havde det ikke saa fint som Rosas Far, der bode i et prægtigt Hus ved Alsteren, endda han var Enkemand, og bare havde den ene Sønnen hjemme. Som de havde moret sig disse fire Dagene! Selskaber og Kjøreturer og Teater og Cirkus og uafladelig noget nyt, fra Morgen til Aften. Det var nu ikke bare for hendes Skyld, at Grossereren og unge Wegner havde anstrengt sig saaledes forresten, men ogsaa for Carl Ravns. Ja, for et Held, at han netop samtidig var i Besøg hos Rosas Bror, for uden ham var det vist blet stivt og kjedeligt. Dette at de to kunde tale sammen uden at de andre forstod det, og i en rasende Fart og rent uformærkt faa sagt en Masse fornøjelige Ting, som slet ikke var fornøjelige forresten for andre end dem. Hun maatte le om og om igjen, naar hun tænkte paa det. Og saa meget som de havde faat gi sig af med hinanden. Rosas Bror havde laget det saa. Han havde vært saa glad, fordi hans norske Forretningsven havde truffet en Landsmandinde, som han kunde snakke løs med. Nu var det da godt at se, at han ikke kjeded sig. Han havde sagt det med saa'nt underligt Smil, som om han tænkte noget mere ved det, og Rosa var ogsaa kommen med Hentydninger. Hun var vis paa, de trode Carl Ravn gjorde af hende, eller kanske det var Tøv og Spøg, bare noget de syntes de maatte lade som de trode –. Tyskerne var jo saa opfyldt af sligt. Men igaar Aftes forresten, da Rosas Bror og Carl Ravn havde fulgt dem tilbage til Pensionatet i Wegners store Kaleschevogn, hvor de havde siddet nedsunkne i de bløde, lysegraa Puder, da havde han hele Tiden sét saa underlig paa hende, bedrøvet og længselsfuldt og liksom saa smeltende varmt, og saa havde Øjnene hans skinnet saa svært, især paa de Steder af Vejen, hvor de store Kastanjetrær gjorde det mørkere. Naar hun tænkte paa det Blik, gik det formelig i hende – – –

«In alten Tagen ward eine solche Braut aus der Gemeinde unseres Herrn

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Gottes mit Schimpf und Schande gesteinigt. Jetzt aber begiebt es sich nur allzu oft, dass die Braut mit dem Brandmale der Unzucht auf ihrem Leibe in den Tempel dess Herrn tritt – – Slidder Sladder! Skal Du nu igjen til at tygge paa det uanstændige Præstepræket hans – det er da ogsaa forfærdeligt, naar noget først hænger sig fast i Ørene paa et Menneske.»

«Undertiden kunde en ønske, at Tiden vilde staa stille, for hvordan jeg skal falde tilrette i mine gamle Folder igjen efter dette,» – nej, som han havde sukket og sét melankolsk ud, da han sa det. Men derfor var det slet ikke sagt, at han var forelsket, og det kunde jo ogsaa være Rosa, han havde tænkt paa, skjønt hvorfor skulde han saa snakke norsk og hviske det, saa bare hun kunde høre det? Og slig som han havde trykket hendes Haand til Afsked i gaaraftes og sagt, nej, bare mumlet, at han haabed, de snart skulde sés igjen. Det saa ud, som han var paa Nippet til at græde, men det tog hun naturligvis Fejl i. Selv havde hun pludselig havt Taarer i Øjnene, – det havde hun da ogsaa faat høre af Augusta[n17] og Helene, som siden ikke havde gjort andet end ærte hende med «dem jungen, blonden Norweger». At nu ogsaa Augusta og Helene netop skulde staa der og glane over Buksbomhækken, med det samme de kom kjørende. – Det var de to værste af hele Pensionatet at komme ud for. Bare de ikke ogsaa fik Rosa til at begynde, for saa kunde hun ikke holde det ud.

Det var da ogsaa forfærdelig tosket med de Taarer – De maatte jo tro alt muligt. Saa ærgerligt! For hun var jo ikke forelsket i Carl Ravn, ikke det aller-allerbitterste. Men hvorfor skulde hun saa flæbe? Aa, det var vel, fordi hun altid blev saa blød om Hjærtet, naar hun sa Farvel til nogen, og han rejste jo ovenikjøbet saa langt bort, og ingen kunde vide, om de saas mere. Hun flytted sig paa Bænken og slog Støvet af Bordhjørnet foran sig med sit Lommetørklæde, mens de urolige Øjne under de haardt sammentrukne Bryn, lyste med en tør Glans.

Men hvis han nu alligevel skulde være bleven indtat i hende, saa kanske han opsatte Afrejsen. Aa, hvad skulde det saa nytte til? Hun var jo en Fange i Pensionatet og han – og desuden – –. «In alten Tagen ward eine solche Braut,» Uf da! hun stamped med Foden, rev Hatten af Hodet og kasted den paa Bordet.

Ja, hvordan det nu havde sig eller ikke, saa var hun glad for, at han rejste, just

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

bra, at han kom væk netop idag, nu med det samme. Det var ikke *det,* hun var bedrøvet for – aa langtifra! Hun var bare i daarligt Humør, fordi Pintseferien var forbi, og det var jo saa rimeligt, slig som de havde moret sig. Nu var det blet saa væmmeligt paa Pensionatet; før havde hun likt sig noksaa godt der. Uf ja – hun folded Fingrene fast i hverandre, la Hænderne bag Nakken, løfted Brystet og pusted langt og højt. Den, som kunde faa se ham én Gang til alligevel, én eneste én, bare for at komme rigtig til Ro, og bli vis paa, at hun ikke brød sig om ham. For det var saa rart; naar hun ikke saa ham, var hun liksom lidt forelsket i ham, syntes hun, men saasnart hun saa ham, gik det over, og det kunde ikke kaldes for Kjærlighed vel.

Hun hørte den lille Havelaage knirke ned i Buksbomhækken og straks derpaa Skridt paa Grusgangen udenfor. En Anelse gik som et Stød igjennem hende. Hun letted sig op, bøjed sig forover og keg ud af Lysthuset. En ung Mand i lys, graabrun Sommerdragt, med Hat og stramme Hansker af samme Farve kom langsomt opover; den tynde Spaserstok slæbte efter ham. Det var ham.

Lydia drog Vejret kort og hurtigt. Hendes Øjne hang ved den lysklædte Skikkelse, og hun rørte sig ikke. Nu stod han stille og saa op mod Huset, gik saa atter et par Skridt, stansed igjen, drejed sier lidt, og lod Blikket vandre rundt i Haven.

«Bare han ikke gaar igjen,» tænkte Lydia og tog sig rask sammen.

«Goddag Ravn,» sa hun og traadte ud af Lysthuset. Stemmen ligned ikke hendes egen, syntes hun.

Han vendte sig og gik bagover med et Sæt, da han fik Øje paa hende. Det varte lidt, før han tog til Hatten. Et Smil, der var lykkelig og forlegent samtidig, gled fra hans blaa smalle Øjne ud over Ansigtet, og Kindernes blege Farve blev langsomt lyserød.

«Idag gik det ikke over med det samme,» tænkte Lydia. «Tværtimod.» Blodet jog bølgende varmt igjennem hende.

«Skal De op i Pensionatet?» spurgte hun muntert. «Det maa jeg sige, er stolt af Dem, at De vilde vove Dem ind i et saa 'nt Damerede.»

«Jeg stod virkelig ogsaa og tænkte paa. om det ikke var bedst at luske sig bort igjen,» han lo lidt, idet han sa det, og traadte nærmere.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Ja, jeg saa det nok paa Dem. Hvad vilde De sagt, naar De nu var kommen indenfor og havde mødt dem allesammen?»

«Jeg vilde bedt om at faa Tale med Frøken Munthe.»

«Det havde De aldrig i Verden havt Mod til!» sa hun overgivent. «Det var altsaa mig, De vilde besøge og ikke Rosa. Hvor heldigt, at jeg havde Hodepine og bad mig fri for den franske Timen. Vi kan like godt sætte os her,» hun gik ind igjen i Lysthuset. Han fulgte efter og de tog Plads ligeoverfor hinanden.

«Ja. Jeg vilde forebragt, at jeg havde Hilsener til Dem hjemmefra.»

«Men Rosa véd, at vi ikke er fra samme By.»

«Ja, saa vilde jeg sagt, at da jeg nu skulde til Bergen, kom jeg for at faa Hilsener med til Dem fra Deres Forældre, nej omvendt, mener jeg. Aa jeg skulde nok klaret mig.» «Om hun saa ti Gange ligner et Faar, som de siger, saa er hun alligevel dejlig, og saa klær hun sig saa delikatenes pent,» tænkte han, mens hans Øjne et Øjeblik strejfed hendes lyse blaaspettede Sommerkjole med det fikse, moderne Snit.

Lydia sad urolig paa Bænken. Hun strøg sig tit over Ansigtet og retted paa sit brusende, gule Haar, som hun nu bar i Lokker, og hun undgik omhyggelig at se paa Ravn. Hans Øjne veg derimod ikke fra hendes Ansigt.

«Ja De skulde jo rejst idag,» bemærked Lydia, som om der ingen Pause havde været. «Det var sandelig uventet at faa se Dem.»

«Jeg har opsat det.»

«Men hvorfor det da?»

«Jo, for jeg kunde ikke.»

«Aa, bare det var mig, som skulde rejse,» skyndte hun sig at afbryde ham. «Jeg er saa kjed af at være her, men tænk, jeg har endnu et helt Aar tilbage. De kan nok vide, det ikke er morsomt – en Stund gaar det an, men i Længden – uf nej!» Lydia talte meget hurtigere, end hun plejed, mens hun i ét væk skifted Stilling, satte Albuen paa Bordkanten og læned sig forover med Kinden i Haanden for saa straks efter at rette sig op igjen. «Bestyrerinden er saa lej, saa'n en rigtig Skolersmor, vi kalder hende *Giraffen,* Gud ved hvorfor egentlig. Hun gaar med Hæler saa høje som saa, fordi Benene hendes er for korte, og saa er

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

hun saa mager og knoklet; det brager i hende, naar hun kommer, liksom hun var lavet af Træ. Hun vil, vi skal være som Nonner, men De kan tro, vi narrer hende – de andre da, – ikke jeg saameget for jeg faar ingen hemmelige Brever desværre. – Og saa læser hun Bordbøn ved Maaltiderne og drager os i Kirken hver eneste Søndag, og da maa vi gaa parvis nedover Gaden, saa alle kan se, vi er et Pensionat. – Er det ikke rædsomt?» Hun saa flygtig hen paa ham, og det var et Øjeblik, som om Hjærtet hopped i hende ved det betagne Blik, hun mødte.

«Men hvis De ser mine Forældre saa sig bare, jeg har det godt,» for Lydia fort, «for det skriver jeg altid hjem. Har De været i Bergen før?»

«Nej.»

«Gud véd, om De saa kommer til at drives der; Østlændinger liker sig jo aldrig paa Vestlandet. Hvorfor har De valgt Bergen til at bosætte Dem i?»

«Det er min Far, som har valgt. Han har Forbindelser der.»

«Vil De ikke gruelig nødig?»

«Før vilde jeg det nødig, men ikke nu mere,» de sidste Ord kom lidt lavere.

«Hvorfor? Uf, som jeg spør! Men hvad jeg vilde sagt – synes De ikke, Rosa er nydelig?»

«Aajo,» kom det langtrukkent. «Lidt vel tysk.»

«Stor og fyldig med altfor lubne Hænder, mener De? Ja, for det synes jeg, alle tyske unge Piger har. Jeg var ogsaa tyk før, men nu er jeg bleven mager. Aa, men Rosa er saa snil, det er min bedste Veninde, den éneste, jeg bryr mig rigtig om her. Havde jeg ikke hende, holdt jeg det ikke ud.»

«Tænk, hvor hun er lykkelig,» han sa det hen for sig, mens han blev ved at betragte hende som før.

«De snakker!» Lydia lo nervøst, «Men saa maa De altsaa hilse allesammen hjemme forfærdelig meget, Hermann og Julius ogsaa, det er to Brødre, jeg har, og fortæl dem endelig, hvor tynd jeg er bleven, for de ærted mig altid før med, at jeg var som en Budeie.»

«Det skal jeg nok,» sa Carl Ravn aandsfraværende.

Pause.

«Hvad Tid rejser De nu da?» sa Lydia, og samtidig tænkte hun: «Du skulde

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

hellere spurgt, om han ikke vilde hilse paa Rosa.»

«Det kommer an paa Dem,» svarte Ravn med en underlig indestængt Stemme.

«Es kommt auf Sie an,» deklamerte Lydia, og lo igjen. «Det siger Forføreren til Fru Christiane i den Bogen, Rosa og jeg læser paa Sengen. Vi har laant den af vores Zimmermädchen, som har den fra et Lejebibliothek. Giraffen véd naturligvis ikke om det. Har De læst den? Den heder «Gott waltet.»

«Nei.»

«Den er af Dumas, forfærdelig spændende! Vi læste før en anden: «Die Rache ist mein, Ich will's vergelten», men den var langt fra saa morsom. Er De ikke glad i at læse?»

«Jo. Især Digte.»

«Ja, Digte er dejlige.»

«Ach ein Traum dass wir uns lieben, und dass wir uns nie verloren,» deklamerte han med en svag Skjælven i den indestængte Stemme.

«Det har jeg læst, det er vist af Heine. Men at De, som er Handelsmand, sværmer for Digte?»

«Det ligger til Familjen, sa han liksom undskyldende. «Min Far skriver Vers, som blir trykt, men det er en Hemmelighed.»

«Saa passer han vel ikke sine Forretninger?»

«Aa jo, det gjør han nok. Forresten er min Onkel associé.»

«Hvad er han da? Fortæl mig lidt om ham.»

«Aa, men hvorfor!»[n18] Der vibrerte som en Klang af Bebrejdelse i Tonefaldet. «Jeg kom herud for at tale om ganske andre Ting.»

«Ja, det véd jeg nok,» sa Lydia hurtig. Det for hende ud af Munden, næsten uden at hun vidste det. Hun blev blussende rød, bed sig i Læben og sa stakaandet: «Vil De ikke ogsaa hilse paa Rosa?»

«Nej,» han rysted uvillig paa Hodet. «Naar De véd, hvorfor jeg kom, og er saa'n som De er, saa véd jeg ogsaa, hvad jeg har at vente mig. Hvorfor har De forandret Dem saa siden igaar?» Hans Øjne fik et lidende Udtryk, og de fine,

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

lysebrune Bryn sitred ved Næseroden.

Lydia vilde svare noget, der skulde slaa det hen, men idetsamme strejfed hendes Øjne hans Ansigt, og Ordene døde paa hendes Tunge. Hun blev bleg, og Næsevipperne rørte sig.

«De skulde ikke vært saa'n imod mig, naar De ikke mente det,» vedblev han langsomt og afbrudt, som om det anstrengte ham at faa Ordene frem. «Jeg har aldrig før for Alvor bryd mig om nogen. – De skulde vide, hvor ondt det er.»

«Men hvad har jeg da gjort?» Lydia skygged med Haanden for Øjnene. I hendes Stemme var der ikke mere Spor af den forrige snakken-løs. Tonen var helt forandret.

«Hvad De har gjort, véd jeg ikke, men De var saa sød og venlig imod mig, at jeg trode,» han sad og bored let med Spadserstokken i Lysthusets Jordgulv – «Det er naturligvis min egen Dumheds Skyld. Hvad man gjerne vil, indbilder man sig let. – De maa bare ikke tro, at jeg bebrejder Dem noget, aa langtifra! Dertil ser jeg altfor meget op til Dem, og det er som sagt bare mig selv –,» han holdt inde og blev ved at bore med Spadserstokken.

Lydia havde bøjet Hodet helt ned paa Brystet og klemt Haanden fast for Øjnene, «In alten Tagen ward eine solche Braut. – Hvad skal Du gjøre? – Aa Gud, aa Gud, hvad skal Du gjøre?» sa det uafladelig inde i hende.

«Saa faar jeg vel gaa igjen,» lød det utydeligt over til hende. «Jeg kan kanske endnu komme afsted idag.»

«Aldrig se ham mere – hvad skal, hvad skal Du gjøre?» Hun lytted krampagtig efter hans Bevægelser, mens Haanden fremdeles dækked for Øjnene. «Jo, nu rørte han paa sig, det var vist Hatten, han tog fra Bordet –. Der rejser han sig.»

«Aa nej da!» raabte Lydia og for op med et Sæt. Hendes Mine var saa underlig forstyrret, at Ravn uvilkaarlig gled ned igjen paa Bænken og saa forbanset paa hende.

«De skulde vide, hvor ondt det er, siger De. End jeg da!» Hun talte lavt og monotont, og kneb med Fingerspidserne om sine nederste Kjoleknapper, én efter én, saa Neglene blev hvide. «Jeg skal sige Dem – aanej, det kan være det

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

samme,» hun kasted Hodet tilbage og saa stærkt blinkende op i Lysthustaget. «Skjønt hvorfor ikke,» vedblev hun lidt efter, «hvad gjør det. – De *har* ikke tat Fejl, jeg er glad i Dem, jeg er det kanske endda mere, end De i mig, men jeg forstod det ikke selv, før nu idag, og jeg har ikke forandret mig siden igaar, men da vidste jeg ingenting, hverken om Dem eller mig, jeg syntes bare, det var morsomt at være med Dem. Jeg[n19] har vært saa lykkelig i disse fire Dager like til igaaraftes, da Dere kjørte bort igjen, De og unge Wegner, da kom det over mig med saa'n Tomhed og Lede. Nu forstaar jeg, at det var for Deres Skyld. Siden synes jeg, at her er blet saa rædsomt, alting er rædsomt, alting» – hun rysted sagte Hodet og stirred ret frem for sig.

Ravn flytted sig paa Bænken, saa han kunde naa hendes ene nedhængende Haand. «Men naar det er saa, Lydia,» sa han hviskende, «hvorfor kan vi saa ikke? – Det var jo derfor jeg kom, for at sige Dem – og spørge, om De vilde gi mig noget Haab,» han trykked sagte hendes Haand og saa ømt paa hende.

«Haab?» Lydia studsed ved dette Ord, som om hun aldrig havde hørt det før, og saa gik der en Frysning igjennem hende. Haab? Nej, det var netop Haab, der ikke var for hende. – In alten Tagen ward eine solche Braut aus der Gemeinde unseres Herrn Gottes. – Nej, en saadan Brud vilde hun ikke være – aldrig i Evighed!

«Og der *er* Haab, ikke sandt, Lydia?» hvisked Ravn bønlig og kyssed hendes Haand.

«Nej, der er slet ikke noget Haab,» mumled Lydia hen for sig.

«De siger jo, at De *er* glad i mig, Lydia?»

«Ja, netop derfor,» hun saa ud, som hun talte med sig selv. «Jeg forlover mig aldrig, binder eller gir mig aldrig til nogen, jeg er glad i. Nu véd De det.» Der brændte to røde Pletter[n20] oppe i Panden over Øjenbrynene, ellers var Ansigtet dødt og blegt.

En ubestemt Modløshed sneg sig over Ravn. Lydia saa saa haabløs og paa samme Tid saa urokkelig ud. Han følte, det var Alvor, skjønt han ikke forstod et Muk af det.

«Men skal vi da slippe hinanden, naar vi begge er glad i hinanden?»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Tonefaldet var saa spagt. – «Jeg kan det ikke, Lydia. Hvad er det for noget Hjernespind, De har gaat og lavet sammen?» Han[n21] rejste sig og la frygtsomt Armen om hendes Liv.

«Det er ikke Hjernespind,» svarte Lydia og smilte stivt.

«Har De da bundet Dem til en, som er død eller bortreist, eller har De aflagt et Løfte om ikke at gifte Dem af Kjærlighed? Ja, for dette er den værste Gaade, jeg har vært ude for.»

«Ja,» sa Lydia og smilte som før. – «Jeg er bunden til en, jeg aldrig kommer løs fra.»

«De skal fortælle mig, hvordan det hænger sammen, hører De, Lydia. Betro Dem til mig, det kan De trygt.»

Bare Tanken om, at Ravn nogensinde skulde faa et Glimt af Nys om hennes Hemmelighed, jog en slig Skræk igjennem hende at hun blev stiv og kold som staal. «Nej,» sa hun, næsten vredt, og rev sig løs. «Aldrig siger jeg det!» Hun skyndte sig ud af Lysthuset, han fulgte efter og vilde holde hende tilbage.

«Gaa, skynd Dem for Guds Skyld,» bad hun angst. «Der ringer Klokken, saa er Timen ude; om et Øjeblik har vi dem alle herned i Haven før Middagen.»

«Nej, ikke skrive, ikke skrive,» sa hun lidenskabeligt. «Gaa nu, før nogen ser Dem, ellers faar jeg Spørgsmaal, jeg ikke kan udholde.» Hun sprang op over Grusgangen mod Huset.

«Somme har det saa, og andre saa,» mumled Ravn, mens han saa efter hende. «Fanden forstaa sig paa det.» Saa gik han. – –

«Hvor skal Du hen, Lydia?» raabte Rosa Wegner, idet hun tog sin Hat og Mantille ned fra Knagen i Gangen udenfor Spisestuen nedenunder. Pensionatet havde drukket The og var fri for den Dag til Kl. ½10, da det var Sengetid.

«Op,» svarte Lydia uden at stanse sit Løb i Trappen.

«Kommer Du ikke ned i Haven?»

«Nej! Jeg maa læse paa de tyske Udenadvers.»

«Det er udlagt: drømme om den unge, blonde Nordmand!» raabte den mørkhaarede Augusta, som stod ved Siden af Rosa og knytted sit Hattebaand. «Ikke sandt, Lydia?»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Lydia var alt oppe i den mattebelagte Vindeltrappe, der fra anden Etage førte til Soveværelserne i Kvistgavlerne.

Da hun var kommen ind, stod hun lidt og pilled paa den lyseblaa Porcelænshyrdinde, der i halvt liggende Stilling pryded Laaget paa en Toiletskaal, og flytted tankeløst om paa de øvrige Smaasager, som i sirlig Orden var stillet ovenpaa Komodens Filértæppe. Saa tog hun en Bog, paa hvis Ryg der var skrevet: «Auserwählte Romancen und Lieder für den Jugend,» tændte Lyset og satte sig i den lille Straasofa. Hun slog op midt i Bogen, støtted Albuerne paa Bordkanten og Kinderne i Hænderne, og stirred i Bogen uden at læse. I den Stilling fandt Rosa hende, da hun en Timestid senere kom derop.

«Men det er jo slet ikke det, vi skal ha til imorgen,» udbrød Rosa, idet hun bøjed sig over Lydias Skulder med Øjnene fæstet i Bogen.

«Jeg læste lidt videre.»

Idetsamme gik Døren op, og Augusta, klædt som Ridderdame i hvid Pudderparyk og blaat, firskaaret Atlaskesliv, stramt snøret foran og med høje Puffer i Overærmene, fulgt af en fløjelsklædt Page, som bar hendes lange, røde Silkeslæb, traadte ind og hilste gravitetisk.

«Juchhe!» raabte Rosa, og sprang hen og drejed Nøglen om i Døren. «Hvorfor har Du ikke sagt det, saa vi ogsaa kunde vært i Dragt?»

«Jeg vilde overraske jer Børn,» svarte Augusta. «Skaf mig til Sæde,» hun vendte sig til Pagen og pegte bydende med sin Vifte paa det Sted, hvor hun vilde sidde.

Pagen gjorde et kejtet Buk, satte en Stol frem paa Gulvet og bukked igjen.

«Skal det være Thusnelda og Ridder Edgar?»

«Nej, vi har indstuderet noget andet,» svarte Pagen og gned sig glad i Hænderne.

«Ikke sæt Bagen saa ud, Helene,» skjændte Augusta og slog efter Pagen med Viften. «Den er stor nok i forvejen. Hvorfor er du ikke henrykt, Lydia?»

«Jeg har jo set jer saa tit i det Kostyme.»

«Hva', hva', hva', er hun grætten, Mademoiselle?» Augusta stamped i Gulvet med sin Safians Snabelsko. «Hun fortjente, at vi gik vor Vej, Helene.»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Væk med «Romancen und Lieder»,» raabte Rosa og slog Bogen sammen. «Nu skal vi være Koret,» hun trak Lydia op fra Sofaen.

«Nej, det er ikke Tragedie iaften,» bemærked Augusta. «Det ender i Fryd og Gammen, foreløbig ialtfald. Begynd nu Helene,» vedblev hun henvendt til Pagen, «og husk saa paa at være lidenskabelig, saasnart Du mærker min Svaghed.»

Pagen stilled sig op bag Augustas Stol.

«Nu ser Du altsaa smægtende paa mig,» instruerte Augusta, «lar Blikket glide langsomt nedover mig, lige til Fødderne og tilbage igjen, og saa sukker Du, saadan rigtig kvalfuldt, véd Du.» Hun la sig bagover mod Stoleryggen med Hodet paaskjæve og halvlukkede Øjne, korsed Armene over Brystet og vifted sig mat.

«Løs min Sko,» vedblev hun med træt Teaterstemme, og rakte den ene Fod frem. «Baandet strammer om min Ankel!»

Pagen gik frem foran Ridderdamen, sank ned paa det ene Knæ, satte Augustas Fod op paa det andet, der var bøjet i en Vinkel, og løste Skobaandet.

«Du glemmer at skjælve paa Hænderne,» hvisked Augusta.

«Hvad gjør Du med min Fod, Dreng?» kom det lidt efter søvndrukkent, mens Øjnene lukked sig mere.

«Jeg løser Baandet ædle Herskerinde, og saa forlyster jeg mit Øje med at betragte Ankelens dejlige Form.»

«Ser man det,» sa Ridderdamen med hendøende Stemme, mens hun blev ved at vifte sig langsomt. «Bliv dog færdig engang.»

«Ak forund Eders tilbedende Slave endnu et Par Øjeblikke, skjønneste Herskerinde. Sluk ikke Lyset saa hurtig for hans blændede Øjne,» Pagen bøjed Hodet ned over Foden og kyssed den.

«Min Gud, hvad var det,» læsped Augusta og smilte mat, uden at forandre Stilling eller aabne de nu helt lukkede Øjne. «Nu er det, Du mærker min Svaghed,» hvisked hun saa hurtig.

«Ak, at jeg maatte dø,» begyndte Pagen med Ansigtet tæt nede ved Foden.

«Min Kval er større,» afbrød Augusta.

«Min Kval er større, end nogen dødelig kan bære,» skyndte Pagen sig at fortsætte.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Lidenskabelig,» hvisked Augusta.

«Min Kval er større, end nogen dødelig kan bære,» begyndte Pagen om igjen, idet han stønnende slog sig for Brystet med den ene Haand, mens han holdt paa Foden med den anden. «Ak, at jeg maatte dø her i salig Beskuelse af Eders skjønne Fod hellere end at skulle gaa om med denne brændende Ild i mit Bryst, som lidt efter lidt fortærer mig.» Her sank Pagen helt sammen og hulked med Foden trykket op mod Hagen.

«Tys Dreng, hvortil disse Taarer?» Ridderdamen retted sig op og klapped Pagen paa Haaret.

«Min Gud, denne Berøring!» Pagen for op som en Bold. «Den gjør mig svimmel; jeg er ikke mere mig selv mægtig.»

Ridderdamen havde ligeledes rejst sig, «Jeg tror, jeg besvimer,» hvisked hun og holdt begge Hænder for Øjnene, idet hun gjorde Mine til at ville synke om.

Pagen slog Armene om hende. «Min Beherskerinde, min tilbedte! Nu kan ingen jordisk Magt holde dette Ord tilbage: Jeg elsker Dem,» han kyssed hende paa Munden.

«Tys, hvo kommer der?» raabte den besvimede i Angst. «Ha, min strenge Fader! Før mig bort, ulykkelige.»

Pagen løfted hende op i sine Arme og løb afsted med hende. Han var imidlertid ikke kommen mange Skridt, før han lod hendes Ben glide ned paa Gulvet og slap hende. «Du er tung som en Elefant,» stønned han og sank om paa den nærmeste Stol.

«Bravo!» raabte Rosa og klapped i Hænderne.

«Narrestreger,» mumled Lydia og vendte sig om mod Vinduet.

«Gjorde jeg det nu ikke rigtig, Augusta?» spurgte Pagen.

«Aa jo saamæn, men Du kysser fremdeles med lukket Mund. Du har ingen Erfaring min Pige.»

«Ikke det? Jeg som har vært forlovet i 3 Uger! Men han kyssed slet ikke saadan, som Du vil ha det.»

«Saa har Du ikke forstaat at trække ham op, Helenchen, og saa véd Du heller ikke, hvad det vil sige at bli saadan rigtig knuget i en Mands Arme. Du skulde

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

kjendt min Gardeløjtnant! Det var en, som kunde.»

«Er det ham, Du faar de hemmelige Brever fra om Dagene?» spurgte Lydia.

«Hvor vil Du hen! Det var jo forrige Aar. Ak nej, de svandt, de svandt de skjønne Elskovsdage. – Da Sommeren var forbi, var min Løjtnant det ogsaa.»

«Kom der saa en anden?»

«Ja, saa kom der en anden,» Augusta blinked og nikked og smilte skælmsk.

«Hvad siger han til din Løjtnant?»

«Til min Gardeløjtnant! Du bilder Dig da vel ikke ind? – En Elsker skal altid tro, han er den eneste og første, ellers er Fortryllelsen borte.»

«Men hvis han nu fandt paa at spørge Dig en Dag?»

«Saa løj jeg naturligvis.»

«Fy,» sa Lydia.

«Skulde jeg fortælle alle mine Elskovseventyr til hver ny Inklination, jeg fik? Ak Gud, det blev dog for besværligt. Du véd jo, at jeg begyndte, da jeg var tolv Aar.»

«Gud, der er Giraffen!» Rosa rakte Haanden advarende i Vejret.

Der blev dødsstille i Værelset, og saa hørtes haarde, smældende Skridt ude fra Gangen. Det lød, som om nogen gik paa Stylter.

«Bare hun ikke falder paa at komme ind og se, om vi er i Seng,» hvisked Rosa, og holdt begge Hænder lukkende om Lyset.

Augusta løb paa Taa med Pagen i Haanden bort i Værelsets fjerneste Krog, hvor de pressed sig ned paa huk mellem Sengen og Væggen.

«Hun gaar forbi,» sa Lydia.

«Ja saa sandelig,» Rosa lod Hænderne synke. «Der gik hun ind til sig selv. Nu lukker hun Døren. Fred være med hende.»

«Amen,» sa Augusta, idet hun og Helene kom frem igjen fra Skjulestedet. – –

«Synes Du ikke, det er frygtelig urigtig af Augusta?» spurgte Lydia, da hun og Rosa var blet alene.

«Hvilket?» Rosa stod i Korset og Underskjørt foran Spejlet og redte sit Haar.

«At hun har havt alle de Historier?»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Bare det var mig,» svarte Rosa og gisped.

Lydia gik paa Strømpelæsten frem og tilbage i Værelset. Hendes Kinder brændte, og hun holdt de nervøst arbejdende Hænder paa Ryggen.

«Men sig mig,» sa hun efter en Pause og standsed bag Rosa, «hvis det nu var Dig, vilde Du da ogsaa, ja jeg mener, skjule det for den, Du skulde gifte Dig med, f. eks.?»

«Tror Du kanske ikke, han vilde ha noget at skjule?»

«Mændene har jo Lov til det.»

«Men det har vi unge Piger ikke,» bemærked Rosa tørt. «Derfor holder vi det ogsaa hemmeligt.»

«Men jeg kunde ikke holde ud at lyve for den, som skulde bli min Mand, – at sige, hvis jeg var glad i ham.» Lydia gav sig atter til at gaa paa Gulvet. «Og det kunde Du vist heller ikke, naar det kom til Stykket.»

«Barn.» Rosa tog det afredte Haar af Kammen, vikled det sammen og putted det ind i Kakkelovnen. «Tror Du, jeg fortæller min tilkommende den min Historie med Papas Kontorist? Du kan stole paa nej!» Rosa gik fløjtende hen til Servanten og fyldte Vandfadet.

«Men hvis Du nu, – dersom der – – ja, hvis han nu havde – – saadan virkelig – – forført Dig, vilde Du saa ikke –?»

«Jo, hvis jeg ikke kunde udstaa ham og for enhver Pris vilde bli ham kvit,» svarte Rosa i en kjæphøi Tone, mens hun torred sig i Ansigtet.

«Men jeg har hørt,» sa Lydia lavt og stod stille et Stykke fra Rosa med Ryggen halvt vendt mod hende, «at den Ting ikke kan skjules. Man siger, at de mærker det paa Bryllupsnatten.»

«Det er bare noget, de har fundet paa for at skræmme os,» forsikred Rosa. «Her var en ung Pige her,» hun holdt inde, spidsed de smaa røde Læber og fortsatte næsten lydløst: «som de sa havde havt et Barn saagar.»

«Her i Pensionatet?» spurgte Lydia forfærdet.

«Ja, just her i Pensionatet,» nikked Rosa. «Hun rejste en Maanedstid før Du kom, og nu er hun gift med en anden og umaadelig lykkelig, har jeg hørt.»

«Jamen tror Du, det var sandt?»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«At hun havde faaet et Barn? Ja, hvorfor ikke? Det kan vist let nok gaa for sig.» Rosa saa meget overlegen ud.

«Hvor det er rædsomt,» Lydia gjøs og satte sig paa en Stol med Hænderne for Ansigtet. «Bedrage sin Brudgom saaledes.»

«Verden vil bedrages, min Pige, saa faar den ha det saa godt. Skal Du ikke i Seng, Lydia? Nu er Klokken saa mange, at Lyset skal være slukket.»

«Det gjør ikke noget; sluk Du bare; jeg kan godt klæ af mig i Mørke.»

«Jaja, god Nat mein Liebchen,» Rosa kom hen til Lydia, tog hende om Halsen og kyssed hende. «Men Gud, Du græder jo,» udbrød hun forbauset. «Hvad er der i Vejen med Dig?»

«Aa jeg er saa ulykkelig, saa ulykkelig,» sa Lydia, idet hun slog Armene om Rosa, der var i Natdragt, og la sit Hode op til hendes Bryst. Og nu vælded den frem den Graad, som hun hele Dagen med Magt havde holdt tilbage. Det var, som der brast en Skorpe etsteds indeni hende.

«Men hvorfor er Du ulykkelig, Lydia, hvad er der hændt Dig?»

Lydia kunde ikke svare for Hulken.

«Aa, jeg véd det!» Rosa knipste med Fingrene. «Du er forelsket i Carl Ravn! Betro Dig til mig, vil Du, Lydia! Du skal se, det letter Dig, og hvem véd, kanske jeg kunde hjælpe Dig. Kom nu her,» hun klapped Lydia paa Haaret og trak hende op af Stolen, «sæt Dig dér, saa kommer jeg straks.» Rosa snapped Sengeteppet og svøbte det om sig, idet hun satte sig i Straasofaen, hvor Lydia var gleden ned. «Saa, nu er jeg din Skriftefader.»

Omsider havde Lydia hulket sig færdig. Hun tørred Ansigtet, pusted Lyset ud, og mens Rosa, indtullet i Sengeteppet laa med Armene ud over Bordet og Ansigtet helt drejet om mod Veninden, fortalte Lydia, stadig afbrudt af Udraab og Spørgsmaal fra Rosa, Tildragelsen med Sivert hjemme i Haven paa Øvregaden; og om Carl Ravns Besøg og Frieri om Formiddagen.

«Men min Gud, hvad Du dog er for en Tosse, kjæreste Lydia!» raabte Rosa indigneret, da Lydia havde endt. «Sige nej til Carl Ravn! Er Du gal? Og se mig til hende, som har gaat ner i al denne Tid og har ladt saa uskyldig, mens hun – uf, jeg kunde banke Dig,» Rosa slap Taget i Teppet, greb Lydia i Skuldrene og rysted

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

hende. «Var han stor og høj og vakker, den Husknegten deroppe i dit Bergen? Du slipper ikke, for Du fortøller mig alting. Alting, forstaar Du.»

«Aa nej Rosa,» bad Lydia. «Jeg kan ikke, ialtfald ikke iaften.»

«Men imorgen. Hører Du! Straks vi vaagner imorgentidlig. – Og hvad skal vi saa gjøre med Carl Ravn?»

«Gjøre,» gjentog Lydia aandsfraværende.

«Ja, for Du tror da vel ikke, jeg finder mig i, at du opfører Dig saa taabeligt! Naar Du nu virkelig elsker ham?»

«Just derfor.»

«Vis vas,» knurred Rosa. «Du er vist altfor puritansk opdraget, Lydia. Har Du virkelig gaat og græmmet Dig over dette lige siden det skete?»

«Ja, omtrent. Jeg har mange Ganger forsøgt at skyve det fra mig og lade, som det ikke var hændt, men Tanken om det har altid meldt sig paanyt. Og saa var det den Søndagen, da vi hørte den uanstændige Aftensangen, som Augusta siger. Kan Du huske?»

«Pastor Bauers Prædiken om det hellige Ægteskab? In alten Tagen ward eine solche Braut,» Rosa sa det vrængende. «Hvem bryr sig om, hvad saadan en gammel Bondepræst staar og vrøvler af sig paa en Prækestol?»

«Det kan *Du* altid sige, men naar det rammer, saa rammer det. Bruden skal være ren som en Engel paa Legeme og Sjæl, sa han, ellers drager hun Forbandelse over sig og sine Børn.»

Rosa gav sig til at fløjte Forførelsesarien af Don Juan.

Lydia sad ubevægelig med Hodet skjult i Hænderne.

«Gud, hvor Du vil le af Dig selv, naar Du bli ældre, Lydia,» udbrød saa Rosa. «Men Ravn *skal* Du gi et andet Svar, Fortæl ham det da, hvis Du ikke tør ta det paa Dig at lyve for ham. Der er jo en Mulighed for, at han gifter sig med Dig alligevel.»

«Nej, Rosa! Hellere end at sige det til ham, vilde jeg dø den værste Død. Bare jeg tænker paa det, er det som jeg skulde omkomme af Skam.»

«Saa kunde jeg jo,» foreslog Rosa, «skrive og antyde det, forstaar Du.»

«Rosa!» Lydia greb hende haardt om begge Haandled. «Hvis Du nogensinde

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

fortæller en Stavelse til noget Menneske af det, jeg har betroet Dig iaften, sidst af alle til ham, saa dræber jeg mig. Hører Du?»

«Au da! klem mig ikke saa,» Rosa vristed Hænderne til sig.

«Lover Du at ikke sige noget?» Lydia greb febrilsk efter Hænderne igjen.

«Ja naturligvis, naar Du forlanger det.»

«Vil Du sværge, at tie evigt?» Lydia var ude af sig selv af Angst.

«Ich schwöre,» sa Rosa højtideligt og rakte to Fingre i Vejret. «Men nu maa jeg lægge mig. – Bevare mig vel, hvor jeg fryser.» Hun sprang op i Sengen med klaprende Tænder og la sig tilrette. «Vi kan godt snakke videre for det.»

Kanske det ikke var saa galt at være som Rosa og Augusta – endskjøndt det kom nu an paa, hvis der var hændt dem det samme, tænkte Lydia, mens hun klædte sig af. – – Forresten var der ingen Hjælp i at betro sig til nogen. Rosa forstod ikke, hvordan hun havde det, ikke rigtig ialtfald. – – – Dejlig var det dog, at hun havde havt en Frier, saa vidste hun da, at man *kunde* bli forelsket i hende. – Naar alt kom til alt, var det kanske bedst at vente og ikke ta den første, den bedste, Carl Ravn var ogsaa saa ung. – – – Hun havde altid tænkt sig, at hendes Mand skulde være meget ældre end hun.

«Sig mig bare én Ting,» afbrød Rosa borte fra Sengen Lydias Tanker, «hvad hed han, den unge Don Juan deroppe i dit Bergen?»

«Sivert,» sa Lydia, «Sivert Jensen.»

«Sivert –» gjentog Rosa. «Hvor gammel var han?»

«Nitten Aar, tænker jeg.»

Rosa laa lidt stille. «Bare jeg havde den Gutten her,» hvisked hun. Og liksom forskrækket over de Ord, der var undsluppet hende, udstødte hun et lidet Skrig, der halvvejs lød som Latter, sprat op i Sengen, og vendte sig mod Væggen med Ansigtet boret ned i Puden.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Nede i Vaskerelvssmuget sad en Eftermiddag i Februar Petra Frimann i en tofags, liden Bagstue og kanted ivrig paa en Vest. Den ranke Ryg og de brede Skuldre luded skraat forover mod Fyrretræsklaffebordet og Systenen, hvori Arbejdet var stukket fast. Brystets svage Runding skjultes næsten ganske af det rynkede Forstykke og de posede Overærmer i den hjemmevævede Hverkenskjole, og om den kraftige Midje sad et bredt Livbælte, der liksom Kjolen og det blaarudede Forklæde var hægtet bag. I Nakken laa de stramme, mørkebrune Fletninger som en flad Kage lige op til Issen, og paa det blege Ansigt med den tykke Mund og den stejle Næse under ganske lige Bryn, var der en fortrædelig Mine.

Inde i den beklumrede Stue, hvor der lugted af stegt Sild og Kridtpibetobak, hørtes gjennem Stilheden kun Slaguhrets dikken borte ved Ovnen og den svage gnuren af Petras Tænder, hvergang hun med Arbejdet tæt op til Munden bed Traaden af. Ude fra Fremgangen foran Kjøkkenet trængte af og til Fnisen og Latter ind til hende, blandet med Lyden af uregelmæssig Snorken fra den lukkede Alkove i Væggen bag Petra.

«Jo, de' er dejligt,» mumled hun, da Latteren lød igjen, og hun slang Saksen, hvormed hun havde klippet Kantebaandet over, haardt tilbage paa Bordet. «Staa der i timevis og late alting ligge her.» Hun rejste sig og gik med Sytøjet i Haanden gjennem Kjøkkenet ud i den lille firkantede Gang til Gaden.

Lænet over Halvdøren ud til Smuget stod Søsteren Andrea i lyserød Nattrøje og Morinsskjørt og talte med en ung, blond Herre udenfor i chokoladefarvet Overfrakke og høj Hat af mørkere Farve. Da han fik Øje paa Petra, letted han lidt paa Hatten. I samme Øjeblik rettedes Søsterens Ryg, og Hodet drejedes hastig rundt.

«Du sku' komme ind nu, sku eg sige fra Far,» sa Petra hvast.

«Ka vil han meg daa?»

Men Petra var alt borte.

«Gaar De ud og spaserer iaften, Jomfru?» spurgte Herren og gjorde en Bevægelse, som om han vilde fjerne sig.

«Sku' De kanskje ha vidst det, mossjø Ravn?»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«En Tur i Forskjønnelsen,» vedblev han og blinked til hende med de blaa, smale Øjne.

«De hørte jo, kaa gal min Søster va'!»

«Hva' vil De bry Dem om det for? Hun er da ikke Deres Formynder, véd jeg. Slaa nu til og sig ja, da Jomfru.»

Hun syntes at betænke sig.

«Har De ikke Lyst?»

«Jo, Lysten mangler det ikkje paa, desværre, hadde eg nær sagt, men eg faar saa'nne Fortræder baketter.»

«Ja Fan'en! – hvorfor flytter De ikke hjemme fra? Det skulde De, Jomfru.»

«De snakker!» Der kom en flygtig Rødme paa Andreas store blasse Kinder. «De 'er galt, eg lar meg lokke,» føjed hun straks efter til med en Hoderysten. «Det var mykkje be're, De var blevven dernere i Hamborg; der var vel ikkje ond Tid paa *di,* saa vilde spasere, tænker eg –, men lidt Fornøjelse ska' en daa ossaa ha, før en bler et gammelt Hurpetræ.»

«Ja saa mødes vi kanske nedenfor Pundersmuget præcis Kl. ½9?»

«Aa ja, skidt la' gaa.»

Ravn kyssed paa Fingeren og nikked. Saa tog han til den høje, fine Hat og gik.

Andrea slog den øverste Halvdør til og løb med et kaadt Slæng af Overkroppen og Tungespidsen ude mellem Tænderne gjennem Kjøkkenet ind i Stuen.

«Ja va'kje de det, eg vidste, at Du bare stod og løg,» sa hun hoverende efter at ha set sig om til alle Kanter.

«Kanskje Du syntes, det va' for tidligt, at Du slutted med Galanen din? Her lar Du meg sitte og slite og slæpe fra Maaren til Kvæll, men Du, saa læst har tat Arbeje' paa Deg, bare gaar og røjter Deg.»

«Prat Du, Kirsti,» sa Andrea haanlig og gik hen til Komoden, hvor Stentøjet var sat sammen med Sildeben og Potetesskaller og stivnede Levninger af Kornemelssirupssuppen efter Middagsmaaltidet.

«Du kjerer Dig ikkje om nokken Verdens Ting saa lang saa Dagen er,» vedblev Petra. «Du ist ikkje engang klæ paa Deg. Der staar Sengebænken etter

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Deg enddaa,» hun skotted hen til den uopredte Sengebænk med Natteleje til to, paa Langvæggen nedenfor Alkovedøren. «Og hele Opvasken og alting.»

«Ska' Du nu te aa bruke Dig igjen? Eg syns, Du maatte bli saa trøt af det,» Andrea gik ud i Kjøkkenet og satte Talerknerne fra sig, mens hun lod Døren staa aaben.

«At ikkje Du skjemmest,» vedblev Petra, som snakked sig sintere og sintere, «staa og gjøle med fremmede Herrer i Skjørt og Trøje og ovenikjøbet med Øredubber og opsat Haar! Eg vi'kje ta paa min Tunge, ka d'e' likt!»

«Saa lat bli daa, Mor.» Andrea var atter i Kjøkkenet med Resten af Stentøjet. Hun stak Fingrene op i en Gryde med fedtet Vand, som stod i Gruen, for at kjende, om det endnu var varmt nok, strøg af Tallerknerne Sildebenene og Potetesskallerne, og kiled dem ud gjennem det aabne Kjøkkenvindu til det trange Gaardsrum, satte alt Stentøjet op i Vandgryden, og begyndte med et fermt og hurtigt Hanndelag at svabbe Tallerknerne over med Faddugen, hvorpaa hun la dem hvælvet ned i et Trug.

Det banked paa Kjøkkendøren, og en høj, tynd Mand i en slidt Overfrakke med forgyldte Knapper traadte ind. Over det stive, forgræmmede Ansigt med røde Flækker paa de spidse Kindben stod Skyggen ret frem fra en Kasket med Guldtresse. I den ene nedhængende røde Haand bar han en Rulle Papir.

«Goddag. – Frimann hjemme?»

Petra besvarte hans Hilsen med et flygtigt Nik inde fra Stuen og lukked Døren.

«Han sover,» svarte Andrea.

«Vente lidt,» sa Manden og satte sig paa Kjøkkenkrakken.

«Ut aa stævne nu igjen?»

Manden nikked.

«Sært, saa Folk trækker kverandre for Retten om Dagene,» sa Andrea efter en Pause, mens hun gned Tallerknerne af med en tør Fille.

«Aa ja. Det har livnet lidt op. Ellers har det vorre skralt.»

«Nu ska' eg vække Far og sige, at Kryger er her.»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Kryger nikked til Svar og hosted tørt og skarpt. Andrea vendte Hodet bort for Stanken, som fulgte med Hosten, og gik ind i Stuen. Hun aabned Døren til Alkoven, der var helt udfyldt af en Dobbeltseng med brunstribet Overdyne. Paa Hodegjærdet laa en vældig Skaldepande og en udrøgt Kridtsnadde.

«Far, Du maa staa op nu,» kaldte Andrea, «Du ska' ut aa stævne.»

Et tykt Grynt var Svaret.

«Du maa vaakne nu, Far. Kryger vi' kje vente længer.»

«Kjæft, Fanen i vold,» kom det fra en valen Tunge, og i det samme sloges Dynen væk af en fed, poset Haand. Den famled efter Kridtsnadden paa Hodepuden og fandt den; en anden fed Haand kom til; med Besvær blev en brun Tobakspung halet frem, Piben stoppet, Benene sparked lidt, og næsten befriet for Dynen laa Frimann, fuldt paaklædt som han var i en graa Frakke og stumpende Vadmelsbukser, og damped. Petra slog op et Vindu.

Andrea havde imidlertid skjænket Kaffe fra Kedlen paa den osende Kakkelovn. Saa vælted Frimann sin runde Mave om paa Siden, fik Fødderne med Fedtlærsskoene paa Gulvet, gisped, saa hans smaa Øjne helt forsvandt bag de hængende Kinder, og idet han modtog Koppen af Andreas Haand, sa han:

«Kryger? Eg ser ingen Kryger.»

«Han sitter ute i Kjøkkene'.»

«Kjøkkene'? Er det Sted for Man'en? – Men det er vel hun der, saa ska' være fin paa det.» Han skjæved arrig til Petra og det aabne Vindu, og stavred saa hen til Hjørneskabet, hvorfra han tog en Flaske og et stætteløst Glas, og med Flasken og Glasset i den ene Haand og Koppen i den anden gik han ud i Kjøkkenet til Kryger, der nu ogsaa blev forsynet med Kaffe af Andrea.

En Stund efter fulgtes de to Mænd ned ad Gaden. Kryger bevæged sig afsted med lange Skridt og stiv Krop. Den ene Haand var stukket i Frakkelommen, i den anden holdt han Papirrullen. Frimann trippet ved Siden af med skrævende Ben og besværlig Gang. Armene vagged, og de fede Hænder dingled slapt nede ved Knæerne. Den lyse Filthat, plettet og svedsjollet, sad saa langt bag paa Hodet, at kun den tykke Nakkefold var synlig under Skyggen.

Imidlertid sad Petra fremdeles ved Klaffebordet og syede, og Andrea hang

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

paa en Stol med Albuen i Vindusposten, optagen af Tanken om, hvordan hun skulde faa pyntet sig og slippe væk uden at faa Spektakler af Søsteren. For at vinde Tid gav hun sig i lag med at rydde op.

Saa med ét reiste Petra sig og gjorde sig i stand til at gaa ud.

XI

Da Petra iført sin brune Vinterkaabe af storrudet, uldent Tøj med knæsid, rundskaaret Kraveslag og rødviolet Bomuldsfløjels Hat, hvis Skygge, rynket paa Rør, faldt frem over Ansigtet, kort efter traadte ud af Gadedøren, mødte hun en fjortenaars, lyskrøllet Gut med Skomagerfangskind foran sig, og et par nye Damestøvler i Haanden.

«Jysses kaa pyk! I sin bedste Puds, kaa ska' Du hen, Petra?» raabte Gutten og stansed.

«Høre meg etter Kondisjon hos Smith sine paa Strandgaden.»

«Har der vorre Bud etter Deg?»

«Kadaa?»

«Eg bare spør. D'er et svært fint Hus.»

«Kaa kan Du vite det?»

«Ja saa! Er ikkje voreses Mejstersvend forlovet med Kunselen sin Husjomfru, kanske? De ska' gifte sig nu. Fruen har logge i 30 Aar. La' meg se, Du skaffer *meg* en Plads der ossaa. Sei, Du har en Bror, saa ve saa gjerne te Handelen. – Er Drea heme? Eg ska' ind og be hinner etter en Brøskive, for eg er saa svinagtig svulten.»

«Gud vét, om hun har nokke,» Petra tog en hæklet Pengepung ud af Katteskindsmuffen. «Her har Du te kjøbe Dig Kringler for, Pederman'.» Petra gav Gutten en Skilling.

«Det va' kjækt! Tak ska' Du ha. Saa slepper eg te hæfte meg, for eg ska med

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

disse Støvlene.»

«Farvel,» sa Petra og nikked.

Fik hun nu bare denne Husjomfrupladsen, skulde hun være mere end fornøjet. At leve sammen med Faren og Søsteren kunde hun ikke staa ud i Længden. Saa forfalden og dyrisk som han var blet, han, som havde været saa driftig og skikkelig, saalænge Moren leved og de bode i Nordfjord. Det var sørgeligt at se paa og forargeligt. Fordi om det gik tilbage for et Menneske, kunde en godt være ordentlig, bare en vilde. Og nu Drea, hende var det næsten værre med, doven og likesæl om alting, og saa dette, at hun gik ude om Aftenen og kom hjem sent paa Natten og fik Stas og Juks i Foræring og havde saa'nt slet Ord paa sig, at hele Smuget kaldte hende for Ravn sin –, uf nej, Petra kunde ikke tænke det Ord engang. Og saa var hun vis paa, det var Løgn desuden. Flanet og hejete var Drea, og fristet blev hun med sin hvide Hud og svajende Figur, men uanstændig –. Det kunde og vilde Petra ikke tro.

«Nu er det fire Maaneder siden, Du kom til Byen,» tænkte Petra, «og det har vært som fire Aar.» Bare hun kunde være bleven deroppe i Nordfjord. Der havde hun havt det saa godt, især hos Sorenskriverens, hvor de tog Ekstrahjælp om Sommeren, og hvor Frøken Augusta havde vært som en Veninde imod hende, og straks betroet hende det, da hun blev forlovet med Fuldmægtigen. Og hvor snille havde de ikke allesammen vist sig, dengang Efterretningen kom om at hendes Kjæreste var gaat overbord i Nordsøen.

Aldrig skulde hun glemme, at Frøken Augusta da havde kysset hende og havt Taarer i Øjnene. Hvis bare ikke Fruen var død, saa havde hun vært der endda, for saa havde Sorenskriveren ikke søgt Permission og var draget til Udlandet med Døtrene. Saa havde hun ogsaa sluppet for den Kvide at gaa her nu og skulle søge om Plads og kanske bli afvist. –

Petra stod udenfor et anseligt Hus paa Strandgaden med blank Messingplade, hvorpaa hun læste: *Herman D. Smiths Sønner*. Hendes Hjærte banked af Ængstelse, mens hun saa op og ned ad den glatte Facade med den lange Række Vinduer i anden Etage. For at samle Mod, gik hun Huset forbi, vendte saa om og steg op ad de 3 brede Trætrappetrin til Gadedøren. Inde i Gangen var der en Trappe med blankt poleret Rækværk og Bastmatte midt imod hende; ved Siden

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

af den en Dobbeltdør, hvis øverste Halvdele bestod af Glasruder med hvide tætte Gardiner paa Indersiden, og tilhøjre en Dør, hvorpaa der stod skrevet med store Bogstaver: *Comptoir*. Alt saa saa fornemt og forretningsmæssigt ud. Hun banked et par Ganger paa Døren med Glasruderne, men uden Resultat, og vilde netop forsøge den anden Dør, da denne gik op, og en ung Kontorist i blaa, langskjødet Frakke traadte ud. Til ham sa Petra sit Ærinde. «Vil De vente lidt, skal jeg sige det til Konsulen,» svarte han og forsvandt, hvorfra han var kommen. Lidt efter var han tilbage. «Jo værsgod, lige ind,» han lod Døren til Kontoret staa paa klem og skyndte sig ud paa Gaden.

Petra gik indenfor. Der sad to Kontorister paa høje Krakker bag Pulter og skrev. De vendte Ryggen til og syntes ikke at bemærke hendes Nærværelse, før Petra gav et lidet fryktsomt Kremt ifra sig; da drejed de Nakkerne og saa hen paa hende.

«Jeg kommer efter Avertissementet,» begyndte hun. «Tør jeg spørre, er det kanske Konsul Smith?» hun saa paa den ældste af de to.

«De vil snakke med Konsulen? Værsgod,» han gjorde en Armbevegelse mod en Dør ligeoverfor.

Petra gik derhen og banked paa.

«Kom ind!»

Hun aabned Døren og traadte over Tærskelen. Konsul Smith sad i Sofaen og læste i en Avis saa lang og bred, som Petra aldrig havde set Mage til.

«Jeg kommer efter Avertissementet,» stammed hun.

«Her har vært saa mange,» Konsulen saa ikke op, mens han talte. «Jeg tror næsten, min Kone alt har bestemt sig.»

«Jasaa. Saa er det vel forsent da. Jeg troede, det var først i Eftermiddag.»

Der var noget i hendes Stemme, som bragte Konsulen til at kige over Bladet hen paa hende. «Hm, hvor gammel er De?»

«Jeg fylder 24 den 6te Juli.»

«Har De tjent som Husjomfru før?»

«I 5½ Aar. Det staar paa Rekommandasjonerne mine.»

«Hvad heder De?»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Petra Louise Frimann.»

«Datter af Stævnevidnet?» Der var et Anstrøg af Overraskelse i Konsulens Tone, som Petra tog for Medlidenhed. Hun blev rød og slog Øjnene ned.

«Har han ikke tidligere havt en Eiendom etsteds?»

«Landhandler i Nordfjord,» fik Petra med Møje frem.

«Daarlige Tider er alle Mands Herre, Jomfru Frimann. Det faar vi finde os i, hver og en af os.»

Petra var ham saa taknemmelig, at hun gjerne kunde ha takket ham.

«Vil De gaa op med, saa min Kone kan faa se Dem? Jeg véd ikke rigtig –, det er jo hende som bestemmer det.» Han gik foran, hun efter, ud gjennem begge Kontorerne.

«Min Kone ligger tilsengs bestandig, – ja, det har De kanske hørt,» snakked Smith, mens han steg op over Trapperne med Bastmaatterne, fulgt af Petra. «Hun har været syg i 14 Aar, derfor maa vi ha et paalideligt Menneske, en kan ikke ta den første den beste.» Petra kunde ikke la være at lægge Mærke til, hvor smale og smukke hans Fødder var, og hvor udmærket Støvlerne sad.

De var færdig med Trappen, og var gaat gjennem flere rummelige Værelser med svære, gammeldags Møbler, tildækket af blomstrede Overtræk, store forgyldte Pillespejl og Oljemalerier paa Væggene af Herrer og Damer i Parykker og dybt firskaarne Kjoleliv. Fra Taget hang vældige Gaslysekroner ned, og de kostbare Blondegardiner var trukket tæt sammen for Vinduerne. I et mindre Rum med moderne Møbler, Bøger i Guldsnit og et stort Piano stansed Konsulen og bad hende sætte sig, saa skulde han høre, om Fruen kunde ta imod hende. Lidt efter kom han tilbage, lod Døren staa aaben og sa: «Værsaagod,» hvorpaa han forlod hende.

Frygtsomt og sagte traadte Petra over Tærskelen og saa midt foran sig, paa Væggen lige mod, en bred Himmelseng med hvidt, dubbefryndset Omhæng. I den laa, eller snarere sad, en Skikkelse i hvidt Nattøj, med et mildt, blegt Ansigt indrammet af Pudens pibede Strimler. Hænderne, som holdt paa et hvidt strikket Sengebaand med svære Kvaster, syntes ligesaa hvide som Dynens Overtræk. Petra havde aldrig set noget saa dejligt som dette hvide, taalmodige Ansigt. Hun

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

formelig tabte Vejret og maatte ta sig sammen for ikke at vise sin Bevægelse. Ved Siden af Sengen sad en liden rundrygget Kone, som rejste sig, da Petra kom ind. Hun viste frem et gult skrumpet Ansigt, indesluttet af en Netteldugskappe med hvidt Traadtyllsbrus og en stivet Hagesløjfe.

«Værs'artig,» sa hun til Petra og la en Bog fra sig paa Sengebordet, som var fuldt af Medicinflasker og Vandglas med Sølvskeer i. «Sit seg der paa Stolen, saa Fruen kan faa se hinner.»

Petra gik paa Taaspidserne hen og satte sig ved Sengen.

Fru Smith vendte sine klare, sørgmodige Øjne mod hende og sa: «Min Mand siger, De vil fæste Dem hos os.»

«Hvis Fruen vilde prøve mig, saa ...»

«Vi har vært saa uheldige i det sidste,» vedblev Fruen og betragtet hende ufravendt. «To ganger er det gaat galt, og vi er ellers vante til at ha vore Tjenere saa længe.» Hun vented lidt.

«Ja det forstaar seg,» indskjød den gamle Konen med sin tandløse Mund, der var uden Læber, tynd som en Streg. Hun stod ved Fodenden af Sengen og glatted og strøg paa sit sorte Silkeforklæde.

«Kunde De paata Dem at forestaa Huset her?»

«Det tror jeg vist, Frue.»

«Min Mand er vant til et godt Middagsbord, ikke fine Retter just, men vel tillavet,» Fru Smith stansed igjen som træt efter Anstrængelsen ved at tale saa meget, og fortsatte derpaa: «Saa har han af og til Herreselskaber, da tar vi jo Kokkekone, men det er Husjomfruen, som har Ansvaret for alting.»

«Begribeligvis,» læsped Konen.

«Jeg er vant med saa'nt fra før af,» sa Petra beskedent. «Hos Provstens og Sorenskriverens paa Nordfjordejdet var der fint Stel og mange fremmede om Sommeren.

«Saa er der jo ogsaa Kontoristerne. De spiser her. Huset er i Grunden stort, skjøndt her ingen Børn er.»

«Der er jo god Hjælp, saa jeg af Avertissementet.»

«Ja. Og Madam Lind passer mig,» hun saa hen paa den gamle Kone. «Ingen

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

af Pigerne har noget med mig at gjøre.»

«Nei,» sa Madam Lind, «det er min Bestilling, det.»

«Men det forstaar sig,» vedblev Fruen, «saa skal jo Madam Lind ogsaa ha sin Opvartning.»

«Ja, enkver ska' jo ha sit nødtørftige,» sa Madam Lind.

«Fruen faar jo gjøre, som hun selv synes. Vil ikke Fruen se mine Anbefalinger?» Petra trak nogle sammenlagte Papirer ud af Muffen.

«Det værste er med Konsulen sine Manschetskjorter,» bemærked Madam Lind.

«Ja, min Mand er overordentlig vanskelig paa sit Stivetøj. Har De lært at stryge Herrelinned?»

«Hvis Fruen vilde se paa mine Anbefalinger.»

«Det skal jeg nok. Læg dem her paa Bordet. De har vel ikke noget imod at la dem bli her, til jeg har bestemt mig?»

«Nej, værsgod.»

«Ja, saa faar jeg tænke paa det,» sa fru Smith med en svag Haandbevægelse, der antyded, at Audiensen var tilende, «Vil De komme igjen iovermorgen, skal De faa bestemt Svar.»

Petra takked, sa Farvel og gik.

Madam Lind fulgte hende gjennem Værelserne. «Hun bler nok fæstet,» sa hun og nikked. «Jeg kunde se paa Fruen, at hun likte hinner.»

«Jeg vilde rigtignok gjerne ha Pladsen her,» svarte Petra.

«Ja, eg sku tru det; pent Hus, fint Stell, fuldt op af alting, og propert og rigeligt. Hun sku bare se for et Værelse hun faar. Men sig mig,» Madam Lind stod stille og la sin magre, af Gigtknuder vanskabte Haand paa Petras Arm, «hvorledes staar hun seg med Jesus?»

«Med Jesus?»

«Ja, for uten han nøtter det ikkje.» Madam Lind rystet Hodet og smilte med hele Ansigtet, saa de smaa vandholdige Øjne blev ganske borte. «Di unge tror, di kan undvære han, men det er et Fejlsyn, aa for et Fejlsyn, hy, hy, hy,» hun lo lydløst og hjærteligt, saa Indsigene under de høje runde Kindben blev dybere og

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

trak sig helt op til Ørene. «Di mener, det er tidsnok, naar di bler gamle, men har di Brev paa, at han kommer, naar di roper paa 'an? Eller vet di, om di lever, te di bler gamle? Fruen derinde, hun blev 32 Aar, før hun gik til Jesus, men nu har hun Gudskelov fundet han. Herren brugte meg saa et skrøpeligt Redskab, han er mægtig i den svage. Ja, er det ikke en mærkelig Fader vi har deroppe?» Hun rakte Pegefingeren op, la Hodet bagover og lukked Øjnene. «Han er barmhjærtig og af megen Miskundhed og Sandhed. Men Livet, Jomfru,» vedblev hun og la Haanden paa Petras Skulder, idet hun retted Nakken, «Livet er, siger Morten Luther, som et brøstfældigt Skib paa Havets oprørte Vover og derfor, bed til Herren, før de onde Dager kommer.»

Petra var saa optat af at betragte Madam Linds Minespil og Fagter, at hun næsten ikke hørte, hvad hun sa. Hver neste Ansigtsmuskel var i Bevægelse, mens hun talte, og naar hun lo med sin indvendige Latter, saa hun formelig kaad ud. Det lod til at anstrenge hende at faa Ordene ud af den mimrende Mund, og dog var Stemmen saa rask og glad trods den tykke Læspen. Da hun nu pludselig holdt inde og drog Vejret, vidste Petra intet at svare.

«Ja hun ser, hun,» begyndte Madamen igjen og lo atter, «men det er sandt, saa eg siger. Gaa hun hem og be til Herren, at han ska' skjænke hinner Pladsen her, for han er det, saa bestemmer det, han alene. Ho, ho, han er Gutten sin, saa forstaar det, han! Hun sku vite, kaalissen han har har forre a' ste' med meg. Ak, hvor Menneskene er daarlige, som gaar og plager seg med Grublisering og Sorg for Næring, liksom ikkje *han* deroppe har tænkt paa alt i Forvejen. Men som eg siger, gaa hem og be om Pladsen, saa ska' vi hjælpes at te finne Jesus.»

Petra følte sig rørt over, at en, som hørte til i det Smithske Hus, var saa meddelsom og venligsindet imod hende. Fuld af Trang til at vise sig imødekommende sa hun næsten andægtig: «Det er saa vakkert, ka I siger, Madam Lind. I ska' rigtig ha tak for det.»

«Guds opbyggelige Ord, sku' *det* ikkje være vakkert? Der finns ikkje lifligere Tale hverken paa Jorden eller i Himlen, Jomfru. Det er Fruen derinde ossaa kommen te. Hun forlyster sig i Herrens Forgaard med Bøn og Paakaldelse. Gud annamme hendes Aand, naar han engang løser op for hinner.»

Petra kom med ét til at tænke paa sin Mors Død, hvorom Andrea havde

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

skrevet til hende, og fortalt, at Morens sidste Ord havde vært: «Herre annam min Aand,» og hun fik Taarer i Øjnene.

«Den Helligaands Paavirkning,» sa Madam Lind højtidelig. «Den Helligaand drager og lokker og maner Menneskehjærtet og træder frem for Sjælen med uudsigelige Sukke. Ak, hvad er jeg uværdige Menneske, at saa stor en Naade skal mig vederfares?» Stemmen blev pibende, og hun tørred Øjnene med Snippen af sin Fløjelsmodest. «Nu maa Di ikkje forskjertse Kaldelsens Stund, for hvad er Verden? En Jammerdal, Jomfru. Ak, hvilket Tab dog Satan fik, om Di begyndte nu i dette Øjeblik.»

«Men nu maa eg tebakes te Fruen. Vor Herre være med hinner, Jomfru. Naar hun kommer i Kjenesten her, ska' vi snakkes videre ved, og saa ska' vi ligge os sammen om te be for Kunselen.»

Petra saa spørgende paa hende.

«Ja, for han er ikkje goe Venner med Jesus. Den Helligaand har 'kje faa't Bugt med 'an enddaa. Men ho, ho! han slepper ikkje fra 'an. Vær hun sikker. Farvel.»

Da Petra kom ned i Gangen, blev Kontordøren aabnet. Konsulen stak Hodet ud og sa venlig: «Nu, hvad blev det saa til?»

«Fruen bad mig komme igjen iovermorgen.

Konsul Smith betragted hende lidt med et Blik, som strøg mønstrende ned over hendes hele Skikkelse og saa gled opover igjen til Ansigtet. Petra kjendte at hun blev rød.

«Har Madam Lind havt fat paa Dem?» Han kom ud i Gangen og lukked Døren efter sig.

«Ja, hun snakte lidt med mig, da jeg kom ud fra Fruen.»

«Jeg kunde se det paa Deres Bønnemandsmine. Den Helligaand og Morten Luther og Satans Lænke, og hvordan har Di det med Jesus? Ikke sandt, De har faat hele Leksen?» Konsulen efterligned Madam Linds Stemme og Minespil. Petra maatte smile, skjønt hun var bange for, det skulde være upassende.

«Ja det kan De tro er et Huskors, en vandrende Bønnebog, saa besprængt med Bibelsprog og Salmevers, at Vorherre selv maatte be sig Gud bevare, hvis

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

han uforvarende stødte paa hende. Men hun er snil og omhyggelig mod min stakkels Kone, – som hun vist forresten kommer til at snakke Forstanden fra en vakker Dag.» Det sidste mumled han hen for sig med en mørk Mine. «Men hvad jeg vilde sagt,» han gik nærmere og plukked liksom i Tanker et Støvgran af Petras Kaabe oppe ved Skulderen, «hvis De nu blir fæstet her, saa skal De ikke bry Dem om, hvad det gamle Røre gaar og prater af sig,» hans Haand flytted sig nedover og strøg ganske let, liksom ubevidst over hendes Hofte. «Hun vaser og væver og tror at se Syner baade ved Nat og Dag.»

Petra hørte hans Ord, som kom de langt borte fra. En svag Vellugt strømmed ud fra hans Klær og fine, hvide Hænder. Som i en Taage saa hun hans massive Gulduhrkjæde udenpaa den mørkeblaa Fløjelsvest, og havde en Fornemmelse af, at hun kunde synke forover eller bagover eller ret ned paa Gulvet. Da han holdt op at tale, tog hun sig sammen og vendte sig for at gaa. Hun følte sig skamfuld. Hvad maatte han tænke om hende, at hun stod der ganske rolig, mens han formelig klapped hende paa Hoften. Hun næsten sprang bortover Gangen. Konsulen fulgte efter og aabned galant Gadedøren for hende. Med et henkastet: «Adjø, Jomfru Frimann, muligens paa Gjensyn altsaa» nikked han og lukked efter hende.

XII

Petra begav sig hjemover, opfyldt af glad Uro. Det kjendtes, som om hun var vaagnet efter en lang Døsighedstilstand og pludselig var kommen i travl og munter Virksomhed.

Hun gik rask til, men havde ondt ved at komme frem. Strandgaden var propfuld af Lørdag-eftermiddags Trafikken. Strilene kom i Rækker, halvvejs spærrende Gaden, Mænd og Kvinder med Armene om hinandens Skuldre og Tiner i Hænderne. De stabbed ivej med de korte, stive Ben i de vældige Sjøstøvler, mens det brune Sneslaps sprøjted op og til Siderne, og Strilelugten stod som en

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Os omkring dem. Kom der nogen ivejen for dem, slap de ikke Taget i hverandre for at gi Plads, Folk fik hytte sig saa godt de kunde. Kjærringer og Smaabørn som ikke hurtig nok sprang tilside, vælted de overende og skræved urokkelig videre, uden saameget som at værdige de faldne et Øjekast. Efternølerne af Fanø- og Natlandsbønderne traved afsted foroverbøjet med Rømmebøtter i Hænderne og paa Ryggen tomme Surmelkbøtter, der naade dem fra Nakken helt ned paa de hvide Vadmels Kofteskjøder. De skyndte sig indover til Marken, hvor de havde sine Hester og Melkekjærrer staaende. Kjøbmændene vendte hjem fra Eftermiddagsbørsen eller stod paa Fortouget udenfor sine Kontorvinduer og tygged Drøv paa det sidste Bysladder. Tjenestepiger med Kurver paa Armen, der skulde efter varmt Brød til om Søndagen, da Bagerne holdt Hviledag, stod i Klynger og sendte Slagord og Vittigheder efter sine Arvefjender, Strilene, der i uforstyrrelig Ro hverken saa eller hørte. Gutter løb med Tøndebaand eller spilte Klink bag de store, fremspringende Hustrapper. Ved Hjørnet af Gaardene sad de spedalske, med blaaviolette Knuder i de uformelige Ansigter, paa Krakker og falbød sine Kamme og Børstenbindersager. Fulde Sjouere med hujende Børn i Hælene, sjangled i zigsag gjennem Gaderne og tvang Arbejdskjærrene til at gjøre pludselig holdt, hvergang de svingled ind under Hestenes Forben, mens Kjørerne skjældte og smeldte, saa Fodgjængerne stod stille for at høre paa.

Petra var imidlertid saa optat af sine egne Tanker, at hun neppe la Mærke til Færdselen omkring sig. Hun saa sig selv færdes i de elegante Værelser, hun kom fra, husvant og hjemmetryg som den, der forestod det hele. Hun mødte Konsulen i Trappen; han hilste høfligt, smilte med de røde Læber, saa de perleblanke Tænder blev synlige under det brune, bløde Skjæg, roste hendes Stel og hendes Madlavning og sa, at hans Skjortebryster aldrig havde vært saa pent strøget for. Og mens han talte, kom hans hvide Haand med de fine mørke Haar og de lange smale Negle og plukked bort et Støvgran fra hendes Kjoleliv og gled langs Armen nedover mod Hoften. Blodet jog igjennem hende, og hendes Skridt blev raskere og kortere. Saa tænkte hun paa, naar hun havde fri om Søndagen og gik i Kirke med sin blaa thibets Vaarkjole og det fine Langsjall med brogede Snørkler og Silkefryndser. En ny Hat skulde hun ha sig; det fik hun jo ogsaa Raad til, og Hansker, sviklede, med hele Fingre i. Saa kunde hun jo ogsaa kige hjemom. Det

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

var Synd at være storagtig, bare vise sig, gi Peder og Marius et par Skilling, og se ind til Madam Holm i den hyggelige Fremstuen hendes, hvis hun ikke var i Forretning. Og hos Konsulens vilde hun til daglig gaa i mørke Kjoler med Spændesko og fileret Silkenæt paa Haaret og lyse Smækkeforklæder, som gik helt rundt om Kjoleskjørtet. Konsulen syntes vist om, at Husjomfruen gik pen. En blaa Silkesløjfe vilde hun ha paa Nættet foran ved Skilningen, blaat klædte hende bedst, og hver Dag Manschetter og stivet Krave med Haarbroschen i Guldindfatning, som Provstinden havde git hende i Konfirmationsgave.

«Gud fri mig vel!» Petra sa det næsten højt. Med Nød og Neppe havde hun undgaat at faa et Slag i Tindingen af en Tørfiskbaare, som en Drager med dybt forover ludende Hode bar paa Ryggen. Hun sprang tilside op paa det smale Fortoug, og fik i det samme Øje paa et Stykke Sirts, hvidt i Bunden med blaa Palmefigurer, som laa udstillet i Krambodvinduet lige foran.

«*J. F. Virs's Bondehandel.*
Ny hjemførte solide
Manufakturvarer i alle Kvaliteter og Mønstre
m. m. m.
Kolonial- og flydende Varer,
samt alt til Faget henhørende,»

læste Petra paa Skiltet over Vinduerne.

Det vilde være pent til Forklædetøj, tænkte hun og kneb om Halvdalerstykket i Pengepungen inde i Muffen. Siden hun kom til Byen, havde hun ikke spendert saa meget som for to Skilling paa sig, og Forklæder var hun egentlig forlegen for. Og hvis hun nu fik Pladsen. Hun kunde ialtfald gaa ind og spørge paa det.

«Straks Jomfru,» svarte den graaskjæggede Mand, Petra henvendte sig til inde i Kramboden, idet han nikked uden at se paa hende, «fem, seks, syv, otte,» han stod ved Langdisken oppe ved Vinduet og maalte Vadmel til et Par aldrende Bondefolk, der fulgte hans Bevægelser med mistroiske Blikke.

«Rigtig en utrivelig Butik,» tænkte Petra, saa mørk og bepakket og saan stram Lugt af Vadmel og Oljeklær og hjemmespundet Uldgarn, eller hvad det nu var for noget. Hun saa op i Taget, hvorfra der hang ned Garnhæsper, Bundter

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

med Hamp og Tougværk, Sydvester, brogede Stentøjkrus og mange andre Ting; saa lod hun Øjnene glide nedover Tværvæggen i Rummets nederste Ende, der var optat af Skuffer med Jernhhaandtag, hvorpaa der stod skrevet: Kaffe, Sukker, Hvedemel, Lys, Bladtobak, Kridtpiber o. s. v. Dernede stod en ung Fyr indenfor Tværdisken og dasked med den ene Haand til en Vejeskaal, hvorpaa dar laa Talglys, mens[n22] han med den anden fingererte ved Lodderne. En Mandsling paa Ydersiden af Disken, knap to Alen lang, i hvid Vadmelskufte og med Skjægbuster, der stod ud til Siderne, saa de var synlig bagfra, brugte Mund og slog til Vejeskaalen, saa den klasked mod Disken.

«Vi har jo mere, Sivert Jensen, far?» spurgte den graaskjæggede Principal og holdt Vadmelet, som han maalte paa, i Vejret.

«Jo daa hr. Virs, like bak jer i tredde Hylden tevenstre.»

«Sivert Jensen,» tænkte Petra, «han ser ud, som han hed noget finere.

«Ja pas nu bare paa, at Du faar rigtig Vægt,» sa Sivert leende til Strilen. «Du ser nu vel det, at der er næsten en hel Mark lys i Overvægt, Kar.»

«Da e Lyngn i din Hals. Eg ska' ha meir.»

«Mere! Er Du galen, Stril!»

Men Strilen blev ved sit og paastod, at han bare skulde komme med det straks paa Timen.

Sivert bytted det ene Lys om med et større.

«Se saa, er Du nu fornød daa?» Han strøg Lysene af Vejeskaalen ned paa[n23] Disken.

Strilen mumled noget mellem Tænderne, idet han tog Laaget af en blaa Tine, bemalt med store røde Roser, som han hele Tiden havde holdt i Haanden. I den var der Strilekager og Kringler, en Kridtpibe, nogle Angler og en Rul Skraatobak. Ovenpaa dette la han lysene. Saa skjøv han tilside det tykke Uldsjall, der var snoet flere Ganger om Halsen, og hvis Ender hang ham ned paa Maven, lukked Kuften op, aabnet nogle Knapper i Vesten, og stak Haanden gjennem Skjortesplitten ind paa det bare Bryst, hvorfra han med Besvær drog frem en Skinpung, der hang i en snor. Af den grov han langt om længe frem nogle irrede Kobberskillinger belagt med Fiskerisp, som han drejed i Fingrene og nøje

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

betragted, før han la dem fra sig.

«Sjaa nou daa,» han skjøv Pengene bortover Disken.

«Der mangler en Hallskilling.»

Den vilde Strilen ha eftergit, men denne Gang fik han ikke sin Vilje.

Efter noget Mundhuggeri snerred han: «Kjuvapak,» og tog en Halvskilling op af Vestelommen. «Ka gjeve Du attepaa daa?» spurgte han og holdt Skillingen mellem Tommel- og Pegefingeren.

«Du er snubt skamløs idag. Ikkje fornød med trekvart Mark Lys i Overvægt.»

«Du lyt gjeve onkort attpaa, korsomer.»

Sivert skar med en Tollekniv et Stykke af en Tobaksrul og rakte ham.

Strilen tog det, betragted det fra alle Sider med optrukne Bryn og gjepende Mund, og stak det saa til sig. Da først udleverte han Halvskillingen. Saa trak han Sydvesten dybere ned i Panden, tog Tinen op fra Gulvet, mumled atter noget om Kjuvapak og Byfanter og skræved sig med en sabbende Lyd i Støvlerne, hvis høje Fedtlærsskafter laa i dybe Folder, ud af Kramboden.

Petra kunde ikke begribe, hvorfor hun hvert Øjeblik havde maattet betragte Krambodsvenden. Hun syntes, det var skam, og havde Gang efter Gang tat Øjnene til sig, men inden hun vidste Ord af det, var de der igjen. Straks havde hun tænkt, han var styg og havde følt en underlig Uvilje mod ham, men lidt efter lidt maatte hun tilstaa for sig selv, at han i Grunden havde et udmærket vakkert Ansigt. Det brune tæt smaakrøllede Haar vokste i en liden Spids ned i den brede, skraat tilbagefaldende Pande. Øjnene var mørke og blanke. De havde en lynsnar Maade at flytte sig paa, og saa var det livagtig, som de lo højt. Brynene var sorte og tykke, det ene ganske lige, det andet en liden Smule buet. Næsen var stor og pen, lidt kroget, og Munden havde tynde, stærkt buede Læber. Langs de brune Kinder og under Hagen grode et ungt, mørkt Skjæg. Og saa var han høj og rank og bredskuldret.

Et par Ganger havde han mødt Petras Blik og blinket til hende med det ene Øje. Hun forstod, det var Strilen, han vilde, de skulde more sig over, men Petra havde følt sig forarget over hans Dristighed og ladt, som hun ikke skjønte det.

Da Strilen var ekspedert, kom han hen til hende: «Jomfruen ude og handler

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

idag?» Der var noget oprømt, næsten fortroligt i Tonefaldet.

Petra nævnte, hvad hun ønsked.

«Blaakraatet Sirts skal være, ja,» og i to Skridt var han borte ved Vinduet, tog med et raskt Sving af Overkroppen fat i den svære Tøjrul, bar den i den ene Haand paa strakt Arm, og lod den med et Smæld falde ned paa Disken.

«Her skal I se Sirts, som har vasket sig, Jomfru! Ny Vare, udmærket Bonitet, ekstra vakkert Mønster.» Han drejed Stykket rundt paa Disken med den ene Haand og holdt med den anden det oprullede Tøj ivejret.

Petra faldt i Tanker over hans Hænder. Et par saa vældige Labber havde hun aldrig set. Haandleddets Knokler ligned smaa Gevækster, Midtledene paa to af hans Langfingre var stive og danned røde Knuder; Fingrene endte i Klumper med afstumpede, itubrudte Negle. Tænk hvad for Slag disse knyttede Næver kunde gi, tænkte hun, og fulgte med Øjnene de krummede Fingre, mens de rask sysled med Tøjet.

«Aa gje meg Saksen der, Sivert Jensen far,» sa Virs. Han havde maattet maale Tøjet 5 Ganger om igjen, før Ægteparret slog sig tiltaals og tillod ham at klippe af.

Sivert strakte sig paa langs henad Disken efter Saksen uden at slippe Tøjet.

«Ka koster det for Alen?» spurgte Petra.

«En Ort og 2½. Røverkjøb, Jomfru.»

«Det gaar vel billigere?» sa Petra og ærgred sig i samme Nu over, at hendes Tone havde vært saa kjendt.

«Kaa kan I snakke saa, Jomfru! Vi har det sjøl ikkje under Orten.»

«Der hænger Make til det i Vinduet hos Offersen sine for 18 Skilling.»

«Saa maa Offersen ha stolle det. Men d'e' naturligvis ikkje den Boniteten. Vi har Sirtser baade til 18 og 16.» Han vendte sig rask, sprang op ad en Trap og drog ud af den næstøverste Hylde nogle Stykker, som han stabled op i sin venstre Arm. «Se her ska' I se,» han stod atter ved Disken, «dette her kan I faa for 16.»

«Det tynne, grisne Stoffe? Eg vi'kje ge 10 for det.» Petra slog tilside det Tøj, som Sivert holdt op foran hende.

Den ene af de to Døre i Krambodens nederste Tvervæg gik op, og en Madam

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

viste sig i Aabningen. «Har Du Tier te komme ind et Øgeblik, Virs? Eg sku snakt med Deg?»

«Straks Mor,» nikked Virs. Han stod og talte Pengene op, som Bondeparret havde lagt paa Disken.

«Saa maa Dokker ha tak for Handelen daa,» sa Virs, og stak Pengene ned i et aflangt Hul i Disken. «La' meg nu se, Dokker kommer snart igjen.»

Hvis han bare ikke havde bedraget dem, mente Konen. Hun vilde nu se, hvorledes Tøjet blev i Krympingen.

«Ja gjør Du det, mor. Eg ska' love for, Du aldrig har havt drygere Vammel.»

Konen svarte med et haanligt Gjep, hvorpaa de to forlod Butikken.

Virs gik ind til Madammen.

«I faar holde jer te dette, Jomfru,» Sivert drog frem det blaapalmede Stykke, der var kommet underst, og da det ovenpaa de andre Stykker. «I er altfor vakker og pyk te disse billige Tyer.»

«Hvis det bare ikkje var saa dyrt,» mumled Petra, som blev rød over Komplimenten og samtidig stødt over hans Næsvished.

I det samme lød der et Rabalder bag Disken borte ved Vejeskaalene. Et lurvet Hode og Halvdelen af et Gutteansigt kom tilsyne over Disken, og en forskræmt Stemme sa: «Siropstynnen.»

Sivert var i en Fart derhenne. Han bukked sig ned og tog fat i noget tungt paa Gulvet. «Ligger Du paa Knæ og sover, mens Du læst ska' rødde op i Garnhæspene? Vil Du kvikke Dig, din Dovning! Nu har Du logge her og grovve i over en Time, og ka har Du faat udrettet?»

Gutten rejste sig og saa hjælpeløst paa Sivert.

«K'e' Du holder Hænderne paa Ryggen for?» Sivert slap Tønden, som han havde faat rejst, greb fat i Guttens ene Arm og tvang Haanden frem i Lyset.

«Ja, va'kje de' det, eg forstod, at Du hadde vorre oppe i Siroppen med Nævene! Slikke kan Du, ja Du heter ikkje Mass for ingenting. Jysses, kaa Du ser ud! Eg mener, Du har staat paa Hovve i Tynnen, Gut, eller kanske Du sku lage Dig Barter af Sirop, var de' det, Du vilde?» Sivert lo saa hjærteligt, at Petra maatte le med.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Eg kom te skyve te Tynnen med Ryggen, daa eg sku smette meg ind og trække ut Saapeskuffen,» stammed Gutten, der uafladelig saa paa Sivert med opspilte Øjne.

«Ja, naturligvis, Du er ganske uskyldig, Mass Far! Løkken din var, at der ikkje var mere i Tynnen. Gaa ud og vask Nævene dine, og kom saa ind igjen og rap Dig.»

«Det kan I tru er et Meisterstøkke af en Krambodgut,» sa Sivert med en Efterdønning af den hjærtelige Latter, da han kom hen igjen til Petra. «Haa, haa, haa! Han er gal, spike gal, og liksom alle galne livsfarlig. Eg har sagt det te Virst, at det kommer te ende med Forskrækkelse.»

«Saa var det daa be're te faa 'an væk i Tide,» bemærked Petra, som syntes hun maatte sige noget.

«E'kje de' det, eg altid siger, men Virs prater om, at vi kan faa en, som er enddaa galnere.»

Petra tænkte paa, at her kanske kunde være Plads for Peder, men kom sig ikke til at nævne det. Hun tog fat i Sirtset og saa prøvende paa det.

«Kaa mange Alen, Jomfru?»

«Gaar det ikkje for 20?»

«D'e' det sam'e. Siden d'e' jer, skal I ha det for 22½, men I maa ikkje la nokken vite det.»

«Jaja daa. La meg faa tre Alen.»

Sivert maalte Tøjet op, la det sammen og pakked det ind i noget gulbrunt Papir med uldne Trevler i Kanten. Saa slang han sig paa skraa ud over Disken, visked ud med sit Ærme nogle Regnestykker fra før af, skrev op med Kridt og talte dem sammen.

«Tre Ort og en halv Skilling.» Han saa op med et Nik, og hans Ansigt var saa tæt ved Petras ene Haand, der holdt paa Pakken, at hun kjendte hans varme Aande gjennem Bomuldshansken.

«Der har I gjort en god Handel, Jomfru,» vedblev han og kneb hende i Lillefingeren.

«Au,» sa Petra og trak Haanden til sig, idet hun gik et Skridt tilbage.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Au,» sa Sivert efterabende og gjorde nøjagtig som Petra, hvorpaa han gav sig til at le, saa begge de smaa mørkladne Tandrækker og det røde fugtige Tandkjød blev synligt.

«Om Forladelse, Jomfru,» sa han saa og søgte at lægge sit Ansigt i alvorlige Folder. «Eg kun 'kje bare meg, for I saag saa lækker ud.»

Petra slog paa Nakken og paatog sig en krænket Mine. Han var dog altfor nærgaaende – men frisk og fornøjelig alligevel. Mod sin Vilje maatte hun like ham.

Hun la Halvdalerstykket, en Fireskilling og nogle Kobbermønter fra sig paa Disken. I det samme kom to Bønder, den ene med en Kipe paa Ryggen, den anden med et Svøbelsebarn i Seler over Skuldrene, stampende ind i Butikken.

«Nej, goddag Anders! Og Du Lars Tveiten! Nu trudde eg Vorherre hadde tokke Dokker. Det var daa rigtig Sælebod at faa se Dokker igjen. Ka ska' Handelen staa om idag?»

«Da spyrs om, ka Varer Du heve,» svarte han med Kipen i en tvær Tone.

«Udmærkede Varer! Friske, nyhjemførte, billige Varer, alting af første Sort, godt Maal, god Vægt og en Tobaksrul att paa, ha, ha, ha!» Ka siger Du te det, Anders? Ka ska I ha, Mor?» Han vendte sig til en Pige med Knyttetørklæde om Hodet, der var kommen ind samtidig med Bønderne.

«Et halt Kvintin svarte Hægter.»

«Svarte Hægter ska' være ja!» Han gjorde et Hop over Gulvet og trak en liden Kasse frem fra en af Hylderne. «Nu kommer eg straks, Anders. Sæt Dig ner paa Bænken, Lars, Barne er tung te staa med ska' vite. Bare ekspedere denne vesle Byjenten her.»

«Vil I værs'go' se, om det er rigtigt,» sa Petra og pegte paa Pengene.

Sivert begyndte at tælle efter; men med ét slap de krummede Fingre Taget om Pengene; Halvdalerstykket trilled fra ham, og Resten faldt ned paa Disken. Hans Mine blev ængstelig lyttende og Øjnene skotted over Petras Skulder paa Døren bag hende. Uvilkaarlig vendte hun sig om, og hørte nu en Lyd som af en Barnehaands Kramsen paa Dørtaget udenfor. Idetsamme gik Døren op, og en bitteliden, fillet Bondekone uden Sko paa den ene Fod og med de graa

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Haartjafser hængende ned under det skjæve Skout, kom slingrende ind. Rask hev Sivert sig over Disken, tog Konen i Armen og skubbed hende foran sig indenfor Tværdisken, i hvis ene Ende han aabned en Klaf. Konen holdt hele Tiden Hodet drejet bagover mod Sivert og forsøgte at komme tilorde, men Sivert trued med Haanden og sa hvast gjentagne Ganger: «Hys, ti stil med Jer, eg har ikkje Ti'er nu.» Han lukked op Døren tilvenstre dernede i Bunden af Butikken, stødte hende ind gjennem Aabningen og drejed Nøglen rundt.

«Gud véd, hvad hun vilde ham,» tænkte Petra paa Hjemvejen. «Nogen Kunde var det ikke, for saa kunde han ikke ha behandlet hende paa den Manér, og saa havde han heller ikke set saa forstyrret ud.»

XIII

Da Petra traadte ind i Gangen hjemme i Vaskerelvssmuget, stod en liden spinkel Kone i den aabne Fremstuedør og nejed.

«Godkvæll, Madam Holm. D'e' bare meg.»

«Ok er det Jer, Petra,» Stemmen var skuffet, men dog venlig. «Eg trudde, det var Bud etter meg, jammen gjor'e eg saa»

«I skal se, det kommer siden. Eg har bare vorre Forvarsle.»

«Jo, for I ligned saa svært Svigerinden te Konditterkaanen oppe i Graamuren, som nu gaar paa fallenes Føtter igjen. Men kaa gik det Jer hos Konsulen sine? Kom ind la meg faa høre. Eg har en Kaffitaar staaenes paa Aamen.»

Petra fulgte Opfordringen, laa Kaaben og Hatten fra sig paa Himmelsengen, der var fyldt med Sengklær helt op til den rynkede Kappe, og satte sig hen ved Vinduet med de hvide Netteldugsgardiner[n24] og blomstrende Planter i teralites Urtepotter. Paa Komoden med Filértæppet skimtet hun i Skumringen de brogede Kanarifugle i Voks, vippende paa Staaltraad, mellem Kirsebær og blankgrønne Papirblade, Skjælskrinet med den lyserøde Naalepude, en Nellikekurv og et par store Porcelænskopper. Der lugted af tørrede Rosenblade, Moskus og stærk

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Kaffe. Gjennem Spjældet i Kakkelovnsdøren faldt en Lysstribe hen over Gulvets pyntelige Filletæppe.

Madam Holm skjænked Kaffen op borte ved Ovnen og satte Kopperne paa en rød lakeret Bakke, som hun stillet hen foran Petra paa det lille firkantede Bord med damaskes Serviet og blaa Lugteflakon.

«Værsgo drik nu; her er et par Smørkringler te døppe.»

«Aa for en dejlig Kaffi.»

«Saa han tog Jer op te Fruen,» sa Madam Holm interesseret, da Petra stansed i sin Fortælling. «Fruen vakker, siger I? Jo, eg sku tru! Hun gik for te være Bergens Skiønhed i sin Ungdom. Nej, saa Madam Lind! Hadde det med Jesus? Nei Gud forsørge meg! gaar hun enddaa og maler paa sam'e Kværnen! Det forstaar seg, di Ting hører det seg te at betænke for enkver af os, men Maaten ska' en daa ossaa passe. Eg tænkte, nu hun var kommen i saa'nt fint Hus. – – D'e' møkke, at Kunselen taaler det, og Fruen daa, hun saa var saa verdslig! Madam Gulbrandsen, Brorkaanen min, betjente hinner, – Tangsforretning, to Dagers uafladelige Veer. Siden har hun logge der. Aa jaja – det kan vel faa Hul paa Verdsligheden sligt nokke.»

«Den Madam Lind!» begyndte Madam Holm igjen, «hun har rigtignok vorre heldig. Hun har 'kje alle Dager vorren saa hellig, maa I elles tru. Madam hun! Ikkje mere end saa I er Madam. Men hun har en Datter, saa har to Sønner – ossaa paa det løse, ska' I vite – og saa høres det jo mere repeterligt te være Madam. Aaja stakkar, enkver kan være god for seg. Eg ska 'kje fordømme hinner, det hører seg te for han, saa sitter over os alle. Hun hadde et Baren til foruden Datteren, men det dødde, og daa var det Omvendelsen slog ner i hinner. For Kaanen ovenpaa, kaa hun budde, sa like te hinner, at det var hinner sjøl, saa hadde dræft Barne', fordi hun altid gik ifra det, og lod det ligge heme og svelte. Hun var mest fra Forstan'en i Førstningen, gik oppe om Nætterne og slog seg for Brøste' og graat og skrek, at hun var Djævelen sit Baren, og at nu kom han snart og hented hinner. Di hørte det over hele Huset! Men saa, bedst saa det var, begyndte hun te gaa omkring og sælge Traktater og holde Opbyggelser, kan eg gjerne sige. Hun hadde nok vorre baade hos Provsten og Biskoppen, har eg lote meg fortælle, og di tok seg av hinner og skaffed hinner syke te passe.»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Kem sku tænkt det om Madam Lind,» sa Petra tankefuld.

«Det lønner seg te ble hellig, sa Man'en min altid.» fortsatte Madam Holm. «Aa ja, han tok det nu for let igjen, han, med di Deler. Gud glæde hans Sjæl i Himmerik, for eg haaber, han fik rope te Herren i det sidste.»

«Han dødde jo paa Sjøen, Jeres Mand?»

«Gik overbord i søvne paa Lissabon Bar, Stakkeren. Kokken staar forut paa Bakken og holder Udkig. Saa er det net saa nokke stikker 'an, og saa snur han seg. Daa ser han Holm komme gaaenes i Underbokse og barhovve og klyver op paa Styrbords Finkenet. Kokken regederer ikkje nokke videre paa det og snur seg om igjen, for han trudde, det var nokke han hadde te etterse, fast han synes, Habitten er underlig. Men straks etter hører han et Skrik ifra Bølgen, og daa han ska se te, er Holm vække. Han gjor'e straks Allarm og fik Kaftejnen paa Dække', og di sitter Baad ud, men Holm, den arme Traven, var nok gaat tebunds med det sam'e, Di saag 'kje Tegn eller Lignelse te han. Ok ja, eg sa det saa tit te Holm, at denne Isøvnegaaingen vilde komme te spelle 'an et Puds, og han søgte ossaa Raa' for det, men ingen kan fri seg for Bestemmelsen her i Verden. Den Vejen vi *ska'* gaa, den *maa* vi gaa.» Madam Holm pudsed Næsen og løste nogle Hegter i sit Kjoleliv.

Petra sad med Albuerne paa Bordet og Ansigtet mellem Hænderne. I den usikre Belysning fra Ilden i Kakkelovnen saa hun Madam Holms bløde lille Ansigt med den høje smale Pande og det tynde, glatte Forhaar, der var strøget ned forbi Ørene, hvor det danned to smaa Puffer og i Fletninger saa smale som Snørelidser var snoet bagover om den lille Nakkeknude. Hendes lave, lidt hæse Stemme og ensformige Maade at snakke paa virked paa Petra som Klap af en myg, varm Haand.

«Det maa ha vorre en græsselig Underretning te faa for Jer, Madam Holm.»

«Ja. Og det enddaa eg vidste det iforvejen.»

«Vidste det?»

«Dagen og Timen[n25] ossaa,» Madam Holm nikked langsomt.

«Fortæl,» sa Petra med en Gysen.

«Jo, ser I, den Natten Holm faldt overbord, saag eg han gaa over

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Stovvegolve!»

Petra trak sig nærmere Bordet og gjorde sig smalere paa Stolen.

«Ikkje paa dette Golve'» beroliget Madam Holm. «Eg budde ikkje her den Gangen. Nej, det var oppe paa Halvkannebakken; der hadde vi to smaa Saler, og eg laag i den bakerste. Eg hadde vorre ute i Forretning, og kom først hem mellem 2 og 3. Det var mildt i Lokten og lyse Sommernatten, derfor lot eg Døren te Fremsalen staa aapen. Saa, eg véd ikkje kaa længe eg hadde sovet, hører eg det banke 3 Ganger. Eg stræved for te ble vaaken, for eg var svært trøt, daa eg laag meg, og endelig fik eg Maale' op saavidt eg kunde sige: Kem er det? Da hører eg tydelig Johan sin Stemme rope: Hjælp meg, hjælp meg! Jessu Kristi Namn! Eg sliter Øgene aabne og rejser meg overende, og daa ser eg Johan i Underbukse drivenes vaat med Haare' klint in te Pan'en gaa tværs over Fremsalsgolve' og hen til Døren. Nej, er Du hemkommen, Johan? siger eg saa, ja for eg sanste meg ikkje med det sam'e, og derfor blev eg hverken bange eller nokke. Saa faldt der en forfærdelig Tyngsel paa meg, det var net saa en kald Hand trøkked meg ner paa Puden, og eg sovned igjen. Først om Morningen vidste eg, ka saa var hændt meg.»

«Hvis om I ikkje har drømt det, Madam Holm,» hvisked Petra.

«Aanej daa!» Johan hadde git meg en Amindelse om, at han hadde vorren der. Han hadde rivve Skjørtene mine utfor Stolen ner paa Golve,» Madam Holm holdt Haanden op til Siden af Munden og hvisked langsomt Ordene frem.

«Trur I det var han?» Petra talte uvilkaarlig ligesaa hviskende som Madam Holm.

«Eg *véd* det. Han likte aldrig, at Skjørtene mine laag paa den Stolen, naar han var heme, for di var i Vejen for 'an, naar han skulde opi og utav Sengen.»

«Gudskelov for eg aldrig har set nokke slikt – uf, ka var det?»

«Det er bare Vægteren, saa tænder. Han er saa fæl te knistre Kjættingen, naar Løkten bler firet frem og tebakes. Se kaa lyst her ble.»

«Ska' tro, Smaagutterne er kommen,» sa Petra.

«Ja. Eg hørte de stampe forbi ude i Gangen straks før I kom.»

«Saa var det vel paa tide at gaa ind til sig selv,» tænkte Petra, men blev

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

alligevel siddende. Hun kvied sig for det mørke Kjøkkenet hun skulde igjennem.

«Ka eg sku' sagt,» sa Madam Holm i en eftertænksom Tone. «Jo, kaa likte I Kunselen? Fin og galant, ikkje sandt?»

«Jo,» svarte Petra og blev rød, «det mangled ikkje paa det.»

«Ja, pas Jer nu bare. Det va' Synd, om I sku komme op i nokken Uløkke, Petra. Mandfolkene ere lumske og forføreriske.»

«De' er daa vel ikkje Konsul Smith I mener? En saa'n fin pen Mand.»

«Til at støtte et Fruentimmer i Fordærvelsen, holder de seg aldrig for fine, Petra. Og ka saa Smith angaar, saa har han et slet Ord paa seg.»

«Han, saa er gift og alting.»

«En kan kalde 'an baade gift og ikkje gift. Konen hans, hun ligger nu dér, hun, saa et and't Vrag.»

Madam Holm blev afbrudt af en Banken paa Døren, som samtidig reves op.

«Eg sku be' fra Konditor Iversen sine, om I vilde komme straks,» sa en forpustet Fruentimmerstemme inde fra et stort, uldent Hodetørklæ, der gik helt frem paa Næsen.

Madam Holm greb taus sin Tylskappe med chokoladefarvede Sløjfer som hang paa Spejlet over Komoden, satte den paa, og iførte sig i Hast Hat og Kaabe. Petra havde imidlertid skyndt sig at faa sit Overtøj ned fra Sengen og stod nu med det over Armen.

Madam Holm rev en sæklignende Pose ned af Væggen. «Saa i Jessu Namn,» sa hun.

«Godnat, Madam Holm. Tak for ikvæld og Løkke te Forretningen.»

«Ja med Guds Hjælp saa. – Godnat godnat.» Madam Holm laaste Døren af og stak Nøglen i Lommen. Saa gik hun sammen med det forpustede Fruentimmer ud pa Gaden og skyndte sig afsted næsten løbende.

Petra famled sig gjennem Kjøkkenet og kom ind i Bagstuen.

Paa den yderste Kant af en Stol sad Peder med Hænderne i Bukselommerne og Fangskindet hængende ned mellem de fremstrakte sprigende Ben. Han sang af fuld Hals og slog Takten til med sine Teser:

«Udi hinandens Arme blev lagt i Silken rød.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Slet ingen kunde vide, at disse to var død.»

Borte ved Sengkammerdøren med Ryggen til, stod Broderen Marius. Han holdt Hænderne foldet om Nakken og øved sig i Løb paa Stedet, idet han tramped i af al Magt og sparked til Listen langs det nederste Vægpanel, hver Gang han skifted Fod, og saa gjentog han uafladelig med et ensformig Gnelder:

«Skidt, Sukker, Mass, Kanel,
Skidt, Sukker, Mass, Kanel.»

«Er Dokker gale, Unger?» Petra holdt sig for Ørene.

Men Peder for fort:

«Ak hører I Forældre, som Gud har givet Børn.
I maa slet ikke nægte dem at elske hvem de vil.
Thi en oprigtig Kjærlighed kan aldrig sløkkes ud.»

«Vil Du nu holde Fred med Dig, Gut!» Petra stod og rusked ham i Skulderen.

«Gaa væk med Deg, Tøsunge! Eg maa daa vel faa sønge meg færdig, véd eg.»

«Kan aldrig sløkkes ud.
Den forandres tidt paa Jorden, men hisset ei hos Gu-ud,»

han endte med en langstrakt Tone paa det sidste Ord.

«Og Du Marius,» vedblev Petra. «Eg mener, Du ikkje er rigtig klok.»

«Ja ka ska' vi bestelle paa, maa eg spørre?» Peder saa udfordrende paa Søsteren.

«Ja ka ska' vi bestelle paa?» stemte Marius i med uden at stanse Trampingen og fortsatte saa:

«Skidt, Sukker, Mass, Kanel.»

Petra gik hen til Bordet foran Sengebænken, hvor der stod Grødlevninger efter Aftensmaaltidet. Hun tog en Ske og spiste staaende nogle Mundfulde, som hun dypped i sur Melk.

«Er Drea ute?» spurgte hun.

«Ja.»

«Var hun pyntet, daa hun gik?»

«Jadaa.»

«Spiste hun tekvælls med Dokker?»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Nej.»

«Kan 'kje Dokker ta en Bog og læse i?»

«Har vi nokken daa kanske?»

«End Mau sine Fortællinger?»

«Di saa vi kan utenat.»

«Læs di op igjen. Der er saa mange pene.»

Peder bare blæste, og Marius holdt fremdeles paa med sit.

Endelig lod det til, at Marius begyndte at mattes. Han løb langsommere og langsommere; tilsidst holdt han op, slang sig halvt liggende ned paa en Stol med Albuen paa Bordkanten og Hagen i Haanden. I det samme kom han til at støde til Peder, der var begyndt at snurre sig rundt og hvæse som en Hylekrog.

«Sparker Du?» skreg Peder og røg i Marius. Petra havde Møje med at faa skilt dem ad. Saa sa hun, at de skulde gaa og lægge sig. «D' er bedst, te være i Seng, før Far kommer, véd Dokker,» føjed hun til.

Uden at sige noget begyndte begge Gutterne at afføre sig sine Klædningsstykker og med Strømperne paa gik de op i Sengen inde i Alkoven. Peder laa tæt op til Væggen med Hodet paa en Langpude, som han delte med Faren. Marius havde sit Hodegjærde ved Fodenden.

Petra bar Fangskindet og Skotøjet ud i Kjøkkenet. Saa ordned hun Brødrenes Klædningstykker, saa, at der mangled Knapper i Bukserne og syde dem staaende i. Derpaa satte hun sig til at arbejde. Da hun havde syet flittigt en Timestid, stansed pludselig de raske Hænder, og det bøjede Hode retted sig og lytted.

Jo, det var ganske rigtig Faren, som kom ude i Gangen. Hun kjendte disse slæbende Skridt og disse Dunk, naar han stødte mod Væggen derude. Petra kasted Arbejdet paa Bordet, rejste sig og lukked op. I samme Nu laa han næsegrus over Tærskelen. Petra tog fat i ham, hjalp ham paa Benene og begyndte at klæ' ham af.

«Der bor nokke herinde,» lalled Frimann, mens han, siddende paa Sengekanten i Alkoven slog et Klask paa sin blaastribede Skjorte, der hang i en Pose om Livet. «Hører Du, Petra, der bor nokke.»

«Aa javist bor der,» sa Petra barsk, «men kom nu i Seng med Jer.» Hun tok

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

ham i Skuldrene, vælted ham overende paa Puden og la Benene op i Sengen, efter at ha slaat Dynen tilside over de sovende Gutter. Saa pakked hun ham til. Han stred imod og vilde absolut ha Armene ovenpaa Dynen, men syntes pludselig at opgi det. «Du har Synd, Petra, og din Mor har Synd i sin Grav.» Petra lukked Døren til Alkoven og drejed Nøglen rundt. Naar han var sovnet, og hun havde faat luftet ud efter ham, vilde hun aabne den igjen, for at Gutterne ikke skulde kvæles derinde.

Petra sydde til henad Kl. 12. Saa klædte hun sig af, pusted Lyset ud og la sig op i Sengebænken.

Klokken blev over 1, før Andrea indfandt sig. Hun kom Bagvejen gjennem den lille Port i Gaardspladsens ene Hjørne, trak Støvlerne af i Kjøkkenet og lusked stille ind, hvor hun tog Klærene af i Mørke og krøb i Seng. Trods sin Forsigtighed kom hun til at støde Petra paa Næsen, hvorved denne halvvejs vaagned og kjendte en Lugt af Cigarrøg og Vin. Hun hvæste lidt og mumled nogle Enstavelsesord, som Andrea ikke kunde høre. Saa vendte hun sig mod Væggen med optrukne Knæ og sov videre. Andrea maatte lempelig trykke sig ned. Hun satte Ryg imod Ryg, skjøv sagte paa og fik lidt efter lidt skaffet sig en Smule bedre Rum.

XIV

En Morgen i Oktober stod Sivert, efter at ha lukket Kramboden op, ude i Gadedøren med Hænderne i Bukselommerne og glæded sig over Vejrforandringen, som endelig var indtraadt. Det havde regnet uafbrudt i 3 Uger, og han syntes, han rent havde glemt, hvordan det saa ud med blaa Himmel og tørre Gader. I Dag blev der nok travlt i Kramboden; i saant dejligt Solskin var Folk oplagt til at gaa Ærener og kjøbe ind.

Der kom straks en Kone med en Voksdugstaske i den ene Haand og en Hank Sild i den anden stilende lige paa Kramboden. – Nej, men det var jo Moren hans.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Kaslag er det Deg, saa er saa tidlig ute og gaar, Mor,» sa Sivert, da Konen kom nærmere. «Bare der nu var go' Hands' med Deg.»

«Eg va' paa Torge' etter Middagsmad,» svarte Marthe, «og asa vilde eg svippe utom te Deg et Øgeblik. Eg ska ha for en Skilling i Skræddertraa', og et halvt Dusin Bukseknapper af de stærkeste. – Er Du aleine?» vedblev hun og saa sig om, da de var kommen ind i Kramboden.

«Ja daa.» Sivert gik om bag Disken. «Virs kommer ikkje ner, før han gaar te 9 nu mere; Madammen seier, han ska' ta seg det lidt makeligere nu, han har faat en, han kan lite paa.»

«Ja Gudskelov for Du skikker Deg vel, Sivertmann. Daa eg snakte med Virs sidst, den Dagen Du va' paa Tollebuen og klarerte, kunde eg godt merke paa 'an, at han fremdeles var like fornød med Deg. Eg sa det ossaa te din Far, sku eg tru.»

«Det kunde Du vist gjerne ha spart Deg. Han vilde vel se, om det varte?»

«Du ska 'kje undres paa, at han ikkje er tryg for Deg, saa ustadig, saa Du har vist Deg. Eg snakker ikkje om før, men bare siden Du kom fra Munthe sine.»

«Nu, eg har vorre her i halvan'et Aar og faat Paalæg paa Lønnen to Ganger, foruten Kost og Logi!» afbrød Sivert opfarende.

«Det mente eg ossaa, men som sagt –»

«Ka sku min Far sitte meg i Bøkkerlære for daa? Eg sa hele Tiden, at eg ikkje vilde, og hos Bøkker Samuelsen var der ikkje værenes. Se nu bare, siden eg har faat en Plads, saa passer meg – Du har vel fortalt te Far, at Virs har lært meg op i Bogholderi for ingenting?»

«Ja, eg mener eg har,» nikked Marthe fornøjet.

«Og trur han kanskje, han gjorde sligt, hvis om han ansaag meg for en Slusk daa? Nu har eg Bøker te føre, og er betrudd baade te aapne og lukke snubt aleine. Krambudnøklen hænger enddaa inne paa Væggen min om Natten til og med.»

«Ja, d' er snille Folk,» Marthe rysted taknemmelig Hodet. «Lat meg nu se, der ikkje kommer nokke slags Kluss ivejen for din Far sin Skyld og for din egen ossaa. Væsgo' her er Pengene,» hun la 2 kobber Toskillinger paa Disken og tog Kræmmerhuset, hvori Sivert havde stoppet Traaden og Knapperne. «Gløm saa ikkje Opbyggelserne vores, Sivertmann.»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Nej, tænkte Sivert, da Marthe var borte, her *skulde* og *maatte* der ikke komme noget ivejen. Nu var han endelig paa et Sted med sikker Udsigt til Fremtid for sig. Han saa sig allerede i Tankerne saa smaat som Enebestyrer og Medejer i Forretningen. Saa skulde de faa et nyt Skildt og paa det skuld staa: *Virs & Myre, Manufaktur og Bondehandel*. Ikke mere. For naar saa vidt kom, vilde han søge om at faa Slægtsnavnet Hellemyren forandret til «Myre» og saa anta det istedetfor Jensen.

Ja, alting var saa vel og bra, som det kunde være. Det eneste, han havde at græmme sig over, var, at Farmoren, ret som det var, kom dumpende ind i Kramboden for at tigge om Smaaskillinger. Fankeren ossaa, at hun havde faat ham opsnuset! Og saa halstarrig som hun var med at kalde ham for Vesle-Jens. – Det var den Natten Farfaren døde; da havde hun sat sig i Hodet, at han var Sønnen hendes istedetfor Sønnesønnen, og nu hjalp det ikke, hvad han saa sa.– – Men til den Tid, han fik noget for sig selv, maatte vel Vorherre ha tat det gamle Live'.

Der blev, som Sivert havde tænkt, travlt i Kramboden. Døren stod ikke stille hele Formiddagen, og Sivert var i uafladelig Bevægelse, mens Virs tog det roligere, og Krambodgutten Mass vejed galt og blev skældt ud af Sivert, da Butiken stod tom hen ad Middagstid.

«Han ruddenerer Forretningen sit Rennomi,» sa Sivert til Virs, der spagfærdig foreholdt Mass at skikke sig bedre eller saa for en Dag. Mass rakte i Smug Tungen ud til den «skidtvigtige Jensen, der læst sku' late saa han var Far sjøl.»

«Eg sku havt Deg ind i Banken med nokken Penger for meg, Sivert Jensen Far,» sa Virs lidt efter, idet han rakte Sivert en Pengepose og en Bankbog. «Se etter, om d' er rigtig; der ska' være 90 Specidaler. Du klarer det makli'; han mangler et helt Kvartér paa 12 og vel saa det.»

I det Sivert kom ud i Gadedøren, braastansed et Kjøretøj lige foran ham, og en Herrestemme raabte fra den anden Side Gaden; «Velkommen, velkommen hjem, Frøken Lydia!» Sivert saa uvilkaarlig derhen og vilde skynde sig videre, men blev staaende og stirre. Under Vognens fortil aabne Halvtag sad Kjøbmand Munthe med de graasprængte lange Bakkenbarter, og ved Siden af ham Lydia i

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Tyrolerhat, hvis blaa Baand hang hende ned ad Ryggen, sammen med mange, gule Lokker. Herren paa den anden Side Gaden traadte tæt hen til Vognen og trykked dem begge i Haanden med Smil og Nik; saa letted han paa sin skinnende Silkehat og tok Afsked. Lydia læned sig ud over Fangskindet og raabte: «Hils Deres Kone, Konsul Smith!» I det samme strejfed hendes Blik et Sekund Siverts Ansigt; hun blev rød og vendte hastig Hodet bort. «Kjør, Torger,» sa Munthe. Hestedrengen trak i Tømmet og hypped til Hesten, der langsomt satte sig i Trit. Vognen rulled bort, Hestedrengen Løb ved Siden af med det lange Tømme i den ene Haand, mens han med den anden støtted Kufferterne paa Klaffen bag under Halvtaget.

Sivert gik indover Strandgaden langsomt, med Øjnene fæstet i Gadestenene, indtil en Fattigunge stansed ham og spurgte, hvad Klokken var. Da husked han med ét, hvor han skulde hen, og at han maatte skynde sig. Han tog paa at smaaløbe, og naade ind i Banken, to Minutter før Dørvogteren drejed Nøglen om, for at ingen flere skulde faa slippe ind den Formiddag.

– Virs kunde ikke begribe, hvad der gik af Sivert om Eftermiddagen. Han var ikke lig sig selv, faldt saa tidt i Tanker, svarte ikke straks, naar han blev tiltalt, og spøgte ikke med Kunderne. Et par Gange havde Virs det paa Tungen at spørge, hvad det fejled ham, men lod det dog være. Først da Sivert om Aftenen la de ublegede Bomuldslærreder i samme Hylde som de sorte Kamelotter, lod Virs en godslig Bemærkning falde om, at «Sivert vist gik i Giftetanker eller saa for en Dag,» hvortil denne svarte med en Trækning i Mundvigerne, der skulde forestille et Smil.

«Svart og treiskt,» tænkte Sivert, da han kom ned til sig selv efter Aftensmaaltidet, som han spiste sammen med Virs og Madammen oppe paa Bagsalen, hvor den dobbelte Himmelseng stod midt paa Langvæggen. «Læst være Værelse dette – d' er jo mykkje mere et Varelager, og trangt saa et Hul!» Han sparked til en af Sukkerkaggene indenfor Døren og skræved over den tjærede Tougkvejl midt paa Gulvet, hen til Kisten under Vinduet med den gule Kappe. Der stilled han sig op med Hænderne i Bukselommerne og saa ud paa den fede, sorte Kat, som troned i Maaneskinnet paa Kanten af Regnevandstræet. Den saa akkurat ud som den udstopte i Bundtmagervinduet oppe paa

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Markevejen.

Lydia var altsaa kommen hjem igjen. Det var forresten mærkeligt, hvor længe han havde glemt at tænke paa hende. Baade paa hende og Munthe-Tiden, liksom det aldrig skulde eksisteret. – Ja, hvad skilte det ogsaa ham, hvor hun var eller ikke var? Han var og blev jo bare *han*, som trælled og sled i Kramboden om Dagene og sad her i dette svarte Kotte' med denne sure Varelugten i Næsen, mens hun var Lydia Munthe, som kom kjørende fra Hamburg i Tyrolerhat med vajende Lokker og himmelblaa Baand. Ikke engang hilst paa hende havde han turdet. Det var slet ikke faldt ham ind. Hvis han nu havde vært en af hendes jævnlige, saa kunde han ha bukket og slaat ud med Haanden og raabt velkommen hjem, liksom Konsul Smith, og saa havde gamle Munthe vist ogsaa lettet paa Hatten til ham. Men nu! – Den Mine paa Ansigtet hendes, da hun fik Øje paa ham! Liksom han kunde vært en af Negersjouerne ude i Kingston. Eller kanske? – Ja, det kunde jo ogsaa være. – Han blev spruttende varm i Kinderne. Det *kunde* jo ogsaa være Flouhed, fordi hun i det samme var kommen til at huske paa det fra før. Tænk, at *det* virkelig var hændt imellem dem –. Jysses, hvor rart, egentlig. – Og hun havde vært glad i ham dengangen – ja, saa Guds dø' havde hun det ja! Det var først bagefter, at Sinne var kommen paa hende.

Han rejste sig hastig, bytted Frakke og gik ovenpaa og bad om Lov til at ta sig en Tur i det dejlige Vejret.

«Det va' nokke nyt,» sa Madammen, da Sivert havde lukket Døren efter sig. Ægteparret sad paa hver sin Side af det voksdugsbetrukne Skubord mellem Vinduerne. Virs røg sin Aftenpibe og læste i Adresseavisen, som han holdt tæt hen til Talglyset paa Bordet, og Madammen saa bekymret paa sine efter Vaskedagen hudløse Hænder. «Han plejer jo ikkje te gaa ut paa Ørkedagskvæller,» la hun lidt efter til.

«Dejli' Ve'r, mumled Virs med Piben i Munden og Øjnene fæsted paa «Dødsfald», «net saa en Sommerskvæld.»

«Ja, d' er 'kje derfor, lat 'an bare gaa – men det kommer saa uventenes.»

«Undres, om det ikkje va' nokke, saa fejlte 'an ikvæld,» gik saa Madammen videre. – «Eg syntes, han saag meg saa underlig ut.»

«Og ikkje spiste han nokke videre heller,» fortsatte hun om lidt. «Svar meg

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

daa, Virs!»

«Spiste lite?» sa Virs tvært, fremdeles seende i Bladet. «Han ska' daa vel ha lov te spise, ka han ve', vet eg.»

«Du behøver ikkje te forsvare 'an,» Madammen var blet prikken i Røsten. «Er der nokken af os, saa skjønner paa 'an, saa er det sandelig først og fremst meg.»

«Det va' meg, saa tok 'an uden Rekommandasjoner eller nokken Ting,» sa Virs, «bare paa Ansigte' hans.»

«Jasaa! Va'kje det meg, saa sa, at han hadde et svært go'li'enes Opsyn, da Du spurte meg te Raa's?» Madammens Tone blev mere og mere snurten.

«Daa hadde eg alt bestemt meg,» Virs banked Piben ud i Spyttebakken mellem sine Ben.

«Det va', forde Du va' bange for, eg sku strengere Foten min med te staa i Krambuen. Du va' enddaa slet ikkje vis paa, entel Du vilde ta Hinriksen tebakes, daa han meldte seg frisk igjen eller ka Du vilde. Sanser Du, at eg spurte, om Du va' gal?»

«Det va' bare Spøke' mit.» Virs sa det smaaleende.

«Eg kan tænke det. Det va' vel ikkje meg, saa fek Deg te at lære 'an op i Regnskabsføring heller, naturligvis.»

«Det hadde eg gjort, entel Du saa hadde sagt nej eller ja.»

«Koffor *spør* Du meg daa? Det sku Du rigtig late bli med, naar Du bare vil ha meg te Nar med det!» Madammen rejste sig, hinked paa sin syge Fod bort til Himmelsengen og tog Spredet af den.

– «Ikkje furte, Rikkemor,» sa Virs mæglende, da Madammen en Stund efter sad paa Sengekanten og trak Nattrøjen paa med en muggen Mine. «Du vet jo, at eg ikkje mener nokke med det, om eg er lidt sær eller saa for en Dag.»

«Nej, men d' er saa kjedeligt,» svarte Madammen formildet.

«Ja vist er det kjedeligt ja,» Virs rejste sig og begyndte at klæ sig af, «men det gjør 'kje nokke.»

«Og især naar en nu har Ret ovenikjøpe'.»

«Ret har Du alti',» sa Virs og dasked sin Kone paa Ryggen.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Og der va' nokke saa fejlte Sivert Jensen ikvæld. Du kan nu seje ka du ve.»

«Javist va' der nokke, saa fejlte 'an ja. Men det gaar vel over.»

– Imidlertid slentred Sivert indover Strandgaden, hvor Dagens travle Færdsel saagodtsom ganske var stilnet af. Rent mekanisk tog han Vejen nedover Torvet, opover Vittrlidalmenningen og udover Øvregaden. Da han saa med ét befandt sig lige ved Munthes Hus, blev han formelig forskrækket, og skyndte sig over paa den anden Side af Gaden, hvor han kunde staa i Skjul bag Lindetrærækken langs Rendestenen.

«Nu sidder de der og drikker Skaaler for Hjemkomsten hinnes med fine Retter og Vine og Sølvtøj,» tænkte Sivert, mens han trykket op mod Munthes Haveport saa over til Vinduerne i Spisestuen. «Der maa sikkert være Gjæstebu', siden de spiser saa sent og har tændt Lys enddaa Maaneskinne' staar ret ind i Stoven til di.»

Der kom en Læredreng forbi, lystig fløjtende. Lyden af hans rappe Træsko klang klaprende i den tomme Gade.

«Vorherre maa vite, ka Du er saa glad for.» Sivert vendte med et Suk Hodet efter Læredrengen og kjendte sig pludselig saa hjærtebedrøvet, og saa syntes han saa Synd i Gutten, at det formlig værked i ham. «Her va' det, Du kom gaaende fra Lysestøperlæren, den Dagen, Du faldt like op i Farmor og Tippe Tue, daa di skulle i Paatholle' og sælge Skjørte' hinnes for Brændevin.» Gu'bevare en vel, hvor meget lejt der var iVerden.

Hvad stod han nu her for? Hvad slags Tanker havde han med det? Det var bedst at gaa hjem og lægge sig. Nej, men hvis han bare fik se hende et Øjeblik –. Før i Tiden sad de saa tidt ude paa Trappebænkene, naar de havde spist om Kvælden, men det var mest om Sommeren –. Bare se hende saa vidt, at han fik Greje paa, om det virkelig var saa, at hun var bleven saa meget vakrere, eller om han bare havde syntes det iformiddag. – – –

Den Knistringen skulde han kjende. Ganske rigtig, der gik Porten op fra Pladsen hos Munthe sine, og – ja saa sandelig var det ikke Sine Kokketøs, som kom ud med to Bøtter i en Vassel ovre Skuldrene. Nu havde hun ikke ham til at gaa paa Bispegaar 'en for sig; nu fik hun sjøl gjøre det. – Saa Sine var der endnu. Ja, i saanne fine Huser hadde de jo Tjenerne længe; det var bare han, som ikke

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

hadde kunnet skikke sig orntlig. End om han gav sig i Snak med Sine; hun kunde kanske ha inkvart te fortælle. Jysses, kaa hun skjeste ivej i Maaneskinne' paa Tesene sine; Bøtterne hang snubt og hopped.

Han gik hurtig langs Rendestenen under Træerne et Stykke bagefter Sine, sakked lidt af, da det bar over Vittrlidsalmenningen og dukked pludselig op ved Siden af hende, da de havde passeret det meste af lille Øvregaden og alt kunde se over Gjærdet ind paa Domkirkegaarden.

«Go' Kvæld Sine.»

«Nej kaslag, er det Deg? Ok, ka Du skræmte meg! Men eg sku' vel sagt I, nu Du er bleven saa fin i Klærene.»

«Kanskje det,»Sivert lo lidt tvungent. «Nu, kaa staar det te?»

«D' er med det sam'e det.»

«D'er nu vel alti' lidt mindre te bestelle, saalænge Jomfruen er borte.»

«Er 'kje hun hemkommen idag daa? Jo, eg sku tru. Forøvrigt saa bler hun ikkje titelert for Jomfru nu mere. Kom ikkje der, far!»

«Kaa daa?»

«Véd I ikkje, at Munthe avenserte te Statshauptmand ved denne herre Borgerkommersen her forleden? Jo daa! Med rød Fjør i Hatten; smuds meg ikkje! Og nu er Madammen bleven te Frue og Lydia te Frøken rimeligvis. – I Kvæld er der Tilkomst straks, ser det ut for. D' er forde eg er saa seint ute og gaar,» – de var drejet om Hjørnet ved Latinskolehaven og stod straks efter ved Bispegaardsbrønden.

«Nej, saa Jom – Frøkenen er hemkommen? Eg ska' hejse op for jer, Sine.» Sivert tog den ene Bøtten af Vasselkrogen. «Daa er der vel Høgti paa Øvregaarden?»

«Ja, di greter ikkje.»

«Lang meg den hinn,» Sivert rakte Sine den fyldte Bøtten og fik den tomme. «Kom her med Vasselen ska' eg bære et Støkke for Jer,» vedblev han, da begge Bøtterne var fulde.

«Kaa ve det ta' seg ut for en Krambufyr saa I?»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Her er jo ikkje nokke videre med Folk,» svarte Sivert og saa sig om i den tomme maanelyse Gade, hvorpaa han hægted Bøtterne paa Krogene og tog Vasselen paa Skuldrene. «Hun har vel vokset seg stor og pen nu, Frøkenen Dokkes,» spurgte han saa, da de gik afsted ved Siden af hinanden.

«Eg ser 'kje nokken Forskjel paa hinner. Hun er likesaa lysøget og stornæset som før, og saa skidtvigtig! Det har hun etter Moren.»

«Havde vi nu ikkje havt dette Vanne' te slepe paa, saa sku eg ha bydd Jer ind paa en Kake nere hos Konditteren sine,» sa Sivert og stansed ved Enden af Lille Øvregaden.

«I dette Antrække! Nej vet I ka, Sivert Jensen, far. Desuten er der lukket nu.»

«Men en an'en Gang kanske. Har I Lov paa Søndag?»

«Ja, hvis der ikkje kommer nokke i Vejen.»

«Saa kunde vi jo møtes her paa Hjørne, ka?» Sivert satte Bøtterne ned og leverte Sine Vasselen.

«Jou. I er nok en go' en!» Sine brød ud i en kaad Latter. «Men I kommer ikkje te den rette denne Gangen. Elles saa seier eg tak, for Kaker er eg gla' i.»

«Tosk,» tænkte Sivert, men holdt gode Miner og blinked skjælmsk.

«Sei ikkje nokke te Lise Stovetøs, for saa bler der bare Sladder af det. Go'nat. Gløm ikkje Klokken 5 præcis.»

«Go'nat. Tak for Hjælpen.»

Da Sivert bøjed om Torvehjørnet og slog ind paa Strandgaden, stødte han paa en bekjendt af sig, Krambodsvenden i Kolonialhandelen skraas overfor Virs.[n26] Han hed Reiersen og havde det for Tiden med at ture om Kvældene. Denne Aften var han lidt mere fuld end sædvanlig. Han havde set unge Ravn fra Østlandet stryge forbi sig med Drea Frimann i strammeste Puds, og da det netop var hende, han havde vært forlovet med, havde han særlig Trang til iaften at drikke sig i Humør igjen.

«Ikkje nokke Sludder,» sa han til Sivert. «Ikvæld ska' vi ha os en Toddy. Eg spenderer.»

«Det kunde kanskje ikkje være saa galt,» tænkte Sivert med en pludselig Lyst til at slaa sig løs og gjøre noget, han ikke gjorde hver Dag, og saa fulgte han med

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Reiersen. I over to Timer sad de i Beværtningen nede paa Muren og drak Toddy og Øl. Reiersen blev mere og mere taset og sørgmodig, alt som han fortalte om Drea og den rige Ravn, der havde lokket hende fra ham. Lidt efter lidt syntes Sivert, at han havde havt den samme Skjæbne som Reiersen. Lydia og han havde vært glad i hinanden, men hende havde de tat og sendt paa Pension i Hamburg lige for Næsen af ham. Det var derfor hun havde havt den Minen i Formiddags i Vognen: Hun havde tænkt paa ham hele Tiden og havde husket altsammen, hvorfor skulde hun ellers bli baade rød og flou, som hun tydelig var bleven? Nu vented hun naturligvis paa, at han skulde gjøre noget for at nærme sig hende.

Da Sivert ud paa Natten forsigtig og usikker og med ond Samvittighed havde lusket sig ind i Gadedøren hos Virs, og gjennem den lange Gang var havnet i sit trange Kot med alle dets Lugter, og han havde faat Klærene af og laa og rørte i Sengen, var der ét, han holdt sig fast ved som til en Pæl, der ikke kunde rokkes: Han vilde skrive et Brev til Lydia og faa Sine til at lægge det op paa hendes Værelse.

XV

Konsul Smith var inde hos sin syge Hustru paa den sædvanlige Morgenvisit. Han var nylig kommen hjem fra en Forretningsrejse i Udlandet og var klædt efter sidste Parisermode med nedbrættede Snipper og vide Bukser, og han saa endnu elegantere og mere soigneret ud, end han plejed.

«Gaar det fremdeles godt med Husjomfruen, Herman? Holder hun Trappen proper og Ganglygten blank og ren?»

«Ja da,» svarte Smith med et hastig Suk, og rynked et Øjeblik Brynene. Petra havde nu vært der i Huset et halvt Aar, og hver eneste Morgen, baade før Konsulen rejste og efter hans Tilbagekomst, spurgte hans Kone om det samme med de samme Ord og fik de samme Svar. «Som jeg saa tidt har sagt,» vedblev Konsulen og satte sig ved Sengen, «denne Gang har vi havt Held med os, Lina.»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Hendes Far er drikfældig, siger Madam Lind.»

«Ja, desværre,» læsped Madam Lind med sin visne, smaa Stemme og stod stille foran Konsulen med en Støveklud i den ene Haand og en Vandkaraffel i den anden. «Men derfor ingen sure Miner, Herrens Veje ere uransagelige og hans Domme usporlige.»

Smith drejed sig paa Stolen, saa han vendte Madam Lind Ryggen.

«Gaa ned og sig til Jomfruen, at jeg vil ha Chokoladen lidt senere idag, Madam Lind. De kan vente nede, til den er færdig.»

«Ja,» nikked Madam Lind, og gled lydløst ud.

«Jeg maa forresten afsted nu,» sa Smith og rejste sig.

«Uden at ha snakket det mindste med mig, Herman?»

«Hvem kan snakke med den Kjærringen oppe i Næsen sin.» Smith rejste sig med en fortrædelig Mine og gik mod Døren.

«Nu har jeg jo sendt hende ned.»

«Men hun har tat Humøret fra mig. Farvel saalænge.»

Idet Konsulen lukked Døren efter sig, opfanged han et Glimt af sin Hustrus Blik under de sænkede Øjenlaag, og da han gik gjennem Værelserne, var[n27] det, som han kjendte dette Blik svide sig i Nakken. I den store Sal med Familieportrætterne sagtnedes hans Skridt, og saa stod han et Øjeblik stille. Derpaa drejed han sig paa Hælen og gik tilbage.

«Du, det er sandt, jeg skal hilse Dig fra smaa Lydia Munthe,» sa han og stilled sig op ved Fodenden af Sengen. «Ikke være fornærmet nu, Linamor,» blev han ved, da hans Kone saa ret frem for sig, som om hun ikke havde hørt. Han gik hen og tog den ene af hendes tynde, hvide Hænder, som var foldet over Brystet. «Det var stygt af mig at bli sær, men jeg er saa kjed af den Madam Lind, at jeg gjerne kunde slaa hende ihjel.»

«Hys Herman. Menneskene skulle paa Dommens Dag gjøre Regnskab for hvert utilbørligt Ord de have talet. Jeg er bekymret for dig, Herman.»

«Det skal Du ikke, Vennen min,» han klapped hendes Kind og satte sig. «Vorherre ser paa Hjærtet og hænger sig ikke i Spøg og sligt. Jeg skal hilse Dig fra Lydia Munthe, hører Du.»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Er hun kommen tilbage, da?»

«Det ser ud til det. Jeg mødte hende kjørende med Faren igaar nede paa Strandgaden. De kom vist lige fra Dampskibet.»

«Var hun bleven vakrere?»

«Ja, nej – jo – hun saa pen ud, ung og frisk og lyshaaret, men Smaletryne havde hun fremdeles. Pigen deres var her imorges og skulde invitere mig til Selskab der paa Søndag. Det er vel for at fejre Hjemkomsten.»

Fru Smiths blege Kinder blev for et Øjeblik svagt røde, og om de smale Læber skjalv et sælsomt Smil.

«Det var da mærkeligt,» sa hun stille hen for sig.

«Hvad er mærkeligt, Linamor?»

«Jo, for jeg drømte saa underlig om Dig og Lydia Munthe inat, hende, som jeg aldrig har tænkt paa. Uf, jeg fryser, tag Schallet der om Skuldrene mine.»

«Hvad drømte Du da?» spurgte Smith, efter at ha gjort som hun sa.

«Det var saa fælt, nej ikke fælt, men saa alvorligt og højtideligt. Jeg kommer vist til at græde, naar jeg skal fortælle det.»

«Saa fortæl det ikke, Vennen min.»

«Jo, jeg vil alligevel. – For at Du netop skulde nævne hende idag, er som et Varsel: Jeg syntes, jeg gik paa en Kirkegaard med mange Grave i tætte Rækker. Jeg kunde ikke flytte Benene liksom nu, men jeg gik alligevel, gled fremover uden Hjælp af Fødderne. Der var saa mørkt, at jeg maatte ta for mig med Hænderne, men langt borte saa jeg et svagt gult Lys, og da jeg kom derhen, hang der en liden Lampe ned fra et Træ og lyste paa en bred Grav med tre hvide Kors, et stort i Midten og to lavere paa Siderne. Paa det store stod der: «Her hviler Støvet af Konsul Herman Daniel Smith med samt sine Hustruer,» og saa kom Aarstal og Dato og «Fred med dit Støv». Og paa det ene lave Kors tilvenstre læste jeg: Fru Lydia Berentine Smith, født Munthe. Men paa det andet var der bare malet tre forgyldte Sommerfugle og fem bitte smaa sorte Kors, og der laa jeg. Var det ikke mærkeligt?» Fru Smith havde talt med lav, bevæget Stemme. Nu førte hun Haanden over Øjnene og bed i sin Underlæbe.

«Jo, at Du kan falde paa at drømme sligt er noksaa mærkeligt,» sa Smith og

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

følte en liden Kuldegysning fare sig gjennem Ryggen.

«Jeg tror paa Drømme, Herman.»

«Saa–a,» sa Konsulen og smilte venligt.

«Jeg er vis paa, hun blir din anden Kone.»

«Den Barnungen.»

«Du tænker altsaa paa at gifte Dig igjen?» udbrød Fru Smith med en hastig Overgang i Stemmen.

«Det var ogsaa et Spørsmaal.»

«Du sa bare: Den Barnungen.»

«Noget skal en jo sige.»

«Hvis Du ikke havde tænkt paa det, vilde Du sagt: «Jeg gifter mig aldrig, men det gjorde Du ikke,» vedblev fru Smith og begyndte at græde.

«Nej men Lina, da.»

«Det er saa skrækkeligt at ligge her og vide, at Du vil gifte Dig igjen, og ikke det alene, men endog vide, hvem det er med.»

«Vide, hvem det er med! Lydia Munthe, som jeg aldrig i Livet har tænkt paa. Hvorfor ikke Madam Lind?»

«Aa Gud, Herman, at Du kan ha Hjærte til det,» hulked Fru Smith.

Smith saa paa sin Kone med et medlidende Suk og sa ingenting.

«Heder hun Lydia Berentine?» spurgte Fru Smith, da hun havde grædt sig færdig.

«Det véd jeg ikke. Jeg har aldrig hørt andet end Lydia.»

«Vil Du være saa snil at faa vide det til mig. Husk det paa Søndag. Det maa jeg ha Greje paa, for hvis hun virkelig heder Berentine, saa kan Du da se, jeg har vært sanddrømt. Lover Du mig at spørge om det?»

«Ja, gjerne det. – Berentine? Hun heder ikke mere Berentine end jeg gjør.»

«Forresten varer det nok ikke saa længe med mig, Herman,» begyndte saa Fru Smith igjen med mat, vaad Stemme. «Du skal se Vorherre snart løser op for mig.»

«Ha' nu ikke saa sørgelige Tanker, Linamor.»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Langtifra sørgelige Herman. Jeg ønsker det bare, for min egen Skyld, jeg har ligget længe nok til Plage for mig selv og andre, og for din Skyld Herman. Saa er Du fri.»

«Men der er jo ikke Spor af Grund til at tænke sligt, Lina. Du har det jo som ellers.»

«Spor af Grund? Du ønsker altsaa, jeg skal dø – aa Gud Herman, at Du kan være saa'n imod mig,» fru Smith hulked atter.

«Hvad jeg saa siger, er det galt.»

«Istedetfor at sige, at jeg maa ikke Dø, at Du kan ikke holde ud, at jeg dør.»

«Det har jeg jo sagt saa tidt, Lina.»

«Ja, hvis nogen i Verden er ulykkelig, saa er det nok mig,» sukked Fru Smith.

Smith rysted Hodet med et haabløst Blik. Han letted sig halvt i Sædet og satte sig igjen.

«Men der er Grund til det,» vedblev Fru Smith og tørred Øjnene. «Jeg kjender det paa mig. Der er saa mange indre Ting, og saa drømmer jeg saa meget. Nu kan jeg ogsaa mærke, at Lamheden strækker sig op imod Hjærtet. Det slaar næsten ikke mere.»

«Har Du ikke sagt det til Doktoren?»

«Det nytter saa pas. Du véd, hvordan han er. Naar det lider lidt, skal vi prøve med en Aareladning, hm» – Fru Smith talte med vrængende Stemme. «Han har ikke det mindste Greje paa nogen Verdens Ting.»

«Vi kan jo sende Bud efter Harbo.»

«Nej tak, jeg skal ikke ha noget af nogen Harbo. Jo flere Kokker, jo værre Søl. Saa trækker de i Benene mine og trykker mig paa Maven, saa jeg er nærved at omkomme af Pine, og saa er de lige kloge og lar mig ligge der som før.»

«Nej, naar Du ikke har Tillid til dem, saa –.»

«Hvor skulde jeg faa den ifra? Som her forleden, da jeg havde tat Madam Linds Mikstur og hun min – det gjør det samme, Frue, var alt, hvad han sa.»

«Det har vel være uskadelige Midler da. Der har vi ham.»

Der lød et enkelt Slag af en Kno paa Døren, som idetsamme aabnedes, og en tyk Mand, meget under Middelshøjde, med lyse, strittende Bryn, blegrød

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Skaldepande og store, skjægløse Kinder traadte ind.

«Naa, ossen staar det til idag da Frue?» sa han med grødet østlandsk Stemme, og satte sig foran Sengen paa Stolen, hvorfra Smith havde rejst sig. Med den ene Haand støtted han sig paa Spasérstokken, som var stemmet mod Gulvet, og paa hvis Sølvknap den graa, bløde Filthat hang; den venstre laa paa Knæet, med smaa, tykke, sprigende Fingre. Hans Aandedræt var kort og hørligt, og naar han talte, kremted han i et væk.

«Ja god Morgen da,» sa Smith og gik.

Han skyndte sig gjennem Værelserne og traadte ud paa Gangen. Der stod Petra og vanded nogle høje Myrtetræer i grønne Træbaljer ved Vinduet.

«Ja, de maa ha Vand hver Dag,» sa Smith og kom hen til hende. «Den ene der ser ikke rigtig frisk ud, De maa ikke la den dø ud, Jomfru.»

«Jeg bytted Jord paa dem i Begyndelsen af Maj.»

«Har De faat Svullefinger?» Smith greb Petras Haand og saa paa den. Pegefingeren var forbunden.

«Jeg kom til at skære mig forleden,» sa Petra, rød og med nedslagne Øjne. «Det er ingenting.»

«De ser altid ud, som De er bange for mig.» Smith lo.

«Nej,» sa Petra og blev endnu rødere.

«De kan godt se paa mig,» vedblev Konsulen. «Sig mig en Ting, hvor mange Kjærester har De havt? Det er da ikke noget at bli saa elendig for. Nu Jomfru, hvormange?»

«Jeg har været forlovet én Gang,» stammed Petra.

«Ja, var det ikke det, jeg vidste? En Gang? Jaja, naar De ikke vil ud med mere, skal De faa slippe. Men saa er De jo en erfaren Pige,» han missed med Øjnene, nærmed sig Ansigt tæt til hendes og slap ikke Haanden.

Petra saa ud, som hun var synkefærdig; hun rørte sig ikke.

«Tror jeg ikke, Hjærtet Deres slaar, saa jeg kan høre det,» vedblev Smith smaaleende. «Faa kjende,» han greb hende om Livet med den ene Haand og søgte med den anden efter hendes Hjærteslag.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Petra gjorde ingen Modstand; hun holdt krampagtig fast paa Vandkanden.

Smith la hendes Hode op til sig og bøjed sit Ansigt over hendes. «Saa, saa, saa,» sa han. «Ikke skjælve saa – Helleduden da.» Han kyssed hende stilfærdigt paa Munden et par Ganger, og gik nynnende ned over Trapperne.

– «Appetitten er god, Frue?» fortsatte Doktoren sine Spørgsmaal inde hos Fruen.

«Er den det?» sa Fru Smith med en spydig Trækning om Munden, uden at se paa ham.

«Ingen Opkastelser, hm, ingen Ulemper med Fordøjelsen, hm, ingen Svedninger og ingen Kuldegysninger, hm.»

«Ja, det er jo saa bra, som det kan være vel,» sa Fru Smith.

«Fruen har sovet saa godt inat, rigtig saa velsignet,» sa Madam Lind, som kom ind med Chokoladen.

«Ser man det,» Doktoren plired fornøjet bag Brillerne. «Hvem var det, som ikke vilde ha den nye Miksturen, hm? Det var jo det, jeg sa, den vilde gjøre Underværker.»

Fru Smith saa paa Madam Lind, som lo lydløst med hele sit Gummiansigt.

«Bare altid være lydig, hm, og ikke ræsonnere, hm,» grynted Doktoren tilfreds.

«Jeg har ikke rørt Miksturen, Doktor. Jeg vilde ikke, for jeg tror ikke paa de Miksturene Deres.»

«Naa ja, saa meget desto bedre, hm,» sa Doktoren uforbløffet. «Naturlig Søvn er den bedste.»

«Herrens Kraft er mægtig i de svage,» læsped Madam Lind. «Han er mykkje be're end alverdens Doktorer.»

«Især med Dem til Haandtlanger, hm,» snærred Doktoren hen imod Madam Lind, og løfted pustende sin tunge Krop fra Stolen. «Hm, ja, bliv ved med det samme da. Naar det lider lidt, kan vi prøve med en Aareladning. Adjø.»

Fru Smith lukked Øjnene og løfted afværgende Haanden, da Madam Lind spurgte hende, om hun skulde læse i Bønnebogen for hende.

Hun var saa træt, saa træt. Altid det samme op igjen, Maaned efter Maaned,

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Aar efter Aar. Den evindelige Madam Lind, som trætted og pinte hende, og som hun dog ikke kunde undvære, fordi det blev endnu værre med en anden. Hun havde jo prøvet saa mange i Aarenes Løb. Og saa denne græsselige Doktoren. Bare hun kunde slippe for ham, som hun for længe siden havde gjort sig fri for Veninders og Slægtningers plagefulde Besøg. Den eneste, hun ikke kunde nægte at ta imod, var Svigermoren. Men hun kom saa sjældent, Gudskelov, og alligevel altfor, altfor ofte. Nej at dø var det eneste. Ja, tænk, nu var det virkelig kommet til det, at hun gjerne vilde dø, saa forfærdeligt som hun før havde syntes, den Tanken var. Ja, Døden, den alene var Befrielsen.

«Saa bleg om Næbbet, hm, Jomfru,» Doktoren vagged paa de korte Ben og med Prust som af et Lokomotiv hen til Petra ude paa Gangen, hvor hun var falden i Tanker med Vandkanden i Haanden. «Hodepine, hm?» Han kneb hende i Kinden med Pege- og Langfingeren, «mat i Knærne, hm, ingen Madlyst, hm?» Ved hvert «hm» tog han med Fingrene et nyt Tag i Petras Kind for at faa fat paa mere og mere af den, og saa bed han Tænderne sammen, mens han talte.

«Nej,» sa Petra, «der fejler mig ikke noget,» hun søgte forfjamsket at trække Kinden fra ham. Han fulgte efter med Haanden.

«Ikke det, hm? Ja, saa kommer det. Jeg kan se det paa Dem. at De har Blegfeber. De maa faa Dem en Mand, det er det eneste, som hjælper for Blegfeber. Det eneste, som hjælper for Blegfeber,» gjentog han langsommere med sammenknebne Øjne.

«Ta væk de klamme Fingrene Deres,» Petra gjorde sig fri med et Ryk. «Jeg har ikke havt Bud efter Dem,» hun gik hastig forbi ham og sprang ned over Trapperne.

«Kom De bare til mig, naar Blegfeberen indfinder sig, saa skal jeg nok kurere Dem,» prusted Doktoren efter hende og stolpred sig ned over Trapperne, idet han forsigtig brugte Stokken til Støtte i hvert Trin.

Om Eftermiddagen kom der Bud ned paa Kontoret, om Konsulen vilde se op til Fruen, før han gik paa Logen.

«Nej Herman, Madam Lind er her ikke,» sa Fru Smith, da hendes Mand traadte ind og kasted et undersøgende Blik rundt om i Værelset, hvor

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Eftermiddagslyset udenfra var stærkt dæmpet af de hvide Rullegardiner. «Hun kommer ikke, før jeg ringer.»

«Hvad var det, Vennen min?» Smith gik hen til Sengen.

«Jo ser Du Herman,» begyndte Fru Smith undselig, «jeg vilde bare be Dig om ikke at huske paa det, jeg sa imorges. Naturligvis er det lidt rart, at en anden skal være din Kone og hede mit Navn, mens jeg ikke er mere til, men nu har jeg vundet over det, Herman. Jeg har ikke det mindste imod, at Du gifter dig gjen, tværtimod, jeg glær mig til det paa dine Vegne.»

«Det er mere, end jeg gjør, Lina. Jeg tænker aldrig paa det.»

«Du maa tro, jeg godt kan sætte mig ind i, hvad det har vært for Dig Herman, Enkemand saa at sige i alle disse mangfoldige Aarene, din Stakkar. Du har rigtignok ikke havt for blid en Lod, og saa god og snil Du altid, uafladelig og altid har vært imod mig, og tro, véd jeg. Jeg har skjønnet paa det, Herman, om jeg end ikke har talt om det.»

«Du snakker om Lod, Du, arme Lina min,» Smiths Stemme dirred lidt.

«Sæt Dig ned lidt, Herman. Det er kommet saa stærkt over mig nu, netop siden den Drømmen. Jeg ser hende gaa frisk og sund omkring her, ja Herman, lidt maa jeg græde, men det er ikke af Sorg –, og virkelig *være* noget for Dig, og da staar det for mig, hvad Du maa ha savnet, og hvor taalmodig Du har baaret det. Aa Herman, la mig faa Lov til at takke Dig en Gang for alle.»

Smith la Haanden over Øjnene og bøjed Hodet.

«Det skulde være tilladt at ha to Koner i slige Tilfælder som vort,» vedblev Fru Smith. «Du skulde straks faat Lov at gifte Dig, Herman, jeg havde ikke git Dig Fred før. Sig mig Herman, har Du ikke tit vært saa'n næsten lidt forarget paa mig?»

«Paa Dig, Lina? Herregud, hvor Du snakker.»

«Ja, det havde vært saa menneskeligt. Og saa dette, at jeg aldrig vilde dø heller. Du blev ved at være baade gift og ugift. Og saa tidt, som jeg har vært lej og sær. Jeg skulde skammet mig.»

«Ingen kunde ha baaret Ulykken penere end Du, Lina.»

«Ikke Ulykke, Herman. – Sig Kors.»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Ja ja, Kors da.»

«Og véd Du, Herman – ja nu maa Du ikke ynke mig –, men jeg vilde ikke ha undværet Sygdommen, nej ikke for aldrig det.»

«Aa, Lina, Lina,» mumled Smith og fôr sig med Lommetørklædet over Øjnene.

«Jo, for jeg skal sige Dig, Herman, paa en vis Maade har jeg levet min bedste Tid i disse Sygdomsaarene. Det sa jeg ogsaa til Pastor Hoff forleden, og han kunde saa godt forstaa det. Da jeg leved med Dig i Verdslighed og Tummel, var jeg saa fuld af Uro og Bekymring. Jeg var saa frygtelig jaloux, ja, tænk, det var jeg, og saa led jeg ved Tanken om, at min Vakkerhed ikke skulde holde sig, og Du bli kjed af mig. Men nu, Herman, nu er alt det for længe siden tat fra mig, og det er Sygdommens Skyld. Og ikke det alene, men der er næsten, som om jeg slet ikke hører denne Verden til. Jeg har faat saa'n Fred herinde,» hun folded Hænderne over Brystet. «Hvis Du rigtig forstod Dig paa det, vilde Du misunde mig, Herman.»

«Du er from og god og elskelig, Lina,» Smith la sit Hode let op til hendes Bryst.

«Ja, jeg har fundet frem til Gud og véd, at min Frelser lever, og Jeg véd ogsaa, at min Sjæl skal leve i al Evighed. Dette er det kosteligste af alt i Verden,» hun strøg blødt sin Haand gjennem hans brune, glinsende Haar. «Hvis jeg vidste Dig paa samme Vej, vilde jeg være et fuldkommen lykkelig Menneske, endda jeg ligger her og skal ligge her til min sidste Stund.»

«Jeg tror paa Gud, Lina, jeg tror paa Dig.»

«Ikke paa mig, Herman. Jeg er et skrøbeligt, syndefuldt Menneske. – Men nu maa Du gaa, Herman, ellers kommer Du forsent paa Logen.»

«Vil Du ikke, jeg skal være hjemme hos Dig iaften, snakke med Dig eller læse for Dig, Lina?»

«Aanej da, Herman. Nu skal Madam Lind til at gnide mig med de varme Uldkluderne, saa faar jeg Aftensmaden, og saa læser hun Aftenbønnen, før jeg lægger mig til Ro for Natten. Men jeg er saa glad, jeg fik sagt Dig dette. Nu er Du ikke mere bitter imod mig?»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Det var jeg ikke gran af før heller, Lina min.»

«Nej, men nu véd Du, hvordan jeg tænker.»

«Du søde, snille, velsignede Menneske,» han kyssed hendes Hænder.

Hun slog Armene om hans Hals og drog hans Ansigt ned til sig. «Kys mig,» hvisked hun. «Nej saa'n rigtig, saa'n som i gamle Dage. Tak Herman.»

XVI

«Saa, saa, saa, ikke skjælve, saa – helleduden da,» saa tidt hun vilde, hørte Petra disse Ord i sine Øren, og hun elsked at høre dem.

Saa ømt og sagte han havde hvisket, og saa varsomt og pent han havde tat paa hende. Det var noget andet end de fede Smeldkyssene og al den Knibingen og Kramsingen, Kjæresten hendes havde traktért med. Og tænk, ham havde hun vært glad i og sørget paa, da han døde. Ja, den Gang vidste hun ikke bedre, men nu –.

Hun gik som i en Rus med halvt tillukkede Øjne, og der laa som et stille Skin over hendes Ansigt.

Naar hun stod for sig selv ved sit Arbejde, smilte hun uden at vide det, og naar nogen uventet talte til hende, fôr hun sammen og skiftet Farve.

Men nu var der hengaaet to Uger, og Konsulen havde ikke talt til hende, naar han mødte hende i Trappen eller paa Gangen, og naar han skulde gi hende en Besked, havde han lukket paa Kjøkkendøren fra Bagstuen og sagt det ind gjennem Aabningen.

En underlig Mathed begyndte at snige sig over hende. –

– Madam Lind aabned Døren paa Klem og keg ind i Petras lyse Værelse, der var skilt fra Kjøkkenet ved det mellemliggende Skabkammer, og havde gammeldags, gulpolerte Birketræsmøbler, filérte Gardiner for de to høje Vinduesfag og hvidt Strikketæppe med Duskefrynser over den struttende Seng.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Nej kaslag, sitter hun her.»

Petra hørte ikke. Hun sad i sin Søndagskjole oppe ved Vinduet og stirred over den aflange, indhegnede Gaardsplads helt bort paa Toppen af Skibsriggerne nede paa den Stribe af Vaagen, der var synlig mellem nogle Pakboder.

«Ska' hun ikkje i Aftensangen?» vedblev Madam Lind og traadte indenfor.

«Ok, er det jer?» sa Petra og drejed sig paa Stolen. «Eg sad just og tænkte paa det. Eg var til Høimesse i Formiddag. Han præker pent Arentz.»

«Vel mykkje Evengelium,» sa Madam Lind og kom nærmere. «Loven er vorden vor Tuktemester til Kristum, siger Paulus,» hun virred med Hodet og gjemte Øjnene i sit folderige Smil, «og derfor, først Loven og saa Naaden.»

«Sit jer ner, Madam Lind. Nu sover vel Fruen Jeres?»

«Sover stakker? Aa nej, hun sover nok ikke just, men hun siger altid, naar hun har spist: Saa Madam Lind, nu ska' vi ha Middagshvilen vores, og saa tænkte eg idag, at eg vilde smite ner med denne her,» Madam Lind viste frem en Traktat, som hun havde holdt skjult under sit sorte Silkeforklæde. «Kristus din Brudgom, o syndige Sjæl! En liflig Tekst. Eg ligger 'an her paa Komoden, saa har hun 'an te ikvæld,[n28] hun kommer hem.»

«Ja,» sa Petra, «det kan være godt at ha nokke te læse i.»

«Eg har ossaa stukke' en ind paa Kunselen sit Natbord,» vedblev Madam Lind og satte sig paa Kanten af det haarde damaskbetrukne Stolesæde ved det andet Vindu. «Vi forblindede Mennesker er saa gjenstridige, at Naaden ret saa maa narres og lures ind paa os. Derfor er eg altid ute etter Kunselen, men han er en haard Nøtter te knække.»

«Men det er vel 'kje Meningen Jeres, at Konsulen er værre end saa mange andre?» spurgte Petra.

«Det va 'kje saa vel, havde eg nær sagt, hy, hy, hy,» Madam Lind lo med sin lydløse Latter og trak Mundvigerne helt op til Ørene. «Jo for des større Synder, des nærmere Naaden. Nej men verdslig, ser hun, lever etter sit naturlige Kjød med Rigdom og Fornemhed i alle Ender. Det er lettere for en Kamel at gaa igjennem et Naaløje, siger Frelseren. Men for Gud er ingenting umuligt.»

«Ja, det er jo svært fine Folk,» sa Petra. «Gamlefruen ser ud saa en hel

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Dronning, naar hun kommer.»

«Hun sku set hans Far da! Parøk, saa var flettet i en Pisk med Sløjfe paa og lange, blanke Støvleskafter. De stod stille paa Gaten og saag etter 'an. Ja Herrens Veje ere underlige. Farfaren var en simpel Mand, saa begyndte med to tomme Hænder, sto' sjøl og vejet op og handterte Smørstykkene og Spegesild i smaat paa Bu'en nere i Muregaar'en. Men alting florerte for 'an. Og sa har de giftet seg saa fint, Smith sine.»

«Eg har undret meg over, at Konsulen vil beholde den Bu'handelen,» bemærked Petra.

«Han vilde ogsaa helst late bli, ska' hun vite, men han tør ikkje, før Fruen er død. Du gjør din Far imot Herman, siger Fruen, naar han snakker om te sælle det. Der har din Farfar logge grun'en, ska' Gamle-Smith ha sagt paa Sottesengen sin, og derfor ska' Du holde Bu'en i Agt og Ære etter det Eksempele, din Far har git Dig. Men Kunselen har bare Lejelser ut af den Buen. En vet, kaa det gaar, naar alting bler overladt. Nu er det tredde Bestyreren han har havt i halvanne Aar, og han, saa er der nu, er nok af same Sorten.»

«Vil I ha en Kop Kaffi, Madam Lind?»

«Eg har drokke', men Kaffi siger eg aldrig nej til. Kaffi er for Legemet, ka Guds Ord er for Sjælen.»

«Eg har en Bror, saa endelig vil te Handelen,» Petra var kommen ind igjen med Kaffebrættet, som hun havde stillet paa det udslaatte gule Spillebord midt paa Langvæggen, og stod nu og skjænked op. «Flyt Jer her bort, Madam Lind. Han gnaaler altid paa, at eg ska spørre Konsulen etter Plads te 'an i Bu'en dernere. Trur I, det gaar an, Madam Lind?»

«Hvis det var meg saa hinner, saa gjor'e eg det ikkje,» svarte Madam Lind og blæste paa Kaffen, som hun drak af Underkoppen. «Nej siger eg te min Dotter, naar hun vil, eg ska' skaffe hinner Indpas her. En ska' aldrig begjære for møkke, men takke for det, saa er. Ellers kan Folk ble lej af en og ta ifra en det go'e, en har.»

«Det er ogsaa min Mening,» sa Petra. «Derfor gjør eg det ikkje.»

«Og desuten, saa ligger ikkje Kunselen seg i det. Bestyreren staar for alting. –

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Det er vel ikkje stærkt?»

«Nej daa!» Petra havde fyldt to smaa Glas med noget tykt sortbrunt. «Det er bare en liden Slump Hæggebærlikør, saa ble tilovers, daa eg fyldte paa Flaskene. Smag Madam Lind.»

«Ja hun er flink te sin Gjerning,» sa Madam Lind og slikked efter Likøren om sin indfalne Mund med en bred, tynd Tunge. «Det er saa det *ska'* være altsam'ens, Madam Lind, sa Fruen, daa hun havde smagt paa Syltetøjsprøverne, saa ble opskikket. Og som Fruen siger: Syltning og Slagtning kan en nok forstaa seg paa, men forstaa og forstaa er mange Slag, det. Slagtesuppen of de fine Røgepølsene var hun ogsaa saa fornødd med.»

«Ja Gudskelov for det,» bemærked Petra.

«Det maa hun nok sige. Han alene tilkommer Æren for, ka vi usle Kryp udretter. Ja, hun har rigtignok havt Held med seg. Vet hun, ka Fruen sa te Kunselen forleden? Du kunde gjerne hilse Goddag paa Husjomfruen, naar Du kommer ind, mens hun er her, Herman, for hun er da saa pen og manérlig, for et Tyende te være. Jammen sandten sa hun det ja, hy, hy, hy!»

«Her er mere Kaffi,» sa Petra, idet hun greb Kanden, rød i Kinderne, og fyldte Madam Linds Kop. Hun havde brændende Lyst til at spørge om, hvad Konsulen havde svart, men kom sig ikke til.

«Hun er bleven saa mild og myg Fruen i det sidste,» vedblev Madam Lind og øste af den brune Spølskaal tyk Flødesnærke op i Kaffekoppen. «Hun havde et stolt Sind te trækkes med, og Skjødesynden er vanskelig te faa Bugt med. Men tilsidst kommer Frelseren og gjennemsyrer den bodfærdige Sjæl med sin Naades søde Safter, og saa smelter Hjærterne. Som nu med Fruen, hy, hy, hy. Ok for en Omvæltning, eg har set paa hinner! Men vi har ossaa kjæmpet med Herren i Bønnen. Forøvrigt, ska' eg sige, ka eg tænker, saa trur eg, at Fruen er feig.»

«Gu' naa Jer, Madam Lind. Sku Fruen falde fra, saa ble' her vel mange Forandringer i Huse'.»

«Saa møsser eg Pladsen min,» sa Madam Lind stille.

«Eg fik vel pakke sammen eg ossaa daa,» mente Petra.

«Koffor det? Han kan jo ikkje gifte seg, før Sorgeaare' er omme, og

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Husjomfru sku her vel være alligevel kanske. Det er anderlissen med meg stakkes Kryp.»

«Det er 'kje værdt te sørge for det enddaa, Madam Lind.»

«Sørge!» Det gav et Sæt i Madam Lind, og hun vimsed ivrig omkring med de gigtknudede Hænder paa sit Forklæde og paa Bordkanten. «Trur hun, eg sørger? Eg maatte ikkje ha saa go' en Far deroppe daa, hy, hy, hy. Han har lovt te ta seg af meg og ge meg, ka eg trænger te min Dødedag. Og desuten, eg førte det paa Tale med Fruen forgangen og daa sa hun te meg: Vær rolig Madam Lind, I ska' ikkje komme te staa paa en bar Bakke, sa hun. Det har eg afgjort med min Mand. Ok ja, ser til Himmelens Fugle, de saa ikke, spinde ikke, og jeg siger eder –»

Petra hørte ikke efter. Hun kjendte sig saa underlig urolig, og hun sad og strøg med Tommel- og Pegefingeren fast op og ned ad Flasken med Solbærlikøren, medens hun med lidt nedtrukne Mundviger saa ret frem for sig. Madam Lind blev imidlertid ved med at citere Bibelsprog og snakke løs om den himmelske Fader og Herrens Forsorg og Liljerne paa Marken.

«Den udløste Sjæl hopper og danser, kan eg gjerne sige, og forlyster seg uafladelig,» summed det for Petras Øren, «hy, hy, hy.» Madam Lind havde rejst sig og flytted Stolen fra Bordet tilbage til Vinduet.

«Ja, I har det godt, I Madam Lind,» sa Petra vaagnende og rysted beundrende Hodet.

«Godt, hy, hy, hy,» og saa fik hun atter en Lekse om det samme. «Men nu faar eg op igjen. Tak for Traktement og god Omgjængelse. Skyndt seg nu i Aftensangen,» Madam Lind nikked og smutted ud.

– – Aa, det hasted vel ikke. Tidsnok naar hun kom, til han gik paa Stolen. Petra satte sammen paa Kaffebrættet langsomt og med en fraværende Mine. Saa glemte hun, hvad hun vilde, og faldt i Tanker med Hænderne om Kaffebrættets Kanter.

«Hilse Goddag paa Husjomfruen» – hm –, hilse Goddag paa Husjomfruen, – ja det var vel ikke noget at faa ondt for Brystet af. Hun *var* jo Husjomfru, og det var jo netop pent af Fruen. – «Husjomfruen er jo et Menneske, hun og, om hun ogsaa bare er et Tyende.» – Uf, hvor Fruen vist var hoffærdig, hoffærdig i sin inderste Sjælerod. Den Forandringen, Madam Lind havde snakt om, var vist saa

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

som saa. Men saa havde hun vel vært endda værre før da. Petra slap Brættet, gik lidt omkring i Stuen og satte sig saa paa Stolen foran Sengen.

«Han kan jo ikkje gifte sig, før Sørgeaare' er omme.» – Det var liksom Madam Linds Stemme læsped de Ord ind i Øret paa hende. Hun blev siddende ubevægelig; Hænderne laa ovenpaa hinanden i det kornblaa thibets Kjoleskjørt, der i bløde Folder faldt ned over Knæerne og ved Siderne. Saa mange slags Tanker strøg igjennem hende, uvedkommende, ligegyldige og ganske usammenhængende. Saa med[n29] ét sad hun og rokked med Hodet og sang indvendig med fast sammenklemte Læber:

Jeg eder nu vil fortælle,
Om en Kjøbmandssøn saa rig,
Som var inden de Rotterdamske Pæle,
Dengang han troloved sig.

I hans Faders Hus hun tjente,
Tjente der for Kost og Løn,
Dengang han sit Sind henvendte
Til den Jomfru saa dyderig og skjøn.

Du er den dejligste foran mit Øje,
Jeg tilbyder dig Kjærlighed sød,
Den kan ene mit Hjærte fornøje,
Jeg skal være dig tro til min Død.

Var det 3 den slog? Petra saa bort paa det gamle Væguhr med Blylodder og Messingkjæder nede ved Ovnen. Ja, saa blev det forsent at gaa i Aftensangen, og det gjorde vel heller ikke noget for én Gangs Skyld.

Nej, det var hun fast besluttet paa: Ikke for aldrig det vilde hun spørge om Plads til Peder. Konsulen skulde kanske tro, at hun vilde gjøre sig kjendt og nytte paa, fordi om han –. Hun skulde vise, at en anden ogsaa kunde ha Opdragelse. Ikke være forre sig, det var simpelt Netop nu skulde hun holde sig tilbage; havde det vært anderledes, saa –. Da kunde hun heller la et Ord falde om Peder inde i Kramboden hos Virs, naar hun kom der en Dag. Den Sivert Jensen, som stod der, var jo altid saa snaksom og forekommende – Tosken, han gjorde sig formelig til for hende –, og den Krambodgutten, de havde, vilde de vist helst være kvit, kunde hun forstaa. Men det var ikke værdt at sige noget til Peder om det endnu.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Uf disse Søndagene, naar hun havde Lov! Var det ikke for Skams Skyld, vilde hun helst bedt sig fri for at være fri. Formiddagen gik endda an; da var det hyggeligt i Kirken, saa mange fine, pyntede Folk og saa'n pen Salmesang. Men disse Eftermiddagene, som aldrig fik Ende. Hun vidste ikke, hvor hun skulde gjøre af sig selv. Hjem i Vaskerelvssmuget var der ingen Hygge med at komme; det blev altid bare til Kjækkel med Drea og til at se sig lej paa alt Ustellet. Og i Kirken var det saa dødt og kjedeligt. Det var mest simple Folk, som kom til Aftensangen, og saa var det altid de daarligste Præsterne.

Monstro om Konsulen var i Kontoret nu eller oppe hos Fruen? Eller kanske han sad ovenpaa paa Bagsalen, hvor han havde sine Pibegrejer og gamle Ungkarlemøbler. Der var lunt og hyggeligt deroppe; ikke saa fint som paa Fremsalene, men saa'n, at en fik Lyst til at bo der. Især naar det var Tusmørke, og det durred i Ovnen, og Lyset faldt ud gjennem Spjældet og dansed paa Gangtepperne, som laa i Kors over Gulvet, og Døren til Soveværelset stod aaben, saa en kunde se den nydelige Himmelsengen midt paa Langvæggen. «Jeg vil be Dem om, at De selv tørrer Støvet oppe hos mig,» havde Konsulen sagt, «for jeg finder aldrig Tingene paa sin Plads efter Pigerne.» Ja, hun stod vel anskreven, det var godt at mærke, og de kunde ogsaa være tjent med hende. Det var hun vis paa, Konsulen vilde syntes, selv om han ikke havde vært saa'n imod hende.

Nej, nu fik hun se til at ha sig lidt ud –, kige ind om Døren til dem i Vaskerelvssmuget alligevel. Det saa saa underligt ud at sidde inde hele Tiden, og saa gik jo den Stunden.

Ikke Fremvejen, tænkte Petra, mens hun langsomt og omhyggeligt tog Overtøjet paa, for hvis Konsulen netop kom gaaende i Trappen. «Bagvejen er jo for os Tjenere, og saa kan Du gaa Muren og Engen og slippe for at komme forbi Kontorvinduerne, hvis om han skulde staa der med Hænderne paa Ryggen og se ud paa Gaden.» Hun trak Traadhandskerne paa og tog Paraplyen. Det regned rigtignok ikke, men det var saa godt at ha noget i Hænderne, og saa vidste en jo aldrig, hvad Vejr det kunde bli'.

Tro, om Stine skulde ha laast Porten. Saa gik hun likegodt Fremvejen for ikke at hefte sig. Hun keg gjennem Vinduet ud paa Gaardspladsen. Nej, paa vid Væg. Det var i Grunden uforsvarligt at la Porten staa slig aaben om Dagene.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Saa fik det bære til da. Hun aabned sagte Døren og gik næsten listende gjennem Skabkammeret ud i det store, lysmalte Kjøkken, som skinned af Messing og Kobbertøj. Der laa Stine Kokkepige med de korslagte Arme ud over Kjøkkenbordet foran Vinduet og glode dvask over den rødstribede Halvgardin. Petra skotted til hendes brede Bagside og syntes, det var kjedeligt, at hun skulde forbi Kjøkkenbordet, for saa blev hun nødt til at sige Farvel til hende, men i det samme mærked hun, at Fødderne hendes tog den modsatte Retning, og straks efter gik hun igjennem den mørke Spisestue, hvor Stolene stod opstillet i Rækker langs Væggene, og det lange Bord midt paa Gulvet. Det var dog mærkeligt, at en kunde se paa alting, at det var Søndag. Paa Stolene og Bordene og Væggene og Gulvet, ja selv paa Ovnen kunde en se det. Det stod altsammen og smaasov af Kjedsomhed. Ude i Gangen ogsaa, saa dødt og øde med de lukkede Døre og den blanke Lygten, som hang saa stille deroppe i Taget. Og Trappen ogsaa, ja, saa den nu ikke anderledes ud end om Hverdagen? Saa blæst og smal og liksom døvstum.

Der kom nogen paa Gangen ovenpaa. Petra fôr sammen og skyndte sig mod Gadedøren, mens hun bag sig hørte Konsulens velkjendte Skridt i Trappen.

«Det var godt, jeg kom, før De gik, Jomfru, jeg vilde gjerne snakt lidt med Dem.»

Petra stod stille med Haanden paa Dørtaget, halvt bortvendt.

«Kom ind her et Øjeblik,» Konsulen lukked op Døren til Kontoret.

«Hvad var det?» sa Petra. Hun følte, som om hun ikke kunde flytte Fødderne.

«Har De saa'nt Hastværk?» Konsulen gik tæt hen til hende.

«Tror De, jeg vil bide Dem kanske?» vedblev Konsulen og betragted hende med et Smil, som gjorde Petra saa forunderlig skamfuld. «Sig mig, synes De virkelig, jeg er saa'n en Bussemand? Svar nu da.»

«Nej,» hvisked Petra, mens hun kæmped med Graaden.

«Det var bare det, jeg vilde be Dem om, at De skulde faa lagt lidt i Ovnen oppe hos mig iaften. Jeg synes, det begynder at bli kjøligt om Kvældene, skjønt Vejret jo holder sig mærkelig mildt.»

«I Soveværelset?» spurgte Petra med Øjnene fæstet paa Dørmaatten.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Nej, i det andet, men lad Døren staa aaben til Soveværelset. At sige, hvis De er hjemme til den Tid.»

«Jeg kan komme, naar Konsulen vil.»

«Langtifra! Jeg skal ud i Aften. Klokken 10 er tidsnok. Ja, saa ser jeg Dem kanske, før De lægger Dem.» Konsulen nikked og gik ind i Kontoret.

«Saa ser jeg Dem kanske, før De lægger Dem,» blev Petra ved at gjentage for sig selv hele Vejen. Hun vidste ikke af sig, før hun var kommen ned i Vaskerelvssmuget og hørte en glad Stemme sige: «Det var kjækt Du kom, Petra, eg har ventet saa paa Deg.» Hun stansed med et Sæt og saa Peder i sine usle Søndagsklær sidde paa et lavt Stentrappetrin lige foran sig.

«Er det Deg, Pedermann,» sa hun aandsfraværende. «Eg vilde ta meg en Tur ner te Dokker.»

«Har Du spurt Kunselen?» Peder rakte Hodet langt frem og stirred paa Søsteren med et spændt Blik.

«Nej, for det nytter ikkje nokke, Peder far. Konsulen har ikkje det ringeste med det, og der er heller ingen Plads ledig nu.»

Peder blev langt i Ansigtet og Hodet trak sig sagtelig tilbage.

«Kaa kan Du vite det, naar Du ikkje har spurt,» kom det saa forsagt med lidt Dirren i Stemmen.

«Jo, for eg har hørt mig for om det. Slaa Du Deg bare te Ro der Du er. Kan Du ble en go' Skomager, saa –»

«Og enddaa Du sa det te Marius, haa, haa, haa!» Peder brast ud i hikstende Graad. «Sidst Du var heme, daa Du skjændte paa 'an, fordi han ikke vilde gaa det Æren'e, saa eg gik, haa, haa, haa!»

«Ska' det være en Gut paa snart 16 Aar! Skjemmest Du ikkje? Eg vilde jo ogsaa gjerne, men eg kan jo ikkje hekse, Pedermann.»

«Ja ja, saa kan det være det sam'e.» Peder tørred sig i Ansigtet med sit altfor korte Trøjeærme og nikked truende med Hodet. «Saa drikker eg meg fuld i Kvæld eg.»

«Kaa siger Du Gut!» Petra traadte ham et Skridt nærmere.

«Det er eg nødt te, ska eg kunne bestaa. Se paa disse Søndagsklærne, hul paa

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Boksen baade fremme og bag. Men skidt, la bare gaa, hej Konferallera, hej Konferallera!» Peder stak Hænderne i Bukselommerne og gik syngende med Hop efter Takten nedover Smuget.

«Vent lidt Peder!»

«Eg har 'kje Ti'er!» raabte Peder tilbage. «Eg ska' hen etter Reiersen. Hej Konferallera!»

«Det er da ogsaa forgalt, at den Drea ikke kan lappe Klærene hans. Alting gaar paa ska'e. Alting. – Reiersen? Det er vel Drea, han vil ha fat i.»

Petra var naaet til Huset, hvor Faren bodde. Idet hun gik forbi Madam Holms Fremstuvinduer, der var saa lave, at et Barn udenfra kunde overse hele Værelset, keg hun uvilkaarlig derind, og saa Madam Holms Nakkeknude med de smaa Musefletninger og hendes graa Kords Kjoleryg mellem Gardinerne bag de blomstrende Potteplanter. Hvorledes var det, hun sad Madam Holm, tænkte hun, da hun var kommen ind i den lille Gang, saa underlig højt oppe i Vinduet, og saa laa der noget lyst tværs over Skuldrene hendes.

«Jo her ser ud,» Petra traadte fra Gangen ind i Kjøkkenet, hvor Gulvet var uvasket, og Gruen og Kjøkkenbordet fuld af Sod og skidne Kjørler. Døren til Bagstuen stod paa klem, og ud derfra trængte en snøftende Lyd. Petra keg ind.

Ved Vinduet sad Drea i Skjørt og Trøje helt foroverbøjet og græd med Haanden for Ansigtet. De højt optrukne Knæ var lagt i Kors, og den ene Albu var støttet i Fanget. Nedad Ryggen hang en vældig, halvt opløst Flettepisk.

«Sitter Du og greter idag,» sa Petra, idet hun traadte ind og stilled sig op foran Søsteren.

Drea løfted hurtig sit forgrædte Ansigt og saa forfjamsket paa hende. Saa fôr hun op af Stolen og gav sig til at sno Flettepisken sammen til en Top i Nakken.

«Du er vel daa ikkje kommen i Ulykke med Ravn, Drea?»

«Ja, det er vel det, Dokker venter paa, men Dokker skal faa en lang Næse allesam 'en.»

«Gu' ge, det var saa vel; ingen sku' ble gla'ere end saa meg.» Petra maatte formelig gjøre sig Umage for ikke at høres altfor venlig i Stemmen. Hun var saa mild og snil idag, at hun ikke kunde bli sint, hvad saa Drea sa; det kjendte hun

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

paa sig.

«Vi er jo bare os to Søstre,» vedblev Petra, da Drea intet svarte, «og om vi ogsaa har kjæklet og vært Uvenner tidt –. Du er alt for uvorren med Rygte dit Drea. Før en véd Ord af det, er en mærket for Livstid.»

«Ja skidt for det,» Drea kasted med Nakken, og saa kom der nogle Trækninger om Munden, der gjorde Læberne tyndere og liksom slog Rynker paa dem. «Saalænge eg gaar her heme – Du kan sagtens, saa har det saa godt,» hun tørred sig i Øjnene med Trøjesnippen.

«Hvis Du tog Deg lidt af det, Drea. Her er nok af Arbej', sku' eg mene.»

«Ja hvis Far var anderlissen, og vi havde om ikkje mere end te det allernødtørftigste, men en saa'n saa han! Nu har han ossaa tokke seg te at tøjse med Madam Holm derinde. Ka ska' der ble af en, saa gaar og stamper og roter i sligt nokke.»

«Ka siger Du, Madam Holm!» og saa stod det med ét klart for Petra, at det var Farens lyse, flækkede Frakkeærme, som havde ligget over Madam Holms Skuldre, og at denne havde siddet paa Fanget hans.

«Ja, just hinner! Eg lovte her forleden, at eg sku klage 'an for Deg, men han bare bandte.»

«Det var da græsseligt te høre,» mumled Petra.

Det gik med Kjøkkendøren, og straks efter kom Frimann ind i Stuen. Han vagged over Gulvet med de fede, blødt krummede Fingre nede ved Knærne og sa muggent til Petra: «Du ute og gaar.» Saa trak han ud Skuffen i Klaffebordet, fandt frem en Rest af en Tobakskardus og gik igjen.

«Kaa folkelig han saag ut idag,» sa Petra i en forundret Tone.

«Ja, har han ikkje kjøbt seg en Snip, saa eg maa stryge te 'an kver Lørdagskvæld daa?»

«Du ska' se, di ska gifte seg,» udbrød Petra.

«Ha, ha, ha!» lo Drea. «Gu' ge, det var saa vel; hun kjener jo go'e Penger og ejer Huse' frit.»

«Eg sku' be Deg komme ind te Madam Holm, før Du gaar.» Det var Frimann, som talte. Han var kommen ind igjen, og gik nu hen og aabned Alkovedøren og

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

vælted sig ind paa Sengen.

Da Petra en Stund efter havde vært inde hos Madam Holm, passed Drea hende op i Gangen og fulgtes med hende et Stykke ned over Gaden.

«Jo daa,» sa Petra. «Det var, saa eg tænkte; di ska' gifte seg.» Drea standsed og saa paa Søsteren med maabende Ansigt.

«Hun snakte saa pent og fornuftigt,» vedblev Petra. «Hun vilde ta seg af Guttene og holde Far fra Drikkingen og sitte Dør i Væggen mellem begge Stuerne og ha den ene paa Stas. Hun syntes, det sku være godt at ha nokken te hygge for, og hun gjor'e det ikkje for sin egen Skyld, men for te hjælpe paa di Stakkerne.»

«Isjh,» sa Drea. «Folk saa gaar paa Gravens Rand, det er utidigt.»

«Det skiller jo ikkje os. La' di bare domle, saa di sjøl vil. Men en Ting sa hun: Du sku væk.»

«Ja, hun kan være rolig,» mumled Drea.

«Saa kan Du jo ta Deg ut og tjene.»

«Ja, saa kan der ble Skik paa meg og. Du maa tro, eg tidt har spekulert paa det, for eg har mine Alvorstogter eg ossaa, men saa længe det var, saa det var –»

«Eg er mest gla' for Guttene,» vedblev Petra. «Kaalissen skikker Peder seg om Dagene?»

«Han skikker seg saa, at Meisteren retnu jager 'an. Naar han kommer om Kvællen, hiver han Fangskinde' af seg og løper paa Dør, og saa er han ikkje te faa vaagen om Morningen. Det er Reiersen, som forfører 'an. Han gaar her og lusker etter 'an, og saa skikker han 'an ind og ber meg komme ut, der er nokken, saa vil snakke med meg.»

«Ja, det var galt, Du slo' op med Reiersen. Det har eg altid sagt.»

«Der er én te ifølge med 'an, en saa staar i Krambu' hos Virs nere paa Strandgaten, en stor, lang Prylert.»

«Gamle voksne Mennesker – Ka di vil med saant et Guttebarn,» sa Petra. «Men nu faar eg gaa. Farvel.»

«Farvel,» nikked Drea. «Eg lukker paa Døren te Madam Holm og siger Kipelam ind te hinner. Eg gjør det.»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

XVII

Klokken var ½ 1 om Natten. I Konsulens Soveværelse brændte to Talglys, og ind gjennem den aabne Dør til det andet Værelse faldt en smal, gul Lysstribe. Midt i Lysstriben stod Smith og knytted Silkesnoren om den brogede Vatslaabrok. Han var rød i Ansigtet, Hodet luded lidt, og om Munden laa et forlegent Smil. Bag ham lød der en sagte Hulken.

«Bær Dem nu ikke, som om De var en forført Uskyldighed,» sa Konsulen i en venlig-spottende Tone og vendte sig om mod Sofaen borte paa Langvæggen, som laa i Mørke.

Da han havde sagt dette, hørte Hulkingen op, og i Mørket blev synlig Omridsene af noget endnu mørkere, som bevæged sig henover Gulvet.

«Gaa nu stille i Trappen, saa den Helligaand ikke hører Dem,» vedblev Konsulen, «hun har Ører som en Los, den gamle Odderen.»

«Hys, hys, hys, Jomfru Frimann. Luk Døren forsigtig.»

Da Petra var kommen udenfor trak hun Skoene af og gik med dem i Haanden stille og langsomt ned over Trapperne. Hvergang Trinene knirked under hendes Fødder, standsed hun og trykked Haanden mod Hjærtet. Saa'n en Strækning hun havde for sig, Trapper og Ganger og Spisestuen og Kjøkkenet og Skabkammeret – og famle sig frem, vogte sig for at rende paa. Uf, det var en fæl Tur.

Saa gudskelov, endelig var hun inde hos sig selv igjen. Du store Tid! Der stod Lyset og brændte efter hende. Om nu Madam Lind havde havt et Ærind ned i Skabkammeret efter Lærredsstykker eller noget, og havde stukket Hodet ind for at se, om hun var vaagen, og fundet Sengen tom. «Gud trøste og hjælpe mig,» mumled Petra og satte sig, stivt som om hun gjorde det i Søvne, paa en Stol tæt ved Døren. Hvad saa Konsulen vilde sige til hendes Skjødesløshed. – – –

– – Som om De var en forført Uskyldighed. Petras Læber bevæged sig sagte, mens hun sad der ret op og ned paa Stolen med dødt Ansigt og saa ned paa de lukkede Hænder, som laa løst over Knæerne. Han troede altsaa –. Ja, naturligvis

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

troede han det. Det var *det*, han mente, da han snakte om hendes Kjærester og sa, at hun var en erfaren Pige. Det var altsaa paa *den* Maaden, han brydde sig om hende, bare *det*, han vilde hende. Og hun, som havde havt saa ganske andre Tanker, havde syntes, hun liksom var i Kirken om Dagene og havde følt sig som en Dronning ved Siden af Drea nede i Vaskerelvssmuget idag, havde vært saa glad, at hun ikke kunde andet end være snillere mod hende, den Stakkaren, som ikke havde and't end at løbe med Ravn. – Og nu, hvad var der nu blet af Dronningdommen hendes?

«Til at støtte et Fruentimmer i Uløkke, holder de sig aldrig for fine» – – Ja, Madam Holm, hun vidste Besked, hun. Nu kom de for hende de Ordene, dengang agtet hun ikke paa dem.

Hun havde jo ogsaa vært gal. Han var jo en gift Mand, og saa fin og fornem mod hende, og hvis han havde ment noget orntligt, havde han naturligvis ventet, til han blev Enkemand, eller ialtfald ikke begyndt paa en saa'n Maade. Ja, hun havde vært gal, forblindet, rent ud forgjort. Det var hendes egen Skyld altsammen. Havde hun tat det anderledes, saa kunde ingen vide –. Men nu havde jo Konsulen maattet tro, at hun straks stod færdig –. Bare rakt Fingeren ud – hun parat. Ingen Skræk for Synden, ingen vising Vintervejen, ikke et Gran af Blufærdighed engang, ikke før nu inat med det samme hun mærked, hvad han vilde, men da var det forsent.

Nej, hun var kommen ind i noget rent forkjert, det saa hun nu, og det var bare den Visen om den Rotterdamske Kjøbmandssønnen, som var Skyld i det – – –. «Men han *skal*, han skal faa vide, at jeg ikke har vært en saa'n en». Der kom Trækninger i Petras Ansigt; den forstenede Mine opløstes i et Udtryk af dirrende Smerte, og Øjnene fyldtes med Taarer. «Han skal ikke trakke paa mig bagefter –. Tro, at jeg skabte mig til –. Aa, at han havde Hjærte til at sige det og med den Stemmen, som om det hele var Kommers –. Hun rokked sagte paa Stolen, og en klagende Murren trængte ud over hendes Læber.

«Petra, er Du oppe, Petra!» raabtes der tydelig etsteds fra. Hun for op og saa sig forvildet om.

«D'er meg, Peder. Gløt paa Vindøge dit; eg staar herute!»

Petra tog sig til Hodet og blev raadvild staaende.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Petra, Petra daa!» lød det igjen derude fra.

Petra listed hurtig over Gulvet, løfted Rullegardinet, aabned et Vindue og keg ud paa Gaardspladsen, der lyste graalig i det disede Maaneskin.

«D'er bare meg, Peder. Ser Du meg ikkje?»

Jo nu saa hun ham. Han stod et par Alen fra Vinduet med oprakt Hode og Hænderne i Bukselommerne, og Petra syntes, han vagged paa Benene.

«Hys med Deg, Gut!» sa hun barskt. «K'e' saa er tids?»

«Eg sku bare be Deg komme ut lidt,» sa Peder med tykt Mæle.

«Er Du bleven tussete Gut! Kem sku Du be meg ifra?»

«D'er Reiersen og Jensen hos Virs sine. De vil ha Deg ut en Tur i Maaneskinne'. Slaa seg løs, Jomfru Frimann.»

«Vil Du la bli' at skrige saa højt!»

«Du skal faa baate Bokøl og Portvin! Vi har med os, og Jensen er saa forlivt i Deg. Slaa seg løs, Jomfru Frimann.»

«Vil Du ha Deg afste' paa Øgeblikke', Gut! Kaalissen er Du indkommen?»

«Klyve over, vet eg. Her er Gutten sin!» Peder rev Haanden op af Bukselommen og smeldte med Fingrene. «Du kan da ikkje la Folk staa te Nar for Deg. Di venter ute paa Muren. Det sku bare være Drea.»

«Eg roper paa Vægteren,» Petra trued ud gjennem Vinduet. «Ut med Deg sam'e Vejen, Du er kommen! Vægteren er 'kje langt vække.»

«Nu Peder Frimann Far, kaa bler Du af?» raabtes der ind over Plankeværket.

«Hun vil ikkje, sejer hun. Hun er saa malesjøsk, saa det staar etter!»

Petra drejed sig hurtig bort fra Vinduet, og sprang paa Strømpelæsten, som hun var, ilsomt gjennem Skabkammeret og Kjøkkenet ud paa Gaardspladsen. Hun kom bag paa Peder, der fremdeles stod med Hodet rakt op mod hendes Vindu og raabte, at hun skulde slaa sig løs. Uden at sige noget greb hun ham i Skulderen med et fast Tag og drog ham over Gaardspladsen hen i Hjørnet til Porten, der var lukket med en Jernkrog.

«Takken for Pladsen, Du lovte meg hos Kunselen,» pamsed Peder, mens han svagt stritted imod. «Sa Dokker Plads hos Kunselen? Jaggu sa eg det.»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Nu understaar Du Deg ikkje te gjøre mere Natallarm,» sa Petra befalende og stødte Peder ud gjennem Porten, som hun holdt halvaaben. Hun smald Porten til, lukked Krogen paa og drejed Nøglen rundt.

«Ka slag, er Du ikkje metere[n30] Kar? Og Du vil by Deg frem te Karbugut?»

«For et raat Maal,» tænkte Petra, som stod lidt og lytted. «Det er godt te høre, ka han er kommen af.»

«Kem va', saa hev Deg ut?» Det var Reiersens Stemme.

«Eg vet ikkje.»

«Kanske det var Nissen, ha, ha, ha!»

«Eg kun 'kje se det, for det tog meg bakenifra, men det var stærkt i Armen.»

Petra maatte næsten smile. Gudskelov, der tutled de sig.

Den Peder ossaa! Aa ja, alting var ligt. Hvor skulde han blet anderledes fra –. Petra var igjen paa sit Værelse. Bedst at slukke Lyset, saa han kunde tro, hun sov, om han skulde komme igjen. – Jensen forlibt i hende –? Det gjøs i Petra af Væmmelse ved den Tanke, saa'n en fjaak og smørbli' Kramburotte –. Titte bli –.

Hun begyndte at Klæ sig af i Mørket, og saa kom det væltende over hende igjen, det, som var foregaat oppe hos Konsulen. Ja, han fik tro om hende og betragte hende for, hvad han vilde, det fik være den Skam, det var –, hendes Hjærte var lige fuldt af Kjærlighed til ham. Om hun saa skulde være foragtet som den laakeste af alle, – vinked han, saa kom hun. Alt kunde hun bære for hans Skyld, alt undtagen det, at han tog hende for en saa'n en. Han skulde vide, at hun aldrig før –, at han var den første og eneste, og hun vilde sige til ham, at hun ikke var sint paa ham for det, at hun just var stolt af, at han var den eneste. Bare han ikke blev kjed af hende og lod hende gaa for den, hun var, og ikke saa til hende, for saa fik hun Tæring af Sorg. Lidt, bare lite gran maatte han bry sig om hende –. Ja, om hun saa skulde tigge ham paa sine Knæ om det. Men de sa jo, at naar en Mand fik sin Vilje, havde de nok af en, og han var straks bleven saa kold og fremmed. Da han havde trukket hende ned til sig paa Sofaen og slaat Slaabrokken om hende, havde han sagt Du og Petra, men saa bagefter, Di og Jomfru Frimann.

Petra krøb op i Sengen og gjemte sig under Dynen. Hun kneb Øjnene fast i og

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

vilde sove, men det lykkedes ikke. Brystet hævedes hvert Øjeblik af betrængte Suk, og hun vendte sig i Sengen saa hæftig, at den knaged.

Pludselig sad hun oprejst og lytted. Var det ikke? Jo, det var Konsulens Skridt paa Gangtæppet ovenpaa. Frem og tilbage, frem og tilbage. Hun havde længe hørt denne sagte, knirkende Lyd uden at tænke paa, hvad det var. Saa sov heller ikke han –. Gud evig velsigne ham! Petra følte som en varm Bølge igjennem sig. Saa var han kanske lidt lej han ogsaa, og havde alvorlige Tanker. Saa, nu blev det slut – ja, engang maatte han vel gaa til Ro, han ogsaa.

Petra la sig tilbage paa Puden og folded Hænderne over Brystet, men straks efter letted hun Nakken ganske lidt og holdt Aandedrætet tilbage. Hvad var det for noget? Knirked det ikke i Trappen, og nu med en Dør? Aa, saa susende stille det var. Jo sandelig, der hørte hun Døren fra Spisestuen til Kjøkkenet, den peb i det ene Hængsel. Bare Hjærtet hendes ikke vilde banke saa højt; det overdøved Lyden, hun lytted efter. Der var det i Skabkammeret, hans Skridt, hans Skridt! Hun vilde hørt og kjendt dem, om hun havde ligget i sin Kiste under Jorden. Det gjorde ondt i Nakken at holde Hodet oppe fra Puden, men hun vilde ikke røre sig – og saa slog det inde i Ørene: dom, dom, – bare dreje Øjnene ganske sagte hen imod Døren. Der gik den op –. Aa Gud Fader i Himmelen, saa høj og rank og stille han stod der i Mørket paa Tærskelen og hvisked hen til Sengen.

«Er der nogen,» stræved Petra med at sige, men der kom ingen Lyd. Noget sad og tikked i Svælget og liksom fyldte det.

«Er De vaagen, Jomfru?» Aa, Herregud, den frygtagtige Røsten, jubled det inde i Petra.

«Ja. Er det Konsulen?»

Han lukked Døren sagte og kom helt hen til Sengen. «Jeg vækked Dem vel ikke?» hvisked han.

«Nej, jeg var ikke sovnet,» svarte Petra og lod Nakken sagte falde ned paa Puden.

«De var saa besynderlig, da De gik,» sa Konsulen. «Jeg likte det ikke.»

«Ja,» svarte Petra, «jeg var lidt ude af det.»

«Havde jeg vidst, det vilde gjøre saa'n Indtryk paa Dem, saa Gud bevare mig

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

vel.»

«Kan De ikke sige Du til mig,» bad Petra.

«Nej for det forsikrer jeg Dem om –. Sig mig –. Ja, som sagt, jeg er meget lej for det. Nej, begynd nu ikke at græde igjen da.»

«De maa ta det fornuftigt,» vedblev Konsulen og strøg Petra over Ansigtet. «Gjort Gjerning staar ikke til at ændre.»

«Det er ikke derfor,» hvisked Petra gjennem Graaden. «Men det krænker mig, at De kunde tro – Jeg har aldrig vært saa'n før.»

«Nej, det er just det gale ved Tingen. Havde jeg anet –. Men vær nu ikke sint for det.»

«Det er jeg heller ikke. Men kan De ikkje sige Du til mig?»

«Jo, Petra. Stakkels smaa Petra. Jeg har saa ondt af Dig, og jeg bebrejder mig –, men ta det nu med Taal. Jeg skal være snil med Dig.» Han bøjed sig ned, kyssed hende fast paa Kinden og gik.

XVIII

«Gaa op te Konen min og sig, hun kan sitte Grøten paa Aamen saalænge,» sa Virs en Aften i Februar til Sivert, da denne havde sat Lugerne for Vinduerne og alting var færdig til at lukke. «Eg har nokke Regnskab te gjøre op.» Virs tændte et Lys, slukte Oljelampen i Taget og satte sig paa Krakken foran Pulten.

Sivert gik ovenpaa og afleverte Beskeden. Han stod borte ved Døren og saa ned i Gulvet, mens han talte med flou, lav Stemme. Madamen nikked og spurgte, om Sivert ikke vilde spise med det samme. Om Virs ikke havde Tid, behøved jo ikke han at vente.

«Jo tak, Madam, men eg har ingen Matløst ikvæld.»

«I sku' nu vel ikkje paa Komers igjen, Sivert Jensen, Far?»

«Og nej, det være langtifra,» sa Sivert og sukked.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Gu ge, det var saa vel, at I havde faat nok af det,» formante Madamen. «Paa den Maaten bler det bare til Uløkke for Jer.»

«Ja, eg vet det nok, Madam.»

«Kem er, saa har forført Jer? Sei det te meg.»

«Ingen har forført meg, Madam Virs. Eg har den Naturen hos meg sjøl.»

«Det faar I meg aldrig te tru – eg, saa har set paa Jer i disse to Aarene. Men dette gaar ikkje Vejen. Det maa 'kje hænde seg engang te, at Virs kommer ner Klokken ½9 om Morningen og finder Krambu 'gutten sittenes i Trappen og Jer sovenes i Sengen. Det var nu ogsaa stygt af Peder, at han ikkje hadde vækket Jer. Hadde det enddaa vorre Mass, men Peder, saa er saa forre seg.»

«Han havde ikkje vært go' te faa meg vaaken, sa 'an.»

«Ja, er det ikkje for galt! Der kan I se, for et Levnet I fører. Det var rimeli', at Virs ble' forarget.»

«Ja det ska' være vist,» sukked Sivert.

«Men Herregud Mann – I er jo sjøl Herre over, ka I gjør. I kan jo bare late bli te gaa ut, vet eg.»

«Ja,» sa Sivert og rysted samtykkende Hodet. «Eg har sagt det sam'e te meg sjøl, men det hjælper ikkje nokke.»

«Aa, hvis der bare er Alvor i det saa. Det var daa stor Synd for Jer, om det sku gaa galt, ja, for eg har faat saa'n Godhed for Jer, vi er jo barnløse Folk.»

«Netop derfor kan eg ikkje komme meg te, at – –. Han sa imorges Virs, at nu sku det ble slut –.» Siverts Ord tabte sig i en uhørlig Mumlen.

«Det beror utelukkende paa Jer sjøl, Sivert Jensen, Far. Ingen er villi'ere end saa Virs. Det er jo dette sørgeli'e med denne Foteska'en min. Ellers havde vi ikkje behøvd nokken. Men skik I Jer bare orntlig, Far. Alt ska ble glømt, sopt og vække, tru I meg.»

«Eg seier Tak, Madam. Eg seier saa sandt er, at eg aldrig kan fuldtakke hverken Jer eller Virs.»

«Gaa nu ner og lig Jer, og tænk et Alvorsord over, ka eg har sagt. Eg mener Jeg det saa vel, saa.»

Tænke et Alvorsord, mumled Sivert, da han var kommen ned til sig selv. Nej,

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

det fik være til en anden Gang; ikvæld var han altfor laak. Bare faa lægge sig; ikke tænde Lys, beholde Underbuksen og Strømperne paa, saa gik det fortere. Han letted paa Overdynen og krøb i Seng.

Den Dunkingen oppe i Tindingerne. Hvad Led han end la Hodet paa, saa var det og blev det lige galt.

Kanske paa Ryg med Hænderne under Nakken. Nei, det var det værste af alt. Ikke vilde Tørsten gi sig heller, endda nu hele Dagen var gaat – aa jødes, aa jødes for en Dag! Sivert rakte ud efter en Stenkolle med Vand, som han havde sat paa Stolen foran Sengen, letted sig op paa Albuen og drak.– – Saa til Fankeren, der kom han luskende ikvæld og –. Bare han daa havde laast.

«Er Du her, Jensen?» spurgte Reiersen lavmælt, idet han sagte aabned Døren.

Sivert gav intet Svar.

«Han sku daa vel ikkje ha lagt seg alt,» mumled Reiersen og kom famlende hen imod Sengen. I Mørket stødte han til en af Sukkerkaggene, saa den raved.

«Hys daa,» sa Sivert. «Virs er i Krambu'en.»

«Ja, eg saag, der var Lys. Ka ska dette bety?»

«Eg var sømnig,» Sivert vendte sig haardt om mod Væggen.

«Sine er ute og venter paa Deg. Dette er jaggu laakt af Deg.» Reiersen stod og følte sig for efter Sivert oppe ved Hodegjærdet. Nu fik han fat i hans Skulder.

«Rejs te Donders,» sa Sivert og flytted sig paa Puden.

«Det er bedst te slaa paa Deg en Dram. Kaa staar Lyse'?» Reiersen rev af en Fyrstikke, fandt Lysblakkerten i Vinduesposten og tændte. Saa trak han en Flaske op af Lommen og holdt den hen til Sivert: «Se her, Far, drik! Saa kommer Du Deg.»

«Eg smaker det ikkje!» Sivert gryssed af Væmmelse.

«Gjør ka Du vil,» svarte Reiersen og drak selv. «Nu kan eg fortælle Deg, at Drea Frimann har sagt ja te gaa paa Danseballe' med meg.»

«Det angaar meg ikkje.»

«Jassaa! Det var vel ikkje Deg, saa vædded om, at Du sku faa Petra te gaa

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

med Deg, og eg ikkje Drea?»

Sivert skjød Ryggen ud i en Bue.

«Koffor sendte Du ikkje Peder hen og sa, kaalissen Du havde det»?

«Du sku 'kje være fuldt saa hyggelig,» vedblev Reiersen efter at ha ventet lidt paa svar. «Er Peder hemgaaen?»

«Du kjæfter saa længe, te Virs kommer ind og hiver Deg ut.»

«At Du var slig en Skrælling,» haante Reiersen. «Du vil vel ikkje være med paa Danseballe' heller nu, Mote' er fullen saa paa Deg? Svarer Du ikkje, tar eg Dynen af Deg og gaar med–. Det var and't igaaraftes. Jysses! Daa sku' Du sitte Verden paa den hinn Enden og føre op med Kunsel Smith sin Husjomfru. Bare Skræp! Hun betakker seg nok, kjenner eg hinner ret.»

«Like vakkert,» snerred Sivert døsigt.

«Men med *skal* Du, saa møkke Du vet det. Listen er alt skikket ut te Madam Andersen, og Du staar øverst paa 'an.»

«Kjæften te!»

Reiersen stod lidt og saa bort paa Siverts krogede Bagside under den stribede Dyne. Saa gik han fort de to Skridt hen til Sengen, løfted Armen for at gribe fat i Dynen, men betænkte sig, stak istedetfor Haanden op i Stenkollen og sendte Sivert et kraftigt Vandskvæt i Nakken. «Der har Du det! Se saa og sov Sinne af Deg,» sa han med en Fnisen.

Sivert rejste sig hastig overende: «Prøv at gjøre det engang te?» han knytted forbitret Haanden mod Reiersen.

«Det har eg ikkje Ti'er te,» svarte denne. «Ka Beske' ska' eg ge Sine fra Deg? Ja ja, Far, det er det sam'e for meg, hvis Du endelig vil ha hinner ind te Deg.» Reiersen gik imod Døren.

«Sei, at eg er dau og ble begrovven igaarformiddag.»

«Saa tar eg hinner hem te meg for te trøste hinner lite vette. Men paa Danseballe' ska' Du, saa mykkje Du vet det.»

«Blaas Lyse' ut etter Deg, Slamp!»

Men Reiersen var alt ude af Døren. Saa maatte Sivert selv tumle frem for at slukke. Med det samme drejed han Nøglen om i Laasen.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Den Heste-Reiersen, han maatte vist ha et Hode af Pundt-læ'r. Først Øl i Kandevis og en hel Flaske Kornbrændevin oppe i «Knibetangen» og saa al den varme Rumgroggen hjemme i Logiet hans. Den havde der vist været Forgift i; det var vel derfor, Reiersen havde faat den saa billig. Han havde da drukket mange Ganger før, og fyldesyg havde han ogsaa vært, men saa dødsens elendig som idag –. Baade Saften og Kraften var borte fra Kroppen hans, og saa kunde han ikke finde Hvile, nok udvendig for Lemmerne, men indvendig var det liksom alting havde løftet sig op fra sin Plads og ikke vilde falde til Ro igjen. Ja, Drik og Turing var Satans Værk. – Saa græsselig, som en fik lide for det bagefter. Paa saa mange Maader. Slig som han foragted sig selv! Han kunde spytte paa sig, piske sig med Ris, lægge sig plat ud i Strandgaden og la Hester og Folk stampe bort over sig. Og Samvittighets-nag for Gud og Mennesker.

Ja, slig som han angred paa det altid, og endda gjorde han det om igjen. Og alle de Penger det kosted, bare dem han havde git Sine foruden Tøjer og Sager, tat op i Krambu'en villig væk, fordi han havde lovt det om Kvældene, naar han var tun'en, og syntes det var Skam at gaa fra det om Dagene. Nu havde Sine ogsaa lagt ham ud som Barnefar og forlangte, han skulde holde hende, naar hun blev vækvist fra Tjenesten. Pene Grejer! Han, som var kommen sig saa godt paa Fode, 36 Specidaler havde der staat i Sparebanksbogen, fuldt op af go'e Klær, før han begyndte at sælge af dem, og ikke en Halvskilling udestaaende hos nogen.

«Ka Du daa er for et Menneske,» sa Sivert halvhøjt, og saa sukked han tungt og grov Ansigtet ned i Puden.

Der laaste Virs Kramboden. Saa stødig og stilt han gik i Trappen. En kunde høre paa de Skridtene, at det var en orntlig Mand, som aldrig havde vært ude for noget galt. Derfor var han ogsaa blet til Folk. Bare han kunde være som han. Nu kom han ind ovenpaa; der satte han sig paa Stolen ved Vinduet, saa begyndte de at snakke om ham. Madamen vilde lægge ind et godt Ord for ham, og Virs vilde gi sig.

De var saa snille, Virs og Madamen; der fandtes ikke andet end godt i dem. Hele Vinteren havde han turet og tidt vært sløv og doven om Dagene, men de havde set gjennem Fingre med alting i sin store Taalmodighed. En kunde græde over det – han, som lønned dem saa slet. Og Moren da –. Hun havde hørt Rygter

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

om ham og formanet ham saa pent her i Vinter, men ingenting bed paa ham.

Nej, han var en gudsforgaaen Krop, rigtig et forfaldent og ryggesløst Menneske. Der var vist ingen Raad med ham, for saa tidt, som han havde foresat sig – –. Og nu han skulde faa en Løsunge! Han maatte jo grave sig ned i Jorden af Skam, eller rømme. Ja rømme, om det saa bar tilsjøs igjen, for det, han sad i nu, kunde han aldrig komme sig op af mere. Holde en Unge, en levenes Unge med Sko og Klæ'r og Mad og Drikke, en Unge, som vokste og villig væk trængte mere og mere. Han kunde jo aldrig faa en glad Time, Gnag og Grav uafladelig. Gnag og Grav ja, det var han vel vant med. Det var det eneste, han havde igjen for alle Pengene og alt sit Ulevnet. Glad havde han aldrig vært, undtagen i Fylla, og sligt noget var ikke Glæde, bare Vildskab og Svineri, Løgn og Skryt og store Ord. Som nu igaaraftes, da han havde bandt paa, at han vilde traktere hele Danseballet med Drikkevarer, og møde frem med Konsul Smith sin Husjomfru, bare fordi en af Fyrene havde sagt, at hun var pén og pyk, men vist alt for stolt til, at de turde by hende med. Jo da! Han kjendte hende godt, han var omtrent Dus med hende, han kunde faa hende til Kjæreste, hvad Øjeblik han vilde. Han havde tat Broren hendes til Krambodgut bare for hendes Skyld, og gav ham Maanedspenger af sin egen Lomme, saa at Lønnen hans blev dobbelt. Det var ham, som raadet for Pengeskuffen, Madam Virs fik komme til ham efter hver Skilling, hun skulde bruge. – Skulde nogen ha hørt paa Magen til Løgnhals! – Sivert svedte af Skamfuldhed og Ruelse.

Tænk, om Virs sine fik vide, at han sa sligt, om alting kom op om ham, om alle Folk fik vide, for en Fyr han var. Aa den Løgnen, den Løgnen, som han aldrig kunde holde op med. Han havde løjet altid, før ogsaa, da han aldrig gik paa Svir og sligt. Han *maatte* lyve, naar han skulde fortælle noget. Det var liksom det laged sig til af sig selv inde i ham, laged sig saa tydeligt, at han saa det for sig, og saa fortalte han *det*, han saa for sig, og ikke *det*, som var sandt. Især naar han var fuld, da blev han som besat; Forstanden fløj snubt ifra ham. Spejlet, som han kjørte Næven tværsigjennem igaaraftes, bare fordi Reiersen havde spurgt, om han sad og multe over, at han skulde betale det Ølglasset, han havde sluppet i Gulvet. Han skulde vise dem, at han ikke var ræd for at betale, han. Og alle de Røverhistorier han disked op med fra den Tid, han havde faret. – Han havde set

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

paa, hvor de Vilde slagtet Mennesker og spiste dem, han havde selv skullet vært slagtet; han havde slaast med 17 Negere paa én Gang og dræbt de 9, mens de andre satte paa Løb, han havde stukket Ild paa hele Byen for at redde kristne Unger fra de Vilde, og saa havde han vært over hele Verden, naturligvis, i alle 5 Verdensdele og i flere til.

Bare han kunde omvende sig i Alvor og Sandhed. At ikke Vorherre engang kunde ta saa fast et Tag i ham, at han ikke kom løs igjen. Han havde jo saa tidt sukket til Gud om Naade til at vandre paa den trange Vej, men værre og værre var det blet.

«Du almægtige Fader deroppe,» begyndte han og folded Hænderne. – Nej, men hvad kunde det nytte? Om ogsaa Vorherre fik ham omvendt nu, saa havde han jo Løsungen og den tømte Bankbogen og Skylden og Gjælden og Sine at trækkes med ligefuldt.

Gud véd, om det var gaat saa, hvis han ikke havde set Lydia, den Dagen hun kom fra Hamburg, for da var det begyndt, og siden var han kommen i Vane med det og havde ikke kunnet stanse. Om Kvælden den Dagen havde han truffet Sine og første Gang vært paa Galejen med Reiersen. Og siden, da han gik og vented og vented paa, at Lydia skulde svare paa det Brevet, han havde faat Sine til at lægge op paa hendes Værelse. – Uf det var den utidige Søndagskvælden, da han havde vært oppe hos Konditoren med Sine, og hun havde sat sig paa Fanget hans oppe i «Forskjønnelsen» –, men saa, da der aldrig kom noget Svar, da var det, han ikke havde kunnet holde ud at sidde her i dette svarte Kottet om Kvældene og læse i «For Fattig og Riig». La han sig, fik han ikke sove, bare laa og vælted og snude sig. Mere end én Gang var han staat op igjen og havde lagt sig, staat op igjen og havde lagt sig. Hvad skulde han gribe til? Han *maatte* ud, *maatte* paa Galejen, bare for at slippe væk for al den Utriveligheden. Alting havde budt ham imod siden den Dagen. Han gjorde ikke sit Arbejde med Lyst længer, han var færdig at plukke sig selv isønder, saa trøt og matlej var han. Ikke fordi han gik og sørged paa Lydia eller var glad i hende mere. Aaa langtifra! Da han saa, at hun ikke vorred at svare paa det pene Brevet hans, var han nok blet lej, men det var mest af Skamfuldhed. Fortærende flout havde det vært, og harmeligt, at han skulde vist sig som en saa'n Tosk. Endnu blev han hed om Ørene, naar han

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

tænkte paa det. –

Den næste Dag ved Middagstid, da Sivert var alene i Kramboden, kom Farbror-Marthe derind. Sivert havde ikke set hende paa længe, og det slog ham, hvor forkommen og fattig hun saa ud. Kinderne var bare noget gult, sidt Skind, og Øjnene saa grumsige og trætte. Udenpaa den smudsige Skakke-klæ'kappe havde hun en mørk Uulddug, som hun holdt sammen under Hagen med de blaafrosne krogede Fingre, og det lappede Værkensskjørt hang op et Sted og ned et andet.

«Nu skal hun vel bli staaende i timevis, den Peberkværnen,» tænkte Sivert og tvang sig til at svare venlig paa hendes Goddag.

«Jysses ka Varer,» sa Berthe og saa op og ned ad Hylderne. «Den, saa havde totre Alen af kvert.» Sivert studsed over hendes Stemme. Den var bleven saa udslidt.

«Hvis en har Penger te kjøpe for, saa,» Sivert kom hen til Disken.

«Kaa lever di heme?» spurgte Berthe ligegyldig.

«Bra, tænker eg.»

«Ja, uten Penger kommer en ingen vegne, har eg mærket. Men kaa ska en hen, naar en ikkje har.»

«Nej, det er saa det,» svarte Sivert og gned paa sit Frakkeærme, som han betragted opmærksomt.

«Har Du hørt nokke te Faster Ingeborg sine fornylig?»

«Nej, eg kommer der aldrig.»

«Der kan Du tru er et Hus om Dagene,» Berthe blev livligere i Stemmen. «Magne var indom Døren der forleden, og daa fik han altsam'e.»

«Dette blir langt,» tænkte Sivert og sa ingenting.

«Pitter Tønnesen er fløttet hemenifra og har tokke seg Losement neri Skuteviken hos Slagter Tørjulsen sin Enke, hun med Døtrene. Han havde haartrækt hinner, fortalte hun, spikt Stoler og rumstereret. Hun gik med et blaat Øje.»

«Hm,» sa Sivert og rysted lidt paa Hodet.

«Saalissen er det,» vedblev Farbror-Berthe. «Der har de fuldt op, og hverken

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

drikker eller nokke, men inkvart ska der være i Vejen, har eg mærket.»

«Ja,» sa Sivert og gned fremdeles paa sit Ærme.

«Hun er nu saa fæl te terge 'an, Faster Ingeborg. Magne seier, hun har vorre saa fra Baren af. Hun har det vel etter Farmor, det gaar saa, har eg mærket.»

Sivert gik bort til Hylderækken bag sig, ordned nogle Tøjstykker og kom saa hen igjen til Disken.

«For ka ska en kunne vente med en saa'n Mor,» vedblev Berthe og trak Ulddugen, som hun fremdeles holdt sammen under Hagen, længer frem i Panden. «Idag er hun i Byen igjen. Hun kom ravenes inde paa Torgehjørne med Opstyr og Ungeflok etter seg. Eg skjæmtest te se paa hinner.»

«Saa kan Du belave Deg,» mumled Sivert.

«Det er sørgelige Grejer,» fortsatte Berthe og talte igjen paa den forrige matte Maade. «Nu har Magne gaat fuld i tre Døgn igjen, like siden Barne ble' overkjørt.»

«Dokkes Baren?»

«Eg var ute paa Arbej, og Petrine borti Gaten havde lovt te se lidt etter Guttebarne'. Daa eg kom hem om Kvællen, laag 'an paa Sengen med knust Brøst. Hjulene havde gaat tværs over 'an.»

«Var 'an dø?»

«Stein dø. Der var rendt en droppe Blo' ut af den ene Mundviken hannes, ellers var der ingenting te se paa 'an. Det var just, saa han smilte, og Ansigte' var kvitt saa Snø.»

«Ts, ts,» Sivert bukked sig og tog op et Stykke Papir fra Gulvet. Det strammed ham om Næsen, og Øjnene blev varme. «Saa ska' daa han sleppe te gjøre mere Fortræd her i Verden.»

«Ja Stakkaren. Han har vorre te Plage nok di to Aarene, han levde. For kaa ska en gjøre af saa'nt Kryp, naar en er nødt te gaa ute og tjene Dagløn. Di vil ha sit Pas, og di lever ikkje af Ingenting, har eg mærket.»

«Nu har han faat det godt,» bemærked Sivert.

«Ja, Gudskelov, nu kan han fryde seg i Paradis. Det er alti' det bedste for et Fatti'baren te dø. Og ingenting er saa galt, det er godt for nokke, har eg mærket.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Kjøreren, saa kom i Ska'e for 'an, betalte 2 Specidaler, og Folk i Gaten har skjytte sammen te os, 12 og 6 Skilling kver. Somme har git 1 Ort, men det er 'kje mange.»

«Det er kanske Penger, hun vil ha,» tænkte Sivert.

«Han ska begraves i Overmorgen,» vedblev Berthe. «Vi kan 'kje ha 'an liggenes længer, for 'an lukter. Og saa var det det, eg vilde be Deg om, om Du ikkje vilde følge 'an te Graven.»

«Hvis om eg bare kan sleppe fra,» sa Sivert.

«Eg har vorre hos din Far, og han sa straks Ja, og din Mor sa, eg sku spørre Deg. Hun graat din Mor, jammen gjor'e hun saa. Hun er 'kje nokken Flintestein saa Faster Ingeborg, ha eg mærket.»

«Pitter Tønnesen vil eg ikkje gaa te,» begyndte Farbror-Berthe igjen, «ikkje[n31] saa nu det er skikket med 'an. Men saa ska' Magne heller ikke følge hannes; det er 'kje værdt te være *for* ydmyg heller, har eg mærket.»

«Er 'an dø Hansemann ossaa daa?»

«Ikkje enddaa, men det varer nok ikkje saa længe, etter ka Faster Ingeborg havde sagt te Magne. Han ligger altid nu, og Hovve er vokset saa paa 'an, og saa er det gaat Gjæring i 'an. Der var en Stank, saa Magne næst fik ondt.»

Sivert gav sig atter noget at bestille borte ved Hylderækken. Berthe blev staaende ret op og ned.

«Undres, ka Klokken er?» spurgte Sivert med Ryggen til.

«Ja undres ka 'an kan være,» svarte Berthe.

«Eg ska' snart op te Middag, for nu maa Virs ha spist.»

«Han faar en pen Kiste, Faleman'en, sandstrød med Kors af Sølvpapir. Vi ska ge 6 Ort og 12 Skilling for 'an. Saa for den Sags Skyld kan Du gjærne følge med. Kisten ska 'kje gjøre Skam paa nokken. Men nu var det det, at eg vilde saa gjærne ha Kranser paa 'an, om ikkje mere end saa to Støkker, og derfor vilde eg spørge, om Du ikkje vilde bidrage lidt, Du ossaa. Din Mor gav meg 18 Skilling.»

«Eg tror, eg er læns for Penger idag,» Sivert søgte efter i sine Bukselommer.

«Kaa lite de var, kom det vel med. Eg har aldrig trængt te nokken før, enddaa

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

vi tidt har sveltet. Men i saa'nt aparte Tilfælde er det liksom ikkje nokken Skam, har eg mærket.»

«Eg har jo tego'e paa Lønnen min,» sa Sivert og trak at Pengeskuffen. «Her,» han la et Halvdalerstykke paa Disken.

«Ska' eg ha alt det?» Berthe smilte med sin store, løse Mund. «Det er det, eg alti' har sagt, Sivert har tokke etter Moren sit go'e Hjærte, har eg sagt. Ja, din Far sit ossaa. Han er 'kje for Katten, han heller, sku' eg tru. Det er daa godt, der er nokken af Familjen, saa er Sta'sfolk.»

«Nokken af Familjen, saa er Sta'sfolk –.» Ja, det var sandt, Forældrene hans var agtet af alle, som kjendte dem. – Sivert stod med Hænderne i Bukselommerne, da Farbror-Berthe var gaat, og saa ligegyldigt ud paa den travle Gade med det skidne, halvsmeltede Sneføre og det langsomt faldende Valleslet. Derfor var det dobbel Skam, at han ikke tog sig ordentlig til. Han sku' slippe for at komme med, at han ikke vidste bedre, saa mange Eksempler, han havde set for sig fra Barn af, baade gode og slette; slette især. Han vidste hvor det bar hen med dem, som tured og drak og vandred paa den brede Vej.

Saa glad hun var blet over Pengene, Farbror-Berthe. Det var bra', hun havde faat dem, skønt det var meget for meget. Han havde tænkt paa en Tolvskilling i Højden, men saa laa det Halv-dalerstykket øverst og saa tog han det. Slig gik det. Altid gjorde han det, han ikke vilde. Altid. Hvordan Fankeren han saa bar sig ad. Slig en Fattig-lus som han, gi bort en hel halv Daler, og her, hvor Fjerdeparten kunde gjort det. Forresten, saa'n Suppedas, som han sad i, kom det ud paa ét. Lidt mere eller mindre gjorde hverken til eller fra. Men han vilde ikke sige noget om det, for Virs likte vist ikke saa'nt. Naar han fik sin Løn den første, vilde han uformærkt lægge Halvdaler-stykket tilbage. Saa skulde han ogsaa regne sammen, hvor meget han skyldte for de Varer, han havde tat op til Sine, og saa betale af i al Stilhed, stikke Skillinger ned i Pengeskuffen, ikke for meget om Gangen, for at Virs ikke skulde mærke noget.

«Ska' eg lage Posser te, eller er der nokke and't for meg?» Det var Peder, som kom ned efter endt Middagsmaaltid, som han spiste oppe i Kjøkkenet hos Madam Virs.

«Lag te.»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Peder[n32] krøb ind under Diskklaffen i Bunden af Kramboden og begyndte at veje op Sukker, Kaffe og Hvedemel i Fjerdingsposer, som han lukked sammen og la i en Stabel paa Disken.

Sivert stod i samme Stilling og saa ud gjennem Vinduet. Der kom en stor, rankrygget Dame med Paraply over den mørkerøde Fløjelshat, lang skindforet Silkekaabe og en vældig lysegraa Muffe. Hun stansed et Øjeblik udenfor Kramboden med Ryggen til Vinduerne og gjorde sig smal paa Fortouget for at gi Plads til en tyk Kurvekone med en indtullet Kaffekjedel og en omfangsrig Brødkurv i en Vassel over Skuldrene. Da den store, rankryggede Dame vendte sig, saa hun stjaalent op og ned ad Vinduerne, og Sivert gjenkjendte Lydia Munthe.

«Hun har daa vel ikkje ætlet seg herind,» Sivert strakte Hals. «Hun ser ut, saa hun ikkje vét, entel hun vil frem eller tebakes. – Jo, saa sandelig! Ka hun reker etter? Eller kanske hun ska op te Madamen?» Sivert fik en underlig Angst paa sig. Han lytted spændt og rørte sig ikke af Pletten.

Døren blev aabnet, og der hørtes en knitrende lyd af Silke.

I samme Øjeblik vendte Sivert sig og gik rask med en svajende Bevægelse af Overkroppen ned over Gulvet.

«Det er sandt, Peder,» sa han med høj, munter Stemme og slang sig paa skraa ud over Disken med Ryggen til Døren – «naar Du er færdig ikvæld, maa Du gaa hen paa Hjørne til Konsul Smith sine og hilse Jomfruen fra meg, om hun vil være med paa Dansebal paa Søndag. Præcis Klokken 5 ska vi forsamle os paa Mure-fløtmands-bryggen og ro over te Sandviken i Baater. Det ska staa hos Madam Andersen, og det er be're Folk altsammen – ti Par –»

«Der er nokken,» afbrød Peder og pegte med Hodet, men Sivert lod, som han ikke hørte.

«Ti Par ska vi være, maa Du seie, og fin Musik og godt Traktemente er der sørget for. Det gaar ikkje an te svare nej, maa Du forklare hinner, for eg er i Bestyrelsen og kan ikkje møte frem uten Dame, og hvis eg ikkje faar hinner, saa –»

«Der er nokken,» gjentog Peder højere.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Er der nokken?» Sivert retted sig op og vendte sig om med blankt blussende Ansigt. «Eg har 'kje hørt det gaa med Døren.» Han greb Alenen, gik hurtig et par Skridt opover og sa: «Undskyld Frøken, ska' Di handle?»

Lydia var blet staaende midtvejs mellem Døren og Disken med den vaade Paraply ud fra sig. Hun saa ned paa sin store Muffe, som hun rysted lidt.

«Jeg hørte – her skulde være noget – engelsk Skind» – Lydia talte, som om hun havde ondt i Halsen og hvert Øjeblik trængte til at svælge – «til at brodere paa – det er ikke at faa andre Steder.»

«Det maa være fejlt,» svarte Sivert. Han stod lidt foroverbøjet og slog sig paa Laarene med Langsiden af Alenen, om hvis Ender han holdt sine røde Næver fast knyttet.

«Det er det gule Dukskinde', hun mener,» sa Peder.

«Nej hvidt,» sa Lydia.

«Det er jo Sommerbuksety,» bemærket Sivert, der stod som før og ikke saa hverken paa Peder eller Lydia.

«Til at brodere paa,» sa Lydia.

«Vi har bare gult Dukskind.» Sivert gik hen til Hylderne som for at se efter.

«Saa faar det være –. Der er ingen anden som har det, og saa havde jeg hørt –» Lydia gled hurtig ud gjennem Døren.

«Op og spis, Sivert Jensen Far,» Virs kom Bagdøren ind i Kramboden med sin udrøgte Snadde i Munden.

XIX

«Nej din Mage, din Mage!» Lydia bed sig i Læben, da hun gik indover Strandgaden; Haanden klemte fast om Paraplyskaftet, Kinderne brændte, og de hvide, bløde Næsevipper løfted sig i ét væk.

Nej, at hun virkelig havde gjort det, havde *faat* sig selv til at træ op paa

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Trappestenene, gaa ind gjennem Gangen, aabne Kramboddøren og staa der og spørge efter – –. Bare det var en Drøm! Du søde, miskundelige Gud, om det dog var en Drøm!

«Hvorfor i Alverden gjorde Du det?» Lydia luded sig forover med fremstrakt Hode som for at se paa sine Støvlesnuder, mens hun sagtned sine Skridt.

Ja, hvis hun kunde udgranske, hvorfor hun havde gjort det. Hun var jo bare fuld af Afsky for den Fyren, vilde ikke ha det ringeste med ham at skaffe, ikke vide af ham paa nogen Maade. Det, hun saa tidt havde forestillet sig om Dagene, at han og hun var to ulykkelige elskende, var bare Tøv. Det vidste hun, selv mens hun forestilte sig det, men hun gjorde det for Tidsfordriv, og fordi det var saa dejligt at tro sig ulykkelig og faa græde af Sorg og Rørelse over sig selv. Hun var en rig og skjøn Borgfrøken, som foretrak ham, den fattige Pagen for alle de fornemme Bejlere. Men hendes Far var ond og grum og havde spærret hende inde i et Taarn for at bøje hendes stolte Sind. Og ved Nattetid kom Pagen paa en høj Stige og banked paa hendes Vindu, og hun aabned for ham, og han steg ind, og hun sa: Dig vil jeg tilhøre, Dig og ingen anden! Og han la sig udstrakt ned foran hende og vilde, at hun skulde gaa over hans Legeme. Før Du gjør det, rører jeg mig ikke af Flekken, sa han. For det skal være Tegnet paa min Taknemmelighed og Tilbedelse. Og saa gik hun over ham, og han rejste sig paa Knæ og kyssed hendes Fødder og Kanten af hendes Kjole, men saa kom Faren og kasted ham i Ormegaarden og tvang hende til at danse sig ihjel.

«Nu, Lydia! Gaar De og tæller Gadestenene i denne Væden?» Lydia saa op; Konsul Smith strøg forbi hende, hilsende og smilende.

Hun gik raskere til.

Det var bare fordi hun havde kjedet sig saa hele Vinteren, at hun var kommen til at tænke paa det væmmelige Menneske og forestille sig alt det Sludderet. Der var nu ogsaa saa bra utaaleligt hjemme. Saant borgerligt, tarveligt Stel. Og de, som bildte sig ind, at de havde det fint. Nej, da skulde de set hos Wegners i Hamburg. Og ingen fride til hende, ingen brød sig om hende, ikke engang Carl Ravn. Den hans Smule Forlibelse var da saa fordunstet som vel muligt. Saadan var Mandfolkene. Ude af Øje, ude af Sind, ja naturligvis; helt og holdent ude af Sind. Men derfor behøved han jo ikke at være uhøflig imod hende, som sidst paa

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Logeballet, hvor han ikke engagerte hende til en eneste Dans, knapt nok hilste paa hende. Og det var ikke af Flouhed, eller fordi han sørged over Kurven, hun havde git ham, aldeles ikke paa den Maaden. Han var træg og ligegyldig, gad ikke danse med andre heller, sad mest i Sideværelset og spilte Kort med de gamle, som røg og drak Toddy. Det skulde Rosa vide! Hun, som skrev, at hun endelig maatte forbarme sig over den ulykkelige Ravn. Jovist, jo. Men hun vilde ikke fortælle til Rosa, hvordan det forholdt sig. Rosa fik heller gaa i den Troen, at hun havde Skrupler fremdeles, og at Ravn gik og døde af Kjærlighed. Det var meget interessantere, og saa havde de *det* at skrive om. – Var det nu forresten ikke mærkeligt, at det aldrig var Carl Ravn, som var Pagen og blev kastet i Ormegaarden, men altid bare Sivert, den simple, ækle Gadegutten.

Men forresten var det ligedan endnu. Dersom Ravn havde friet til hende om igjen, turde hun ikke tat ham, det vidste hun nok, men at han ikke gjorde det, var dog alligevel svært ærgerligt. Og den Labanen, den Sivert! Han, som havde skrevet, at Synet af hende paa Hjemkomstens Dag havde tændt en evig Ild i hanses Hjærte, eller hvad det var for noget grusomt Vrøvl. Aa, de falske Mandfolk! Han havde andet at tænke paa, han. Danseballer med Jomfruer hos Konsul Smither og saant. Men hvis han nu havde sendt ud Krambodgutten og var falden paa Knæ og havde grædt og bedt og kysset hendes Kaabe? Saa var hun vel løbet sin Vej formodentlig.

Uf ja, dette med Sivert var ikke til at komme fra. Det skulde da være, hvis hun traf en, som vilde tilgi hende og ha hende alligevel. Aa, men hun vidste jo saa godt, at hun aldrig i Livet kunde bekjende det for noget Menneske.

Om nu Sivert fortalte det? Aa pyt, han turde nok ikke, og han havde jo ogsaa skrevet, at heller end at krænke hende med sin Tunge, vilde han skjære den af sig. Med ham skulde Hemmeligheden dø og begraves, stod der i Brevet. Men det var dette skrækkelige, at han altsaa *kunde* fortælle det, at han gik der og vidste det, vidste det hele sit Liv. Aa Gud, hvad hun dog var for et elendigt og ulykkeligt Menneske. En falden Kvinde, en falden Kvinde. Ikke Fred før i Gravens Stilhed, ikke før i Gravens Stilhed.

«Nej, det er dog for galt,» mumled Lydia og slog trodsig med Nakken. Ravn gik forbi hende uden at hilse. «Han saa mig godt, men lod bare saa. Vendte

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Hodet til Siden og med den underlige træge Minen. Han ser ud, som han vidste det. Rosa skulde da vel ikke. – Umuligt! Ich schwøre! – Langtifra! Han har naturligvis fundet noget andet. Og her gaar jeg. Kanske faar jeg aldrig en Frier mere, blir Pebermø – gaar hen og blir Pebermø. Nei, før skal Du ta Sivert, ja, om Du saa skulde tvinge ham. Aa Gud.» – Hun næsten graad, da hun gik op over Vitrlidsalmenningen og bøjed ind paa Øvregaden. Valleslettet faldt fremdeles; hun var drivvaad helt ned over sin lange Silkekaabe. Det var besværligt at komme frem i det glirede Føre; Snevandet sived ud og ind om Galoschekanten, og Fingrene, som holdt om Paraplyen, var stive og forfrosne.

«Gamle Fru Smith paa Visit.» Lydia var naaet hjem og saa en skinnende blank Kariol forspændt med en stor brun Hest holde udenfor Gadedøren. Paa Trappen sad Hestedrengen med den fine Skindtømmen stukket ind paa Armen.

«Hvis Du nu bare kunde slippe for at hilse paa hende,» Lydia sprang forbi Hestedrengen paa Trappen, der letted paa Blankhatten uden at forandre Stilling. I det samme, hun kom ind i Gangen, gik Dagligstuedøren op, og gamle fru Smith, høj og mager i vatteret Atlaskeskaabe, fodsid Boa og langt, grønt Slør, der laa tilbage over Hatteskyggen,kom ud, fulgt af Fru Munthe.

«Nej, men se, der har vi jo Lydia,» sa Fru Smith med sin tørre Stemme, der minded om visne Blade. «Det kan jeg like Dig for, at Du ikke bryr Dig om, hvad slags Vejr det er,» hun kyssed Lydia paa Kinden med spidse Læber.

«Jeg er saa vaad,» sa Lydia afværgende.

«Ja, at Du ogsaa gaar med den bedste Kaaben din,» skjændte Fru Munthe.

«Aa snak, naar den er udslidt faar hun en ny af Manden sin.» Fru Smith saa paa Lydia med plirende Øjne og den tynde Mund stukket ud i et surt Smil. Saa nikked hun og gik mod Gadedøren, men vendte sig straks om igjen og sa nejende med en kort, skarp Latter, som Fru Munthe istemte: «Farvel Svigerdatter,» hvorpaa hun skyndte sig ud.

Lydia stod og maabte, flou og forbauset, som om Fru Smith havde sagt et grovt Ord. Moren holdt Gadedøren aaben og blev ved at snakke og nikke, mens Fru Smith steg tilvogns. «Saa skal jeg nok skaffe Dem den Pigen, vi talte om,» sa tilslut Fru Smith, og Gadedøren blev lukket.

«Skam Dig at være saa muggen,» Fru Munthe vendte sig ærgerlig mod Lydia,

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«ikke et Smil, ikke saa meget som Farvel engang.»

«Jeg kan ikke udstaa hende,» svarte Lydia hvast.

«Naa, naa, naa, Unge!»

«Hun er saa ækkel, saa væmmelig, saa – saa – Hun tænker ikke paa and't end ækelt!»

«Nu kan det være nok. Gaa op og byt paa Dig, hvad staar Du der for?» fru Munthe gik hurtig ind i Stuen.

– – «Du, Lise,» Lydia kom fort hen til Bordet i Rullestuen, hvor Lise Stuepige stod og la Vasken sammen. «Fortæl mig, hvorfor Sine skal væk?»

«De kan jo spørre hinner.»

«Saa hun skal altsaa væk? Jeg hørte Fru Smith snakked om at skaffe en ny Pige idag, og da jeg saa mødte Sine i Trappen – Hvad har Sine gjort?»

«Jammen De maa 'kje seie det til Deres Mor.»

«Nej, ved Gud, Lise! Du skal faa en pén Ting for det.»

«Hun er paa gode Veje. Fruen tog hinner forre seg imorges, og saa maatte hun tilstaa. Det er derfor, hun ser ud, saa hun har strød Pebber og Salt i Øgene sine.»

«Ja, det er vel en liden, Du mener?»

«Mindst én; hun har opgit to Farer.»

«Men *kan* der være mere end én da?»

«Ha, ha, ha!» Lise kasted Hodet bag over, mens hun lo. «Hun kan jo godt ha havt med fler te bestelle.»

«Nej, hvor det er rædsomt! Sine, som har vært her saa længe.»

«Og ge seg af med saa'n en Guttehvalp. Tvi vorre!»

«Hvem?»

«Han, Tusenkunstneren, saa var Dreng her.»

Lydia blev kold i Ansigtet. «Skal de gifte sig?»

«Han er daa ikkje gal, vét eg.»

«Stakkels Sine,» Lydia sa det rent mekanisk.

«En kan jo passe seg, men det er denne græsselige Havesygen hinnes. Hun

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

graver te seg og graver te seg og faar aldrig nok. Alt det, hun har logge seg tebedste i Vinter! Penger og Klær og alle slags Varer. En faar det ikkje for Ingenting.»

Lydia stod aldeles stille og saa stift ud for sig.

«Men nu kan hun ha det saa godt,» vedblev Lise og trak i en af Munthes Natskjorter, saa det smald. «Hun kunde tat A 'varsel af, ka Spaa-Kathrine sa i Vinter.»

«Spaa-Kathrine?»

«Ja, det er en Kjærring oppe i «Fjeldet», saa spaar Folk.»

Da Lydia kom ud fra Rullestuen, standsed hun ved Kjøkkendøren og lytted. Hun følte en nysgjerrig Trang til at se paa Sine, rigtig mønstre hende fra øverst til nederst, den væmmelige Tøsen, som skulde ha – aa Gud, skulde ha et Barn, og med ham, med den samme, som –. Hun og Sine Kokkepige! Hun maatte ind og se paa hende; det vilde rive og slide i hende af Væmmelse, men det var just tilpas; jo mere ondt det gjør, jo bedre. Bare hun blev gal; nej døde af Skam.

«Jeg skal ha lidt Vand,» Lydia sa det hen i Vejret, idet hun gik over Kjøkkengulvet og tog fra Hyllen et Glas, som hun fyldte med Blikøsen av Vandbøtten borte paa Grueskammelen, hvor Sine stod med ludende Ryg og strøde finhakket Ener af en Spaankurv udover Gruen. Mens Lydia langsomt drak, strøg hendes Øjne mønstrende hen over Sines bøjede Skikkelse.

«Hun bare lader, som hun drysser,» tænkte Lydia. «Saa, nu er der ikke Plads for mere, Sine.»

«Jævne lidt paa det,» mumled Sine og fór om mellem Enerne med de krummede Kokkepigefingre.

«Hvor hun ser forgræmmet ud i Ryggen,» tænkte Lydia. «Stakkeren! Og saa genert; hun tør ikke rette sig op og gaa med Enerkurven.»

Med ét blev Lydia grebet af en dyb Medlidenhed; hun vidste ikke, om det var med Sine eller med sig selv. Det gik som en Iling igjennem hende. Taarerne kom hurtigt, saa det værket i Øjnene, og hun maatte skjære Ansigter for ikke at græde højt. Og saa, uden at ville det og uden at hun vidste det næsten, strøg hun hastig Sine over Kinden med Ydersiden af Fingrene og hvisked: «Jeg synes Synd i Dig,

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Sine.» Med et Ryk drejed Sine Nakken og saa forbauset og sky fra de saare af Graad forkrøllede Øjne op paa Lydia.

I det samme forvandledes Lydias Medlidenhed til Afsky og Vrede. «Din, din, din!» hun stamped med Foden og klemte Fingrene sammen for ikke at komme til at slaa Sine i Ansigtet, og saa satte hun paa Løb ud af Kjøkkenet.

«Hvordan Du bærer Dig ad!» Lydia læned sig tilbage mod Klædeskabet oppe paa sit Værelse med Hænderne paa Ryggen. Hendes store, lyse Øjne flakked om paa Væggen ligeoverfor, og hun bed i sin Underlæbe, som var trukket helt ind i Munden. «Klappe hende!» hun rev Haanden frem og rysted den, som om hun havde brændt sig paa Fingrene, «og saa bagefter! En skulde tro, Du ikke var rigtig klog. – Hvis Mor vidste det!»

– – – «Her er det,» sa Lise forpustet til Lydia og standsed, idet hun pegte i Mørket. De var kommen op i «Fjeldet» og havde gaat hurtig og i ét Kjør hele den Stejle Stentrappevej, der bugted sig i Øst og Vest mellem de smaa spidsgavlede Hytter og Huse, der laa hulter til bulter strød omkring paa Fjeldskraaningen.

«Er det et Hus?» sa Lydia, «der er jo ingen Vinduer.»

«Der er et, men der er Luger indvendig.»

«For en underlig Facon det har.» Lydia pegte med Paraplyen op mod Taget.

«Det er jo Fjeldknausen, saa luter utover.»

«Uf, Lise, Hjærtet mit slaar,» hvisked Lydia og greb Lise fast om Armen.

«Ska vi kanske snu igjen? Det sku 'kje være meg imot.»

«Er Du ogsaa bange, Lise?»

«Nej, men ka trur De, Deres Mor seier, hvis om det kommer op, at eg har lotte meg overtalle te ta Dem med paa saant nokke.»

«Du kan være tryg, Lise, Mor skal aldrig faa vide det. Hun kommer ikke hjem før Klokken 10, og nu er den bare 7. Kom nu, men jeg holder i Dig hele Tiden.»

De steg op af Trappen, der gik sidelæns og bestod af et par svære, utilhugne Graasten. Lise banked paa Døren.

«Gud, hvor Du dundrer,» hvisked Lydia.

Straks[n33] efter blev Døren aabnet lidt, og en lav Fruentimmer-stemme sa bidsk: «Kem er det?»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Kjendte Folk,» svarte Lise dæmpet. «Her er en med, saa vil høre nyt hos Jer.»

Nu blev Døren helt lukket op, og de kom ind i en Gang med Stengulv og et Glimt af Lysning fra en Dør, som stod paa klem. Gangen var saa liden at de tre Mennesker ganske fyldte den. Lydia trykked sig op ad Lise; hun hørte en skrabende Lyd og trode med Forskrækkelse at kunne høre, det var Mus, og saa hang der nogle Klær paa Væggen tæt ved, som lugted saa stramt, at Lydia var nær ved at faa ondt. Konen stødte Døren med Lysningen op, og da de var kommen indenfor, opdaged Lydia, at den skrabende Lyd hidrørte fra, at Konen skubbed sig paa Brystet med den ene Haand stukket indenfor Trøjesplitten.

«Værsgod,» sa Konen og trak frem en Stol til Lydia. «Hm, hm,» hun rysted Hodet og saa skjævende til Lydias lange Silkekaabe. «Grumt Folk dette. I behøver ikkje te være bange; Stolen er rein.» Hun talte i en muggen Tone og med et haanligt Grin om Munden.

«Tak, jeg kan godt staa,» mumled Lydia, som ikke vilde slippe Lises Kjoleskjørt. Hun holdt Muffen op for Næsen – Lugten herinde var endnu værre end i Gangen – og saa sig stjaalent om i det smale Værelse, der blev oplyst af et Talglys fra et lavt Bord fuldt af Værktøj og gamle Støvler i Værelsets fjerneste Krog. Foran Bordet med Bagsiden til Lydia sad paa en Trefod en bitte liden Mand med en høj Pukkel, som ganske skjulte Hodet. Af Armenes Bevægelser kunde Lydia forstaa, at han syede. Han havde ikke rørt sig, da de kom ind, og syntes ikke at vide om, at der var nogen. Midt paa Langvæggen lige foran Lydia stod en Dobbeltseng, og paa den laa sammenkroget et tykt, paaklædt Fruentimmer med et rødt, stort Ansigt og hampagtigt, sammenfiltret Haar. Hun saa dvask ud for sig med halvaabne, glinsende Øjne og sutted lydeligt paa Pegefingeren med sin vaade, skjæve Mund. Paa Ovnen henne ved Skomagerbordet kogte en Gryde med en putrende Lyd.

«Ska' I staa, I og?» sa Konen til Lise med haanlig Stemme. «Jaja, gjør saa Dokker vil,» hun trak de skraa Øjne op i en skadefro Spids.

«Vi sitter os her,» svarte Lise og tog Plads paa en Kiste oppe ved Vinduet. Lydia satte sig ved Siden af hende.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Kort eller Grut?»

«Kort, tænker eg; Kort seier mere end saa Kaffigrug.»

Lydia turde knapt trække Vejret. I Halvmørket virked Stanken i Værelset, den hodeløse Manden og saa denne sinte Kjærring, der havde noget uldent om Hodet, liksom Zigøjnerkonen i Hamburg, som et Mareridt paa hende.

Konen havde ryddet Bordet foran Vinduet og tat frem et Spil Kort, som hun vikled ud af en sammenlagt Avis og derpaa blanded. «Træk,» sa hun og holdt Kortene hen foran Lydia.

«Gjør Du det, Lise,» bad Lydia sagte.

«Nej, saa gjælds det ikkje.»

Lydia trak ud et Kort; det var tykt og klæbrigt af Smuds.

«Tre,» sa Konen.

Lydia trak to til og mistet det ene paa Gulvet. Hurtig bøjed hun sig ned og rakte det til Konen med ivrig Tjenestevillighed.

«I kan 'kje se, Kathrine,» bemærket Lise.

«La' meg om det,» svarte Kathrine og satte sig foran Bordet med Ansigtet mod Lydia og Lise. Hun blanded atter Kortene længe og omhyggeligt, mens hun mumled noget mellem Tænderne. Saa la hun Spillet udover paa Bordet i 5 Rækker og begyndte at prikke med Pegefingeren omkring paa Kortene. Lydia iagttog hende spændt. Nu først ligned hun en Spaakone; Øjnene gnistred som paa en Kat i Mørke, Pegefingeren for hurtigere og hurtigere afsted, og hun snakte til Kortene, som om det havde vært Mennesker. Ind imellem mumled hun med sig selv i en syngende Tone og bad og besvor.

«Der ligger en Hemmelighed og et Brev,» begyndte hun omsider, ensformig flydende, som om hun ramsed op en Udenadlektie. «Og saa er her en Mandsperson hernere, saa har nokke paa Hjærte, eg kan 'kje se, om han vil Jer vel eller ilde. Men der er et Fruentimmer i mørke Klær, saa I ska' vogte Jer forre, for hun pønser paa ondt. Den, saa tænker paa Jer, er langt borte for Tiden, men her ligger et Møde med nokke glædeligt og lyst. Ja, nu faar vi se, kaa det siden gaar.» Med en pludselig Bevægelse klasked hun Haandfladerne mod Bordet og sopte Kortene i en Bunke. Lydia for sammen og frøs i Ryggen, skjønt hun havde

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

det kvælende varmt i sin lange vatterede Kaabe.

«Gud, hvor hun spaar sandt,» tænkte hun. «En Hemmelighed og et Brev! Mandspersonen er Sivert, – eller Ravn kanske, og Fruentimmeret i mørke Klær maa være Sine, som vil hævne sig, fordi jeg tramped og vilde slaa. Men hvem det er, som er langt borte og tænker paa mig –?»

«Aahaa, her har vi det!» udbrød Spaa-Kathrine i en livligere Tone. Hun havde atter blandet Kortene og lagt dem ud over paa Bordet. «Manspersonen dernere har haft store Fortræder for Jeres Skyld.» Hun talte igjen paa den forrige Ramsemanér. «Det ser ud, saa der er nokke i Vejen, saa gjør, at Dokker ikkje kan faa kverandre. Der er inkven, saa har forre med Løgn og Bagvadskelse, men han har tænkt paa Jer Nat og Dag. Hvis om han ikkje alt *har* fridd, saa gjør han det snart, og gjør han det ikkje, saa er det fordi, han ikkje tør.» Hun standsed lidt og rysted grundende Hodet, mens hun ufravendt stirred paa Kortene. «Hm, hm, det var daa svært te mykkje svart! Mange Viderværdigheder. Men hvis Dokker kommer sammen, saa bler det te Løkke, og hvis Dokker ikkje kommer sammen, saa sker der nokke and't. Her ligger en Rejse og mange fine Klær.» Hun strøg atter Kortene sammen og begyndte at sprede dem udover igjen.

«Bagvadskelse, aa Gud, aa Gud, saa véd Ravn det altsaa. Han véd det, og det er derfor, han er slig. – Eller kanske det var Sivert, hun mente!»

«Nu er der kommen en til,» tog saa Spaa-Kathrine atter fat, «en rig, fin Herre ser det ud for. Der gaar en hel Rad med Hjærterkort fra han te Jer. Han har det nok hedt, han. Han kommer te skikke Jer et Brev engang, og naar I har læst det, faar I vite nokke, saa I ikkje vidste før. Der er to Fruentimmer, saa ligger seg etter 'an, men der kommer ikkje nokke ut af det. Saa er der et Dødsfald og en Begravelse, men det ser 'kje ut for, at det angaar Jer. Og her ligger Selskab eller Bal, ka det kalles, med Musikantere og mange Mennesker, og Brøllop før Aare' er omme.» Hun roded Kortene sammen, rejste sig og gik bort og rørte i den kogende Gryde.

«Nu er det slut,» sa Lise.

Lydia for op som af en Dvale. «Jeg vilde saa gjerne vide,» hun luded sig forover og kjendte efter med Fingrene, om Kaaben var knappet – «det var det, jeg vilde spørge om, – om den rige fine Herren er den samme, som er langt

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

borte?»

«Langt er langt for en og kort for en anden,» svarte Konen haanlig, mens hun blev ved at røre i Gryden med Ryggen til.

«Jammen om det er den samme?»

«Et Menneske er aldrig den samme idag, saa han var igaar. Sjælen er foranderlig, men Legemet bestaar.»

Lydia gik mod Døren.

«Ska' eg ligge ut, Frøken,» spurgte Lise.

Lydia trak ud sin hæklede Pengepung, tog et Ortestykke op og saa spørgende paa Lise.

«Der har I gjort en god Forretning, Kathrine,» udbrød Lise. «En hel Ort!»

«De' er 'kje alle, saa er like lusne,» svarte Konen, «saa vel er.»

«Seier I ikkje Tak engang?»

«En Arbej'er er sin Løn værdt, sku eg tru.»

«Kom nu, Lise. Godnat.»

«Godnat.»

«Ja nu har De faat Besked, Frøken,» sa Lise, da de var kommen udenfor og gik ned over den mørke Stentrappesti. «Tænk Brøllop før Aare er omme.»

«En rig, fin Herre,» pludred Lise videre. «End seie meg af det. Kem kan det være, ska' tru?»

«Er De ikkje fornødd med Spaaningen hinnes? De er blevven saa taus, Frøken.»

«Det var en fæl Kone,» sa Lydia langt om længe.

«Ja, hun er 'kje nokke videre bli' af seg just.»

«Hvad var det for en, han ved Skomagerbordet?»

«Man'en hinnes, rimeligvis, Lars med Pukkelen, saa han kaldes. Han er stokdøv.»

«Er Spaakoner gift da?»

«De, som andre, rimeligvis.»

«Og hun i Sengen?»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Datteren deres. Hun er tussete.»

«Bare hun havde snakt lidt grejere,» sa Lydia en god Stund efter. «Det var saa uklart.»

«Det kommer an paa, kaalissen en vil forstaa det,» svarte Lise, «men nu faar eg skynde meg og dække Bordet.» De listed over Gaardspladsen Bagvejen ind. «Deres Far er kommen fra «Logen», for der er Lys i Blaastuen. Eg skal ossaa hente Fruen.»

Munthe røg sin Pibe i Spisestuen efter endt Aftensmaaltid, siddende i den store Lænestol ved Ovnen. Døren til Blaastuen stod aaben, og derinde sad Lydia sammenkrøben i Hjørnet af den lange, haare Sofa og stirred paa Lysstriben fra Døren, der kløved Stuens Mørke over i to. Hun hørte det gaa med en Dør og derpaa Stemmer, som sa noget, men Lyden gled forbi hendes Øre, indtil hendes Navn blev nævnt. Det var Moren, som spurgte efter hende.

«Hun var her fornylig,» sa Faren. «Saa er hun vel gaat og lagt sig.»

«Den unge Ravn, som vi snakte om forleden,» begyndte saa Moren, «det er ikke værdt, Du ber ham hjem her alligevel.»

«Er det nu saa igjen?»

«Ja, for jeg hører, han har et yderst daarlig Rygte. Han lever med et Fruentimmer af værste Sort.»

Faren brummed noget, som Lydia ikke kunde høre.

«Jeg trode dog, at naar det gjaldt din egen uskyldige Datter.»

«Var det for Lydias Skyld, Du vilde ha fat i ham da!»

«Saa grovt, som Du tar paa alting! Skulde ikke en Mor være saa vidt forudseende. Han har frit til Lydia i Hamburg, desuden.»

«Ja mig er det lige fedt,» sa Faren og rejste sig.

«Ja, Du bryr Dig ikke om noget, det er et sandt Ord. Dig er det det samme, hvad slags Fremtid din Datter faar.»

«Jeg lægger mig ikke i Ting, som ikke angaar mig.»

«Men det gjør jeg kanske?» Morens Stemme var sint og iskold samtidig. «Ja, jeg er jo vant til at høre forskjelligt af Dig.»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Du skulde la Lydia passe sig selv i de Dele, siger jeg bare, og ikke gaa og makinere og intrigere for at faa hende prakket ind i Ægtestanden. Det kan bli værre bagefter.»

«Makinere og intrigere – jo, det er nydeligt!» Moren lo. «Du skulde dog styre din Tunge lidt.»

«Tror Du ikke, jeg forstaar, hvad Du tænker paa? Jeg er lige saa klog som et Menneske. Men før Lydia skal faa den halvgamle Udhaleren –» Faren gik og slog Døren efter sig. Kort efter gik Moren ogsaa.

Lydia blev siddende dernede i Sofaen. Det var, som hun havde et koldt Omslag over Brystet, og saa pirked og rev det rundt omkring i Kroppen, saa hun hvert Øjeblik maatte røre paa sig.

Moren gik altsaa og snuste i hendes Gjemmer og havde læst alt det om Ravn i Brevene fra Rosa. Nej, at hun var saadan! Og Ravn leved med et Fruentimmer, og Sivert fik et Barn med Sine, og hun skulde ha en gammel Udhaler – aa Gud, hvor Verden dog var smudsig og forfærdelig, og Mændene modbydelige, alle, alle sammen! De var lige gale her som i Hamburg; det havde hun ikke trot. Men ikke hendes Far, nej, ikke hendes Far! Han var skikkelig og snil og ejegod. Men Moren var lej! Hun ligned gamle fru Smith – ja det gjorde hun. Saa ækel, ja, tænk *saa* ækel var hun. De blev vist saa'n, de gifte. Ja, Gud véd, om de ikke gjorde det? Aldrig vilde hun gifte sig! Aldrig! Bryllup før Aaret er omme? Jovist jo! Hun fik nok en lang Næse Spaa-Kathrine den Gangen. Bare hun havde vært Katholik, saa vilde hun gaat i Kloster. Nu fik hun bli værende her hjemme.

Men hun blev en anden efter denne Dag. Aldeles bestemt en ganske, ganske anden. Ikke pynte sig mere, ikke gaa paa Bal, ikke spasere til «Puktum» om Eftermiddagen, ikke til Musikken paa Slottet om Søndagen. Holde sig hjemme, være stille og alvorlig, men snil og tjenstvillig, strikke Strømper til Fattigbørn og sy i Hedningemissionen. Tænk, hvor Moren vilde gjøre Øjne, naar hun gik med sin gamle Kaabe og falmede Kyse i godt Vejr. Og naar hun saa svarte, at hun ikke mere taalte Stas og fine Klær –! hun glæded sig til at se Moren.

Men naar hun gik saa'n stille og sørged bestandig, saa døde hun nok ung, og saa blev hun lagt i Kisten, med hvid Kjole og Myrtekrans i Haaret likesom Rikke Brun. «Her ligger hendes jomfruelige syttenaarige Legeme, smykket i Døden

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

som Brud,» havde Præsten sagt i Talen, «og ved Indgangen til Himlens Sale staar Kristus, hendes Brudgom, og venter med udbredte Arme.» Nu kunde Lydia ikke mere; hun bøjed sig ned over sine Hænder og græd.

XX

Sivert stod i Skjorteærmer inde i Kottet sit og barberte sig foran det forgyldte Tolvskillingsspejl, som hang midt i Vinduet. Han var netop kommen ned ovenfra efter endt Middagsmaaltid sammen med Virs og Madamen. Klokken var knapt 12, men om Søndagen spiste de tidligere end ellers, fordi Virs vilde gaa tilbords, straks han kom fra Kirken.

Sivert holdt Næsetippen ivejret, mens han langsomt skrabed med Barberkniven paa den indsæbede Overlæbe. Da han var færdig, tørred han Kniven i Haandklædet, folded den sammen og blev saa staaende og strøg paa den med Fingrene.

Der hørtes løbende Skridt ude i Gangen, Døren gik op, og Peder kom ind blank i Øjnene og med røde Kinder.

Sivert blev staaende som før og strøg paa Barberkniven.

«Petra bler med allikevel,» raabte Peder glad og anpusten. «Det var det, eg vilde bort og seie.»

«K'er det nu, saa stikker hinner daa?»

«Eg var henne hos hinner imorges og sa, om hun havde set ka dejligt Vejr det var, og saa tigged eg hinner saalænge, te hun ga' seg.»

«Ja ja, det var jo bra det,» svarte Sivert lunkent.

Peder saa skuffet ud. «Var det nokke, eg sku' udrette for Jer?» spurgte han.

«Nej.»

«Reiersen er alt nergaaen. Eg traf han just nu; der var en Smaatøs med, som bar en stor Korg.»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Kommer hun Klokken 1 daa?»

«Petra! Jou daa! Eg sa, vi sku' forsamle os paa Mure-fløtmands-bryggen lidt før 1. Eg sa lidt før, for Sikkerheds Skyld.»

«Bring ner den der for meg,» Sivert pegte paa en Flaskekurv, som stod halvt skjult under Sengen.

«Jou daa!» Peder greb ivrig Kurven.

«Og her er en Pose med Kager. Knas di nu ikkje.»

Peder skyndte sig ud.

Sivert satte sig ned paa Kisten, foroverbøjet med Albuerne paa Knæerne og stirred paa Barberkniven, som han holdt tæt op til Ansigtet. Bare han kunde gravet sig ned i Jorden istedetfor at rejse paa Plasser. Hvis han skulde være idømt en stor Straf, saa kunde de ikke ha fundet paa noget værre end at skikke ham paa Plassertur idag. Peder, Stakkaren, som var kommen springende saa glad for at fortælle, at han havde faat Søsteren til at være med. Han skulde vide for et Humør, han var i. Det var Synd paa Peder; han havde nok ventet sig en anden Modtagelse, slig som han var blet bedt om at kile paa og kile paa, for at faa Petra overtalt, aldeles som det var Liv og Død om at gjøre. Men bra var det nu alligevel, at han havde faat hende til det; saa slap han da at staa til Nar for Reiersen og de andre.

Nej, men at et Menneske kunde ville sig selv saa ondt. Gaa og kave og bale i 3 Uger for at faa istand denne herre forbandede Plassergrejen, holde Møder med Slabberering og Skoftensering hveranden Kvæld, drikke og skaale og broute og lyve og ville det skulde bli saa og saa storartet. Jysses med Musikantere og Kareter og Vin i Tøndevis og ægte Vokslys til Dansen! Det var da vel, de andre havde en liden Smule Vet at holde igjen med; ellers var de alle kommen i Gjældsarrest snart. Nu blev det vel bare han.

Ja om han kunde forstaa sig paa sig selv! Det var liksom han var to altid, én som vilde, og én som ikke vilde, én, som skrøt og løj og tog Penger op og spenderte, og én, som sørged og græmmed sig og vilde være skikkelig.

Ja, han var to. Og den ene var stærkere end den anden, stærkere i det onde og kaad og galen, rent ud forrivenes lystig og vild. Det var den, de likte

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Kammeraterne, og det var den, de mente, naar de sa, at ingenting kunde gaa uden ham, og at han derfor skulde og maatte være med altid. Den anden, den, som var stille og sørged og græmmed sig, kjendte de ikke. Den kjendte ingen uden han selv. Bare der var én, et eneste Menneske foruden ham selv, som kjendte den stakkels arme Sivertmanden, den skikkelige, bedrøvede Sivert, og som vilde hjælpe ham til at faa Bugt med den anden, saa kanske han kunde redde sig. For dette fik en Ende med Forskrækkelse. Nu havde han solgt og pantsat alle de Klær, han ikke netop gik og stod i, og Uhret og Bibelen og Salmebogen. Igaar strøg Vinterfrakken, og igaar havde han igjen taget Penger i Skuffen. Nu skyldte han 21 Specidaler. Hvad Tid skulde han faa betale det? Og hvis nu Virs en vakker Dag kom efter det.

«Du fortjente, at eg skar Halsen over paa Deg,» sa han pludselig højt og rev op Barberkniven. Han svang Kniven i Luften, bøjed saa Hodet tilbage, og gjorde en skjærende Bevægelse med den tæt foran sin Strube. Saaledes sad han lidt, mens han pusted gjennem Næsen og klemte Munden sammen. Saa lod han Haanden synke, retted Hodet og stirred ned i Gulvet.

«Hvis Du kjendte én, Du kunde fortælle alting til – bli glad i én, som vilde ha Dig,» han brast med ét i Latter. Lydia i sin lange, fine Silkekaabe stod for ham, slig som hun havde set ud i Kramboden den Formiddagen. «Ja, hvis nogen i Verden har været tussete, saa er det Dig,» mumled han. Hende havde han kastet Øjnene paa, gjort sig Tanker om! Jo, det vilde vært det rette at komme til med alle sine Byrder og Synder. Bare det med Løsungen, han vented! Og saa'n en Stodderkonge, en Fattiggut, en Sønnesøn af Smaafylla, som hun selv havde haanlét ud af sig i Haven den Eftermiddagen, da han blev vækjaget fra Munthe sine. Gudskelov, at han havde faat sin Forstands Brug i Tide. Naturligvis var hun kommen ind i Kramboden for at ha ham til Nar paa en eller anden Vis, men saa havde hun skjæmtest, da hun saa Peder, og var gaat igjen straks.

Saa meget han havde paa sig ogsaa. Af alle Slag! – – Men nu fik han skynde sig. Klokken maatte snart være 1. Den fan'-ens Madam Andersen ogsaa! Var hun ikke blet syg og havde meldt Forfald, den Søndagen de havde bestilt Dansebal hos hende, saa havde han ialfald sluppet nu. Og saa dette velsignede Sommervejret i Marts Maaned! Lige til imorges havde han haabet, det skulde bli

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Øsregn, saa Turen maatte opsættes, men naturligvis, naar Regnvejr kunde gjøre Gagn, blev det vække. Ellers havde de sandelig nok af det hele Aaret rundt.

Han rejste sig og klædte sig paa. Knytted tilsidst det blaarudede Sildetørklæde i en Sløjfe under Hagen, brætted den stivede Skjortekraven nedover og strøg det brune smaa Skjæg paa Kinderne. Saa greb han sin Hat, tog under Hovedpuden et sammenknyttct Lommetørklæde, hvori der var Sølvpenger, og gik.

Straks han kom ud, slog en duft af Godvejr og af varmt Solskin ham imøde. Strandgaden var knusktør og renfejet, og Menneskene, som gik forbi, gav sig god Tid. I Porten ligeoverfor stod Bagerens Tjenestepige søndagsklædt med korslagte Arme og saa paa Folk. Sivert nikked til hende. Nogle pyntede Smaapiger spilte Hinkespil paa Fortouget udenfor Konsul Smiths Kontorvinduer. Et Stykke oppe i Murebakken stirred en Flok Gutter efter en Drage, som rask steg tilvejrs, og udenfor Porten i Murehvælvingen sad paa den glatslidte Stenbænk to blinde Bondepiger med brogede Forklæder og Hænderne folded om Salmebøgerne og sang gneldrende en gudelig Vise, mens de opadvendte, døde Ansigter var badet i Sollyset.

Sivert følte en pludselig Jubel fare igjennem sig. Det var godt at leve og at være til. Solen var saa varm, og Himlen saa blaa. Graaspurvene hopped lystig om mellem Gadestenene, og Folk saa ud som de vilde hverandre det saa vel. Og saa lugted det fra Vaagen af Sjøvand og Baadgrejer og Plassertur.

> «Med Sorgen og Klagen hold Maade,
> Hvem vilde vel sture og graade,»

nynned Sivert, mens han med lange Skridt og svingende Arme gik nedover Muren til Fløtmandsbryggen, der i Afstand var sort af Mennesker.

«Der har vi Anføreren vores!» raabte inde fra Klyngen en skraaskuldret tynd Fyr med gult fladtkjæmmet Haar. Han hed Foss og var Skræddersvend.

«Sivert Jensen længe leve!» lød det fra de andre, idet de kylte Huerne i Vejret. «Hurra, Hurra, Hurra!»

«Dekelen te Opstyr,» gren en gammel halvdøv Fløtmand, som sad og smaasov paa en Bænk ved Rækværket.

«Det var daa vel, Du vilde ha Deg frem engang,» sa Reiersen ærgerlig. «Late folk staa og vente i kvartérsvis.»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Ka gjør det i saa'nt godt Vejr,» bemærked Andrea Frimann, som havde ny Vaarsallop og Knækparasol med Silkefryndser. «Reiersen er saa vigtig.»

«Sam-let her i en fortrolig Klynge,» satte Sivert i at synge, mens han svang sin Hat. «Eg faar 'kje Tid te seie Goddag engang. Damerne maa ha meg undskyldt,» han slog hilsende ud med Haanden, mens han saa sig om efter Petra. Hun stod et Stykke fra de andre i sin blaa thibets Kjole og Langsjallet med de snørklede Figurer, og førte Spidsen af Paraplystokken frem og tilbage foran sin Fod.

«Det var snilt, I vilde være med, Jomfru Frimann,» sa han og traadte hen til hende.

Hun saa op paa ham og smilte ganske lidt. «Eg maa takke for Indbydelsen,» svarte hun og gjorde atter Streger med Paraplyen.

Sivert havde aldrig set saa pent et Smil, syntes han. Det liksom varmed ham ind i Hjærtet. Og saa saa hun saa stille og beskeden, næsten flou ud. Han fik en stærk Trang til at være snil imod hende.

«Ska eg ikkje bære Regnehatten for Jer?» spurgte han med saa blød Stemme, at Petra saa op igjen.

«Nej tak, han er saa let.» Hun blev rød under hans varme Blik og gik hen til Bryggerækværket, hvor hun bøjed sig ud og saa paa nogle Gutter, som holdt paa at øse læns en Baad.

«Peder ska være med os!» skreg Andrea's Stemme. De var begyndt at indskibe sig, og Andrea havde tat Plads agterud mellem Reiersen og Foss i en grønmalet Baad, hvori den ene efter den anden hopped ned, mens Fløtmanden med Baadshagen holdt Baaden tæt til Trappen.

«Peder blir paa *min* Baad!» kommanderte Sivert fra Bryggen. «Jomfru Petra og eg ska ha Musikken med os.»

Peder stilled sig op ved Siden af Sivert. Han holdt en Harmonika under Armen.

«De'er vel blaast!» raabte Fløtmanden og stødte fra. «Her kommer ikkje flere paa denne Baaten!»

«Vil I, Folk ska gaa paa Hovve i Sjøen, I!» skjændte Uhrmagersvend Eriksen og greb fat i tykke Jomfru Madsen, der stod paa det nederste Trappetrin med sin

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

lange flade Fod fremstrakt under det optrukne Kjoleskjørt, parat til at springe ombord.

«Vil I, Folk ska søkke ner paa Kvarven I!» svarte Fløtmanden tilbage og satte sig til at ro.

«Næste Baat frem!»

«Næste Baat frem, ska være ja!»

Omsider var de alle indskibet. Der var 3 Baader fulde, og de rodde en efter en. Sivert og Petra var i den midterste, sammen med Eriksen og Jomfru Madsen, som var forlovede. Jomfru Madsen med glinsende Kinder, Dobbelt-hage og grønne Tænder skinned af Guldstas og nye Klær. Hun var henimod 40 Aar gammel. Som Bestyrerinde af Vinudsalget hos A. Schrøders Enke paa Strandgaden med 30 Specier i Løn og et rigeligt Alimentationsbidrag for det Barn, hun havde med Enkens 22-aarige Søn, ansaas hun for at være et godt Parti, og Eriksen var misundt af dem, som kjendte ham.

«Sønner af Norge, det ældgamle Rige!»

begyndte de at synge fra den forreste Baad.

«Bor jeg paa det høje Fjeld,»

intonerte Sivert. «Den kan Du vel, Peder?»

Peder, som sad i Rangen med sit Harmonika, spilte straks op, og saa istemte de andre Sangen med Sivert som Forsanger:

«Hvor en Fin Skjød en Reen med sin Riffel
Paa Skien,
Hvor der sprang et Kildevæld,
Og hvor Ryperne pladsked i Lien,» o. s. v.

Sivert ledsagede Sangen med smaa energiske Nik af Hodet, og førte sin højre Haand med udspilte Fingre frem og tilbage i hurtigt Tempo.

«De kiler paa med «Sønner af Norge» derborte, ha, ha, ha!» Jomfru Madsen kasted sig bagover paa Toften og lo overstadigt.

Sivert smiled og blinked forstaaende uden at afbryde Sangen.

«Ka di sønger for nokke paa den sidste Baaden kan eg ikkje høre.»

«Det er den om «Den nystemte Cither i Hænde,» svarte Eriksen. Han sad paa

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Tvertoften ligeoverfor Sivert i Agterstavnen, med Petra til højre og Jomfru Madsen til venstre, og hans spidse, tæt samlede Knæ var næsten skjult af deres folderige Kjoleskjørter.

«Fisken svømmer, det er et Ord!
Een Ret nok paa Nøjsomheds Bord.»

Pludselig skreg Jomfru Madsen og bukked sig ned over Eriksens Knæ. Den bagerste Baad var roet op paa Siden af dem, og de var derfra begyndt at skvætte Vand.

«Gi di igjen!» raabte Sivert.

«Alting blomstre for Enhver,
Som vort Land og vort Selskab har kjær!»

«Koffor sønger I ikkje, Jomfru Petra?» spurgte Sivert, da Sangen omsider var slut. «Nej, nu bler Dokker for grov,» han tog Hatten af, rysted den og tørred sig i Ansigtet. Jomfru Madsen og Eriksen førte under Skrig og Latter en ivrig Vandkrig med den anden Baad. «Hold op nu! Jomfru Frimann bler vaat her.»

«End eg daa! hihi!» Med et Hvin gjemte Jomfru Madsen sig bag Siverts Ryg for at undgaa et nyt Vandskvæt. «Itte tit! Der fik I en lang Næse, Barbér Jensen, Far! Det gjør'kje nokke, Sjøen er rejn.»

«Kom an, kom bare an, bare an!» trykked Eriksen ud af sig op igjen og op igjen, mens han med stiv Overkrop og tilbagebøjet Hode af al Magt pisked i Vandet med sin Spasérstok.

«I er vist ikkje i godt Humør,» sa Sivert til Petra.

«Aa jo,» hun flytted sig lidt i Sædet.

«Lader os alle være glade!» raabte Sivert og klasked i Hænderne. «Sorgerne og Lejelserne ligger Heme paa Kistebotten under Laas og Lukke!»

«Det var ingen Sag daa,» Petra forsøgte at sige det spøgende, men idetsamme kom hun til at sukke.

Ska tru, hun ossaa har nokke te græmme seg over, tænkte Sivert og følte atter denne Trang til at gjøre hende godt. «I har daa vel ikkje Sorger, I, vet eg?»

Igjen var Stemmen saadan, at Petra maatte se paa ham, og saa slog det hende, at han havde saa vakre Øjne. Der var liksom Solskin i dem, og saa saa de

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

saa snille ud. «Aa,» sa hun med et Smil og en Hovedrysten, der skulde slaa hans Spørgsmaal hen.

Hun ønsked sig hjemme igjen. At skulle være sammen en hel Dag med disse simple Menneskene og Dansebal efterpaa – til den lyse Morgen vel – hun, som bare længtedes efter ham, den eneste i Verden, – det var ikke til at udholde. Og saa pintes hun ved Mindet om hans kolde Tone, da han havde sagt: «Ja, god Fornøjelse da.» Hun havde slaat paa det for Spøg i gaaraftes med det samme hun gik ned fra ham, fortalt, at hun var Buden paa Plassertur med en Krambodsvend Jensen hos Virs derborte og spurgt, om hun skulde gaa. Gudbevars, hvorfor ikke; det maatte jo være morsomt for hende. Og hun, som ikke havde mere Lyst til det end til at gaa bort og hænge sig! Havde hun drømt om, at han vilde svare saaledes –, hun, som havde bildt sig ind, at han skulde bli jaloux, eller ialfald ikke like det. Det var derfor hun havde spurgt. Og saa fik hun bare en lang Næse og en søvnløs Nat og blev nødt til at være med for Skams Skyld. Og at være i Selskab med Andrea. Andrea, som aabenlyst leved med Ravn nu, efter at Madam Holm og Faren havde giftet sig. Havde hun vidst det, saa –. Forresten saa var hun jo ikke bedre selv for den Sags Skyld, heller værre, for *hendes* var en gift Mand, men det blev saa frækt det med Andrea, fordi alle vidste det. – Uf ja, det var fælt at sidde her og ha det saa ondt, mens de andre var saa glade. Havde hun nu vært fri og let om Hjærtet, saa kunde hun fornøjet sig idag, hun ogsaa, saa dejligt som det var ude. Sjøen var saa grønblaa og Himlen saa lyseblaa, Luften saa mild, og Lugten af Vandet saa salt og frisk, hvergang Aarerne kløved det med denne knistrende Lyd af Humlebaandet, som hun kjendte saa vel fra Nordfjord.

«Kom an, kom bare an, bare an,» blev Eriksen forpustet ved, mens han pisked med Stokken.

Med ét lød der en brølende Forbandelse fra den anden Baad, som med det samme sakked agter. Fløtmanden havde faat en Skylle i Nakken fra Peder, som laa ud over Rælingen og kasted Vand med Øsekarret.

«Eg ska lære Deg te gjøre gamle Folk skjortevaad, din Skindsæk!» Fløtmanden havde trukket Aarerne ind og sad nu og tørred sig i Nakken med den ene Haand, mens han med den anden knyttet trued over til Peder.

«Ja, et er ogsaa bra skammeligt!» raabte Sivert tilbage. «Skjæmast Du ikkje

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Peder? Lig Øsekjære' fra Deg og ta fat paa Handorgele' dit. D'er derfor Du er medkommen. I ska faa Jer en Skjænk, Fløtmand, Far.»

«Frem med Drikkevarene ska være, ja!» skreg de fra den anden Baad.

«Kaa har Du gjort af Flaskekorgen Peder?»

«Her.»

«Træk op! Her er Korketrækker, Portvin te Damerne og fransk Brændevin te Herrerne. Eller ska det være Jamaika Rum, Eriksen?»

«Begge Deler. Kom an, kom bare an, bare an.»

«Pas Maaten, Eriksen. Drikker Du Deg snøt, slaar eg op med Deg.»

«Lang os Kageposen, Peder!»

«Her er te Damerne,» Sivert holdt frem et stætteløst Glas. «Vi drikker af Flasken.»

«Skaal for den smukkeste!» Jomfru Madsen stødte sit Glas mod Flasken, Sivert holdt i Haanden.

«Ska eg være Ste'barne?» Eriksen kneb hende i Læggen, saa hun skreg og spildte Vinen.

«Ret ska være ret. Jensen er den smukkeste.»

«Det er'kje værdt te slikke seg, før en er smurt. Sivert Jensen har Øgene sine et and't steds. Skaal Jomfru Frimann!»

«Paa en fornøjelig Tur,» sa Sivert og drak af Flasken. «Se nu ikkje saa sint ut,» han blinked til Petra. «Drik mere Vin.»

«Skaal Dokker der!» raabte Reiersen fra den forreste Baad. «Vores Skaal og Dokkers Skaal og alle smukke Pigers Skaal!»

«Nej, se paa Jomfru Frimann,» Eriksen pegte bort paa Andrea. «Hun sitter en Akkevitflaske for Munden, haa, haa, haa!»

«Det er godt te høre, Du ikkje har med Vinhandel. Det er jo Muskatel din Tosk.»

«Se her Peder Far, ta Deg en Støjt, men gjør'kje for møkke af det. Husk, Dagen er lang.»

«Een Ret nok paa Nøjsomheds Bord,
Fisken svømmer det er et Ord.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Alting blomstre for Enhver,
som vort Land og vort Selskab har kjær.»

«Nej, nu vil vi ha en an'en:

Skal vi være glad, saa lad os drikke,

kan du ikkje den Peder?»

«Tærninger, Piger, Kortenspil og Vin,
Er Livets bedste Medicin.»

«Iss! Du er nu altid saa mykkje for det uanstændige Du, Eriksen.»

«Skaal paa det Abigael»

«Nu ikkje mere Drik, før vi gaar iland og holder Maaltid. Spil op Peder!»

Her, længere ude paa Kvarven, hvor Farvandet var friere, rode Baadene ved Siden af hverandre, og de sang nu alle den samme Vise til Peders Musik.

Planen var at gjøre Landgang i Eidsvaag, spise der og saa ro tilbage til Sandvigen, hvor de havde bestilt Aftensmad og Dans hos Madam Andersen. Men nu begyndte de i Reiersens Baad at snakke om, at det var langt til Eidsvaag, og paastod, at de vilde snu og sættes af i Hæggernæs. Derfra kunde de gaa til Sandvigen og gi Baadene Løbepas; det blev ogsaa koldt paa Sjøen, naar det led paa Eftermiddagen.

Efter adskillig Raaben og Snak frem og tilbage, gik saa det sidste Forslag igjennem. Baadene vendte og la kort efter til ved et Stenleje, som faldt skraat ud i Vandet og brugtes til Landingssted. Fløtmændene blev betalt, et par Gutter, som stod og drev i Fjæren, antoges til at bære Madkurvene, og snart vandred hele Selskabet med Spillemanden i Spidsen henover den lyngbevokste Fladmark, hvor Hæggernæs' Krudtmølle med sit høje Murgjærde blinked hvid i Sollyset et Stykke borte. Oppe paa Paddemyren, tæt ved skulde de laane Hus og koge Kaffe hos en Vaskerkone, som Jomfru Madsen kjendte.

«Det gjør godt te faa røre Bejnene sine,» sa Andrea til Barbér Jensen, som endelig vilde ha hende under Armen. Hun standsed og slog nedover sin grønstribede Uldkjole. «En bler krøklet i Baat.»

«Skik Kjolen bort te mig imorgen Jomfru,» sa Skræddersvend Foss, som gik foran med Sy-Pedersen. «Eg ska dampe 'an op for Jer.»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Pikkeleisten!» raabte Sivert og dasked Jomfru Madsen paa Skulderen. «I er 'an!» og saa satte han i Stormløb forbi Petra, der holdt sig ved Siden af Peder, som spilte: «Dengang vi drog afsted.» I samme nu fløj hele Flakken afsted med Raabet: «Jomfru Madsen er 'an! Jomfru Madsen er 'an!»

Selv Petra tog paa at løbe. Snart var de et godt Stykke foran Jomfru Madsen, der faldt tungt ned paa de brede Fødder, mens hun ased ivej med optrukne Skjørter, saa de tykke Ben vistes; hun havde hvite Bomuldslægger udenpaa Uldstrømperne.

Sivert og Peder var forrest. Med ét gjorde Sivert en Vending og tog Vejen nedover mod Sjøen igjen langs Krudtmøllens hvidkalkede Gjærde. Da han var kommen forbi Gjærdet og vilde slaa ind paa en Sti, som løb langs Fjæren nogle Alen fra Sjøen, saa han pludselig sin Farmor lige foran sig. Hun var barfodet og i Mandfolkekufte, Skoutet sad helt bag i Nakken, saa de hvide Haartjafser syntes foran. Hun gik med ravende Skridt og med Ryggen bøjet. Saa stupte hun forover, tog for sig med Haanden og krøb videre i en halvt liggende Stilling. I et par Sekunder var Sivert blet raadvild staaende. Saa drejed han om og løb samme Vej tilbage, idet han raabte saa højt han kunde: «Her blev for vaadt, Godtfolk!» De andre efter ham.

Lidt efter sagtned han Farten og sakked agterud, fik saa et Dask i Ryggen af Jomfru Madsen, som raabte: «Sivert Jensen er 'an!» hvorpaa hun fór afsted med et Hvin, som om hun var bleven stukket af en Kniv.

«Sivert Jensen er 'an!» hujed de alle og løb endnu stærkere end før.

Sivert blev staaende, indtil de alle én efter én var forsvundet bag det øverste Hjørne af Krudtmøllens Gjærde. Saa vendte han sig om og saa efter Farmoren.

Lige bag ham kom hun, fægtende med Armene, slingrende og snublende, mens hun knurred som en tirret Hund.

«Ikkje denne Vejen,» sa Sivert og stilled sig op foran hende. «Gaa langs med Fjæren, hvis om I ska te Byen.»

Hun hvæste og gik videre.

«Hører I,» sa Sivert og greb hende i Armen. «Ikkje denne Vejen.»

Hun krummed Fingrene som Klør og hugged efter ham.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Vær nu skikkelig! I ska faa Skillinger, bare I vil gaa den hinn Vejen.» Han gav hende nogle Kobbermønter og trak hende ned mod Fjæren.

Hun tog Skillingerne uden at sige noget, og klemte Fingrene fast omkring dem.

«Saa,» vedblev Sivert, da de var kommet helt ned til Vandet. «Naar I nu følger langs med Sjøen, er I straks i Skuteviken, saa kan I gaa ind i Kippen te Mass med Foten og kjøbe Jer Drikke. Det er mykkje snarere te gaa langs med Sjøen,» han slap hende og puffed hende fremover i den Retning, han vilde hun skulde ta, men blev i det samme bange for, at hun skulde falde paa de humpede Sten og bli liggende. Oline faldt dog ikke, bare fløj et Stykke bortover, standsed saa et Øjeblik og sjangled videre.

Sivert følte sig lettet og satte paa Løb, men et Minut efter vendte han sig[n34] om for at være sikker. Der kom hun stavrende opover efter ham. Hun hugged med Armene for hvert Skridt hun tog, som for at skyde bedre Fart, og hun saa forstokket og ondskabsfuld ud.

Sivert stønned af Sinne. Hvad skulde han gjøre med dette fylletrodsige Menneske. De andre kunde komme hvert Øjeblik.

«Jensen, Sivert Jensen aahoj!» raabte Reiersens Stemme.

Sivert drejed Hodet og saa sig om til alle Sider med et snart, skarpt Blik, saa fór han med sammenbidte Tænder og fremrakte Hænder hen mod Farmoren, bøjed sig i Knæerne, saa han næsten sad paa Jorden, kasted sig ind under hendes fremstrakte Overkrop, snapped hende om Livet, løfted hende og sprang nedover til Sjøen, mens han holdt hende foran sig og bevæged det tilbagebøjede Hode hid og did for at værge Ansigtet mod hendes krummede Fingre. Han pilte afsted, hensynsløst, rasende, med næsten lukkede Øjne, hoppende og glidende paa Fjærens ujævne Stene. Pludselig kjendte han hendes klamme Fingre om sin Strube med et hidsigt Vilddyrsgreb. Han spilte Øjnene op; det blev sort for dem; Blodet suste og sprængte i Ørene. Et rallende Grynt brød ud af ham, mens han rev og sled i Farmoren for at løsne hendes Klør fra sin Hals, og da det endelig lykkedes ham, kyled han hende af al Magt fra sig. Hun faldt næsegrus mod en vaad Stenblok tæt i Sjøkanten. Der lød et Smæld og et Rammel som af Knokler,

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

der falder sammen. Sivert skalv i Knærne og paa Hænderne. Det hamred og værked i Svælget, Blodet slog paa Trommehinderne, og Huden paa Halsen strammed og svidde. Han saa sig om til alle Kanter med det forrige snare, skarpe Blik, der tilsidst gled hen paa Farmoren. Hun laa ubevægelig med Legemet i en Halvcirkel. Skoutet havde hun mistet i Faldet, saa Hodet var bart, og det hvide, tynde Haar glinsed i Solen som et Væv af uredige Sølvtraade. Med ét var det liksom Ryggen leted sig og slog en Bugt; saa gled Ansigtet og Overkroppen ned langs Siden af den vaade Sten helt ned i Fjæren, hvor Vandet skvulped.

«Nu kan hun ligge der og sove Rusen ud!» Sivert løb fra hende med Nakken dukket.

«Kaa har I vorre henne? vi har ropt saa paa Jer.» Sivert fór sammen ved Lyden og løfted Hodet. Der stod Peder et par Skridt borte og stirred saa underlig paa ham.

«Eg sku' afsides,» svarte Sivert forpustet uden at stanse og uden at se paa Peder. «Kaa er di andre henne?»

«Di sitter bagom Krudtmøllen paa en Stejnrøjs og venter paa Jer.»

«Der kom én og der kom to,
En paa Støvler og én paa Sko»

sang Sivert, mens han løb alt hvad han kunde, fulgt av Peder.

«En havde Hatt, men den var graa,
Ogsaa havde han Sokker paa.»

Og mens han sang og løb, tænkte han bare paa dette: om Peder havde set Farmoren og set, hvad han gjorde med hende.

XXI

De havde spist tilaftens i Madam Andersens aflange Stue, Dansesalen kaldet, med to Fag Vinduer i begge de korte Vægge. Nu gik Madam Andersen og tog af Bordet; hun havde stort Smækkeforklæde over den brede, høje Mave, hvide

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Overtræksærmer og lange Øredubber udenpaa Kappens knyttede Hagebaand. Til Haandtlanger brugte hun en bondeklædt Jente, der gik paa Uldsokker og ligned en Kegle i sin Indpakning af uldne Tørklæder.

Ned fra Taget hang under Blikskjærme to Oljelamper, hvis sure Blus lyste grumset gjennem den graablaa Tobaksos, som drev ind fra Gangen, hvortil Dørene stod aabne. Derud havde Herrerne fortrukket for at faa sig en Røg, mens Salen blev ryddet til Dansen. Mellem Vinduerne var der Spejle med smaa Konsoller og paa disse Toskillingslys i Messingstager med Mansjetter af lyserødt Fryndsepapir.

I Sofaen midt paa Langvæggen med det rødblomstrede Tapetpapir og Kristian den fjerde i lakeret Ramme sad Jomfru Madsen og Andrea, Jomfru Madsen smaasang med nikkende Hode og havde Armen om Andreas Liv. Andrea slog Takten med Foden og holdt Jomfru Madsen i Haanden. De var bleven Veninder paa Turen og havde drukket Dus ved Aftensbordet i Lysholmer.

I Ovnskrogen sad Spillemanden og spiste Smørrebrød med Tallerkenen i Haanden. Han var enøjet med skarpt, gustent Ansigt og sort fliset Skjæg. Paa Gulvet mellem Benene stod en optrukket Ølflaske og under Stolen laa hans Violin. Han var bleven hentet for at afløse Peder, som var sovnet paa en Stol, hvid i Ansigtet, med Harmonikaet mellem Hænderne og Hodet lænet tilbage mod Væggen.

«Saa, nu kan Dokker straks begynde,» sa Madam Andersen. Spisebordene var flyttet ud, og Jenten med Uldsokkerne holdt paa at strø Sand af et Fejebrædt ud over det ujævnt slidte Gulv.

«Har I faatt nokke paa Jer?» sa Sy-Pedersen til Petra, som stod oppe ved Konsollen og skrabte med en Bordkniv paa sit Kjoleskjørt.

«D'er Lysetalg. Eg kan 'kje skjønne, kaa det er kommen ifra.»

«La' det være te imorgen. Nu begynder Spellemanden.» Sy-Pedersen satte Hænderne i Siden og vrikked paa sin Overkrop, mens hun hoppende letted sig op og ned paa Tærne.

«Op med en Hamborger!» Sivert kom ind fra Gangen og engagerte Petra.

«Eg er saa trøt i Benene efter al Strabbaseringen idag,» bemærked Petra, da

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Sivert la Armen om hende og danste ud.

«Det fortar sig, naar I danser. Kil bare paa. Ondt ska ondt fordrive.»

De var et Øjeblik alene paa Gulvet. Saa kom Reiersen med Andrea, Foss med Jomfru Madsen og Barbér Jensen med Sy-Pedersen.

«Maa eg ha den Æren?» Eriksen bukked for Madam Andersen, som sneg sig langs Væggen for at pudse Lysene.

«Nej vet I ka! I min Alder.»

«Kom an, kom bare an, bare an!» han greb hende om det svære Liv, som han kun naaede halvt rundt om, og kaved afsted med hende.

Madam Andersen lo, saa hendes fyldige Ansigt blev mørkerødt, mens hun modstræbende og tungt gjorde Dansetrinene med paa de hæleløse Filtsko.

«Slep meg, slep meg! Eg bler tunen, Eriksen!»

Eriksen engagerte sin forlovede, som Foss netop satte fra sig.

«Vi har møst nokken Damer, synes eg,» Sivert lod Petra falde ned i Sofaen med en Svingom, som løfted hendes Fødder højt fra Gulvet. «Kaa er de afblevven, ska tru?»

«Di kommer straks.»

«Ska di ikkje ha lov te ha et Æren'e? haa, haa, haa!»

«Kom along, Maren Hosselejsten! Sivert vilde danse med Bondejenten, som stod paa Dørtærskelen fra Kjøkkenet og vinked paa Madam Andersen. Men med et gneldrende Skrig bøjed hun sig i Knæerne, saa hun sad paa huk, og klamred sig til Dørstolpen, Sivert kvap sammen. Saa bukked han sig ned til hende, skreg endda værre end hun lige ind i Ansigtet hendes og slap hende skoggerleende.

«For en Eitel!» sa han hen til Madam Andersen.

«Hun er ræd, Tosken.»

«Nok udaf den, Spellemand, op med en Rejlænder!» Sivert løfted sine Frakkeskjøder med Tommel- og Pegefingeren, og holdt dem op som om det havde vært en Slæbkjole, idet han danste hen og bukket for Andrea. Hun rejste sig straks og stemmed Fingrene om Hofterne. Sivert danste baglængs fra hende; hun fulgte efter. Straks efter var Gulvet fuldt.

Sivert og Andrea gjorde svært Rabalder af Rejlænderen. Hvergang han slap

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

hende og danste ud fra hende, klasked han Hænderne sammen med et Gjøgeskrig og tramped med Fødderne, saa det smald, og naar han atter greb hende, slog han bagud under Hopsatrinene, saa Støvlehælerne rørte ved Frakkekanten. Andrea svajed med Overkroppen og bevæged Hodet som en Nikkedukke, og naar Sivert nærmed sig hende, slang hun Armene om hans Skuldre og knægged som en ung Fole.

Deres Lystighed smitted de andre. De dansed som rasende Mennesker med Pust og Støn, de tramped og hujed og hvæste og knipste med[n35] Fingrene. Sveden siled over Ansigterne, og Hænderne var klæbrige og hede. Gulvet knaged, Møblerne rysted, Lyseflammerne vifted, og Lamperne under Taget dingled frem og tilbage i den tykke støvfyldte Luft.

Pludselig gled Peder langsomt ned af Stolen og blev siddende paa Gulvet. Han sled Øjnene op og stirred omkring sig med et tomt Blik. Madam Andersen, som stod og saa til i den aabne Dør ud til Gangen med Hænderne korslagte paa Maven, gik hen og tog fat i ham.

«Kom med meg Far, ska Du faa ligge paa Sengebænken i den hinn Stovven,» sa hun venligt og hjalp ham op.

«Han'orgele'! Kaa er Han'orgele' mit?»

«Du har det jo i Nævene, Gut.»

«Drik, drik! Tungen maa læskes,» raabte Sivert og kasted sig stønnende paa en Stol.

«Kassen er læns,» sa Barbér Jensen og slog paa Bukselommen.

«Det skiller meg ikkje! Puns og Øl, Madam Andersen. I ger vel Kredit te imorgen?»

«Mit Hus er 'kje nokke Værtshus, hvis om Dokker ikkje vet det.»

«Nei men laane, Madam Andersen.»

«Det er en an'en Sak. Laan kan enkver faa.»

«Skriv op ka det koster og skik Regningen ut te meg – hos Kjøbmand Virs paa Strandgaden vet I.»

«Den, saa havde seg en koppe varm Sokkerlade.»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Sokkerlade te Damerne!»

Peder sad og gumled paa Pegefingeren og saa efter Sy-Pedersen, som svang sig med Foss. Han var blet forelsket i hende paa Turen og led alle Skinsygens Kvaler. Det var hendes Smilehuller og Tænder, som havde fanget hans Hjærte. Tænderne især; de var fremstaaende og gule, til halvten bedækket af et graahvidt Stof, der ligned fugtigt Hvedemel. Da de gik fra Paddemyren, havde han tilbudt sig at bære hendes Voksdugstaske, men hun havde smækket ham over Haanden og sagt: «Fingrene af Fadet, der er Tyttebær paa,» og straks efter gik den til Foss. Men nu vilde og skulde han danse med hende.

«Hurra for Madam Andersen med Svaledrikke!» Madam Andersen satte en Bakke med varm Punsch i Stentøjsmugger og mange Ølflasker paa Bordet borte i Hjørnet.

Peder listed sig over Gulvet og drak. «Spil op en Vals!» raabte han og gik med lange Skridt og modige Øjne hen og engagerte Sy-Pedersen.

«Koffer ikkje,» hun fniste lidt og rejste sig.

«Kem synes I er den vakreste udaf Damerne?» spurgte Peder mens de danste.

«Kaa daa?»

«Eg synes I.»

«Ha,[n36] ha, ha! Peder er lidt paa en Kant!»

«Den saa vil væte Halsen, faar komme her!»

Sivert drak, skjænked i Glassene og rakte Petra.

«Nej, ikke Grog, la' meg faa lidt Øl.»

«Skaal Jomfru Petra,» Sivert tømte et Glas til.

Med ét var han sprungen midt op paa Bordet, hvor han stod paa ét Ben med Punschemuggen i Haanden. Han vilde lage Vers, sa han. «Kom bare an Eriksen Far! Gi meg en Strofe ska eg rime. Kjæften te, Spellemand!»

De stimled alle sammen i en Halvkrans om Bordet.

«Der var engang et elskende Par»

begyndte Eriksen syngende.

«Til at kjøsses og klappes var de saa snar,»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

fortsatte Sivert.

«De havde ikkje Ti'er te gifte seg,»

sang Barbér Jensen.

«en saa ska det ikkje gaa meg og Deg,»

rimed Sivert, og saa istemte alle:

«Julia, Julia, Julia, Julia hopsasa!
Julia, Julia, søde Julia.»

«Uf, Du slaar Puns ner igjennem Ryggen min!» Sy-Pedersen skubbed til Peder. «Klistr Deg ikkje saalissen fast te Folk, Du puster paa meg.»

«Kom an, kom an, kom bare an!»

sang Eriksen.

«Sivert Jensen er Kar for te klare seg, han,»

fortsatte Sivert, som fremdeles stod paa ét Ben. De lo og klapped i Hænderne.

«Men nu ska Du snart ble sotten bet,»

sang Reiersen.

«Nej, vet Dokker ka! *Mine* Bor'er er ikkje te trakke paa.» Madam Andersen kom ind med Chokoladen. Hun skreg for at bli hørt, saa Ansigtet var rødsprængt.

«Gu' signe Madammen, hun er saa fet,»

rimed Sivert skraalende og satte Punschemuggen for Munden. Idetsamme tabte han Ligevægten, sparked omkring sig med Fødderne og knuste næsten alt, hvad der var paa Bordet. Med Raab og Latter fløj de alle tilside; Punsch og Øl flød ned i Strømme. Spillemanden holdt et Glas under Bordkanten og fik det fyldt.

«Naa det maa eg seie! Kem ska betale?»

«Eg naturligvis! Afvejen der!» Sivert hopped midt ud paa Gulvet. Idetsamme tog han sig hurtig til Hodet og blev bleg. Han skyndte sig ud i Kjøkkenet og drak Vand.

I det Øjeblik hans Fødder klasked mod Gulvet havde han pludselig som i et Glimt set Farmorens krummede Ryg, da den slog Bugt og gled ned langs Stenen, hvor han havde slængt hende fra sig i Eftermiddag. End om hun laa der endnu og vart slaat fordærvet. Aa langtifra! Nu sad hun naturligvis og fyldte sig paa en

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Ølkippe eller laa og sov i en Bondestue, Svinet.

«Tre Ølflasker, to Punschemugger og otte Glas,» regnet Madam Andersen over borte ved Bordet da Sivert kom ind igjen. «Værsgo' kom her og vær Vidner.»

«Vi trur Jer, Madam Andersen.»

«Det er godt. Bare skriv paa Regning,» sa Sivert.

«Og Borddugen er der sparket Hul i, saa møkke Dokker vet det.»

«Hul i Borddugen, Hul i Borddugen! Sivert Jensen, Far!»

«Eg skikker en ny i Morgen af den dyreste Boniteten.»

«Det hører Dokker paa! Ane, kom ind og tørk af Golve!»

«Eg er saa forlivt i Jer,» hvisket Peder med Armen om Sy-Pedersens Stoleryg.

«Peder Frimann er plakat fuld, ha, ha, ha!»

«Fuld er vi alle, ha, ha, ha!»

«Langedansen!» raabte Sivert. «Kjærringen med Staven, Spellemand!» han snapped Petra i Haanden. «Være med, saa hæng paa!» og saa bar det ivej med hele Flokken hængende sammen i en Række, allesammen foroverbøjet, syngende paa Kjærringen med Staven, ud gjennem Kjøkkenet. Dørene blev revne op til Bagstuen og Fremstuen af Sivert, som var i Spidsen. Over Gangen ind igjen i Salen. I vild Fart gik det. Madam Andersen skjalv for sine Møbler og sit Kjøkkentøj; hun baksed med Armene, som om det havde vært Vinger, mens hun tripder efter dem og var nær ved at bli rendt overende, hvergang hun indhentedes paa sin Runde af den farende Række.

Da de paa tredje Omgang kom gjennem Gangen strøg et koldt Pust ind over dem. Nogle af dem drejed Hodet og saa, at Gadedøren stod paa klem, og at nogen keg ind. De lod sig imidlertid ikke forstyrre, men fór videre, syngende som før. Da de straks efter atter var i Gangen, opfanged Andreas Øre trods Larmen og Sangen Lyden af en kjendt Stemme, og hun saa i Forbifarten et Glimt af Ravns lyse høje Hat over Skulderen paa Madam Andersen, som stod med Ryggen til og talte ud ad Døren.

Hun kjendte det, som om Benene visned under hende, mens hun mekanisk løb med som før. I Kjøkkenet brød hun ud af Rækken. «Eg orker ikkje mere,» sa hun.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Faar Du ondt, Drea?» Reiersen stod ved Siden af hende.

«Eg vi 'kje ha Deg her,» sa hun sanseløst og flyted sig paa Gulvet med smaa, hastige Skridt.

«Aa jou, Drea.» Reiersen fulgte efter hende og klapped og strøg hende paa Ryggen.

«Dans Langedansen med de andre. Skyndt Deg, væk med Deg!»

«De holder op, Drea.»

Inde fra «Salen» hørte de dem tumle om hverandre for at komme til Sæde under Hvin og Latter og Pusten og Støn.

«Skaf meg nokke Vand,» sa Drea stakaandet. «Nej, ikkje det, ud i Pumpen paa Plassen etter friskt. Her er en Skaal.»

Reiersen gik ud paa Gaardspladsen for at søge efter Pumpen.

Andrea lytted med Øret til Salsdøren, som Reiersen havde lukket.

«Hys, ti stille med Dokker! Ska en Kone saa Madam Andersen ikkje faa komme te Or'e?»

«Rejs te Helvete!»

«Ka va' det, Madam Andersen?»

«En, saa spør etter Jomfru Frimann.»

Andrea rev Døren op og næsten sprang over Salsgulvet, mens hun kramsed med Fingrene paa Halskraven. I Gangdøren, som stod aaben, indhented hun Petra, der ogsaa var paa Vej ud.

«Kaa ska Du hen?» spurgte Andrea og fór forbi hende.

«Der var en, saa vilde snakke med meg.»

Andrea hørte ikke, hvad hun sa. I Gadedøren, som udenfra holdtes halvaaben, saa hun Ravns smale Øjne stirre paa sig.

«Det va 'kje Deg,» sa hun og slog ud med Haanden til Petra, som straks vendte om og lukked Salsdøren efter sig.

Uden at sige noget greb Ravn Andrea om Haandleddet, rev hende med et kraftig Tag ud paa Gaden og drog hende hen til en lukket Vogn, som holdt et par Skridt fra Huset.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Du sitter Neglene i, slep meg,» klynked Andrea, men gjorde ingen Modstand.

Ravn lukked Vogndøren op med den Haand, han havde fri, og kasted Andrea ind mod Aabningen saa haardt, at hun tabte Fodfæstet og klasked Hænderne mod Vognbunden.

«Ska eg ikkje faa ta Tøje' mit?»

Ravn mælte ikke et Ord, mens han stopped hende ind i Vognen og slog Døren til. Saa sprang han op paa Bukken og kjørte bort. Det hele var sket paa mindre end et Minut. –

Petra havde længe ikke havt Ro paa sig; hun havde tænkt paa Smith hele Dagen og grublet paa, om han nu ikke alligevel angred, at han havde ladt hende bli med. Og saa havde hun overvejet atter og atter, om det var Sandsynlighed for, at han blev oppe, til hun kom, og om han vilde ha hende ovenpaa eller ikke, før han la sig. Da saa Madam Andersen sa, at der udenfor stod en Herre, som spurgte efter Jomfru Frimann, var hun skjælvende styrtet over Gulvet i den Tro, at det var Konsulen. Bagefter havde hun Lyst at række Tunge til sig selv for sin Dumhed.

Men nu var hun kommen til at længes saaledes efter Smith, at hun ikke kunde holde det ud længer, og samtidig var hun bleven sikker paa, at han vented paa hende for at faa høre, hvordan hun havde havt det.

«Nu er det paa Tide te gaa,» sa hun til Peder og tog ham i Armen. «Kom nu!»

«Eg rikker meg ikkje,» svarte Peder og vred sig fra hende. «Eg ska danse Polka med Sy-Pedersen.»

Reiersen kom ind med en Skaal Vand, som han spildte af. «Kaa er Drea henne?»

«Vil I danse?» Sivert rakte begge Hænder ud mod Petra.

«Nej, eg vil hem.»

«Det er daa vel ikkje Meningen Jeres! Klokken er jo knapt 10.»

«Dokker andre kan jo holde paa, saa længe Dokker vil. Farvel og tak for meg.» Hun gik ud i Kjøkkenet for at faa sit Tøj hos Madam Andersen.

«Nej, saa ska eg følle Jer!» raabte Sivert. «Vent nu lidt!»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Stop Rømlingerne! Sivert Jensen og Jomfru Petra vil dissentere!»

«Det ska vi bli to om,» mente Foss og spytted i Næverne som til Slagsmaal. «Fløt op her, Spellemand!»han trak en lang Bænk foran Døren til Gangen, og da Spillemanden havde tat Plads paa den, stilled han et Bord foran ham og satte sig paa Kanten.

«Nu ska vi se, om nokken kommer herigjemmel uten saa med min Vilje!»

«Kom an, bare kom an, bare an!» sang Eriksen, mens han danste.

Sivert slog sig paa Knærne og lo, saa det runged. «Vi slepper ikkje væk, Jomfru Petra! Kom her, ska I se paa Løjer,» han gik ud i Kjøkkenet.

«Nu ska vi spelle di et Puds, vi gaar Bagvejen. – Ja, saa sagt, der er 'kje and't for, I maa ind igjen og danse,» raabte han højt. «Kom nu,» han aabned Døren til Gaardspladsen og smøg sig ud sammen med Petra.

«Denne Vejen,» han gik foran Petra langs det lave Traleværk om den smale Havestrimmel, der omgav Huset og gik i ét med Gaardspladsen bag. «Ut her,» han stødte op den lille Laage i Hjørnet, og saa var de paa Sandvigsvejen.

«Gud vet, kern det er sin?» Sivert tog Hatten af, betragted den i Stjerneskinnet og satte den paa igjen. «Eg tog 'an paa Kjøkkenborde'. Ha, ha, ha, ha! haa, haa, haa! Dette var det fornøjeligste af alt i Dag! – Er det Meningen vi ska kapløbe?» Han tog længere Skridt for at være paa Siden af Petra, som pilte afsted, og det var ikke frit for, at han sjangled lidt.

«Maa eg by Jer min Arm? Kom an, kom bare an, bare an,» saa Eriksen seier. I behøver ikkje te frygte; lidt snødt er eg, men ikkje saa det gjør nokke.»

Petra tog ham tøvende under Armen. «Det var lejt, I sku gaa for min Skyld,» sa hun.

«Det var just udmærket! Tænk, ka lange Næser di faar, ha, ha, ha!»

«Di kommer te ligge meg for Had forre det.»

«Aa skidt! Eg gaar ud igjen, naar eg har følt Jer.»

«Den lange Vejen?»

«Unge friske Bein. –

Har De læst den Berlingske Avis,
Eller har De hørt det?»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«I maa 'kje sønge, for saa tror de, det er fulde Folk.»

«Kom an, kom bare an, bare an!»

«Eg e saa gla' i Kvælld, ska eg seie Jer. Gud Fader maa vite, ka det er for. Hvis nu endda I havde likt meg, men kom ikkje der!»

«Der er nok af di, saa liker Jer.»

«Nej, men I, det vilde vært nokke and't,» Sivert drog et dybt Suk. «Aa ja, Verden er en Jammerdal,» vedblev han om lidt med en brat Overgang i Stemmen. «Det er saa det.»

Petra svarte ikke; bare ilte for at komme fort afsted.

«Jou, for Sagen er den,» begyndte saa Sivert, fortrolig og bevæget, «eg vilde saa gjerne finde et Menneske, eg kunde binde meg te, binde meg te fast, ja, for Alvor, forstaar I. Naar en gaar slik paa Raggedis og aleine, saa –. Der er mange Fristelser for en Krambo'fyr eller saa for en Dag, saa Virs seier. Ja, i alt fald for meg. Naar der er lidt Humør i en, og en ikkje netop er vanskapt, og Pengene sitter løst paa Lommen, saa,» han standsed og sukked atter.

«Ja, I er vist alt for spandabel.»

«En rund Haand ska aldrig mangle, heter det seg jo, men Fan'en tru –. Skjønt det er 'kje for det,» han slog over i en broutende Tone, «eg har ingenting te klage Gu'skelov, Penger i Banken, høg Løn, Paalæg kvert halve Aar og Arv i vente! I Kvæld har eg ødelagt for mange Specidaler, men det rører meg ikkje!

Pengene vokser saa Græs og Sand,
Sønner og Døtre og ti Tønder Land.»

«Hys, hys! Nu er vi jo midt inde i Byen.»

«Ja, kan 'kje I forlove Jer med meg daa? Eg bér Jer, og bér Jer med gretenes Taarer, Petra. Eg ska bekjende alting for Jer, alting. Eg har havt med en Tøs te bestelle, saa venter seg med meg – hun tjente hos Kjøbmand Munthe sine, og det havde saa sine egne Aarsager. Det ska eg ossaa fortælle Jer, naar vi har haft Brøllop, ikkje før. Nu taaler eg ikkje Lugten af hinner mere! Vil I ha meg, Petra?»

«Det er vist bedst, I sover paa det, Jensen.»

«Vil I gjøre Nar av mig, Petra?»

«Nej, men ikvæld er I ikkje ganske med Jer sjøl, Jensen. I Morgen tidlig

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

angrer I paa det.»

Ordet angrer slog ned i Sivert og stagget hans snakkesalige Fortrolighedstrang. Naturligvis vilde han angre paa det; han gjorde jo aldrig and't end angre. Dybt mismodig gik han Resten af Vejen taus og med ludende Hode.

«Nu behøver I ikkje te følge meg længer,» sa Petra, da de naade Virs's Gadedør. «De par Skridtene er ikkje nokke. Godnat og mange tak for idag.»

«Godnat, Jomfru Frimann, og vær endelig ikkje sint paa meg.»

«Sint? I har jo ikkje gjort meg nokke.»

«Nej, for eg mente ikkje med det. Eg mente det slettes ikkje.»

«Nej, det var det eg vidste. Gaa nu ind og læg Jer istedenfor te traske helt ud i Sandvigen igjen. Det har I mykkje be're af. Godnat.»

Lægge sig? Langtifra! Han vilde og maatte tilbage for at faa rystet af sig denne Tungsindigheden. Han fik saa ikke sove alligevel; det blev bare til at ligge og vælte og græmme sig. Og det kunde være tidsnok imorgen. Inat vilde han være lystig og drikke sig glad igjen.

Han lagde ivej det forteste han kunde, gik og løb vekselvis, og naade, sved og forpustet, Madam Andersens lave Stuehus efter knappe fem Kvarters Borteværen.

Til sin Forbauselse fandt han Gadedøren stængt, og da han skulde se til, var der mørkt i Vinduerne. Han stod lidt og undred sig, saa gik han rundt til Gaardspladsen, saa, der var Lys i Kjøkkenet, og keg ind. Bøjet ned over Gruen stod Ane og vasked op med Ryggen til.

«Er di gaaen?» spurgte han.

«Ja. Dei blei saa fulde, at Madamen hev dei ut,» svarte Ane uden at vende sig om eller afbryde sit Arbejde.

«Ka Vej tog di?»

«Han Spellemanden sku' skaffe dei Baat fra Hægrenæsse' blei da te.»

«Er det længe siden?»

«Nej, det va' nu nys.»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Sivert lukked Døren og gik ud igjen paa Landevejen. Der tog han Hatten af og strøg sig gjennem Haaret, satte saa paa Sprang ned over til Hæggernæs. Han fulgte ikke Vejen, men løb afsted over Stok og Sten og Gjærder og Myr. Halvmaanen var kommen frem, og utallige Stjerner blinked paa Himlen. Snart saa han Krudtmøllens hvide Væg og det høje, hvide Gjærde lyste i Afstand, og derefter styred han sin Kurs. Det var saa stille rundt om, at han hørte sine egne Skridt som en dump Susen i Ørene. Med ét stansed han og lytted. Var det ikke? – Jo, det var Peders Harmonika, og Eriksen og Foss, som sang. Der lo Jomfru Madsen, og der skreg Sy-Pedersen, som om hun blev kildret. De kunde ikke være langt vække. Han tog den lille Bakke foran sig i et par Sprang og kom op paa Fladen omkring Krudtmøllen, hvor de havde spilt Pikkelæsten idag, og der, et Stykke borte, saa han en Klump Mennesker bevæge sig i Retning af Sjøen. Han fik Lyst til at skjule sig for dem og saa, med det samme de skulde i Baaden, pludselig staa midt iblandt dem. Hurtig dukked han sig ned og fulgte dem i nogle Skridts Afstand næsten siddende paa Huk, mens han gik. Der var de ved Enden af Fladen; nu gik de nedover Skraaningen til Sjøen. De vilde komme ned der, hvor han havde slængt Farmoren fra sig. En isnende Angst for igjennem ham. Tænk, om hun –. Sivert la sig paa Maven og krøb det sidste Stykke langs Jorden, og med Ansigtet lige i Kanten af Fladen blev han liggende og stirred ned med opspilte Øine.

«Haaloi! K'er dette for nokke?» han saa dem bukke Ryggene nede i Fjæren.

«Et Menneske, Gud hjælpe meg! En Bondekjærring.»

«Uf, rør hinner ikkje.»

«De' er Sivert Jensen sin Farmor,» det var Peder, som talte. «Eg kjender hinner paa Mandfolkekuften.»

«Smaafylla! Lat hinner bare ligge. Hun er fuld, svine'.»

«Singgodt, Jeppe, hi, hi, hi!»

«Ja, Fankerten sku' vække hinner. Kom bare.»

«Hun har gjerne logge der længe, Traven.»

«Hun er stupt ikvæld engang, for elles maatte vi set hinner i Eftermiddag.»

«Gud være takket og priset!» Sivert greb krampagtig med Fingrene om en

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Mosdot. Saa havde Peder altsaa ikke set noget, for ham var det, som sa det sidste.

«Kaa har I Baaten, Spellemand?»

«Kom an, kom bare an, bare an!»

Sivert vented, til de var roet udpaa et Stygge. Saa rejste han sig og gik skjælvende paa alle Lemmer ned til Farmoren.

Hendes Stilling var lidt forandret, syntes han, hun laa ikke fuldt saa næsegrus, som da han forlod hende i Eftermiddag. Det ene Øre og et Stykke af Kinden var synlig. Saa havde hun vel rørt sig i Søvne – ja, for fulde Folk kunde sove længe.

Sivert bukked sig over hende og lytted. Ikke Tegn til noget Aandepust at mærke. Saa kanske hun laa i Svime – Vand i Hatten til at skvætte hende med. Han drejed sig om mod Sjøen, men besinded sig saa paa, at det kanske var bedst at faa hende snud om først. Saa bukked han sig atter over Farmoren, stak Haanden ind under hendes Liv og vælted hende om.

Med en lydelig Grøssen skvat han baglængs ned i Fjæren, saa Vandet sprøjted op om hans Ben. Straks efter rakte han Overkroppen langsomt fremover, og mens Rædslen risled ham gjennem Marv og Blod, betragted han Farmoren. Nakken hvilte paa en Sten, og Hodet hang tilbagebøjet ud over Kanten. Næsen var knust og forvandlet til en sort, flad Klump, Øjnene stirred lyse og udsprængte op mod Maaneskinnet, Munden gabed, og Haarets hvide Tjafser stritted paa Issen. Paa de knyttede Hænder var der Flækker af levret Blod, og Benene var krummede indad mod Legemet.

Sivert blev staaende foroverbøjet og stirred. Han drog Pusten lydløst og holdt Hænderne sprigende paa Knæerne. Ude fra Sjøen lød Peders Harmonika og Stemmer, som skraalte hæst og falskt:

«For Norge, Kjæmpers Fødeland,
Vi denne Skaal vil tømme.»

Indeni Sivert sang det med, hvert eneste Ord nøjagtig og tydeligt, mens han stod i samme Stilling med Øjnene ufravendt fæstet paa Farmorens mishandlede Lig. Svagere og fjærnere hørtes Musiken og Stemmerne, men Sivert blev ved med sin indvendige Sang, sejgt og langeligt, indtil Lyden var døet ganske hen.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Da retted han sig op og saa sig om. Intet levende at opdage. Ikke en Lyd at høre, intet undtagen Sjøens sagte Skvulp, hvergang den rulled sig ind over Fjæren, skylled blødt hen over Stenene og seg stilfærdig ud igjen. Aldrig havde Sivert vidst, at Sjøen kunde være saa taalig og sørgmodig. Den sutred og klaged som et sygt Barn eller som en voksen, der var blet tusset. Hansemann, ja, Hansemann var det, den minded om. Akkurat saaledes lød det den Dagen, da han laa nøgen paa Stenhellen hjemme hos Moren og strakte Armene op imod hende med dette Klynk, der ikke blev til Ord, men hørtes, som kom det fra et umælende. Sjøen var ogsaa et umælende. Gudskelov, saa kunde den aldrig fortælle, hvad han havde gjort idag. Den var den eneste, som havde set hans Ugjerning. Men den fordømte ham ikke. Den syntes bare Synd i ham; det var godt at mærke. Ts, ts, ts, huh, huh, huh, Sivert stod og hulked ud mod Sjøen med opløftet Ansigt. «Du véd, kaalissen det er tilgaaen, du saag, at det var Livet, eg maatte berge. Eg tar Deg te Vidne, o Sjø!»

Med ét for han sammen, skræmt ved en Lyd som af rullende Smaasten. Han skjalv som et Espeløv, han frøs af Angst, og Hjærtet dunked et Øjeblik saa haardt, at han kunde høre det, mens hans spejdende Blik søgte hen i Retning af Lyden. Der sprang noget bortover Fjæren, en Kat eller Hund, eller kanske det var en Sjor.

Med Besvær tog han sig sammen, bukked sig over Farmoren og fik hende væltet om i den forrige Stilling. «Saa, nu ska Du ikkje gjøre Fortræd mere!» hvisked han og følte et Øjebliks Lettelse ved Tanken. «Nej, for nu har Du dræft hinner. – Dræft hinner? Har Du dræft et Menneske? Morderen Sivert Jensen? Bare 17 Aar og kanske alt en Morder.» Han gjøs og drejed sig hastig om. Nej, der var ingen. Det maatte være ham selv, som havde tænkt det, eller husket det rettere, for de Ordene havde han sagt til sig selv den Natten, da han trode, han havd bidt Kokken ihjel ombord i «To Venner». Engang før havde han altsaa vært nær om at dræbe et Menneske. Den Gang slap han med Skrækken, men nu –? Han keg stjaalent over Skulderen ned paa Farmoren, der laa sammenbugtet, saa hun næsten beskrev en Halvcirkel. Ja, nu var Timen slaaet; Straffen var kommen over ham. Han var Morder. Idag var det Dommedag.

«Du skal ikke slaa ihjel,» stod der. Men der stod ogsaa: «Du skal ikke stjæle

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

og ikke sige falsk Vidnesbyrd og ikke bedrive Hoer.»

Det stod akkurat skrevet paa den samme Maaden, det femte Budet som de andre Budene. Og det var igrunden mærkeligt, siden Mord var den største af alle Synder, den eneste Synd, som blev straffet paa Livet. Kanske det kom af, at Vorherre, som vidste og forstod alt, havde tænkt paa, at et Menneske lige saa let kunde komme til at slaa ihjel som til at forgaa sig mod de andre Guds Bud. Al Synd var lige stor for Gud, den groveste som den fineste, stod der vist ogsaa etsteds. Men hvis det var saa, behøved han jo ikke at anke mere paa dette med Farmoren end paa al sin øvrige Synd. Saa var der jo ogsaa noget, de kaldte for Drab, og det var ikke det samme som Mord.

«Bare Du ikkje havde truffet hinner idag,» stønned Sivert, mens han mekanisk steg op af Skraaningen. Oppe paa Kanten af Fladen vendte han sig om og saa ned i Fjæren. «Farvel Farmor. Vær salig henfaren i Herren. Arme stakkes Farmor.» Saa gik han rask tilbage samme Vej, han var kommen for en Time siden.

Hvorledes var det ogsaa gaaet til, at han havde truffet hende! Jo, det var sandt, han havde jo vært paa Plassertur. Paa Plassertur? Var det idag han havde siddet i Baaden mellem Petra og Jomfru Madsen med Eriksen midt imod og Peder i Rangen? Umuligt. Han syntes, det var for længe, længe siden.

Tænk, om han ikke var rejst med. At ikke Vorherre kunde skikket en Forhindring. Han, som havde havt saa'n Ulyst. Han havde liksom kjendt det paa sig, at der skulde ske noget galt. Ja, galt skete der jo altid, men hvem kunde tænkt paa dette.

Naar de nu fandt hende imorgen med knust Næseben, og det kom ud i Byen, at Smaafylla var stupt i Fjæren paa Hæggernæs og havde slaat sig ihjel paa Stedet, saa vilde alle tro, det var et Ulykkestilfælde, og ingen ane, at han var Ophavsmanden. Det er bare mærkeligt, at det ikke er hændt for længe siden, vilde de sige, og Faren og Moren vilde syns, det var en sørgelig og syndig Maade at forlade Verden paa, men saa vilde de tænke: Ske Guds Vilje, og være glad for, hun var død, og det vilde hele Familjen være. Det var forresten underligt; han havde saa tidt tænkt, at det kunde bli Enden, at hun stupte etsteds i Sandvigsfjeldet, naar hun kom ravende til og fra Byen. Og han havde ønsket det.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Ja, han maatte tilstaa, at han havde ønsket det, og at ønske Døden over sin Næste var lige saa stor Synd som at dræbe. Saa for den Sags Skyld var han ikke værre nu end før.

Men bare han ikke var blet med alligevel. Alle de Penger, han nu paa nyt igjen havde sat overstyr, Penger, som ikke var hans, Penger, som han havde stjaalet, ja, rent ud stjaalet. Og nu fik han Regning fra Madam Andersen, Regning, som ikke blev liden, og saa kom Sine paa Barselseng, og han var den, som skulde betale. Nej, saa fælt som han havde det iforvejen, gjorde det hverken til eller fra, dette med Farmoren. Hverken til eller fra. Byrden, han bar paa, *kunde* ikke bli større, end den alt var.

Og *han* havde tænkt paa Petra og snakt til hende om det. – Ja, Gud véd, om han ikke havde frit til hende i Fylla. *Han* by sig frem til et skikkeligt Menneske! Nej, han var nok ikke saadan stelt, at han turde tænke paa at slaa sig sammen med nogen paa den Maaden. Han fik gaa sin Vej alene gjennem Livet, slæbe sig fremover, saa længe han orked, og saa længe han kunde greje sig, og saa –. Ja, naar alting kom op om ham, og han blev vækjaget fra Virs sine og kom i Rettens Hænder, saa kunde han angi sig selv som Morder og bli henrettet ude paa Katten. Saa fik han sone for alle sine Synder. Allesammen! de store med de smaa! Fik sone sin Skyld med sit unge Liv. Det var den eneste Lise, der for ham var at finde i Verden. Saa havde han Fred for bestandig. Ja, Fred for bestandig. For om Menneskene forskjød og fordømte ham, gjorde Gud det ikke. Om Synderne var røde som Purpur, de skulde vorde som den hvide Uld, og til Røveren paa Korset havde Frelseren bare havt dette at sige: Sandelig, idag skal du være med mig i Paradis.

Med bøjet Hode og Hænderne dybt i Bukselommerne gik Sivert ind over Sandvigsvejen til Byen. Taarerne drypped varme og store fra hans Øjne, og den fremmede Hat strammed om Panden, saa det banked i Tindingerne.

XXII

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Ravns Ejendom paa Hjørnet af Strandgaden og Pundersmuget var et smalt og dybt toetages Hus med høj spidsgavlet Kvist. Anden Etage, hvor han havde sine Værelser, var indrettet med en aflang trefags Fremsal, der optog hele Husets Bredde og havde store sortbetrukne Mahognimøbler, en mindre Bagsal med Vinduer til Smuget og et ganske lidet halvmørkt Værelse, der laa paa den anden Side Kjøkkenet og vendte ud til den snævre af høje Bygninger omgivne Gaardsplads. Resten af Rummet var optat af Trappeganger og Svaler. Han bode ganske alene i Huset med Andrea og en Bydreng, som havde sit Sovested nedenunder ved Siden af Kontoret, hvor Vinlageret var.

Inde paa Fremsalen vandred Ravn frem og tilbake med Hat paa Hodet og Hænderne dybt nede i den lange, lyse Vaarfrakkes Sidelommer. Saaledes havde han gaaet, efter at han for en halv Times Tid siden var kommen kjørende med Andrea fra Sandvigen. Hans knirkende Støvleskridt og den gnurende Lyd af Saalen mod Gulvet efterfulgt af et tungere Fald af Foden, hvergang han vendte, var den eneste Lyd, som hørtes. Der var ikke tændt Lys, men gjennem de tre høje, smale Vindusfag, hvis mørke Gardiner var trukket stramt tilbage ved Siderne, faldt et blegt Maanelys ind over Gulvet og hen paa et opdækket Bord foran Sofaen, med itubrudte Æggeskaller, Kopper og Tallerkener, Kaffekande og en Brødbakke med glinsende Messinghanker.

Paa Kanten af en Stol tæt ved Kakkelovnen ligeoverfor Vinduerne sad Andrea ret op og ned med Hænderne i Skjødet og fulgte hans Gang ved sagte at dreje Hodet fra højre til venstre. Hun var træt og søvnig og ønsked, hun laa i sin Seng, men hun voved ikke at røre sig, for saa sint som han var i Aften! – Ikke et Muk havde han mælt, siden han slog Vogndøren til efter hende udenfor hos Madam Andersen. Saaledes havde hun aldrig set ham før. Bare han vilde begynde at skjænde jo før jo heller, saa hun fik en Ende paa det. Hvem kunde ogsaa vide, at han skulde komme saa tidlig hjem, han, som blev ude til Klokken 2–3 om Nætterne, og især naar han var paa Bal som nu ikvæld. Det var ogsaa hendes egen Dumheds Skyld. Hun behøved jo ikke at ha sagt noget, bare gaat sin Vej uden videre som et par Ganger før. Men nu var det netop for at se, om han ikke vilde by sig til at bli hjemme hos hende. Han gik jo altid, han, ud paa Komers og Fornøjelser til Damer og Selskaber og alslags Morro, mens hun Stakkaren –.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Men se, det blev der ingenting af. «Du understaar Dig ikke til det,» var alt, hvad han havde sagt.

Bare hun turde rejse sig eller snakke til ham. Hun beslutted at la ham gjøre ti Slag til, fem opover og fem nedover. Hvis han da ikke havde sagt noget, vilde hun ta Mod til sig.

De ti Slag blev til femten. Saa kom det fra Andrea med glippende Stemme: «Ska eg tænde Lys?»

Intet Svar.

Hun vented et Minut eller to, før hun saa sa: «D'er vist langt paa Natten alt. Eg fryser her eg sitter.»

Ravn drev op og ned i uforstyrret Ro.

Andrea tog sig sammen. «Er det nokke te være saa sint for,» buste hun ud i en ærgerlig Tone. «Puf! Alle de Ganger Du gaar paa Dansebal og Gud ved k'est, mens eg faar –» en smældende Lusing standsed hende. Ravn havde hastig snurret sig rundt og var sprunget hen til hende.

«Der har Du det,» sa han stakaandet og blev staaende foran hende.

Andrea snapped efter Vejret med et Sæt, som om hun vilde rejse sig; saa sank hun sammen paa Stolen og bøjed Hodet.

«Din Flane! Din Gadeflokse! hvad tror Du jeg holder Dig for og har tat Dig ind i mit Hus for? Men jeg skal lære Dig,» han hæved Armen og slog hende Gang efter Gang, hvor han kunde træffe, mens han skar Tænderne sammen og udstødte Skjældsord og afbrudte Sætninger.

Andrea tog imod Slagene uden at røre et Lem, men med ét løfted hun Hænderne og sa ydmygt og halvkvalt: «Du kan gjerne slaa meg, Carl, men bare Du ikkje angrer paa det bagefter.»

Ravn lod Armen synke. Han pusted kort som efter et Løb, og det knaged i hans stivede Skjortebryst. Saa gav han sig atter til at drive paa Gulvet, mens han overøste hende med Bebrejdelser. Men nu var der kommet en klagende Lyd i Stemmen, som tog Braadden af de haarde Ord. Hun opførte sig uforskammet, hun var et Drog. Der stod Frokostbordet, akkurat som han havde gaat fra det idag. Ikke var der gjort istand paa Soveværelset. Rende afsted som den værste

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Tøjte med det første Mandfolk, som bare pegte paa hende. Han havde tænkt sig, at hun skulde stelle og hygge for ham – dejligt Stel og Hygge han fik! Den usleste Skurekjærring vilde han vært bedre tjent med. Men dette skulde faa en Ende. Hun kunde rejse Fanden ivold, ud langs Gaden til Mandfolkene sine, hvor Satan hun vilde for ham. Bare han slap for at se hende mere.

Andrea sad taus og ubevægelig. Hun hørte ikke, hvad han sa. Blodet tikked i hendes Øren, og hele hendes indre var en eneste skjælvende Undren over den Virkning, Slagene havde havt. Det var første Gang han havde lagt Haand paa hende, og som ved Trylleri var en Følelse, hun aldrig før havde kjendt, strømmet op i hende. Du elsker ham, Du elsker ham, aa Gud tænk, elsker ham, gjentog hun for sig selv hensunken i Andagt, som da hun første Gang gik til Alters.

Hun havde nok været indtat i ham før ogsaa, af og til ialtfald, men først i dette Øjeblik havde hun faat Forstand paa, hvad Kjærlighed var. Du søde Tid for en Lykke! For en Salighed, for en Lykke! Være hans Slave, bli pryglet, sultet, mishandlet, alt hvad i Verden af ondt optænkes kunde. Og takke til, takke til. Takke, ja knæle og velsigne. Saa'nt et Utyske hun havde vært. Faat ham, ham! til at slaa sig, han, det ejesnilleste, saa dannet og ædel, som ikke vidste det gode, han vilde gjøre hende, læste Vers for hende, lærte hende, vilde opdrage paa hende. Og hun – bare misfornøjet, bare fordringsfuld og grov og uartig, sur og sint, naar han ikke hang over hende bestandig. Bilde sig ind, at hun kunde være til nogen Fornøjelse for en som han. Hun! Nej, om hun leved i 1000 Aar, blev hun ikke færdig med at skamme sig. – Og saa troskyldig som han var, trode, hvad hun sa, at hun aldrig havde havt med nogen anden at bestille, endda han vidste om Forlovelsen med Reiersen. Ikke mistænkte hende, aldrig med en Tanke. Aa, hun syntes, Hjærtet maatte briste af Sorg over hendes Slethed og Daarlighed, eller briste af Glæde over Kjærligheden, som fyldte hende.

Ydmyget som hun sad der paa Stolekanten, sviende varm omkring Ørene efter Slagene, fortumlet og med værkende Hode følte hun for første Gang, at trods alt var hun nogenting værd. Tænk, om han vidste, hvordan det saa ud hos hende. Men hun vilde ingenting sige, hun kunde ikke finde Ord, og ikke heller vilde hun plage ham med Snakket sit, saa træt som han maatte være. Han skulde ikke ane, at hun græd engang. Derfor vilde hun ikke pudse Næsen, skjønt hun

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

trængte saa til det, la Taarerne sile stille ned over Ansigtet og dryppe paa Hænderne, det lindred og svalte, og saa var det liksom hun blev renset ved det.

Omsider holdt Ravn op at skjænde. Hans Gang sagtnedes, og tilsidst kasted han sig ned i Sofahjørnet.

«Tænd saa Lys og se til at faa ordne lidt,» sa han modfaldent.

Andrea rejste sig og gik ud. Straks efter kom hun tilbage med en Bakke og et Lys, som hun stilled bag sig paa Spejlkonsollen, satte saa sammen paa Bakken og bar af Bordet.

Ravn undred sig over hende. Hun, som altid var saa tungerap og slagfærdig, naar der kom noget imellem dem, gik nu der saa varsomt i Dørene og saa formelig bodfærdig ud, ialfald bagenfra. Og det iaften han havde forløbt sig imod hende. Ja, for han havde forløbt sig. Der saa en, hvad det kunde nytte at foresætte sig noget. Han, som havde bestemt sig til ikke at værdige hende et Ord, og saa tog alligevel Hidsigheden Magten fra ham i samme nu, han hørte hendes kontante Stemme, uh, som den Stemmen kunde irritere ham. Det var nu forresten rimeligt, at han maatte ha Luft, saa forbitret som han var blet, da han kom hjem og saa, at hun var væk. Ikke et Sekund havde han troet, det var hendes Alvor, og det uagtet han fandt Huset tomt, da han var hjemom og bytted til Ballet. Han, som var løbt fra Ballet, med det samme det var begyndt omtrent, fordi han pludselig fik Ank over, at hun sad saa meget alene, og Længsel efter at ligge udstrakt paa Sofaen med Hodet i hendes Fang og læse Oehlenschlægers Digte for hende, mens hun strøg ham gjennem Haaret, og sa, det var det dejligste, hun havde hørt.

Hun var mærkelig i den Retning, Andrea, meget mere forstaaelsesfuld end nogen af de Damer, han nogensinde havde kjendt. Og hun skabte sig ikke til, det var godt at merke. Ellers var hun ikke vakker egentlig, men naar han læste, blev hun det. Da lyste Ansigtet, og Øjnene skinned. Det var det, som bandt ham til hende, at han kunde ha saa'nne koselige Stunder med hende. Da var det liksom Verden ikke eksisterte. Der var bare to, han og hun. Han gav, og hun tog imod, tog imod med en lydhør Andægtighed, som fyldte Stuen og liksom laved Fest for dem. Det var de eneste Tider han følte sig lykkelig i. Sidde der og meddele af sig selv, gjøre godt imod dette Naturbarnet – han syntes, han aldrig vilde begjære

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

mere. Gamle Professor Schielderup havde engang hjemme hos hans Forældre[n37] sagt om en eller anden Dame: «Hun hører med hele Sjælen, det er derfor hun forhekser os.» Det samme gjorde Andrea, saa udannet og uvidende hun var. Og saa gav hun sig saa helt hen i alting, var aldrig bare halvt med, derfor kom han straks i Stemning sammen med hende. Og slig som hun kunde le, naar han prøved at være fornøjelig, han blev jo til en vittig Mand. Ja, det var sikkert: Andrea var det Menneske i Verden, han likte sig bedst med. Kanske var det fattigsligt og nøjsomt af ham, men det var nu engang saa, at Livet altsaa til Dato ikke havde budt ham[n38] noget, han satte større Pris paa.

Han vilde og kunde ikke undvære hende. Det saa han jo ogsaa i Vinter, da han blev kjed Gnaalet hendes om Rygter og Folkesnak og sa, at saa kunde hun jo flytte og ta sig Tjeneste. Hun havde ikke vært to Dager fra Huset, før han angred paa det og gjorde Anstalter for at faa hende igjen. Saa fik han værsgod bære over med det, han ikke likte hos hende. Slurvet var hun jo, og Lopper havde hun, og doven om Morgenen, det var sikkert, men saa kunde hun ogsaa ta i og arbeide for seks, naar det stak hende, og ingen kunde holde Værelserne penere og renere, naar hun vilde. Og saa var hun en skikkelig Jente, lidt vel gal efter Morro og sligt, men[n39] Herregud, ungt Blod og let Sind. Noget egentlig ondt var der ikke i det. Hun indlod sig ikke med nogen anderledes, end hun kunde være det bekjendt, det var han vis paa. Derfor var det saa rent galt, at han havde tat slig paa Veje. Havde hun endda skraalt op og var blet rasende – –

Andrea aabned Døren paa Klem og stak Hodet ind. «Nu er der færdig paa Soveværelset,» sa hun og vilde trække sig tilbage. Men Ravn standsed hende: «Kom ind Andrea.»

Hun adlød og stilled sig op ved Døren med nedslagne Øjne.

«Hvad gaar der af Dig inat, Du?»

Andrea pilled ved sit Kjoleskjørt.

«Du kan da ikke undres paa, at jeg blev vond, Andrea. Enten faar Du holde Dig til mig eller til de andre. Ingen kan tjene to Herrer.»

«Og det er ikke pent af Dig,» vedblev Ravn lidt efter, «at Du trodser mig saaledes. Jeg er jo paa en Maade din Formynder.»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Andrea stod som før og sa ingenting.

«Men la nu det være godt,» begyndte Ravn igjen efter at ha ventet lidt, «Du har jo faat vide min Mening paa en eftertrykkeligere Maade, end jeg selv havde Lyst til –,» kom det flout, «end jeg egentlig kan forsvare. Jeg blev jo hidsig, og saa –. Du har Ret i det, at jeg kom til at angre paa det. Men, ja kort og godt, hvor har Du gjort af din Mund ikvæld?» Han gjorde atter et Ophold og betragted hende forventningsfuldt.

«Er Du blet saa fornærmet paa mig, at Du aldrig mere vil snakke til mig? Skal jeg kanske maatte falde paa Knæ og tigge Dig om at skjælde mig ud?»

Andrea gjorde en afværgende Bevægelse med Armene, saa løb hun hen til Sofaen, hvor Ravn fremdeles sad, kasted sig ned paa Knæ foran ham og brød ud i Graad med Hænderne for Ansigtet.

«Nej, men Andrea da,» han tog hende om Hodet og bøjed sig over hende. «Hvad er det med Dig iaften? Jeg skal aldrig gjøre det mere, aldrig i Livet! Jeg ber Dig om Forladelse, jeg ber Dig oprigtig om Forladelse.»

Nej, at han kunde tro, det var derfor hun græd! Rigtig noget at gjøre Kvalm for, de stakkels par Slagene. Men saa fintfølende trode han, hun var, og gav han hende Ret til at være. Aa bare *det* kunde gjøre en til et bedre Menneske. Hendes Hulken blev stedse saarere.

«Vil Du ikk tilgi mig, Andrea?»

«Aa nej, nej, nej, snak ikkje saaledes, eg taaler ikkje te høre det. Eg er 'kje værdt te løse Skobanne' dit, eg ska være som en Slave for Deg herefterdags, bare Du vil beholde meg. Aa jag meg ikkje fra Deg, jag meg ikkje fra Deg! Eg kan 'kje leve Deg foruten» – hun vred Overkroppen frem og tilbage og hulked højere og højere. Ravn tyssed paa hende og klapped hendes Haar.

«Eg vidste ikkje, kaa gla eg var i Deg før med det samme Du slog meg. Nej, eg vidste det ikkje. Eg har aldrig vidst, ka Kjærlighed var, før i det Øgeblikke. Aa eg elsker Deg Carl, eg vil dø for Deg, ja, dø for Deg, be meg om det, aa be meg om det!» Hun bøjed sig helt ned mod Gulvet og la sit Ansigt paa hans Fod.

Ravn følte Lyst til at lægge sig ned ved Siden af hende og græde med hende. Dette var en ny Side hos hende. Ja, den Andrea, den Andrea, hun var sandelig

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

rigere og bedre end alle Verdens tilsammen.

«Rejs Dig op, Andrea,» sa han ømt og tog fat i hende.

«Nej, nej, la' meg ligge, her er just min rette Plads.»

«Du skal sidde ved Siden af mig, jeg skal kysse og klappe Dig. Kom nu, ikke vær trodsig, véd Du. Du er meget sødere, naar Du er føjelig,» han trak hende lempelig op fra Gulvet og fik hende ned i Sofaen hos sig. Saa tog han hende helt ind i sine Arme, la hendes Hode hen til sin Kind, og sad ganske stille og holdt paa hende, indtil hun havde grædt sig færdig.

«Du er rar Du, Andrea,» sa saa Ravn med blød Stemme og klapped hende. «Sandelig om jeg forstaar mig paa Dig.»

Andre tog hans Haand med begge sine og bedækked den med Kys.

«Hvorfor blev Du ikke flyvende sint? Hvorfor slog Du ikke igjen? Forklar mig det, Andrea.»

«Eg kan ikkje forklare det, Carl. Eg vet ingenting and't end det eg sa isted. Det kom over meg, daa Du slo' meg.»

«Hm,» Ravn lo saa smaat – «saa skal jeg sandelig rundjule Dig hvereneste Kvæld, ja saa min sandten,» han svang Armen som til Slag op og ned.

«Det angaar meg ikkje. Gjør med meg, ka Du vil.»

«Kan Du ikke vænne Dig af med at sige «eg» og «ikkje», Andrea?»

«Eg ska prøve. Alt ska eg prøve for din Skyld. Eg ska ossaa bli orntligere og arbejdsommere; eg ska være saa en Myr herheme. Aa Du kan tru, eg ska være! Bare Du vil la meg ble hos Deg. Og aldrig mere gaa paa Dansebal. Aldrig i Verden.»

«Vi skal ha os et Glas Vin Du,» Ravn slap hende, gik hen til Krogskabet og kom tilbage med en Flaske i den ene Haand og to Glas i den anden.

«Skaal Andrea, søde kjække Andreamoren!»

«Skaal Carl og tak for ikvæld.»

«Hys, nu maa Du ikke hævne Dig mere,» han trued med Fingeren til hende. «Drik ud Andrea, Du kan trænge til en Hjærtestyrkning. Det er den fra 1700 og den tid. Den er god Du. Se, hvor den oljer sig. Skaal Skatten min!»

«Du kan 'kje tru, kaa rart det er, Carl,» Andrea la sig bagover mod

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Sofaryggen og smilte, «at være saa lykkelig, saa uforskyldt lykkelig. Du ska se, Du kommer ikkje te kjende meg igjen om Dagene. Tænk Deg al den Angsten og Lejelsen for, ka Folk sa, og for, ka der sku' ble af meg – det er vække Du – som strøgen af meg. Eg synes, eg har den bedste, den agtbareste Stilling, saalænge eg faar være hos Deg. Eg vilde ikkje bytte med nokken, nej, ikkje med en Dronning engang.»

«Nej, for Du er selv Dronning. Du er min Dronning; skaal Dronning Andrea!»

> «Hulde Fyrstinde, som elsker de Steder
> Hvor sine hellige, barnlige Glæder
> Digteren nød.
> Og hvis opmærksom til Sangen hun lytter
> Dronningens Bifald o Daphne! jeg bytter
> Ei for din Laures livsaligste Krands.»

«Naar Du siger Vers, er det akkurat som eg hører Musik spelle,» sa Andrea henrykt.

> «Der stod hun, nej hun svæved,
> Paa spæden Jomfrufod,»

deklamerte Ravn. «Nej, det maa jeg læse for Dig,» han greb en Bog i Guldsnit, som laa paa Konsollen, og flytted Lyset hen paa en stum Tjener tæt ved Sofaen. «Iaften skal jeg sidde op og Du ligge og strække Dig i mit Fang istedetfor jeg i dit. Saadan ja, lidt højere op; nu ligger Du godt. Skjærer kanske Lyset Dig i Øjnene?» Han flytted lidt paa Stagen.

Han læste hele Digtet om Rafaels Madonna, deklamatorisk med Kunstpauser og smaa Bevægelser af den venstre Haand. Undertiden slog han ogsaa ud med den højre, og vendte Øjnene opad med et smægtende Blik. Andrea laa paa Ryg i Sofaen med optrukne Knæ, tværs hen over Ravns Fang og Nakken paa Sofaens Sidestykke, Hænderne var foldet over Brystet og hendes Øjne hang ved Ravns Ansigt.

«Ser Du det ikke for Dig, Andrea,» spurgte Ravn, da han var færdig. «Madonna i Midten, svævende liksom, paa Taa forstaar Du, med et Gevandt slynget om sig, saa at Formerne vises under, og saa disse to andægtige dybt nede paa Knæ, Luften kjokfuld af Engler, et Mylder saa tæt som Myg om Sommeren, og de to største Englene nedenunder hele Gruppen. Ser du det ikke?»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Jo,» sa Andrea livlig og letted sig op paa Albuen, «eg ser Ansigte' hinnes saa tydeligt, og saa ser eg, kaalissen hun holder Jesusbarne' op te Brøste' sit, ej som en Moder, men som en Søster skjøn. Og jo længer eg ser paa det Ansigte' jo dejligere og forunderligere bler det. Det er liksom[n40] hun er forskrækket, nej grubler over, at hun virkelig har faat dette Barne' enddaa hun bare er Jomfru, men saa er hun ogsaa saa fuld af Fryd og Tak og Undrelse over Mirakele! Alt dette lyser ud af Øgene hinnes og derfor er det ret, saa en møsser Pusten, naar en ser paa hinner.»

«Men du har jo aldrig set Billedet, Andrea.»

«Nej, men eg bare tænker meg det. Det maa se saalissen ud, ellers kunde han ikkje ha skrevet et saant Digt om det paa staaenes Fod.»

«Du er storartet, Andrea! Jaggu' er Du storartet. Tænk, om Du havde lært noget.» Ravn bladed i Bogen og begynte saa:

«Visselulle nu Barnlil –

Det er Aladdins Sang paa hans Mors Grav, Aladdin Du ved, jeg har fortalt Dig om. Denne Tanke, at Sønnen synger den døde Mor i Søvn! Det er gribende Du. Skjønt!

«Visselulle nu Barnlil.
Sov nu sødt og sov nu længe.
Skjønt din Vugge stander stil
uden Duun og uden Gjænge.»

«Hører Du den dumpe Storm
Sukke ved hvad jeg forliste ...»

«Nej, det kan være det samme,» han kasted Bogen paa Bordet. «Jeg sidder her og tænker paa ganske andre Ting. Ved Du hvad, Andrea, jeg har Lyst at sende Dig ind til Kristiania, til en Tante af mig, en Præsteenke, som har et Slags Pensionat. Saa kunde hun se at faa fat paa noen Lærere til Dig. Du kunde ogsaa gaa tilhaande i Huset og lægge Dig efter Madlavning og sligt – Søm ogsaa, kort sagt, oplæres i det, der er godt og nyttigt. Hvad siger Du til det, Andrea?»

«Aa nej, Carl, ikkje skik meg fra Deg,» hun rejste sig op og satte sig hos ham med Armene om hans Hals. «Eg er 'kje istand te det.»

«Jeg blir nødt til det; Du vænner Dig jo ellers aldrig af med «eg» og «ikkje».»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Du tar Live' af meg, Carl.»

«Jo, det blir det rigtigste,» sa Ravn i en overvejende Tone. «Et Aarstid eller saa. Det vil gjøre Underværker. Vær nu fornuftig, Andrea, det er jo til dit eget Bedste.»

«Et helt Aar! Aa Gud trøste og hjælpe meg. Havde Du sagt det som igaar bare, men nu er alting saa anderlissen.»

«Ja, men Du ved ikke, ossen det skal ende, Andrea.»

«Det bryr eg meg ikkje om. Eg vil være hos Deg, Carl.»

«Ja bagefter, for naar Du har vært der Tiden ud, kommer jeg og holder Bryllup med Dig.»

«Uf nej daa, Carl. Ikkje snak saa stygt.»

«Saa stygt?»

«Ja, for Du ska 'kje spøge med saa'nt.»

«Det er mit Alvor. Jeg træffer saa aldrig noen jeg blir gladere i. Vil Du være min Kone, Andrea?»

Andrea græd stille med Ansigtet ved hans Skulder. «Eg kan 'kje fatte den Tanken engang.»

«Saa skal jeg sætte Huset pent istand, mens Du er borte, gjøre Kjøkkenet større og bygge Soveværelse med to Alkover oppe i Kvisten. Nymalet alle Steder, Skildt over Vinduerne, med «Vinhandel en Gros og en Detail» i forgyldte Bogstaver, og nye Møbler og Gardiner. Du skal ikke kjende Dig igjen, Andrea. Og ved Du, over Sofaen skal der hænge en Overraskelse til Dig, en Overraskelse i Glas og Ramme. Kan Du gjætte?»

«Jeg er saa rent overgit,» mumled Andrea. «Det kommer mig saa uventenes.»

«Ja, mig ogsaa. Det slog ned i mig med en eneste Gang, mens jeg læste. Imorgen skriver jeg til Tante.»

«At Du vil gjøre dine Forældre den Sorg, Carl.»

«Det faar bli *deres* Sag, hvis de vil ta det som en Sorg. Jeg staar paa egne Ben og gjør, hvad jeg vil. Vent lidt,» – han gjorde sig fri fra Andreas Arme, gik bort til Chatollet, slog Klapperne ned og søgte efter noget i en Skuffe.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Bare han da ikke var kommen paa dette,» tænkte Andrea bekymret og fuld af Uro. Skikkes til Kristiania, komme i Huset hos fremmede Mennesker og vende hjem som Madam Ravn eller kanske det blev Frue, for nu begyndte de jo ogsaa at kalde Kjøbmandskoner for Fruer, uf nej, hun kvied sig for alt dette Ukjendte. Og det nu, netop med det samme hun var bleven saa glad og vel tilfreds med slig som hun havde det. Hvis han virkelig gifted sig med hende, saa maatte hun jo ogsaa frem med det om Reiersen, for ellers kunde det komme op bagefter, og da blev det værre. Men hun vilde saa nødig ud med det, for det var saa fælt, at han skulde faa vide, hun havde løjet netop i dette. Ialtfald vilde hun vente, for der kom jo vel nok Forhindringer.

«Se her, Andrea, denne Ring skal Du faa til Tegn paa, at Du er min Forlovede,» Ravn var kommen tilbage med en glat Guldring, som han satte paa hendes højre Haands Ringfinger. «Saa kan Du da se, det er Alvor.»

«Jeg er ikke værdt, at Du vil gjøre alt det for mig, Carl.»

«Saa faar Du se til at bli det,» sa han muntert.

«Har Du havt den Ringen liggende, til Du sku' bli forlovet engang?»

«Ja. Jeg kjøbte den en Dag, jeg gik paa Frieri. Men jeg fik ikke Brug for den den Gangen.»

Andrea kjendte som et Stik i Hjærtet. Hun havde Lyst at springe op, slaa Armene om ham og aldrig slippe ham mere. Tænk, om nogen tog ham fra hende, om den, han havde friet til, en Dag kom og sa, at nu vilde hun. Nej, ingen i Verden skulde faa ham uden hun!

«Sa hun nej da?» spurgte hun rolig.

«Ja, men hun sa, hun var glad i mig alligevel.»

«Det var daa underligt.»

«Ja, Gud ved, ossen hun havde det. Nu er jeg glad, jeg ikke fik hende.»

«Sig mig hvem det var?»

«Du kjender hende ikke. Det var i Hamburg, men hun er forresten her fra Byen, Datter af Kjøbmand Munthe paa Øvregaden.»

«Aa Gud velsigne hende, for hun ikke tog Dig!» Andrea for op og omfavnet ham. «Sig, at Du ikke tænker mere paa hinner.»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Du er et Fæ, Andrea. Nu skal vi drikke de nyforlovedes Skaal,» han skjænked i Glassene og klinked med hende.

«Jeg venter, til jeg er i Kristiania,» tænkte Andrea, mens hun drak. «Saa skriver jeg det om Reiersen. Slaar han saa op, kan jeg ta mig Tjeneste der og aldrig mere komme hjem igjen.»

XXIII

Konsul Smith havde havt Herremiddag. Nu var Gjæsterne gaaet, og Konsulen sad i Hestehaarssofaen nede i sit Privatkontor og læste i «Hamburger Nachrichten», mens han røg en Havannacigar til et Glas Madeira. I Spisestuen ved Siden af holdt Petra og Stuepigen paa at gnide Glas af og gjemme Sølvtøj.

Smith la Avisen fra sig og saa paa sit Uhr. Ti Minutter over 11. Saa maatte de vel snart være færdige derinde. Hun kaved ogsaa formeget, den Petra. Om nu det stakkels Sølvtøjet ikke blev lagt ind før imorgen – men nej, alt skulde gjøres paa engang. Han gisped og læned Hodet tilbage mod den høje Sofaryg.

Det kunde forresten ogsaa gjerne være det samme iaften. Naar hun var saa træt og udaset, havde han ikke stor Fornøjelse af hende. Som forleden, da hun havde syltet og strøget fra Klokken 5 om Morgenen. Hun kunde knapt holde sig vaagen den Stund, hun var hos ham. Ikke for det, naar alt kom til alt, likte han hende næsten bedre saaledes, end naar hun holdt paa at kvæle ham med sine forelskede Fagter, og vilde han skulde forklare hende Forskjellen paa sand Kjærlighed og anden Kjærlighed. Om han havde havt sand Kjærlighed til sin Kone, og om et Menneske kunde føle sand Kjærlighed mere end en Gang og saa videre. Gid Pokker havde hendes sande Kjærlighed. Han forstod nok Meningen, men før hun fik ham til at sige, at han havde sand Kjærlighed til hende – –. Hun var i Grunden blet nok saa besværlig med sin Højtidelighed. Som den Gang i Vaar, da hun kom op og vækked ham midt om Natten og bad om Forladelse, fordi hun havde vært paa Dansebal i Sandvigen eller hvor det var. Herregud, han

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

havde vist ikke ofret det en Tanke engang. Og da han saa siden slog paa, at denne Sivert Jensen hos Virs maaske kunde bli et passende Parti for hende, – saa, som hun da tog paa Veje! Blev formelig teatralsk i sin Krænkelse: Sligt var ikke Kjærlighed! Hun var et forført og bedraget Væsen, og hvad det nu var, hun sa for noget. Hvad Fanden mon hun tænkte paa? Hun kunde da vel ikke indbilde sig, at dette skulde vare evigt, og desuden Kjærlighed, – Smith skjøv Underlæben frem med en haanlig Trækning i Mundvigerne.

Ulykken var, at hun saa forkjert paa Tingen, Stakkeren, og det var der ingen Raad med. For sige hende rent ud, at for ham var Forholdet nærmest et praktisk –. Javist havde han Godhed for hende og likte at ha hende, men noget saadant, som hun drømte om – –.

Døren fra Spisestuen blev sagte aabnet, og Petra kom ind.

«Nu er Du vel bra træt,» sa Smith og blæste en blaa Røgsky fra sig.

Petra satte sig paa en Stol ved Døren.

– Og saa dette, at hun vilde vide Besked om, hvad for Damer han traf, fritted efter, hvad de talte om og tog sig for, og om han danste paa Logeballerne –. Nysgjerrig og jaloux, som om det havde vært hans Forlovede.

«Var Maden god?» spurgte Petra dødt.

«Udmærket, Det er den jo altid.»

«Idag er det den 17de Oktober,» bemærked saa Petra med den samme underlig døde Stemme.

«Hvad da?»

«Jo, for saa er det akkurat halvandet Aar siden eg kom her.»

«Ja, Tiden gaar,» svarte Smith og røg videre.

«Hvad tænker Du paa?» spurgte Petra lidt efter.

«Hvorfor det?»

«Du siger ingen Ting.»

«Jeg er søvnig,» han gisped atter og rejste sig. I det samme saa han bort paa Petra og blev saa stærkt slaaet af hendes daarlige Udseende, at han fo'r en Kjende sammen. Hun var graa og smal i Kinderne, Øjnene var blet mindre, og saa var der kommet noget stivt og stramt om Munden.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Hvad er, saa fejler Dig, Petra?»

«Aa, bare eg aldrig havde sotte mine Fødder i dette Hus!» brast det ud af hende, og saa drejed hun sig om med et Ryk, hang Ansigtet ud over Stoleryggen og hulked.

Smith stod lidt og saa paa hende. Hun var saa styg, naar hun græd, med sit fordrejede Ansigt, der blev til bare Mund og Kjødposer, og saa kagled hun som en verpesyg Høne og peb ynkeligt, hvergang hun trak Vejret.

«Ikke saa højt,» sa han bedende. «Husk paa, her er lydt,» han satte sig ned igjen i Sofaen og strøg sit Kindskjæg.

«La' di bare høre det, kem saa vil for meg,» jamred Petra. «Nu ska eg sleppe for te skjule Skammen min mere. Aa, Gu' ge, eg var doten dø' om paa Gaden den Dag, eg gik ner her for te fæste meg.»

Smith tog Lampen fra Bordet, gik hen og lukked paa Døren til Spisestuen og lyste ind. Saa satte han sig stilfærdig ned igjen.

«Det er alt, ka Du tænker paa,» stønned Petra. «Bare ingen faar vide det om Deg. Meg er Du lige gla' med.»

«Vær dog lidt rolig og fornuftig, Petra. Hvad kan det nytte at opføre Scener?»

«Ja, Du kan sagtens være rolig, men eg, kaa ska eg hen? Sig mig det!» hun løfted sit forgræmmede Ansigt og saa fortvilet paa ham.

«Vi maa tale om Tingen. Bare vær rolig.»

«Du bryr Dig ikkje om meg, ikkje et Gran. Aa Gud Fader, Gud Fader, at Du ikkje kunde lat meg gaa, for den eg var.»

«Fanden til Historie,» mumled Smith.

«Aa, Du behøver ikkje te være bange. Eg ska nok hitte paa Raad te faa Deg ud af det. Om ikkje and't, saa kan eg dræbe meg; det har saa mangen gjort før meg.» Petra tørred sig i Ansigtet og sad atter stiv og stille som før.

«Naar venter Du det?» spurgte Smith efter nogle Minutters Pause.

«I Marts,» svarte Petra med dump Stemme.

«At Du ingenting har sagt. Du maa jo ha vidst det længe.»

«Eg haabed, det skulde gaa galt med meg, saa eg slap te gjøre Deg lej med

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

det. Men det sker ikkje.»

«Det viser ikke paa Dig.»

«Det kommer nok.»

«Har Du Slægtninger i Nordfjord, Petra?»

«Eg vil ikkje te Nordfjord! Ikkje te Nordfjord, der kaa eg er barnefødt.»

«Nej, men det kunde jo hede sig, at dine Slægtninger havde sendt Bud efter Dig – hvad vi nu kunde finde paa; for bort maa Du jo. Jeg har nogle Venner i Hamburg – ja, det faar vi tænke paa.»

«Jeg skal ikke slaa Haanden af Dig, Petra,» Smith rejste sig og gik hen og klapped hende paa Kinden. «Hjælpe og støtte Dig, alt hvad der staar i min Magt.»

Petra begyndte at græde igjen.

«Du er hverken den første eller den sidste, som dette er hændt med, Petra. Du skal se, Du endnu faar glade Dager.»

«Med den Skammen paa meg! Aldrig, aldrig! Ikkje en glad Time mere.»

«Gaa nu og læg Dig, Petra. Alt skal bli ordnet paa det bedste.»

«Kan eg faa Pladsen igjen, naar eg kommer tilbage daa?» stammed Petra graadkvalt.

«Ja, hvorfor skulde Du ikke det? Naturligvis skal Du komme igjen her. Vi faar nok fat paa en, som kan være her midlertidig. Men nu maa Du til Ro. Du ser ud, som Du ikke hænger sammen.»

Petra rejste sig; saa slog hun Armene om hans Hals og knuged sig ind til ham.

«Sig, at Du ikkje er sint paa meg for det.»

«Sint paa Dig? Stakkels smaa Petra, hvor kan Du tænke sligt.»

«Gudskelov. Det var det, eg var saa bange for. Men lei er Du daa?»

«Ja, for din Skyld. Det er jo Dig, det gaar ud over.»

«Sig, at Du er glad i meg,» hun trykked ham heftigt til sig.

Det dirred i Smiths Øjenbryn, og der kom en liden Rynke paa den ene Side af Næsen. «Ja vist er jeg glad i Dig, Petra,» sa han medlidende.

«Sig, at Du ikkje bryr Deg om nokken an'en end saa meg.»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Det ved Du jo. Der er jo ingen anden.»

«Ja, saa kan det være det samme med alt and't. Godnat.»

– Næste Formiddag var gamle Fru Smith paa Visit hos sin Svigerdatter. Hun kom altid, før Konsulen gik paa Børsen, for at han kunde hjælpe hende af og i Vognen. Hændte det, at han ikke var tilstede, og at en af Kontoristerne kom springende, vinked hun ham bort med Haanden og steg ud alene.

«Naa, og Du havde jo Herreselskab igaar, Hermann,» sa Gamlefruen, da hun havde tat Plads ved Svigerdatterens Seng og fremsat det sedvanlige Spørgsmaal til hendes Befindende. «Der var en Mellemret, som skal ha gjort saa'n Lykke.»

«Hvor ved Mor det fra?»

«Allting spørs. Hvad var det for en slags Ret?»

«Kathrineblommer i Romsauce, tror jeg.»

«Det vil jeg ha Opskrift paa. Jomfruen maa vel vide Besked. – Sa Du noget, Lina?»

«Madam Lind kan jo hente hende op til Svigermor,» sa Fru Smith med Besvær.

«Anstreng Dig ikke, Lina, Du taaler ikke at tale saa højt,» Smith saa bekymret paa sin Kone.

«Aa snak! naar man ligger saa uvirksom, har man godt af lidt Anstrængelse,» sa Gamlefruen med sin raslende Stemme.

Fru Smith vendte Hodet om paa Siden og lukked Øjnene.

«Jomfruen er blet syg og har maattet ligge seg,» meldte Madam Lind, som havde vært nede efter Petra.

«Aa, er hun af den Sorten!»

«Vorherre paaminder os sommetider om, at vi alle er skrøbelige Kar,» læsped Madam Lind.

«Saa[n41] faar jeg vente med Opskriften til en anden Gang.» Gamlefruen rejste sig. «Vær nu ved godt Mod og fang ingen Griller,» hun førte sin behandskede Haand op til Fru Smiths Læber, som sagte rørte ved den. Saa tog hun Sønnens Arm og lod sig føre ud.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Det gaar nedover, Hermann,» sa hun, da de gik gjennem Værelserne. «Hun har ikke længe igjen.»

«Det har Mor sagt saa tidt.»

«Hun er bleven saa underlig spidsnæset og Øjnene er sunkne. Med Guds Hjælp faar hun snart slippe bort.»

«Hvorfor ønsker Mor Livet af hende?» der var en smertelig og utaalmodig Klang i Smiths Stemme. «Hun gjør da ikke Mor noget.»

«Synes Du, det var for tidligt, Du blev fri?»

«Jeg savner ikke Friheden.»

«Saa–aa, ikke det?» sa Gamlefruen spottende. «Det gjør mig ondt for Dig. Saa'nt et Ægteskab hun har beredt Dig!»

«Ja Mor mener jo, hun har lagt sig nedfor af Ondskab. Det ved jeg nok.»

«Men Du er endnu en ung Mand,» vedblev Gamlefruen, da de steg ned over Trapperne. «Du kan godt bli Bedstefar til en stor Børneflok for den Sags Skyld.»

«Aa, lad mig nu i Fred.»

«Skab Dig bare ikke til, Gutten min. Mig faar Du ikke indbildt, at Du er noget Paaskelam. Du skal nok faa staa og se paa, naar jeg reder Brudesengen til Dig.»

«Mor tænker langt frem,» sa Smith koldt.

«Og en lækker Brud skal bli lagt i den,» Gamlefruen smasked med Læberne, som om hun havde faat noget delikat i Munden, «en stor blond en med hvide Lemmer og brede Hofter, en som kan føde Børn og amme Tvillinger,» hun lo skrattende.

De var kommet ud paa Gaden, og Smith lukked op Vogndøren. Da Gamlefruen havde sat sig til rette, bøjed hun sig ud over Fangskindet og sa: «Du danste med Lydia Munthe i Sølvbrylluppet forleden, saa jeg. En stout Jente, Du!»

Hun smilte med sit sure Smil og glipped med Øjnene, mens hun spørgende saa paa ham.

Smith trak paa Skuldrene.

«Jo. Hende synes jeg om. Farvel Hermann.»

«Slap det derud,» tænkte Smith, mens han gik ind paa Kontoret. «Fanden

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

med denne Lydia Munthe! Først Lina og nu Mor. Det ser ud som en Sammensværgelse.» Han tog Lommekniven frem og pudsed sine Negle. «*Det* skal være en Kone paa over de 60! Gud forbarme sig! Altid bare gjennemsyret af den Slags Fantasier. Monstro hvordan jeg var bleven med en anden Mor under Opvæksten – aldrig hørt and't end saa'nt Snak af hende.»

Om Eftermiddagen saa Smith op til sin Hustru, da han var færdig til at gaa paa Logen. Han skulde ha Kortklub der iaften og vilde komme sent hjem.

Fru Smith næsten sad i Sengen, tilbagelænet mod det stejle Hovedgjærde; Øjnene var lukket og Hænderne let krummet om Sengebaandet. Hodet laa lidt paa skjæve, og Ansigtet syntes blaahvidt. Det gjøs i Smith med det samme han kom ind, men saa besinded han sig paa, at det var den grønne Lampeskjærm, som gav hende dette ligagtige Udseende. Paa Stolen foran Sengen sad Madam Lind og sov med korslagte Arme, krum Ryg og nikkende Hode. Smith listed sig hen til Sengen, lytted efter Hustruens Aandedræt og la varsomt sin Haand paa hendes. Den føltes lidt kold, men det kom vel af, at hans egen var saa varm.

Fru Smith hæved Øjenlaagene og saa paa sin Mand med et Blik, der syntes at spørge ham om noget. Saa smilte hun svagt og bevæged Læberne. Det saa ud, som hun vilde sige noget, men var altfor søvnig. Øjnene lukked sig igjen, og hun pusted sagte og regelmæssigt som før.

Saa gik Smith lige saa stille, som han var kommen.

Om Aftenen vilde Fru Smith ikke la sig smøre og gnide som ellers. Hun var saa træt, hvisked hun til Madam Lind, og det var saa dejligt at ligge og blunde.

Madam Lind retted sig efter hende. Det gjorde saa vist hverken fra eller til med denne velsignede Smøringen.

«Læs nu Bønnen, Madam Lind,» bad Fru Smith, da hun havde faat sin Aftenmikstur.

Madam Lind tog en smal Bønnebog i gulbrunt Skindbind, slog op, hvor der laa Mærke, og læste læspende og syngende:

«O Herre Jesu Christie, sand Gud og Menneske, min eneste Frelser og Saliggjører, som haver sagt: Kommer til mig alle I, som arbejde og ere besværede, og jeg vil vederkvæge Eder, til hvilken vor himmelske Fader haver

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

overgivet Alting, og som haver baade Livsens og Dødens Nøgle, og uden hvis Vidskab og Vilje ikke det ringeste Haar kan falde af mit Hoved, og langt mindre denne store Sygdom angribe mig. Se, Herre, din Haand haver rørt mig, og jeg er svag og skrøbelig og haver desværre saadan Pine og Plage samt Tugtelse og Revselse med mit syndige Levned heel fortjent. Ikke destomindre kommer jeg til Dig, o almægtige og bedste Læge og begjærer af din Naades og Barmhjærtigheds Rigdom, at Du vil, om det er Dig behageligt og mig til Salighed gavnligt, borttage denne Sygdom fra mig, paa det jeg med et karsk Legeme endnu nogen Tid maa forestaae det mig i denne Verden er betroet og paalagt …»

Madam Lind læste Bønnen ud i et bestandigt mere og mere syngende Tonefald, slog saa Bogen sammen, folded Hænderne og bad Fadervor. Saa rejste hun sig og retted paa Fru Smiths Overdyne.

«Godnat og Guds Fred, Fruen. Ok, hun sover alt igjen. Det var daa svært, ka en Tøngsel der er fullen paa hinner.»

Hun tændte Natlampen, slukked den anden Lampe og flytted den ind i Sideværelset, hvor hendes Seng stod saaledes, at hun fra den kunde se Fru Smith gjennem Døren, som altid var aaben om Natten. Saa gik hun til Ro.

«Ja Fruen,» Madam Lind rejste sig hastig overende og satte det ene Ben ud af Sengen for at staa op. Men saa betænkte hun sig, hun maatte vist ha drømt, at nogen havde ringt, for Fruen sad jo der i Sengen og sov saa pænt i akkurat den samme Stilling.

Hun la sig tilbage paa Puden, men kunde ikke falde i Søvn igjen, alt det hun drejed og vendte sig og kneb Øjnene til, saa de værked. Nej, hun vidste det nok, naar hun var saa ulykkelig at blunde om Eftermiddagen; det fik hun altid undgjælde for. Hun prøved at spise Nattemad og drikke Melk, som hun havde i Beredskab paa Sengebordet, men lige lidet hjalp det. Saa stod hun op, listed ud gjennem Bagsalen, som laa lige over Spisestuen, og ned Bagtrappen. Hun vilde høre, hvorledes Jomfruen havde det.

I det hun traadte over Kjøkkendørstærskelen, flaksed det et Skimt af en Lysning hen over Gulvet, og hun saa en sort Skygge forsvinde tilligemed Lysningen, oppe ved Spisestuedøren.

«Den, Gud vil bevare, er uden al Fare,» Madam Lind sa det højt med

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

hakkende Tænder, og hun vidste ikke, hvorledes hun kom gjennem Skabværelset ind til Petra, hvor der brændte Natlampe.

«Nu være Herren os alle naadig,» sa hun og slog Hænderne sammen, idet hun satte sig paa Stolen foran Sengen, hvor Petras Skjørter laa. «Der er Spøgeri i Huse'.»

Petra rejste sig overende og saa paa Madam Lind med forstyrrede Øjne.

«Uf, I gjør meg ræd, Madam Lind. Har I set nokke?»

Madam Lind nikked.

«Kaalissen saag det ud?»

«Kaalissen ska et Spøgelse se ud? Det kommer og gaar saa en Skygge, men det havde Horn i Pan'en og Hestefødder. Eg saag det saa tydeligt, men saa forsvans det, sak ret ner i Golve'.»

«Gu' trøste og hjælpe os,» sa Petra med en Kuldegysen.

«Saalissen var det ossaa hos Thomsen sine. Hele det Aare', før Statshauptman'en dødde, gik der et Spøgelse gjennem Stovven kvereneste Nat og ble vække bagom Aamen, og daa Statshauptman'en fik Slagtilfælde, var det just tæt med Aamen, han stupte.»

«Men kaalissen er det med hinner?» spurgte omsider Madam Lind efter at ha snakket vidt og bredt om Spøgelser og Dødsfald. «Det var det, eg kom ner for te spørre om.»

«Jo tak, Madam Lind. Faar eg ligge et Par Dager, tænker eg, det ska klare seg. Det er bare Forkjølelse.»

«Den, saa var vel oppe igjen. Ittetit! Har I ikkje en Lysestump te laane meg?»

«I finder borte paa Kommoden.»

«Ja ja, saa godnat daa. Ikkje være bange. Bare te ge seg Gud i Vold.»

«Saa skal dog Satans Rige
Aldeles kastes om,»

sang hun dæmpet, mens hun gik over Gulvet og aabned og lukked Døren.

«Om han end Mund og Mæle
Med sine Helvedsbaand ...»

hørte Petra ude fra Skabværelset, hvorpaa det blev stille et Minut eller to. Saa

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

knirked det i Døren derude, der lød listende Skridt, og Konsulen traadte ind med et Lys i Haanden.

«Hvad vilde hun?» spurte han og blev staaende et Stykke fra Sengen.

Endskjønt Petra havde ventet ham, fik hun dog slig Hjærtebanken, at det varte lidt, før hun kunde sige: «Bare spørge til mig.»

«Havde hun set mig?»

«Nej. Aa, nu forstaar eg. – Hun trode, det var et Spøgelse og var aldeles vidskræmt.»

«Det har hun godt af, den gejstlige Heksen. Naa, men hvad er det, som er kommet over Dig?»

«Det er gaat sin Vej. Gudskelov og Tak, saa er den Ulykken tat fra os.»

Uf, dette «os», hvor det stødte ham. «Har det gjort svært ondt?»

«Ja.»

«Kan Du klare Dig uden Doktor?»

«Ja, gu'bevars. Der budde en jor'emor ...» Petra holdt inde og saa opskræmt paa Smith, som var faret sammen. Ovenpaa hørte de det løbe og smelde med Døre.

Smith sprang ud. Han var naaet ind i Kontoret, da Madam Lind kom farende Fremvejen.

«Guds Domme er uransagelige og hans Veje usporlige,» plapred hun fort ud af sig med opspilte Øjne.

«Snak menneskeligt!» Smith stamped med Foden. «Hvad er det?»

«Fruen er henfaren!» raabte Madam Lind og rakte Hænderne i Vejret. «Kaster al Eders Sorg paa Herren.»

Smith var alt borte. Han løb gjennem Kontorerne, og i Trappen tog han tre Trin om Gangen. I Salen med Familieportrætterne vælted han en Stol og i Værelset ved Siden af rendte han mod et Spillebord.

Ved første Øjekast saa han, at hun var død. Underkjæven var sunken, saa Munden stod halvaaben, og Ansigtstrækkene var bleven saa side og slappe. Med aandeløs Hast følte han paa hendes Hænder. De var iskolde og stive, og der var

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

intet Pulsslag at mærke. Han trykked Munden mod hendes Pande, og det kjendtes, som kyssed han paa Jern en Frostdag.

«Herren gav, Herren tog, Herrens Navn være lovet,» Smith saa forvildet op. Der stod Madam Lind ved Fodenden af Sengen og Petra hulkende i Underskjørt og Nattrøje.

«Ud!» sa Konsulen med en truende Armbevægelse.

De gik baglænds nogle Skridt.

«Ud!» gjentog han, og laaste begge Dørene, da de var borte.

«Lina, Lina, Lina min.» Han sank ned paa Knæ foran Sengen, la sit Ansigt paa den hvide Dyne og hulked lydløst.

XXIV

Petra hadde ligget hele Ugen. Den Nat Fru Smith døde, havde hun paadraget sig en Forkjølelse, som forværred hendes Tilstand.

Paa Begravelsesdagen stod hun op om Morgenen og prøved at ta Del i Husgjerningen; men hun følte sig saa mat og syg, at hun ud paa Formiddagen maatte gaa tilsengs igjen. Hun græd, da hun la sig tilbage paa Puden. I alle disse Dager havde hun ikke set et Glimt af Smith. Hvis han nu heller ikke hørte til hende iaften, naar han kom fra Møllenpris, hvor Begravelsesselskabet stod hos Gamlefruen, vilde hun op og faa fat paa ham, om hun end var aldrig saa ussel.

Udenfor Huset om Eftermiddagen gik Kokkepigen og Gangkonen med nye Sørge-Stikketørklæder og fejed sammen Eneren, hvormed Gaden havde vært strøt til Begravelsen. I Kontorerne var Jalousierne sat for som paa Søn- og Helligdage, og ovenpaa stod alle Vinduerne aabne.

Oppe paa Salen midt ud fra Tværvæggen med Familjeportrætterne stod mellem de høje Myrtetræer, hvor den døde havde vært fremlagt, den lange Baare dækket af Lagen, som laa hen ad Gulvet, med Buketter i Hjørnerne. En Bakke fuld af Kranser var stillet hen paa en Stol, og ud over Gulvet var der drysset

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

stilketøse Blomster og Epheublade. Paa Spejlkonsollerne og Smaabordene laa der hvide Klæder med halvbrændte Vokslys i Sølvstager, og ved Vinduerne hang de hvide Forhæng ned som Vimpler i stille Vejr.

Stuepigen i sort og hvidprikket sirtses Sørgekjole kom ind og begyndte at pille Blomsterne fra Gulvet op i sit Forklæde. Derpaa hældte hun dem ned i en Stenkolle med Vand, tog Lagnerne af Bordene og la dem sammen.

«Det var daa svært for en Liglugt,» Madam Lind viste sig i den aabne Dør med sort Tylls Hattekappe og ny Sørge-Damedug, «og det enddaa Vindøgene har staat aaben saa længe.»

«Eg har heller aldrig set et Lig saa forandret,» bemærked Stuepigen. «Havde det enddaa vært paa Sommertiden.»

«Ok ja. Alt Kjød er Hø og alt Menneskets Herlighed som Græssets Blomstrer; men i Opstandelsen skal vi fremstaa med forklarede Legemer. Eg synes, eg ser Fruen min, naar vi samles for Lammets Trone. Daa vil hun seie Tak for sidst te gamle Madam Lind,» hun snøfted i sit sammenlagte Lommetørklæde.

«Ja, stakkes Fruen. Gud var go', saa ga' hinner saa'n let Død,» Stuepigen tørred Øjnene med Forklædesnippen viklet om Pegefingeren.

«Sovnet hen saa et Baren, sa Doktoren. Men nu gaar eg paa Kjerregaar'en,» Madam Lind tog Bakken med Kransene. «Naar Stine er færdig med te sope Gaten, kan hun jo komme op og hjælpe hinner – det var sandt, eg sku' be fra Jomfruen, at hun ikkje maatte glømme te ligge i Aamen op hos Kunselen.»

– «Sover hun, Jomfru?» Madam Lind tog Petra i Skulderen. Hun var paaklædt til at gaa ud med Paraply og sorte Bomuldshandsker.

Petra vendte sig om fra Væggen. «Er det Jer, Madam Lind. Ka er Klokken?»

«Seks, sku' eg næsten tru paa Dagslyse'.»

«Saa I ska afsted nu, Madam Lind?»

«Ja, nu er min Gjerning fuldbragt i dette Hus. Di har vorre her etter Kisten min og en Korg fuld af Klær. Resten henter eg med Kjører, naar eg har faat lejet meg et Værelse.»

«I faar det hyggeligt, Madam Lind, saa mange go'e Møbler I fører med Jer.»

«Aa ja. Kunselen har vorre pén i sin Omtanke forre meg. Men naar de' nu ska

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

hete seg, at eg faar en opredt Seng, kunde han gjerne git meg en Overdyne i Stedet for det gisne Stoppetæppe'. Men det er Gamlefruen.»

«Ellers[n42] saa har I jo faat Lov te ta alt, ka saa sto' paa Værelse Jeres.»

«Og saa kreperer det mig, at di ikkje har havt et eneste Støkke af Fruen sit Linned tilovers forre meg. Kem sku være nærmere te det end saa meg? Og ka ska det ligge der og mugne etter. Men det er ogsaa Gamlefruen, for det var hinner, saa sorterte det. Hun er saa grisk paa kver en Fille, enddaa saa søkkenes rig hun er.»

«Her bler tomt i Huse' etter Jer og Fruen, Madam Lind.»

«Frue faar Dokker nok igjen, tænker eg, men Madam Lind kan Dokker skyte en kvit Pind etter, skjønt ingen kan vite. Hun er istan' te ble' liggenes den nye Fruen ossaa. Ok ja, Guds Vilje ske! Greter hun?»

«Det er saa rart med saa'nne Omskiftninger,» sa Petra og pudsed Næsen.

«Ka er Verden og Jordelivet and't? En Rejse gjennem Jammerdalen fuld af Møjer og Forandringer. Men bare vi alle engang kunde treffes udi Paradis. Det ska vi be om seint og tidlig, Jomfru Frimann.»

«Den saa bare var der alt,» hvisked Petra.

«Tiden flyver som Sandskorn, saa drøpper. Om en liden Stund skulle I ikke se mig, og atter om en liden Stund skulle I se mig, siger Frelseren. Men nu faar eg ha meg afste'. Farvel daa.»

Petra tog hendes fremrakte Haand med begge sine. «Farvel, Madam Lind, og Tak for den Tid, vi har vorre sammen.»

«Hun ska sjøl ha Tak. Vi er rigtig kommen godt ud af det med kverandre. Vorherre være hos hinner, Jomfru.»

«Ak ja, Madam Lind.» Petras Taarer faldt paa Madam Linds sorte Bomuldshanske.

«Se indom te meg, naar hun har Lov om Søndagen, ikkje nu mens eg bur hos min Dotter, men siden naar eg er kommen paa egen Haand.»

«Tak, Madam Lind.»

«Saa ska vi snakke om gammelt. Forøvrigt saa kommer eg her kver

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Maanedsdag og henter Pansionen min. Farvel.»

Petra laa og græd Time efter Time. Dagslyset var forsvundet, og Mørket faldet paa. Det var saa underligt at skilles fra Madam Lind; hun tog liksom med sig et Stykke af hendes Liv. Alle disse mange uforglemmelige Dager saa fulde af Angst og Fryd og af Frygt og Haab. –

Petra ønsked sig i Madam Linds Sted. Bare Aarene var gaat, saa hun var færdig med Livet og kunde række sine foldede Hænder mod Himlen og sige af Hjærte: Verden var bedsk og tornefuld, men din Naade har vært mig nok; tag mig nu til Dig, o Gud. Tilsidst syntes hun, at saadan var det. Gammel og mæt af Dage laa hun her og vented paa sit Endeligt. Hun hørte Pigerne stelle og snakke i Kjøkkenet, varsomt og dæmpet, som om Liget endnu var i Huset. Det lød til hende som fra en anden Verden. Som i Drømme saa hun Stuepigen komme ind med Aftensmaden og tænde Natlampen.

Og efterhaanden blev alt stille. Petra sank hen i en Døs. –

Uhret borte ved Ovnen slog 10, og Slagenes skingre Lyd kaldte Petra med et Ryk tilbage til Virkeligheden. Nu maatte Smith snart være der. Fra Gamlefruen kom de aldrig sent og især paa en saa'n Dag.

En Stund efter gik det med Gadedøren. Petra lytted. Jo, det var ham; der hørte hun ham i Trappen. Siden Fruen døde, tog han langsommere Skridt. Aa nej, han kom nok ikke ind til hende i Aften heller. At hun et Øjeblik havde kunnet tænke det. Netop nu, Fruen var borte, vilde han vise hende – –. Hun forstod det nok.

Eller kanske det bare var nu i Begyndelsen. Madam Lind sa, at det havde tat svært paa ham. Det var jo ikke saa underligt, Dødsfald i et Hus havde jo altid en sørgelig Indflydelse. Hun fik nu se, hvorledes han blev, naar den værste Sorgen var over. Kanske kunde han endnu vende sit Sind til hende. Han havde vært saa snil og klappet hende saa pent den Kvælden inde i Kontoret. Naar han nu gik der som en enlig Enkemand, og ingen anden havde –. «– Frue faar Dokker nok igje –,» det var som en Kniv trængte ind i Petras Hjærte. – Hvor skulde hun saa finde et Hul saa sort og mørkt, at hun kunde skjule sig i det?

Der slog Klokken 11. Saa, nu var der ingen Tvil mere, for nu vidste han, at Pigerne for længe siden var gaat til Ro, saa han ikke risikerte at møde nogen, især

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

nu, Madam Lind var ude af Huset. For en Lettelse det maatte være for ham, at hun var vække.

Monstro om han sad oppe endnu; hun havde hverken hørt ham sætte Støvlerne ud eller slaa Vand i Vadskekummen. Kanske havde det bare vært Indbildning, da hun syntes han kom.

Petra krøb frem af Sengen og kasted nogle Klædningsstykker om sig. Hun maatte ha Vished. Paa Strømpelæsten og med skjælvende Knæer sneg hun sig den vante Vej gjennem Stuerne. I Trappen maatte hun et par Ganger staa stille og holde sig i Rækværket. Det var vist denne Begravelsesdunsten, hun fik ondt af, denne kvalme Em af Ener, og af raadne Blomster og Ligkistelakering. Huset maatte sæbevaskes fra øverst til nederst.

Paa det øverste Trappetrin satte hun sig lidt for at samle Kræfter. Ingenting at høre fra Smiths Værelser. Ikke en Lyd.

Hun rejste sig og nærmed sig Døren, bøjed sig saa ned og keg ind Nøglehullet.

Et Stykke fra Divanbordet til højre i Værelset sad Smith i en Lænestol foroverbøjet med et Skilderi mellem Hænderne, der skjulte det meste af hans Ansigt for Petra. Paa Bordet bag ham brændte et Lys i en Messingstage. Petra saa bort paa Spejlposten, hvor Billedet af Fruen i Brudedragt plejed at hænge. Saa var det altsaa det, han sad og betragted. Syg og segnefærdig listed hun sig ned igjen.

– Smith blev siddende længe med Billedet mellem Hænderne. Af og til gled over hans Kind en Taare, som han hurtig visked bort. Der dukked op saa mange Minder fra hans Ægteskabs første Aar, da Lina var sund og frisk og straalende vakker. Saa skjælmsk og munter hun havde vært. Alle de Ganger, hun havde gjemt sig bag Pianoet, naar hun vented ham op fra Kontoret, og var kommen farende med et overgivent Bøh, naar han lod, som han ikke kunde finde hende, og havde kastet sig om hans Hals med sin klare, tætte Latter. Og naar hun sad og spilled paa Luth og sang sine Smaasange med den bløde Barnestemmen i Mørkningen om Vinteren, før han gik ud. Men allersødest var hun næsten, naar hun gjorde sig Ærind ned paa Kontoret for at se, om han var alene, saa hun kunde røve et Kys. En eneste Gang havde de vært Uvenner i Anledning af en Balkjole, som han syntes var for udringet. Han var gaat ind til sig selv og havde

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

lagt sig paa Sofaen for Natten, men saa var hun kommen listende paa Tøfler og i Underskjørt og havde slynget de bare varme Arme om hans Hals og lovt, at hun aldrig mere skulde ta den Kjole paa. Ja, al den Lykke han havde nydt med hende.

Han la Billedet bort og læned sig tilbage paa Stolen med Hænderne under Nakken, og Udtrykket i hans Ansigt blev mørkt og bittert.

Han tænkte paa Sygdommen, paa Fødselen af Barnet, der nær havde kostet hende Livet, og han sa sig selv, at det vilde vært bedre, om hun da havde faat gaa bort. Disse mange lange Aar, hun havde ligget der, hjælpeløs og ubevægelig. Og saa kom det atter over ham, dette dumpe, fortvilede Nag, som han i mangen en Stund havde vært et Bytte for. Aa, at han dog aldrig skulde faa Sikkerhed for, at det ikke var ham, som var Skyld i hendes Sygdom. Men det begyndte den Gang, hun blev frugtsommelig, kort efter Hjemkomsten fra de fem Maaneders Udenlandsrejse, da han uventet stod i Stuen, og hun besvimed af Glæde i hans Arme. Lægen havde jo rigtignok sagt, at han var helbredet, da han rejste fra Hamburg, men Mindelser havde han dog havt i Vinterens Løb og gaat og kurert paa sig med disse tyske Kviksølvgrejer. Aa, denne Tvil, som han saa tidt havde kjæmpet mod, især i de første Aar, da hun laa der og blev lammere og lammere. Siden havde han slaat sig til Ro og tænkt det var umuligt. Aldrig havde han hørt, at Lamhed kunde bli Følgen af saa'nt noget. Og Doktoren havde ikke havt Mistanke, ikke et Spørgsmaal, ikke et Ymt var han kommen med. Men derfor kunde det godt være; Doktoren var saa'nt Fæ!

Syndens Straf var dog forfærdelig. En eneste Times Letsindighed og hele Livet lagt øde. Ikke alene hans eget, men ogsaa hendes, hun den rene, uskyldige Kvinde, som havde git sig hen til ham med saa stor en Kjærlighed, Legeme og Sjæl, alt havde hun git ham.

«Aa Gud tag denne Kalk fra mig!» han for op med et stønnen Suk og slog fra sig med Armene.

«Lina,» hvisked han saa og vendte Ansigtet opad, «kan Du se din Hermann i denne Stund, saa véd jeg, Du tilgir ham, selv om han er skyldig,» han græd med en Lyd, som ligned Hikke. «Nu er Du salig hos Gud, og din udløste Sjæl er idel Kjærlighed. Vend ikke dit Ansigt bort fra mig, men lad mig se Dig smile til mig, som Du gjorde det sidste Gang jeg bøjed mig over Dig, da Du laa der og stred

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

med Døden, uden at jeg vidste det.»

XXV

I Slutningen af April havde Sivert faat Bud fra Sine om, at han var bleven Fader til en stor og velskabt Søn. Han tog imod Efterretningen med dump Ligegyldighed. Men senere paa Dagen, ret som han stod og maalte op noget Bomuldslærred, var det slaat ned i ham, at det ikke kunde hænge rigtig sammen. Jo mere han tænkte paa det, jo sikrere blev han. Skulde det vært hans Barn, kunde det først være kommet i Slutningen af Juni allertidligst. Sine havde forregnet sig dengangen.

Om Aftenen gik han til hende og gav hende Besked. Hun syntes ganske uanfægtet og kom med Eksempler paa for tidlig Fødsel, hvor Børnene havde vært store og fuldbaarne. Det var først da Sivert sa, at han vilde stævne baade hende og Jordemoren, at hun gav Kjøb og tilstod.

Sivert gik lettet fra hende. Saa var han da kvit den Sorgen.

Fra den Dag begyndte han at føre et andet Liv. Han brød med Reiersen, som efter at Andrea var skikket bort, og det rygtedes, at hun skulde giftes med Ravn, var bleven aldeles fordrukken og havde mistet sin Plads hos Manufakturhandleren. Nu sad Sivert atter i Kottet sit om Aftenen og læste i «For Fattig og Riig». Alle hans Tanker var samlet om dette: hvorledes han skulde komme sig ud af den tyngende Gjæld, og i Kramboden var han ivrigere end nogensinde.

Undertiden plagedes han af Samvittighedsnag over Drabet paa Farmoren, især om Aftenen før han faldt i Søvn. Men eftersom Tiden gik, gled det længer og længer bort fra ham, som det var noget, han havde drømt. Hun var bleven begravet fra Forældrenes Hus paa Strudshavn Kirkegaard i samme Grav, hvor Sjur Gabriel laa. Sivert havde sluppet for at være med ved at lægge sig syg.

Det, som pinte Sivert mest, var, at han havde laant af Peders Løn. Hver

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Maanedsdag, naar han havde faat sine Penger, var han fast besluttet paa at betale ham tilbage, men altid blev det lige umuligt for ham. Peder kræved ham forresten aldrig; han var saa glad i Sivert, at han gjerne havde klædt Skjorten af Kroppen for at tjene ham. Saa brugte han heller ingen Lommepenger nu, for siden Sivert ikke rangled, gjorde Peder det ikke heller.

Madam Virs var glad og stolt over Forandringen med Sivert. Saa havde de dog hjulpet, hendes formanende Ord. Hun snakked ofte til sin Mand om det, men Virs saa mørk ud og sa ingenting.

Saaledes gik Sommeren, og Høsten kom.

Saa var det en Dag i November, da Sivert ved Middagstid var alene i Kramboden, at der kom en Fyr ind og spurgte efter Peder. Peder var et Ærinde. Om det var noget, Sivert kunde sige til ham? Jo, hvis det bare kunde hjælpe, saa maatte han gjerne det. Nu havde han gaat her i Maanedsvis med denne stakkels Regningen, han aldrig kunde faa betalt. Sligt var jevngodt med Bedrageri, for Peder Frimann havde lovt ham Pengene til den første, og nu var den første kommen 3 Ganger, uden at han havde set en Halvskilling.

«Kaa møkke er det?» spurgte Sivert.

«To Ort og 12,» Manden la Hatten paa Gulvet og grov efter Regningen i Vestelommerne. Imens trak Sivert Pengeskuffen ud, og stak uformerkt nogle Sølvmønter til sig.

«Se, her ska I se: Et par Støvler halvsaalet og flikket. Det har staat siden den 14de August.»

«Eg kan lige godt afgjøre det for 'an, saa I slepper te gaa mere,» Sivert tog Regningen og la 2 Ortstykker og en Tolvskilling paa Disken. «Værsgo' far.»

«Eg sejer Tak,» sa Manden glad. «Har I Brug for Skoty, saa bur eg paa Halvkan'en. Farvel I.»

Straks efter kom Virs. «Har her vært nokken Handel?» spurgte han.

«Ikkje det Slag. Her var en inde, men han kjøbte ikkje nokke.»

«Gaa saa op og spis Middag.»

Om Aftenen, da Sivert sad ovenpaa ved Skubordet med Grødtallerkenen og Melkeskaalen foran sig, kunde han knapt svælge Maden. Virs havde vært saa

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

underlig hele Eftermiddagen, ikke mælt et Muk til ham og undgaat at se paa ham, naar han spurgte ham om noget. Og nu sad de der begge to og lod Halvdelen af Grøden tilbage paa Tallerknerne. Nu fik han se, naar han rejste sig. Hvis Virs da sa: «Vent lidt, Sivert Jensen far, eg har nokke te snakke med Deg om,» saa var det galt; men hvis han lod ham gaa, saa var det noget andet, de var lej for.

Sivert trykked endnu et par Mundfulde i sig, for at hale Tiden ud. Saa la han Skeen fra sig og sa tak for Maden, idet han rejste sig.

«Vent lidt, Sivert Jensen far. Eg ska snakke med Deg.»

Sivert kjendte det, som om det pludselig sa stop etsteds inde i ham. Han blev varm og kold, mens han la Haanden paa Stoleryggen med et famlende Greb.

«Sit Deg ner, te Mor har tokke af Bor'e.»

Sivert adlød. Det Minut, som hengik, mens Madamen øste Grødlevningerne sammen paa den ene Tallerken, syntes ham uendelig langt, og Lyden af Skeernes Klirren mod Stentøjet og af hendes hinkende Skridt over Gulvet skar pinefuldt ind i Stilheden omkring ham.

«Kaa mange Penger har Du tokke fra Skuffen alt ialt?» spurgte Virs, da Madammen var kommen til Sæde.

«En, to, tre, fire,» Sivert talte Blodets Dunk i sine Øren, og Hænderne blev klamme og fugtige. Gulvet, som han saa paa, bølged op og ned og gled bort i en Taage. Han vilde sige noget, men fik det ikke frem.

«Hvis Du prøver paa te nægte, gjør eg kort Proces og henter Polletie' straks imorgentilig. Viser Du Deg sandfærdig og tilstaar alt, faar eg se, ka det kan ble te.»

«Sei det bare, Sivert Jensen far,» formante Madamen. «Bekjende sin Synd for Gud og Mennesker – det er den eneste Maaten te faa Fre' paa.»

«Ja,» sa Sivert med tykt Mæle. «Eg ska bekjende altsam'en, men eg er 'kje go' te – eg, eg – vent bare lidt,» Ansigtet fortrak sig i skjælvende Graad; han bed i sin Underlæbe og la Haanden over Øjnene.

«Stakkeren,» mumled Madamen og saa bedende paa sin Mand.

«Aa nej, Madam, ikkje stakre meg,» kom det anstrengt og afbrudt fra Sivert.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Eg er det ikkje værdt.»

«Ka Ti' begyndte Du med det?» spurgte Virs.

Sivert fo 'r sig med Haanden over Ansigtet og tvang Graaden tilbage. «Det er længe siden,» sa han lavt.

«Over Aare'?»

«Nej. I Februar Maane' var det første Gangen.»

«Kaa mykkje tog Du daa?»

«Et Halvdalerstøkke.»

«Og siden?»

«Det har vorre forskjelligt.»

«Har Du nokken Greje paa, ka det beløber seg te?»

«Lidt over 40 Specidaler med Varer.»

«Du slette Tid!» pusted Madamen. «Det var møkke, Sivert Jensen.»

«Det er vel mere, tænker eg,» sa Virs haardt. «Kjuer tar det ikkje saa nøje med Regnskabe' sit, eller saa for en Dag.»

Sivert sad gulbleg paa Stolen. Ansigtet var stille, bare Munden skjalv.

«Har Du det opskreven kanske?»

«I Hovve.»

«Aa saalissen. Eg kunde tænke det.»

Der blev et Minuts Stilhed. Sivert lytted sløvt til Madamens raslende Strikkepinde.

«Kom saa frem med Resten,» sa saa Virs barskt.

«Eg har sagt alt,» svarte Sivert fast.

«Saa Du endelig vil for Retten?»

«I faar gjøre saa I synes. Det er det sam'e for meg, ka der bler af meg, men Sandheden har eg sagt, saa sandt Gud være meg naadig.» Sivert fo'r pludselig op. Han fægted lidt med Armene, saa slang han sig paa Knæ med en Kraft, saa det smald i Gulvet og sa med skrigende Stemme: «Eg ber Dokker om Forladelse, I, Virs, og Jer Madam! Det er ikkje Polletie' eg frøgter – eg ska gjerne gaa og melde meg sjøl, men det, saa smerter meg mere end nokke her i Verden, det er, at eg

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

har lønnet Jeres Go'hed saa slet!» Han saa hverken paa Virs eller Madamen, mens han talte. De optrukne, sitrende Øjne var rettet paa Rullegardinet med et Blik, som svæved langt ud, og de store røde Hænder hang stille ned. Madamen blev saa greben af det lidelsesfulde Udtryk i hans Ansigt, at Taarerne kom hende i Øjnene.

«Vi er alle Syndere for Gud,» sa hun.

«Men den største af alle det er meg,» vedblev Sivert med brudt Stemme uden at flytte Blikket og uden at røre sig. «Eg er saa grov en Synder, at det ska være meg en Lise te ble straffet for Tyveri. Ja, en Lise.»

«Gaa nu ner,» sa Virs og rejste sig. «Imorgen ska i faa vite Bestemmelsen min. Bring saa Krambunøklen op her, før I ligger Jer.»

Da Sivert havde afleveret Nøglen og var kommen ned igjen, satte han sig paa Kisten uden at tænde Lys. Han kjendte sig saa mat og kraftløs, at han syntes, han ikke orked at klæ' af sig og gaa iseng. Ovenpaa hørte han Ægteparret snakke og lægge sig.

«Tyv, Manddraber, Drukkenboldt, Løgner, Bespotter, Bagvasker, Horkarl,» regned Sivert med dump Sløvhed op for sig selv. Det voldte ham ingen Pine, bare et sejgt og valent Nag. Der var blevet saa stille indeni ham.

Næste Morgen før Virs lukked op Kramboden, kom han ind til Sivert, som han fandt oppe og paaklædt, og meddelte ham, at han efter Samraad med sin Kone og i Betragtning af Siverts unge Alder ikke vilde blande Politiet ind i Sagen. Ikke heller skulde de sige det til nogen, saa det kom ud blandt Folk og hindred ham i at faa Plads. For bort maatte han og det endnu idag.

Efter at Sivert havde undertegnet et Gjældsbevis, der lød paa 40 Specidaler, bad Virs ham ta Pik og Pak og komme sig afsted saa fort som muligt. Han skulde ikke hefte sig med at sige Farvel.

Sivert kasted sine faa Klædningsstykker og Ejendele Hulter til Bulter ned i Kisten og laaste den. Saa gik han efter en Drager. Da han stod med denne i Gangen, og netop skulde forlade Huset, hørte han en Stemme ovenfra, som sa:

«Farvel Sivert Jensen far.» Sivert saa op. Der stod Madamen i Nattrøje og Natkappe lænet ud over Rækværket ovenpaa.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Farvel, Madam Virs,» sa Sivert med dirrende Stemme.

«Gu' naa meg, kaa laak I ser ud,» hvisked hun tilbage.

«Tak for alt godt, Madam Virs.»

Som i Søvne gik Sivert foran Drageren til Madam Stockflets Logihus paa Hjørnet af Stokkebækssmuget. Han fik et lidet Bagværelse anvist, hvor der netop kunde staa en Seng, en Stol og et Bord. Han kasted sig paa Sengen.

Saa vidt var han altsaa kommen. Ja naturligvis; slig maatte det jo gaa. Her kunde han nu bli liggende, til det sidste, han ejed, var pantsat, saa var der ikke andet end at gjøre af med sig i Svartediket, og saa var den Historien ude. Han *skulde* samme Vejen som Farmoren, det var tydeligt. Det var bare underligt, han ikke straks havde gjort det. Han syntes ikke Synd i sig, han angred ikke paa noget, alt var færdigt og forbi. Saaledes blev han liggende til ud paa Aftenen. Da stod han op og fik lidt at spise og snakked med Madamen og Tjenestepigen og med et par tyske Skærslibere, som logerte der i Huset. De trakterte ham med Øl, og Sivert dem igjen.

Dag efter Dag tilbragte han paa samme Maade. Naar han ikke laa paa Sengen, sad han paa Stolen tilbagelænet mod Væggen med Hænderne i Bukselommerne og stirred ret frem for sig, indtil det blev mørkt. Saa gik han ud og drev omkring, hvor der var ensomst, oppe paa Klosterhougen eller nede ved Lille-Lungegaardsvandet, vendte saa tilbage, listende, for at Skærsliberne i Fremstuen ikke skulde høre ham, og krøb i Seng, som oftest uden Aftensmad. Undertiden var han indom hos en Kone i Starvhusgaden og pantsatte et eller andet for at skaffe Penger til Logimadamen, der ikke gav Kredit, men forlangte Dagpengerne forud hver Aften.

Saa saa han en Dag i Adresseavisen, som han læste inde hos Skærsliberne, mens de var ude, at Konsul Smith paa Strandgaden averterte efter en Mand til at forestaa et Bodudsalg i Muregaarden.

Sivert gik hen og betragted sig i Spejlet. Jo, han saa ud, som han havde gjort Gjerningen til. Akkurat som han netop var sluppen ud fra Tugthuset, disse slunkne, gule Kinder og dette mørke under Øjnene. Hagen og Munden var fuld av smusket Skjægrod, og al Krøllen gaat af Haaret. Men hvis han nu fik sig klippet og barberet? Han havde en Seksskilling i Vestelommen. Jo, han vilde prøve.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Fra Barberen gik han hjem i Logiet igjen, børsted sine Støvler og Klær og vasked og pudsed sig det bedste han kunde. En halv Time senere stod han i Smiths Kontor og meldte sig som Ansøger til Bestyrerposten.

«Er det Dem, som har vært hos Virs derborte?» spurgte Konsulen, da Sivert havde nævnt sit Navn.

«Ja.»

Smith betragted sine Negle. «Petras Kavaller,» tænkte han. «– Kan De føre Bøger?»

«Jo, Hr. Konsul. Eg har vorre der i halvfjer'e Aar!»

«Ja, De har vel Anbefalinger?»

«Nej,» sa Sivert og skifted Fod.

«Det maa De skaffe Dem. Saa kan De komme igjen,» Smith drejed sig om paa Stolen og bøjed sig over Pulten.

«Undskyld, Hr. Konsul,» sa Sivert med frejdig Stemme og skjælvende Hjærte. «Vi ble' uklar eg og Virs.»

«En Attest for Redelighed og Duelighed maa De faa ham til at gi Dem alligevel. Jeg tar ikke en fremmed uden nogen Slags Garantier.» Smith dypped Penden og begyndte at skrive.

Sivert gik et Skridt mod Døren; saa standsed han og sa: «Det var for Konen hans sin Skyld.»

«Kunde Dere ikke komme ud af det?» spurgte Smith ligegyldig.

«Vi var altfor go'e Venner. Det var det, som var Fejlen.»

Smith smilte. Siverts Tone var saa naiv, og hans Suk, da han nævnte Konen, saa betynget. «Det var jo slemt,» sa han og vendte sig om igjen til Sivert.

«Ja. For paa den Maade faar eg ikkje Plads igjen. Virs ger meg ingen Anbefaling.»

Smith trommed med Fingrene paa Bordet og strøg sig eftertænksomt om Hagen.

«Det er det samme, jeg skal ta Dem paa den Betingelse, at jeg har Ret til at sige Dem op med 14 Dages Varsel, naar jeg vil, hvis jeg ikke er tilfreds med

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Dem.»

Sivert kunde ikke svare straks. Glæden var saa heftig, at han kjendte Graaden bryde i sig.

«De betænker Dem?»

«Nej. Eg sejer Tak, Hr. Konsul.»

«Lønnen er 90 Specier om Aaret og 2 Procent af Bruttofortjenesten. Er De flink og paapasselig, kan De tjene godt.»

«Javel, Hr. Konsul.»

«Kom igjen i Eftermiddag præcis Klokken 3. Saa skal en af Kontoristerne gi Dem Besked og overlevere Dem Bøgerne. Og saa faar De gaa igang straks. Den jeg havde maatte jeg vise væk forleden, saa Gutten har vært alene der siden igaar Morges. Farvel.»

«Farvel, Hr. Konsul.»

Sivert følte sig som et nyt Menneske, da han forlod Smiths Kontor. Matheden og Kraftesløsheden var strøget af ham, og han syntes, han maatte kunne flyve, hvis han prøved for Alvor.

Nej, hvor Gud dog kunde vende alt til det bedste. Nu havde han faat igjen meget mere, end han havde mistet.

«Alting tjener dem tilgode,
Som i Sandhed elsker Gud,»

sang det inde i ham.

Han kom forbi Virs' Hus. Bare han kunde gaat ind og fortalt dem om den lykkelige Tildragelse. Nu skulde det ikke vare længe, før han begyndte at betale af til Virs. Hver Maanedsdag ind i Kramboden og lægge Sedler paa Disken. Disse snille velsignede Menneskene, som havde – –. Med et seg der en Skamfuldhed igjennem ham, som gjorde hans Lemmer tunge. Tænk, om de vidste, hvad han havde sagt til Konsulen om sig selv og Madamen. Pen Tak de fik, fordi de ikke meldte ham.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

XXVI

Der var gaaet et Aar. Det var Søndag Eftermiddag. Petra gik op og ned inde hos sig selv med Grødomslag paa Kinden og Hodet indtullet i et Tørklæde. Konsulen var i Middagsselskab, og begge Pigerne havde faat fri, saa Petra var alene i Huset.

Hun hørte Porten smælde i ude paa Gaardspladsen og keg gjennem Vinduet. Der kom Sivert Jensen i Søndagspuds. Hvad han nu vilde igjen; han gjorde sig altid saa mange Ærinder.

Døren blev lukket halvt op, og Sivert kom tilsyne i Aabningen. «Eg hørte udaf Stine, at I var saa laak af Tandpine,» sa Sivert lidt forlegen, «og saa gik eg bort paa Svaneapotheket efter nokken Dropper. Vil I ikkje prøve di?» Han rakte en liden Flaske ind i Stuen.

«Det hjælper ikkje,» svarte Petra grættent. Hun holdt Hodet paa skjæve, og Kinden med Grødomslaget var støttet i Haanden.

«Nej de gjør det vel ikkje, men de sa pa Apotheke', at det var det bedste de havde.»

Petra tog Flasken. «Kaalissen ska det bruges?»

«Drøppe paa Bomuld og stikke ind. Ja for det er vel en Hulletand?»

«Aa, aa, aa,» anked Petra sig.

«Det var skidt med denne Tandpinen. Eg vilde ellers spurgt, om I kunde havt Løst te gaa paa Komedie ikvæld. Ole Bull ska spelle der.»

Petra slog ud med Haanden, mens hun gik med slæbende Skridt over Gulvet.

«Hvis om I ble' be're efter Droppene?»

«Me' dette optrutne Fjæse'? Aa nej daa.»

«Saa faar vi ha det tego'e te en an'en Gang. Farvel daa.»

Sivert gik slukøret gjennem Skabværelset og Kjøkkenet. Ikvæld havde han havt Lyst til at more sig. Det var saa længe siden, og idag syntes han, han kunde ha fortjent det. Igaar havde Virs faat Resten af sine Penger, og den øvrige Gjæld var ligeledes betalt. Lidt stod der jo hos Skrædder og Skomager, men det var

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Ingenting at regne paa. Men nu naar han ikke fik Petra med sig –? At gaa ud alene var der ikke nogen Fornøjelse ved, og han vidste ingen anden at faa fat paa. Han havde jo ikke søgt Selskab med et eneste Menneske i hele dette Aaret, siden han kom til Smith. Disse Sviregastene og Tøsefillene førte bare Folk i Ulykke, og desuden holdt han sig ogsaa for god, nu han var Bestyrer hos en Mand som Konsul Smith paa Strandgaden.

Da han stødte Porten op ude paa Gaardspladsen, kom Frimann og vilde ind. Sivert letted paa Hatten og lod ham passere, og saa faldt det ham ind, at han kanske kunde faa Peder med sig paa Komedie.

«Ved I om Peder er heme?» spurte han.

«Nejmen om eg det gjør,» svarte Frimann, «men umuligt er det ikkje.»

«Svært til Forandring paa den Manden siden han blev gift igjen,» tænkte Sivert, mens han gik opover Muren. «Før var han lige kjok saa han var lang, nu ser han slet ikkje ud saa nokken Dverg længer. Og saa orntlig i Klæerne og kvit og pen i Ansigte.» Ja gifte sig og faa eget Hus og Hjem, det var det eneste. Bare Petra vilde havt ham. Dette ferme, vakre Menneske med Spændesko og Lærredskrave og myge smaa Hænder, og saa 'nne Haarfletter hun havde! Der var istand til at bli Menneske af ham ogsaa da.

Petra havde set sin Far fra Vinduet og var bleven saa forbauset, at Tandpinen med ett gik over. Nu havde hun vært her i gode halvtredje Aar, og aldrig havde han set eller spurgt til hende. «Det er bedst te gaa ud og stoppe 'an, ellers traver han Huset rundt gjerne, saa ukjendt saa 'an er.»

«Er det te meg I ska?» Petra aabned Døren til Kjøkkenet, hvor Frimann stod midt paa Gulvet og spekulerte over, hvor han skulde banke paa.

«Eg gik nu saa alligevel, og saa tænkte eg – men kanske det generer?»

«Nej, men eg har saa'n Tandpine.»

«Ja, eg ser, Du er saa indballeret,» han fulgte Petra ind i hendes Værelse. «Her har Du det jo hyggeligt,» sa han og saa sig om, idet han satte sig paa Stolen ved Døren.»

«Aa ja.» Petra løste Tørklædet af Hodet og bytted Grødomslaget med et varmt fra Ovnen. Tanden var begyndt at værke igjen.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Frimann sad og saa paa Hatten, som han holdt mellem Knæerne, og drejed den rundt i Hænderne.

«Kaa lever Dokker heme?»

«Bra gudskelov.»

«Kommer Peder endda godt ud af det med Madam Holm?»

«Eg hører ikkje and't. Hun er nu saa snild, Konen min.»

«Ok ja, eg kalder hinner for Madam Holm. Eg husker ikkje paa det.»

«Det gjør det sam 'e.»

«Har Dokker nylig hørt fra Marius?»

«Vi havde Brev i forrige Vikke. Daa laag di og lastet i Cardiff.»

«Jaja, det er jo bra det. Peder bler jo ogsaa ved med te skikke seg vel.»

«Ja. Han er avensert te Førstemand hos Virs her forleden med 8 Daler Maanen.»

Pause.

«Er det sandt, ka di seier, at Smith ska gifte seg?»

«Nej, Tandpine er daa det værste et Menneske kan ha,» klynked Petra og rokked med Overkroppen.

«Men Du kan vel ble værenes her ligegodt for det kanske?»

Petra bare anked sig.

«Eg var oppe for te helse paa Drea idag,» begyndte Frimann lidt efter, «men der fik eg ikkje nokken pen Modtagelse just. Hun lod meg staa paa Gangen, og sa, at hun ikkje havde Ti'er te snakke med meg.»

«Var Ravn heme?»

«Eg saag 'an ikkje, for eg tutlet meg straks, rimeligvis.»

«Nej, hun vil vel ikkje vide af Familjen sin nu, saa høgt paa Straa saa hun er kommen. Hun er jo saa opstaset, sa hun rent gjør seg te Nar, sejer Folk.»

«Det var Konen min, saa endelig vilde, eg sku' gaa op te hinner. Hun sa, saa sandt var, at eg er jo hinnes Far, og nu behøvde hun jo ikkje te skjæmmes over meg. Fordi om en ikkje er saa rig og fin saa Ravn netop, naar en bare er orntlig og ærlig, synes eg. Og saa vilde Konen min saa gjerne vide, kaa fint hun havde

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

det. Men eg ska vist ikkje komme der mere.»

«Nej, ikkje eg heller,» sa Petra.

«Gudskelov for vi ikkje trænger. Hun trude vist, at eg kom for te faa nokke. Eg ble' saa underlig, rigtig saa skjeten, at eg ikkje var go' te gaa hem med det sam'e. Saa slang eg udover denne Vejen.»

Frimann rejste sig.

«Farvel daa og go' Forbe'ring.»

Henimod Aften gav Smerterne sig. Petra tændte Lys og rulled for. Saa tog hun Grødomslaget bort og kasted et flygtigt Blik paa sig selv i Spejlet. Jo, hun saa ud. Kinden ophovnet, saa Ansigtet var trekantet og Huden rødbrændt efter Omslagene.

Men det gjorde hverken til eller fra. Det var saavist akkurat det samme, hvordan hun saa ud. Hun satte sig paa Stolen ved Ovnen med Armene lagt i Kors under Brystet og saa frem for sig, mørk og grublende.

Denne Drea, som altid havde vært anset for en Gadeheje og en Slurve! Hvad Slags Kunster havde hun dog brugt for at faa Ravn til at gifte sig med hende. Havde det endda vært en Enkemand op i Aarene som Smith, men Ravn som var saa ung! Hvem skulde tænkt, at det vilde skikke sig saaledes. Drea, som hun ikke havde villet gaa paa Siden af – sidde der som en rig, fin Frue midt i Strandgaden – –. Nu havde ogsaa baade Faren og Brødrene tat sig saa ordentlig til; det var bare hende, som var kommen saa sørgelig tilkort.

Og saa sjofel som hun var blet. Gaa der og bebyrde Smith med sin Nærværelse, naar hun vidste, at hun var ham en Torn i Øjet. Det var bare derfor, han havde fundet paa at kjøbe Landsted og flytte ud med Stuepigen og Løbergutten den 1ste Maj, endda saa koldt som det var. Siden da var det ogsaa, han havde brudt alting af med hende, og sagt «De», de sjældne Ganger han maatte snakke til hende, naar han spiste Middag i Byen. Men saa æreløs var hun, at hun nu havde ladt baade St. Hans og Mikkelsdag gaa over uden at sige op, og det uagtet hun for hver Dag blev vissere og vissere paa, hvad der skulde komme. Nu sa de det jo ogsaa i Byen, hørte hun af Faren. Aa ja, hun havde længe forstaat det. Selv om ikke Stuepigen havde fortalt, at han sent og tidlig gik og sværmed med Datter til Kjøbmand Munthe sine, hvis Landsted laa tæt ved, vilde hun set

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

det paa Smith, at der var noget saa'nt igjære. Saa ung som han var bleven og vakrere end før, meget vakrere. Naar han gik over Gulvet ovenpaa, var det, som han danste afsted, og saa sang han i Trappen, og tog ren Manschetskjorte paa hver Dag og havde Blomst i Knaphullet, og Klærene hans lugted af noget meget finere end den eau de Cologne, han før brugte. Det var andet end hende, som gik og blev mager og styg og saa ud som hun var op imod de 40. Og saa længe som Smith var bleven paa Landstedet! Skulde tro, han husked, det var paa Konens Begravelsesdag han var flytted ind? Aa nej, det var han nok altfor glad til.

Gad vide, om hun vilde synes, hun var pen, denne Lydia Munthe? Dengang Forældrene spiste Middag her, før de flytted paa Landet i Vaar, var hun ikke med. Høj og lys og blottenes ung, sa de. Aa ja, hun fik vel tidsnok se hende, naar de nu blev forlovet og holdt Bryllup.

Men forresten, hvis det blev saa, maatte han vel bekvemme sig til at komme og sige hende det. For han vilde da vel ikke, at hun skulde gaa her og se paa Efterfølgeren sin. Ja ialtfald, om ikke *han* var saapas fintfølende, saa sandelig var *hun* det.

Han behøved forresten ikke at være bange. Hun skulde nok ingen Scener føre op, som han kaldte det. Hun havde jo havt Tid nok til at berede sig paa det, saalænge hun havde gaat her alene og grublet og sørget. Og naar han nu ikke brød sig om hende mere – Gud maatte vide, om han nogensinde havde gjort det – og hun var vis paa, at han aldrig vilde vende tilbage til hende, saa kunde jo gjerne en anden faa ham. Petra visked bort de kolde Taarer, som langsomt gled ned langs Næsen. Aa men det var just det, hun aldrig kunde tugte sig selv op til at sige af Hjærtet. Saalænge der var Liv, var der Haab, og hvis han ikke gifted sig, vilde der jo være en Mulighed for, at han kunde ta hende til Naade igjen.

Men til Jul vilde hun sige op. Saa havde hun akkurat 5 Maaneder at være her i, for Vandremandag faldt paa den 12te April, og idag var det den 10de November. Før til den Tid blev der vel ikke noget Bryllup af. Det tog jo Tid at sy Udstyr, og det hasted vel ikke, saa ung som hun var.

Hvis hun saa bare havde Tiltag til at høre sig om efter noget. Eller skulde hun kanske forlove sig med Sivert Jensen? Ja, da vilde Konsulen likt sig da! Men saa let skulde han ikke slippe. Han havde godt af at gaa i lidt Kattepine, saa uden

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Hjærte og Tanke han havde vært for alt det, hun havde havt at gjennemgaa.

XXVII

Smith gik urolig omkring oppe paa sit Værelse. Han havde sagt til Petra, at han vilde tale med hende, og han vented hende hvert Øjeblik.

Døren gik op, og Petra traadte ind. Hun var graableg i Ansigtet, og den hovne Kind havde trukket Munden skjæv. Det store, blaarudede Smækkeforklæde havde fugtige Stænk foran.

«Hvor hun ser usund ud,» tænkte Smith. «Og saa malproper hun er bleven.»

«Er De syg?» spurgte han og vendte hende halvt Ryggen, mens han borte ved Tobaksbordet gned paa en sølvbeslagen Merskumspibe.

«Eg har havt Tandpine.»

«De sa engang i Vaar, at De ikke vilde være her længer.»

«Det sanser eg ikkje.»

«Jo. Det var straks, før jeg flytted paa Landet.»

«Eg sa, at De nok helst saag, De var kvit meg,» Petra talte med lav, dump Stemme.

«Jeg tror ikke, at De liker Dem her længere,» Smith hang Piben fra sig og tog fat i en anden. «Kanske var det bedst, De kom bort.»

«Har De nokke te klage paa Arbeje' mit?»

«Af forskjellige Grunde,» vedblev Konsulen, «vilde det være rettest, at vi skiltes. De, som sagt, er ikke længer saa fornøjet i Tjenesten, og De vil heller ikke komme til at passe saa godt mere. Jeg er nemlig bleven forlovet og skal ha Bryllup i Februar.»

Petra tog fat i Stoleryggen ved Siden af sig. Hun kjendte en svidende Smerte i Brystet, og Munden fyldtes med syrligt Vand.

«De skulde sætte Dem,» sa Konsulen og saa flygtigt hen paa hende.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Var det mere daa?» spurgte Petra og blev staaende med stivt Blik.

«Det er jo detteher, at det nu er i Utide,» Konsulen begyndte at gaa langsomt paa Gulvet med Piben i Haanden. «Det blev kanske ikke saa let for Dem at faa noget, De kunde være tjent med. Og desuden, jeg saa jo helst, De var borte før den Tid. Naturligvis betaler jeg Dem med Glæde Løn og Kostpenger for Sommeren, men De vilde kanske ikke synes om at være i Uvirksomhed?»

«Det behøver De ikkje te tænke paa,» Petra maatte stanse for at faa Magt over sin Stemme. «Eg kan gaa, om det saa er imorgen.»

«Ikke paa nogen mulig Maade!» Smith stod stille og saa paa hende. «Hvis De da ikke vil kundgjøre for hele Byen –»

«Eg ger Byen en god Dag,» afbrød Petra trodsig.

Smith kneb Læberne sammen og gik taus op og ned nogle Ganger.

«Hør nu, Petra,» sa han og satte sig i Lænestolen foran Bordet. «Hvis De gjør noget overilet, vil De angre det bagefter. Et Menneske som De har ikke Lov til at være ligegyldig for sit Rygte.»

«Aa, eg tænker, di ved det,» sa Petra. Det lød plaprende, fordi Munden skjalv saa stærkt.

«Der er ingen, som ved noget, og ingen faar heller vide noget, hvis De bare bærer Dem fornuftigt ad. Det gjælder først og fremst om at ha et rimeligt Paaskud. Hvis De for Eksempel skulde gifte Dem.»

«Ja, det vilde jo faldt svært belejligt for Dem,» sa Petra med et haanligt Smil, der gjorde Munden endnu skævere.

«Hensynet til Dem er mig lige saa magtpaaliggende i dette Tilfælde som det til mig selv. Men jeg mærker, De er bitter og ikke forstaar, at jeg vil Deres Vel. Det er vanskelig at tale med Dem.»[n43]

Petra stod ubevægelig. Hun tænkte paa at gaa, men det var liksom hun var vokset fast i Gulvet.

«Ja, som sagt, tænk nu over det,» sa Konsulen efter nogen Taushed og rejste sig. «Jeg forlanger ikke Svar nu.»

Petra sneg sig stille ud.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Aa ja, hvorfor ikke,» tænkte Petra, da hun om Natten laa søvnløs i Sengen. Komme i ny Tjeneste blandt fremmede Mennesker i den Sindstilstand, det var just ikke noget at glæ' sig til. En Mand skulde hun vel ha engang, og hende kunde det være det samme, hvem hun fik. Og Jensen var jo duelig. Hun havde hørt Kontoristerne snakke om, at Boden aldrig havde git saa stort Overskud som under ham. Pen var han ogsaa. Det eneste var Hænderne. Og godt likt og efterstræbt. Stuepigen og Stine gik jo formeligt og slaast om ham. Det forstod sig, de var jo mere hans jævnlige. Men Jomfru Madsen var ogsaa ude efter ham. Hvad skulde hun ellers gaa og handle i Boden for? Der var saa mange nærmere Steder, og desuden, det faldt jo ikke paa en Vinjomfru at gaa og kjøbe ind til Huset. Det var ogsaa bare for Jensens Skyld, at hun havde gjort det forbi med Eriksen, var hun vis paa. Men hun fik nok en lang Næse, den gamle Hurpen.

Bare hun nu kunde komme sig lidt og ikke se saa forgræmmet ud. Det var mærkeligt, at Jensen vilde se paa hende, slig, som hun havde tabt sig. Men naar nu Hævelsen gav sig, fik hun se til at pynte lidt paa sig. Det vilde hjælpe. Hun havde gaat saa slusket i det sidste.

En Aften nogle Dage senere holdt Petra paa at gjemme sin Vask. Hun kasted Stykkerne ned i Kommodeskuffen uden at tælle dem. Det var som der blev revet op i et gammelt Saar, naar hun uforvarende fik Øje paa disse Kanter og Strimler, som hun havde pyntet sit Undertøj med, dengang hun gik her i Ørske og bildte sig Allehaande ind.

Sivert stak Hodet ind og sa, at han var kommen over et ekstra godt Smørstykke, om de havde Brug for det.

«Ja, hvis det ikkje er for salt,» Petra svarte med Ryggen til Sivert, bøjet over Kommodeskuffen. «Det sidste, vi fik, likte ikkje Konsulen.»

«Eg har det med,» Sivert kom ind med en Smøramber i Haanden.

«La' det staa saa længe. Siden ska eg smage paa det.»

Sivert satte Amberen paa Gulvet. «Eg faar gratulere med Forlovelsen,» sa han og lo fornøjet.

«Ja, i lige Maade,» svarte Petra og skjøv Skuffen ind.

«Folk har jo sagt det længe. Tænke seg te, at Lydia Munthe sku' ble

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Konsulinde Smith. Det gaar underlig te her i Verden.»

«I har jo vorre Dreng hos Munthe sine,» Petra satte sig i Sofaen foran Bordet og aabned sit Syskrin. «Men det var vel, mens hun var Baren?»

«Hun gik for Præsten. Det var Jente, saa var vild og galen, kan I tru.» Sivert smilte polisk og rysted paa Hodet.

«Sit Jer ner lidt, Jensen. Var hun saa vild og galen?»

«Eg tror 'kje, der kan være hinnes Mage,» Sivert tog Plads paa en Stol tæt ved Sofaen, «i alt Fald ikkje blandt be're Folks Baren. Eg kom i Uløkke for hinnes Skyld.»

«Kaa gik *det* te?»

«Hun vilde altid saa gjerne flyge med meg, og saa var det en Eftermiddag, at eg hørte hinner i Forklaringen nere i Løsthuse'. Daa begyndte hun te kitle meg i Haare', og saa gik det galt med os.»

«I mener daa vel ikkje?» Petra saa paa ham med store Øjne.

«Jo akkurat,» nikked Sivert og smilte lidt flou.

«Nu har eg aldrig i mine Dager!» Petras Hænder faldt ned i Skjødet, og hun stirred fortabt frem for sig.

«I maa 'kje seje det te nokken, hører I, Petra! Eg var istand te ble vist væk engang te for det sam'e.»

«Havde eg tænkt, det sku' tokke saalissen paa Jer, saa havde eg ikkje sagt det,» vedblev Sivert lidt efter. «Det kan daa ikkje gjøre *Jer* nokke.»

Petra hørte kun halvt, hvad han sa. «Nej for en Styrelse, Jensen og hun, eg og Smith,» gik det rundt i Hodet paa hende.

Da hun kom sig lidt, gav hun sig til at udspørge Sivert paa kryds og tværs om Lydia og om Munthes Familje. Alt muligt vilde hun vide. Sivert søgte flere Ganger at faa hende til at tale om noget andet, men hun kom stadig tilbage til sit. Han var ganske ærgerlig, der han sad.

«Han er bleven i saa'nt godt Humør, Konsulen,» prøved Sivert omsider. «Det er Forlovelsen ventelig. I er en prægtig Mand i alle Retninger, Jensen, sa han te meg idag. Der mangler Jer bare ett, at I ikkje er gift.»

«Sa han det,» spurgte Petra interesseret. «Ka svarte I?»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Det fattes meg ikkje paa Løsten, Hr. Konsul. Men kaa ska en hen, naar en ikkje kan faa den, en vil ha.»

«Ka sa han te det?»

«Bare te holde ud. Fruentimmerne ger seg altid te slut, Jensen far,» Sivert sukked.

«Har han snakt om dette før te Jer?»

«Ja, engang her forleden. Han havde havt saa mange daarlige Folk dernere i Bu'en altid, og det kom sig af, at de var Ungkarer. En sku' aldrig indlate seg med and't en saa Familjefarer, de holdt seg mere i Skinne', mente han.»

Petra sad og fæsted Silkesløjfer paa sit Haarnet.

Hendes Kinder var bleven røde, og hun skjalv lidt paa Hænderne.

«Og ved I, ka han mere sa,» fortsatte Sivert. «Den Dag I kommer og seier, I ska gifte Jer, var eg istand te overlate Jer Handelen dernere. Men det har nu vel bare vorre Spøge' hans.»

«Naar han sa det, har han vist ment det,» bemærked Petra og betragted Nættet, som hun holdt op paa Pegefingeren.

Sivert faldt i Tanker, mens Petras Naal knirked ud og ind gjennem de stive Silkebaand. «Ja, der bler 'kje and't for, eg faar spørge Jomfru Madsen, om hun vil ha meg,» sa Sivert om lidt og drog et dybt Suk.

«Hinner, saa I ikkje kan fordrage?»

«En kan daa ikkje staa sin egen Løkke ivejen.»

«Der var vel en an'en te faa.»

«Nok af tænker eg. Men ka Hjælp er der i det.»

Petra la Nættet fra sig, bøjed sig ud over Bordet og gjorde Streger med Pegefingeren paa Syskrinlaaget.

«I ser saa grubliserenes ud, Petra.»

«Eg tænker paa, kaahenne monstro eg er næste Aar paa disse Ti'er. Ja, for eg har sagt meg op.»

«Nej, ja saa?» sa Sivert forundret.

«Eg har jo skaltet og valtet med alting aleine i disse Aarene, men nu vil

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

naturligvis hun, saa fløtter ind her, ha det efter sit Hovve.»

«Ja, der kan være nokke i det,» sa Sivert eftertænksomt.

«Bare eg nu kunde være heldig. Det bler vel ikkje let te faa Magen te denne Konditionen. Men nu faar det staa te. Det plejer aldrig te gaa godt med en ny Frue.»

«Eg faar seie meg op eg ossaa daa,» sa Sivert efter en Pause og klødde sig i Hodet.

«Kaa I snakker,» Petra smilte valent.

«Tænk, kaa godt det kunde ordnet seg, hvis om I havde de samme Tanker saa eg. Eg kunde melde Konsulen, at nu var der ikkje nokke i Vejen, og I kunde sleppe for te ta Jer ud mere.»

«Kaa gammel er I, Jensen?»

«Eg fylder 26 den 9de Januar.»

«Daa er vi omtrent lige gamle.»

«I sku' faa det saa Blommen i et Æg, Petra. Eg kom altid te huske paa, kaa vel I havde gjort, saa vilde ha meg. I er jo af mykkje be're Folk end saa eg, og eg har altid vorre gla' i Jer fra den første Dagen, eg kom te knipe Jer i Litlefingeren inde i Krambu'en.»

«To saa 'nne saa os maatte kunne komme seg godt i Vej,» vedblev Sivert inderlig. «I, saa er saa drivenes og dygtig paa alle slags Ting, og eg har det heller ikkje med te ligge paa Latesiden. Og kanske kunde I ble gla'ere i meg efterkvert, naar I saag, kaa skikkelig eg vilde være. Ka seier I, Petra? Er der ikkje nokke Haab for meg?»

«Bare I ikkje kommer te angre paa det, Jensen.»

«Eg! Nej I kan være tryg. Det er vel overvejet fra min Side.»

«Ja ja. I Guds Namn daa.» Hun rakte ham Haanden.

«Slaar I te nu med det sam'e?» han rysted hendes Haand op og ned. «Det ska I ha evig Tak for Petra!»

«Ja, nu kan I fortælle Konsulen, at vi er forlovet og snart ska gifte os. Vi har jo ikkje nokke te vente efter.»

«Saa ska I seie Du te meg og ge meg en Kjøs.» Sivert rejste sig, la sin Arm om

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

hendes Skulder og luded sit Ansigt ned til hendes.

«Vi har jo Tiden for os,» Petra trak Hodet til Siden.

«Det er daa altfor fattigsligt, at Du ikkje vil kjøsse meg,» sa Sivert og nærmed sin Mund til hendes.

Petra lukked Øjnene og lod ham røre ved sin Mund. Han trak hende op fra Stolen, tog hende ind til sig og trykked sine Læber mod hendes, først sagte og varsomt, siden med sugende Voldsomhed. Han knuged hende stedse heftigere og hensynsløsere i sin Favn. Der kom noget graadigt over ham som hos et Menneske, der faar Mad efter længe at ha sultet. Petra, som først havde været kold og uvillig, følte tilsidst en varm Rislen gjennem sig.

«Nu maa I gaa,» sa hun omsider og vilde gjøre sig fri, men Sivert holdt fast. Med halvlukte Øjne blev han ved at kysse hende. Han bored sin Mund ind i hendes Hals.

«Nu maa I gaa,» gjentog Petra.

«Sei «Du»,» sa Sivert snøvlende.

«Du daa. Nu maa Du gaa.»

«Ja, Petra, men kan eg ikkje faa være her,» bad han uden at slippe hende. Hans Ansigt blussed, og Hodet virred som om det var for tungt.

Petra blev vred og rev sig løs: «Nej, vet Du ka, er det paa den Maaden, saa ska eg ikkje ha nokke af det.»

«Nej, nej, nej, Petra! Ikkje vær sint paa meg. Eg er snubt sanseløs.» Han tog sin Hat, som han havde lagt fra sig paa Stolen ved Døren, vendte saa tilbage og omfavned hende atter.

«Du maa ha meg undskyldt, Petra,» han hvilte sit Hode paa hendes Skulder. «Eg kan 'kje hjælpe for det. Eg har 'kje vært ani et Fruentimmer paa over et Aar.» Han talte med tør Hals og dump sutrende Stemme.

«Eg er reint ræd Deg,» Petra vred Hodet til Siden.

«Nu gaar eg. Go'nat Petra.»

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

XXVIII

Petra havde paalagt Sivert at underrette Konsulen om deres Forlovelse og sige fra hende, at hun gjerne vilde flytte inden Jul, hvis han ikke havde noget imod det. Nu, da hun først havde fattet Beslutningen, længtes hun bort fra dette Sted, hvor hun syntes at selve Væggene saa med Haan og Medlidenhed paa hende; og saa plagedes hun af en ubestemt Frygt for, at der skulde hænde nøget, som vilde kuldkaste det hele.

Men nu var der hengaat en hel Uge, uden at Sivert havde bragt Besked. Konsulen var vanskelig at faa i Tale i denne Tid; han kom sjældnere paa Kontoret end før og havde altid saa meget at ekspedere, naar han var der.

Petras Uro steg fra Dag til Dag. Hun havde vanskelig for at staa stille ved sit Arbejde, og hun var saa febrilsk, at hun fór sammen ved den mindste uventede Lyd.

Hver Aften naar Sivert efter Arbejdstid indfandt sig hos hende, mødtes han i Døren af hendes store, spørgende Blik.

Endelig en Aften i Slutningen af November kunde Sivert melde, at han havde truffet Konsulen.

Petra fik Hjærtebanken. «Nu?» sa hun og saa forskende paa Sivert. «Kaa gik det?»

Sivert satte sig stille ned paa en Stol ved Komoden.

«Koffor sitter Du Deg ikkje i Sofanen, saa Du plejer?»

«Her er godt nok her,» svarte Sivert og undgik hendes Blik.

«Er der nokke galt?» Petras Stemme lød underlig hvas. «Vilde han ikkje la meg sleppe saa snart?»

«Jo daa. Der var ingenting i Vejen.»

«Ka er det da, saa fejler Deg?»

Sivert saa grublende ned for sig.

«Kan Du ikkje snakke, Mand!» Petra rejste sig fra Sofahjørnet. «Ska eg staa her og slite Or'ene ut af Deg?» hun støtted sig til Bordet, for hun skjalv i

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Knæerne.

Det varte lidt, saa saa Sivert paa hende med et sky og bedende Blik og sa: «Sej meg Petra, har det vorre nokke mellem Deg og Konsulen?»

«Nu ska vi høre!» Petra gik bort og la Vedstykker i Ovnen.

«Det kom forre meg idag, daa eg havde talt med Konsulen, og siden har eg ikkje vært go' te faa det fra meg. Du maa seie meg Sandheden, Petra.»

«Du vaager vel ikkje te beskylde Konsulen for at ha utelotte seg med saa'nt nokke?» sa Petra indigneret, mens hun, bøjet ned mod Ovnen, vendte Ryggen til Sivert.

«Nej, men alligevel.»

«Jo, det er pene Tanker Du har,» Petra retted sig op og saa hurtig hen paa Sivert. Han hang med Hodet som et straffet Barn. «Eg havde ikkje trod, Du var saa lav,» føjed hun bryskere til.

«Nej, det er sandt ossaa, Petra, men det var net, saa det stak i meg.»

Petra blev staaende borte ved Servanten og pilled paa Haandklædet med en krænket Mine.

«Du maa 'kje være sint, Petra.»

«Ska eg være udsat for saa 'nt nokke af Deg, saa –»

«Eg ska aldrig næmne de' mere.» Sivert rejste sig og gik hen og tog hendes Haand. «Eg ser det jo paa Deg, at det ikkje er sandt.» Han la Armen om hendes Liv og vilde drage hende til sig, men hun skjøv ham bort og blev staaende som før.

«Eg syntes, det var saa altfor mykkje, Konsulen vilde gjøre for os,» sa Sivert flou. «Det var deraf det kom seg.»

«Ja, eg kan jo ikkje ha nokken Mening om det,» svarte Petra muggent. «Meg har Du ikkje fortalt det te.»

«Ikkje alene vilde han afstaa meg Bu'handelen for saa godt saa ingenting, men han vilde ossaa forære os 100 Specidaler te Udstyr og Resten sku' vi faa saa rentefrit Laan.»

«Aa, eg synes rigtig ikkje, han kunde være bekjendt af te gjøre stort mindre, saa rig, saa han er, og enddaa mere bler etter Gamlefruen. Madam Lind fik

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Pension til sin Dødsdag, og alt, ka der sto' paa Værelse hinnes, og du vet sjøl, kaa passe gla' han var i hinner, saa det sku 'kje være derfor. Og desuden, den Bu'handelen har han altid gjerne villet vorre kvit. Var det bare det, saa gjor'e, at Du fik saa'nne slette Tanker!»

«La det nu være gløмt, Petra,» Sivert klapped ydmygt hendes Kjoleærme.

«Du lod Deg daa vel ikkje merke med nokke te Konsulen?»

«Nej, for det var først bagefter, det slo' ner i meg.»

«Takked Du?»

«Ja naturligvis takked eg.»

«Var Du længe inde hos 'an?»

«Ja, det var 'kje saa kort, for han havde jo mykkje te snakke om. Han ba' meg sitte ner og var saa hyggelig. Eg sku' ta Borgerskap, sa han, og vi kunde godt gifte os te Julen. Saa snakte eg ossaa om dette med te faa Namne mit forandret te Myre, og det syntes han godt om. Han sku' sjøl indge Ansøgning for meg idag.»

«Og saa kommer Du bagefter te meg med saa'nt nokke. Konsulen sku vite det! Eg tænker, han gik fra det altsam 'en.»

«Nu *ska* Du tilge meg!» udbrød Sivert og greb hende om Livet med begge Hænder for at kysse hende. «Kom her og sit paa Fange' mit.» Han førte hende hen til Sofaen, trak hende ned paa sit Skjød og la hendes Arme om sin Hals.

Petra stritted sagte imod. Hendes Legeme rørte næsten ikke ved hans Knæ, hun sad ret op og ned, Fødderne var stemmet mod Gulvet, og Hænderne laa løst paa hans Skuldre.

Sivert slap Taget om Petras Liv og lod Armene falde ned til Siden. Han kjendte sig som stivnet af en Kulde, der syntes ham at slaa ud fra selve Petras Legeme. Det gryssed igjennem ham.

«Fryser Du?» spurgte Petra og tog Hænderne bort fra hans Skuldre.

Med ét stødte han hende fra sig og sprang op. «Dette bler ikkje te Løkke for os,» sa han haardt og drev op over Gulvet med lange Skridt.

«Ka er det nu igjen?» Petra var blet bleg af Forskrækkelse over hans Voldsomhed.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

«Du bryr Deg ikkje om meg, eg mærker det! Eg har mærket det før! Og paa den Maaten vil eg ikkje ha Deg. Nej Gud bevare meg fra en Ustund, hssh!» Han rysted Hodet som en Hund, der kommer op af Vandet.

Petra saa paa ham med Forbavselse og vantro.

«Det er daa ikkje Meningen din?»

«Joggu er det saa! Eg gifter meg ikkje med en Træstok!» Han trev sin Hat og ilte mod Døren.

Petra sprang hen og stilled sig ivejen for ham. «Du kommer ikkje ut, Sivert! Du slepper ikkje fra meg saalissen! Du gjør meg evig uløkkelig!»

«Det er Folkesnakke', Du er ræd for! Bare Folkesnakke'. Trur Du ikkje, eg forstaar det? Afvejen seier eg!» Han greb hende haardt i Armen.

Hun rev Armen fra ham, kasted sig om hans Hals og brast i Graad. «Det er fejlt, Sivert! Det er fejlt! Eg kan 'kje tænke meg Live' nu uten med Deg. Du ska 'kje bry Deg om, at eg holder meg lidt tebage eller saa. Det er Naturen min, saa er saalissen. Eg er gla' i Deg alligevel! Eg *er* gla' i Deg! Du maa 'kje gjøre det forbi, Sivert, hører Du! Herregud, ka sku' eg ta Deg for, aa, aa, aa,» hun græd og hulked med Ansigtet paa hans Skulder!

«Ja Gu' ge, det var saa vel, at eg tog fejlt, Petra,» sa Sivert sørgmodig og kyssed hendes blanke Haarfletter. «Ingen sku' være gla'ere end saa eg.»

«Kom nu og sit Deg i Sofanen me' meg,» hun tog hans store, skrubbede Næve i sin varme, glatte Haand og leded ham hen til Sofaen. «Du ska se, kaa go' eg ska være med Deg, Sivert.» Hun trykked sin Mund mod hans endnu mens hun talte.

Sivert lod sig falde ned i Sofaen ved Siden af hende med Hodet i hendes Fang og laa der stille. Han trængte saa til en Hvileplads. Fandt han den ikke hos Petra, vidste han intetsteds at gaa hen. Men det var ogsaa bare noget Tøv av ham; hun var, hun maatte være glad i ham. Og desuden, gjøre det forbi nu, gik ikke an. Hvad vilde Konsulen sige, og hvad skulde der saa blive af ham? Nej, det fik staa til. Tilbage i det gamle Uføre vilde han ikke.

Den 22de December fejred Sivert og Petra sit Bryllup hjemme hos Frimanns i Vaskerelvssmuget. Andrea var ikke tilstede; hun sendte en Vase med Blomster og seks Sølv-Spiseskeer.

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

Nogen Tid efter var der kommet Skildt over Boden i Muregaarden. Der stod:

S. G. MYRE.

Smør, Klipfisk og Fedevarer.

Samt

Skindhandel m. m.

Noter:

n1. *Forfatternote: Stuer* kaldes i Bergen Handelsbygningerne paa Tyskebryggen fra Hanseaternes Tid.

n2. *Forfatternote:* Det for sin Blødhed bekjendte Vand fra en Gadebrønd paa den saakaldte Bispegaarden i Bergen.

n3. til] *rettet fra:* tl *(trykkfeil)*

n4. stritted] *rettet fra:* strittted *(trykkfeil)*

n5. Frygt] *rettet fra:* Frvgt *(trykkfeil)*

n6. *Forfatternote:* Nordlandsjægterne havde to «Stævner» (Markeder) om Aaret.

n7. Unge] *rettet fra:* nge *(trykkfeil)*

n8. *Forfatternote:* Lege.

n9. *Forfatternote:* Døden.

n10. Sivert.»] *rettet fra:* Sivert. *(trykkfeil)*

n11. Han] *rettet fra:* Tan *(trykkfeil)*

n12. sat] *rettet fra:* sar *(trykkfeil)*

n13. Liklokt] *rettet fra:* Liktokt *(trykkfeil)*

n14. sad og] *rettet fra:* sa dog *(trykkfeil)*

n15. villig] *rettet fra:* vllig *(trykkfeil)*

n16. *Forfatternote:* Trædukker.

n17. Augusta] *rettet fra:* August *(trykkfeil)*

n18. hvorfor!»] *rettet fra:* hvorfor! *(trykkfeil)*

n19. Jeg] *rettet fra:* Je *(trykkfeil)*

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com

n20. Pletter] *rettet fra:* Plettetr *(trykkfeil)*

n21. Han] *rettet fra:* Ran *(trykkfeil)*

n22. mens] *rettet fra:* mns *(trykkfeil)*

n23. ned paa] *rettet fra:* ne dpaa *(trykkfeil)*

n24. Netteldugsgardiner] *rettet fra:* Netttldugsgardiner *(trykkfeil)*

n25. Timen] *rettet fra:* Himen *(trykkfeil)*

n26. Virs] *rettet fra:* Vris *(trykkfeil)*

n27. var] *rettet fra:* avr *(trykkfeil)*

n28. ikvæld] *rettet fra:* iøvæld *(trykkfeil)*

n29. med] *rettet fra:* met *(trykkfeil)*

n30. *Forfatternote:* Flinkere.

n31. «ikkje] *rettet fra:* ikkje *(trykkfeil)*

n32. Peder] *rettet fra:* «Peder *(trykkfeil)*

n33. Straks] *rettet fra:* «Straks *(trykkfeil)*

n34. sig] *rettet fra:* isg *(trykkfeil)*

n35. med] *rettet fra:* me *(trykkfeil)*

n36. «Ha,] *rettet fra:* Ha, *(trykkfeil)*

n37. Forældre] *rettet fra:* Forædjdre *(trykkfeil)*

n38. havde budt ham] *rettet fra:* hvde budt hm *(trykkfeil)*

n39. men] *rettet fra:* me *(trykkfeil)*

n40. liksom] *rettet fra:* likosm *(trykkfeil)*

n41. «Saa] *rettet fra:* Saa *(trykkfeil)*

n42. Ellers] *rettet fra:* Ellrs *(trykkfeil)*

n43. Dem.»] *rettet fra:* Dem. *(trykkfeil)*

Amalie Skrams *S.G. Myre* er lastet ned gratis fra bokselskap.no

Web2PDF
converted by Web2PDFConvert.com